

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228796

UNIVERSAL
LIBRARY

صنایع مکینان و فضلای خلا زو زما
بنای سعیدینان و دل قسینان

خوشا آنیکه اشارش رشک شعری و جذباتیکه ایاتش از علوی خصامینش غریب با کلامی

کلمات عزیزی

از تصانیف شاعر مجید و ناظم بهمنی سرآمد مخنوری و نکته دانی المعروف بلاغاتی

اینها بوی کسور لکھنؤ فرستاده
در مطبع میثقی واقع بیچینان

اطلاع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر ایک شائق کو چھاپہ خانہ سے مل سکتی ہے جسکے معائنہ و ملاحظہ سے شائقان اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ازان ہو اس کتاب کے ٹیبل پریج کے تین صفحوں میں بعض کتب کلیات و دواوین و قصائد فارسی و طبع و دوح کتے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہو اس فن کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

نظم کلیات و دواوین و قصائد

کلیات حضرت شمس تبریز۔ عارفانہ کلام
عالی پائے مضمین اسرار پاکیزہ خوشخط۔
دیوان شمس تبریز متوسط قلم۔
دیوان حافظ۔ محشے از شمس الدین محمد شیرازی
علی قلم محررہ منشی شمس الدین اعجاز رقم۔
دیوان حافظ۔ متوسط قلم محررہ منشی جوالا پڑشاد
خوشنویس۔

شرح دیوان حافظ۔ تبو صنیع مصطلحات
صوفیہ مرغوب عام۔

دیوان ظہوری۔ از ملا نور الدین ترشیزی۔
دیوان نعمت خان عالی شیرازی۔
کلیات النوری۔ مشہور عام عالی کلام حکیم
اوحید الدین۔

رباعیات۔ استاد عمر خیام مشہور عام مطبوعہ
بہمنی محلہ۔

رباعیات۔ استاد عمر خیام مطبوعہ مطبع ہذا۔
کلیات مرزا بیدل مقبول اہل دل اقسام
کلام دیوان و لکات و رقعات کو شامل۔

دیوان بیدل۔ مرزا عبد القادر

کلیات سعدی۔ اقسام و انواع کلام مقبول
و غیر عام۔

کلیات عرفی۔ شیرازی جامع قصائد وغیرہ۔
دیوان عرفی۔ شیرازی استاد و معرور۔

کلیات جامی۔ مولانا عبد الرحمن علامہ معرور
کلیات نظم۔ غالب دہلوی۔

کلیات نظری۔ نیشاپوری۔
کلیات غلام امام شہید۔ معرور و مشہور۔

منتخب مجموعہ دواوین عناصر۔ انتخاب
دیوان امیر خسرو۔

کلیات صائب۔ مرزا محمد علی معرور و آفاق
انتخاب دیوان صائب۔ تحفہ حاضر و غائب۔

کلیات ظہیر فاریابی۔ از ملک الشعرار البصر
فاریابی۔

دیوان ظہیر فاریابی۔ مداح قزل ارسلان
مقدم از سعدی۔

طیبات مذاقیہ شیخ سعدی۔ ۲۔
قصائد شیخ سعدی۔ معرور زمانہ۔

قصائد ہفت خوان نظامی مطبوعہ مطبع نظامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خونگانی که اشعارش رنگ شعری و جذباتی که ایاتش از علوی مضامینش غیرت یافته

کتابخانه

از تصانیف شاعر مجید و ناظم بے نقیب مراد مخموری و مکتبہ دانی المعروف بلامعاری

در مطبع می نشی واقع بیچین ان

بسم الله الرحمن الرحيم

اے جمالت عرش عزت جاودان انداختہ
 رایت مہر جلالت لایزال افراشہ
 تاب انوار جمالت بہر انظار کمال
 نور خود را جلوہ کردہ در لباس این دآن
 روی خود را گفتہ ظاہر شو بہر صورت کہست
 از فروغ روی خود روی زمین افروختہ
 خود ہمہستی شدہ دانگہ برای روی پوش
 چلیست عالم بی فروغ آفتاب رویتو
 پیش ازین بے تو جهان چون بود کہیم عدم
 در بیابان قدم عالم سراسی بیش نیست
 ظاہر و باطن توئی و طالب و مطلوب تو
 در محیط ہستیت عالم بحر نیکوے نیست
 صد ہزاران گوہر معنی بصورت ہر نفس
 باز دریائے جلالت ناگمان موجے زردہ

گوئی در میدان وحدت کامران انداختہ
 سائہ چتر جلالت جاودان انداختہ
 پر تو بر ظلمت آبادِ جهان انداختہ
 در جهان آوازہ کون و مکان انداختہ
 پس بعالم در ندای کن فکان انداختہ
 پس بہانہ بر چہ راغ آسمان انداختہ
 نام ہستی کہ برین دگہ بران انداختہ
 کمتر از یحییٰ در کنج ہوان انداختہ
 ہم بران حال ست و حالی همچنان انداختہ
 تشنگان را بہر سود اند زریان انداختہ
 وان دگر نہایت اندر ہر زبان انداختہ
 باد تقدیرت بہر جانب وان انداختہ
 موج آن دریای وحدت را نہان انداختہ
 جملہ را در قعر بحر پیکران انداختہ

صورت هر يك خلافت در میان انداخته وین حقیقت حیرت در هر روان انداخته در هر آئینه رخت دیگر نشان انداخته پس برنگ هر کي تا بے عیان انداخته اختلاف در میان این و آن انداخته بر رخ از عزت ردای جادوان انداخته وزر دو عالم این همه شور و فغان انداخته غلغلے از بلبلان در گلستان انداخته در میان تخته بر عاشقان انداخته در زبان صد گونه تقریر بیان انداخته بس بهانه بر زبان ترجمان انداخته اے کمال تو یقین را در گمان انداخته مانده ام از تشنگی برب زبان انداخته کاندران موجی نباشد هر زمان انداخته کشتی سیرمراشد بادبان انداخته	جمله یک چیزست موج و گوهر و دریا و سنگ در همه صورت تویی نیست خود صورت ترا روی خود بنموده هر دم در هزاران آئینه آفتاب در هزاران آبگینه تافته جمله یک نورست لیکن رنگهای مختلف تا جمال تو به بیند بے نقاب انقلاب یک کرشمه کرده با خود جنبش عشق قدیم در گلستان روی خود دیده بچشم بلبلان جنبش عشق قدیم از خود بخود دیده مقیم یک سخن یا خویشی گفتن و زان هرزه در آشکارا کرده هم اسماعی تو گفتار تو عاجز و حیرانم از وصف جمال کبریات گرچه از در زبانی وحدت آب حیوان بکیشم همت دریا کشم خواهم که دریائے شوم تا عراقی بنکر من شد درین دریای ژرف
--	--

فی توحید

عکس نور تماشایی در کن فکان انداخته بر بساط لامکان شکل مکان انداخته آفتاب قدرت تلمبه بران انداخته چیت تن خاکی در و آب روان انداخته فیض مهرت قطره در کشت جان انداخته بلبل جان غلغلے در گلستان انداخته یک سخن گفته غریب در جهان انداخته	ای جلالت فرش عزت جادوان انداخته نقش بند فطرت نقش جهان آراسته چیت عالم نیم ذره در فضای کبریات کیست کشت دل دران تخم حجت کاشته تا شود سیراب ز آب معرفت هر ذره کرد عکس روی تو آئینه دل گلستان یک نظر کرده خروش از عالمی برخاسته
---	--

از سماع آن سخن مستان عشقت صبح وار از روی قرب تو مرغان عرشی هر نفس آفتاب جذبه تو شب نیم اشباح را مادد از تو نشان بلی نشان آدمی تا بنور رو تو بیند جمال رو تو بر کشیده بهر مشت خاک ایوان جهان باز سلطان جلالت در نوشته فرش کون در فضا لایزال کوس قدوسی زده نور قدسست خرمین چون و چرا فی سوت کم زنده تالاف تو حید تو مردم غیرت خود که باشد ذره تا دعوی خورشیدی کند در حقیقت هستی عالم خیالی بیش نیست که بانوار تو بینم آخر این ذرات را کی بیدان تو یا بم این دوسه گوی جهان هم به بنیم عاقبت این کشتی افلاک را اے خوش اربینیم بے ناگوهر بحر نقاب غرق دریای حیاتیم و چو دریا خشک لب ذره خاکیم حیدر آن در هو اے مهر تو تا مگر یابیم از عشق تو بوسه زندگی اے نظر کرده بهشتا قان ز روی دوستی زان نظر سکین عراقی را حیاتی بخش نیز	جامه پاره کرده و جان در میان انداخته پاس و هوای وقتند در آشیان انداخته در زمانی از زمین بر آسمان انداخته در زبان ذات او صفت نشان انداخته در دو چشمش نور تو کمال عیان انداخته بر لبش نه سما و هشت خوان انداخته سنگ بطلان در سرای انس جان انداخته گوی در میدان وحدت کامران انداخته خنجر و صفت سر و هم ربیان انداخته بر سر درار ملامت رسیان انداخته پیچ دیدی قطره در یاد رویان انداخته دین خیال چند مارا در گمان انداخته باز در کتم تواری همپسان انداخته در خم چو کال وحدت ناگمان انداخته موج دریای ظهورت بادبان انداخته کشتی مادر محیط بیکران انداخته دسمدم از تشنگی بر لب زبان انداخته در سر از سودات شوری در جهان انداخته خوشتن را در میان عاشقان انداخته در سر هر یک عشقت صد فغان انداخته چند باشد مرده در خاکدان انداخته
راه باریکست و شب تاریک مرکب رنگ پیر	فی نعت النبی صلی الله علیه وسلم ای سعادت رخ نماوای عنایت دستگیر

تا قدم زین دشت آباد جهان بیرون نیم
تا کے آخر بربد ریاضینم خشک لب
جذبہ تا بر کشم جان را از قہر چاہ تن
تا کہ مستغرق شوم در قہر حبس بخودی
تا جو با بحر آشنا گردم برون آرم دری
ور کشم در رشتہ جان آن گہر را بجمہ وار
آن بہ تسبیح و جلال و حمد و سبوحی سزا
آن سزاے آفرین از حمد او زندہ است جان
نہ ز تسبیح جلاشش ذکر را چارہ دی
یا درویش عاشقان را خوشتر از عیش نعیم
ہر کہ یا بد یکنظر زو زندہ ماند جاودان
در ہمہستی حقیقت نیست ہستی غیر او
غیر او چون خود نباشد کہ بود اور شریک
در ہواے امر او خورشید چون ذرہ و ان
با تجلی جلاش محو گرد و کائنات
جز بعلم او نہ اند ذات اور اہر علیم
جس لوہ دادہ از گرم خود را زہر بن مشیر
با ہمہ با ہم ولیکن ز انکارائی نہان
روی اور ا دیدہ چشم جان ز روی شادان
ساحت قدسش مبرا از چہ و چون و کجا
یک سخن گفتہ دو عالم زان سخن جان یافتہ
گفتہ با عالم سخن از بہر روے مصطفیٰ
جذبہ از نا ز نورش کشتہ موسے را دلیل

زان سراے رحمت آباد جهان جویم نصیر
تا کے از دون ہمتی گردم بگرد گیسر
جرعہ تا ناف گنم خود را بدریاے قعیر
سربسرد را بپودنے جوے ماندہ غدیر
کز فروغ عکس آن گرد و دو عالم ستیر
تا ز سبوح بشنوم تسبیح سبوح قدیر
و ان بتقدیس و کمال نعت قدوس صدیہ
و ان بدائع آفرین کز شکر او تا بد ضمیر
نہ ز تقدیس کمالش شکر را یکدم گزیر
یا د کویش بیدلان را بہتر از پوسے عمیر
ہر کہ از وی زندہ شد جانش بہتر از دار گوہر
ہر چہ بہت از بہتے او از قلیل و از کثیر
چون ہمہ او باشد آخریے او با باشد نظیر
در فضاے قدر او عالم سبائے ستیر
با نیب باد صرصر تا بسکے دار و فقیر
جز بنور او نہ بیند ذات اور اہر بصیر
گشتہ نور او حجاب دیدہ ہائے ستیر
با ہمہ تمخیت از لطف چون با آب شیر
راز او بشنودہ گوش دل ز سخن ہم وزیر
لطف وضع او منزہ زالت عون و ضمیر
یک نظر کردہ بآدم گشتہ در عالم وزیر
کردہ در آدم نظر بہر دل پاک ندیر
قطرہ از آب رویش خضر را کردہ نصیر

بر بساط حمتش آدم چو عالم منتقم
در دم صیسی دیده شمه از خلق او
رو ز غرض او پیش صفت انبیا استاد پس
از برای پرده داران درش فراش صنع
شقه شش گوشه را از هفت خم داده درنگ
هشتستان کرده بهر دوستانش پر نعم
بهر خاصانش فکنده بر بساط عرش خوش
یر لب جویش برای کوزه آب روان
در خور خویش ندیده چاشنی این جهان
از سر انگشت مبارک زان یکی کرده دو نیم
این همه ز بهر او افراخ از بهر دوسرای
چون شدم عاجز ز مدح احمد محمود خلق
ای مقدس ذات تو از صف نه پاک پاک
ای ز تبیج تو تازه چهره هر خاص و عام
ز آفتاب حمد خود حمدی مرا نور بخش
و ز شعاع تو تو حید تو تو حید مرا
کی بود که نور تو روشن شود تیره دلم
از هوای خود بفرایدم افغنی یا خیر
مگر بیا بم از تو بوسه ذلک الفوز العظیم
جمله امید داران را بکام دل رسان

بر در خضاش سیلمان نیز سلمان فقیر
تا دهر مرده که الیا قوم قد جاء الی شیر
نست سلطان حقیقت نیست شاهنشاه میر
بر هوا افکنده شاد روان نه تویی اثر
زیر پای مرکب خیلش کشیده چون حریر
هفت زندان از برای دشمنانش بر زحیر
بهر خاصانش نهاده در کمان چرخ تیر
هر یکی دولا ب بسته نه بسوی مستدیر
در تنویر طبعش بسته دو تانان فطیر
خود نه خورده عالمی را قوت داده زان خمیر
در سرای خاص مردم با یکی بر یک سریر
باز کردم بر در قدوس اکبر استخیر
وی منزله ذات تو از لغت نادان خیر
وی بتقدیس تو زنده جان هر بنا و پیر
تا چو زده در فضا حمد تو یا پدیر
روشنائی ده که ماندم در کف ظلمت اسیر
کی بروز آید شب بیچاره خوار و حقیر
در پناه لطفت افتادم اجرانی یا محیر
و بر میرم پیش رویت ذلک الفضل الکبیر
اے امید جان عنایت از عراقی و انگیر

ایضا

عاشقان چون بر در دل حلقه سودا زنند
تا بچنگ آرند در دل بدست غم دهند

عاشق سودای جانان در دل شیدازنند
و بر بدست آید وصالش جان پیشت پازنند

از میرستی همه در پایستی سرکشند
از سرخوان دود عالم بگذرند آزاده وار
بگذرند از تیرگی بر چشمه حیوان رسند
چون آب زندگی لب را بشویند خضر وار
رحمت عالم رسول الله آنکو قدسیان
آن شهنشاه که بهر مقتضام انبیا
در ازل چون خطبه او و الضعی الما کنند
تا نه سود و آفتاب از پر تو نور خورش
چون بساط قرب او از قاف توسین افکنند
طره مشکین عنبر ساش از یاسین چند
شده از طیب خلقش عالمی شد بر دماغ
بهشت بستان بهشت از عینم دهنش
برتر از کون و مکان کعبه است یعنی درش
خود بود دریا و دستش منبع آجیاب
در کمان از یک سپر سازند انگشتان او
از برای آستان قدر او در هر نفس
خیمه اطلس براسه دود گیر بطحش
مشعله داران کویش بر می مایند
مرکب او شبه بر میدان علیین کشد
گرچه گرفت از جهان ز رخا کپیرانش
چاکران او بدین حق فرو نازند سر
خاصگان او ندیم مجلس خاص قدم
دوستی حق نیابی در دل بے دوستیش

چون نترسند از ملامت خیمه بر صحرانند
سنگ آزادی برین نه کاسه مینازند
و مبدم بر جان و دل زان آب جانافزینند
بوسه بر خاک سر اسه خواجه لطیفانند
بر درش لبیک روح الله ما اوحی زنند
عقده قراک او از عروقه الوثقی زنند
نوبتش زید که سجان الذی اسرار زنند
سایبان از ابر برق سرش دروازند
رایت اقبال او بر اوج او ادنی زنند
حلقه روی بهشت اساس از طه زنند
وز فروغ شمع رویش آتش موسی زنند
نه جاب چرخ قبه هم در دریا زنند
بهشت قصر کائنات از خاک او مجازند
سنگریزه هم در و گویا شوند آوازند
وز لرزش ناوک الزام بر اعدا زنند
صد هزار ای خشت جان بر قالب تنانند
بر سر این هفت طاق آئینه سیما زنند
سایه بان در گش زین مهر حیر آسازند
موکب او خیمه بر طارم خضر زنند
توده زرد در ره خورشید زربالا زنند
بندگان او قدم بر اولی و آخری زنند
با چنین نسبت کجا دم ز آدم و حوا زنند
مهر مهر او و مهر حق همه یکباز زنند

هر که او را دوست از خود ندارد در آمده است	در چه آرد یک جهان طاغوت برایش دارند
در همه عالم کینه دارد چو او را دوست داشت	خنده جانش درون جنت الما دارند
هر که او دعوی بیانی کند بی پرورش	راه میان خاک در چشم چنان بینا دارند
چون عراقی پیر او شد سر ز نور و ز شر	طایر قدش در ای دزوه اعلی ز دارند

القصیده

شهبازم و نگار جهان هست در خورم	تا که بود که از کف ایام بر برم
چون میتوان ز دست شهباز طمعه فتن	از دست روزگار چراغ غصه میخورم
بر فرق کائنات چرا پایسته نیم	آخر نه خاک پای عزیز پیبرم
آن کالی که رقبش از غایت کمال	گویند منم که عین کمال است نظرم
نورم که از ظهور من اشیا ظهور یافت	خفا تر است هر نفس انوار اظهرم
اوصاف لا ازال هم از من شده شکاف	بسگر بمن که آئینه ذات انوارم
روشن تر از وجود تجلی ذات حق	بنموده آنچه بود و بود جمله یکسرم
پیش از وجود خلق به مقصد نرسال	شد علم آخرین نخستین مقررم
بر لوح کائنات قلم آنچه ثبت کرد	حرفی بود همه ز حواشی دفترم
عالم مسکون و از سمات جلال من	که پرده جمال خود از من فرودم
پیش از عدم وجود تجلی ذات حق	بنموده آنچه بود و بود جمله یکسرم
منی حرف عالم و سر صفات حق	شد مشکشف ز پر تو انوار جوهرم
فی الجمله مورد همه شایسته ذات حق	بل اسم اعظم بحقیقت چون بگرم
ز آنجا که اسم عین ماست میرسد	هر لحظه کینتی و گرد اسم دیگرم
سلطان منم که از سر میدان بدین صفت	گویی مراد در خم چوگان همی برم
بر نور کاشکار شد از شرق شود	عین نیست بلکه از ان نیز برترم
چون بگرم در آئینه کس جمال بخش	گرد همه جهان بحقیقت مقصوم
خورشید آسمان ظهورم عجب مدار	نور است کائنات اگر گشت مظلم

حق را ندید آنکه رخ خوب من ندید
 انوار انبیا همه آثار نور من
 ارواح قدس جمله نمود از معنیم
 بحر محیط شمس از فیض فایضم
 بر من تمام گشت نبوت که خاتم
 عالی ترین معارج ارواح کاملان
 بحر ظهور و بحر بطون هر دو را بهم
 موسی و خضر در طلب مجعی چنین
 حسن رخ ز صورت آدم پدید شد
 کشتی نوح از نظر من نجات یافت
 عیسی که مرده زنده همی کرد از نفس
 ام و ز آنکه سلطنت جاه من پدید
 بر تخت اختیار نشسته بعز و ناز
 بر در گبه خلافت من صفت زده رسل
 در بحر بی نهایت اوصاف مصطفی
 هم در شب فرو ز ازل آیدم بکف
 تارفته در میان که موجیم در ر بود
 میخواستیم این زمان که بر آرم دی این
 یک قطره نیز نیست ز دریای لعل او
 تسبیحات باطن بی منتها او
 از من که میر در آن رحمت خدا
 هم لطف او دیگر نظری سوی من کند
 گوید قبول او که عراقی بازان است

آخر نظاره کن رخ انوار گسرم
 انفاس او میا ز منیم معطرم
 اشباح انس جمله نگه دار یکدم
 نور بسطی طمع از نور از هر دم
 و ز من کمال یافت ولایت که سرم
 نازل ترین مدارج دالای منبرم
 در من بدین که مجمع بحسین اکبرم
 لب تشنه اند بر لب ریای خضرم
 در حال سجده بر دفتر شسته برابرم
 تا غریب سوخت هم از تاب آرم
 بود آن نفس هم از نفس روح پرورم
 بیند چو آفتاب عیان زو محشرم
 کشته همه مراد ز دولت میسرم
 در سایه لوای من آسوده بشکرم
 گفتم که آشنا شوم و غوطه خورم
 هم گوهر حیات ابد زو بر آورم
 و افکند در محیط پیر از دو گوهرم
 لیکن نمی توان که گشت آب ز سرم
 وصفی که گشت ظاهری ازین گفته ترم
 ظاهر نیست کم که ندارد ند باورم
 آن کوست سوی جمله کمالات به سرم
 گیر و عنایتش ز کرم باز و برم
 احسان او کند شفاعت تو نگرم

بخشد نواله ز سر خوان خاص خود	و آبی دهد بکاس خود از حوض کوثرم
ایضاً فی النعت	
ای رخت مجمع جمال شده عاشق رُوت لم یزل گشته دور و ده عرش و قبه ملکوت در نوشته سر ادق جبروت با جمال قدم تقاے ترا هر چه آن خواسته شده موجود بهر تو نیستی شده همه هست از پی جرعه دان مجلس تو ساقی مجلس توفیق قدم کرده دعوی عقل کل باطل سایه از تاب آفتاب رخت از دهان تو شکل میم و دونون عقل در کتب هدایت تو ز انوکاس شعاع طلعت تو تا حکایت کند ز عکس رخت تا نشانی دهد ز ابرویت تا معطر کند ریاض قدس بهر محبت قبلان قدسی را دل دیوانگان روحانی حلقه داران چرخ برد تو در دار و اح در صوامع قدس	مطلع نور ذوالجلال شده شاگر حوت لا نزال شده زیر پای تو پائمال شده محرم پرده وصال شده در ملاقات اتصال شده انچه ناخواسته محال شده همه هست از تو باکمال شده طینت آدمی سفال شده جرعه خیر انتیال شده معجزانت گواه حال شده در نهان خانه زوال شده حل کن مشکلات ضال شده دیو بوده ملک فصال شده آفتاب آئینه مثال شده روی خورشید با جمال شدم ماه در هر می بلال شده از سر کوے تو شمال شده روی خوبت خجسته فال شده در سر آن دوزلف خال شده حلقه در گوش چون بلال شده الف و حاد میم و دال شده

مردہ در شور و وجد حال شدہ گلشن و مہنغ زلال شدہ بیش از اندیشہ سوال شدہ ساحت لامکان محال شدہ چاکرت را صف نعال شدہ ناطقہ در ثنات لال شدہ نعت تو بر تر از مثال شدہ دل و دین رفتہ جاہ مال شدہ نیش بے خوشدلی و بال شدہ نفس بر پای او عقال شدہ مرنگی سر شکستہ بال شدہ ای درت جملہ را اہمال شدہ	برودہ نامست مسیح بر در گور ز آب رویت خلیل را آتش حاجت سائل از در پو تو را ابرش غم پیر و ان ترا سدرہ و آسمان و صہ بہشت از مدح تو فاجر آمد عقل قدر تو در جہان نگنیدہ نظر کن بمفلسی عوری عمر و زما خوشی بسر بردہ کردہ در شرع تو شروع و لیک بر در قرب تو چگونہ پرد راہ وہ بردت عراقی را
--	--

ایضاً

سر مہ چشم قدسیان خاک در سرے او یافتہ نور انبیا روشنی از صفاے او خضر بقاے سرمدی یافتہ از بقاے او طینت او ز نور حق طلعتش از بہاے او خاص ندیم ذوالمنن برد و جہان برد عرش مجید آسمان ساحت قرب جاے او	قبلہ روی صوفیان پایگہ صفاے او گوہر بحیرہ جتبا مہر سپہر اصطفای تافتہ حسن ایزدی از رخ خوب احمدی برودہ زمر سلطان سبق خاتم انبیا بحق حضرت غرتش وطن خلوت او در تخمین چاکر در گمش جہان بندہ اوست از جہان
---	---

فی النصیحة والموعظة

کہ با خود در جہان خلوت گنجی در ہمہ جانی کہ در بزم سبکو و جان نکونو دیگران جانی توانکہ روی او بینی کہ روی از خود دیگر دانی	دلاد بزم مار بان تا جان بر افشانی چو گشتی سرگران از می سبک جان برشان برود توانکہ ز خمیر یابی کہ از خود بیخبر گردی
---	---

برو آنهم شوی زنده که جان را راه او باز
 بروی او بر افشان جان دیده در راه او باز
 مشو چون گوی سرگردان نغم خود را درین میدان
 بهای عشق اگر یکدم از زیر گیر گیسرد
 مشود در بند خود بر خیز و در فقر اک عشق آویز
 ز بهر رحمت جیست مرغی افش نکوبند
 تو خود انصاف ده آخر موت کی رو دادارد
 درین وحشت سرا منی نخواهی یافتن هرگز
 چو عیسی قصد بالا کن برون بر لاشه زین پستی
 دلی بے عون ربانی مرد در که آن غولان
 برون از شرع هر راست که خواهی رفت گمراهی
 ز صرافان یونانی و غلستان که قلابند
 ترا اگر لوح محفوظ است علم از فلسفی گیری
 دولت آئینه عیبت هر دو اندر و بینی
 و را ز خو رشید وجدانی شود چشم دل روشن
 بشب آب نتوان دید کس انجم افلاک
 ازین معنی حقیقت بین نظر بر هر چه اندازد
 چنین دولت ترا ممکن تو از بی دولتی مایل
 هوای دنیا و دوزخ را تو از دوزخ بهتر پسند
 چه بینی سبزه دنیا که چشم جان کند خیره
 دولت تا باشد صطبل ستور و گلخن شیطان
 اگر خواهی که این گلخن گلستانی شود روشن
 اگر شاخ وفا بینی ز دیده آب ده آنرا

از و داد آن زمان یابی که از خود ادبستانی
 ترا معشوق آخریه که مشتاقی و پزیمانی
 رساند خود ترا چو گمان بچو لا نگاه سلطانی
 نه سدره آشیان سازی نه در فردوس دانی
 مگر خود را از دست خود طفیل عشق برهانی
 که جان را در خطر داری و تن ادر تر آسانی
 ستور بر اشکر خائف و طوطی را انگس رانی
 درین محنت که روحی نخواهی دید تا دانی
 میا اینجا که سدر گیرند و جلالان یونانی
 بگردانند از راهت بختیلاست نفسانی
 خلاف دین مهران علمی که خواهی خواند شیطنانی
 ندارد قلب شان سکه ز در از ضرب ایمانی
 ترا خورشید همسایه چراغ از کوچه گیرانی
 طاسم عالمی جسمی ز قوم عالم جانی
 ز روی آن داین بینی ز نقش این دکان خوانی
 دلی در روز نسیاید ز تاب مهر نورانی
 همواره حق بیند نه بیند صورت جانی
 چو دوزمان اندرین منزل اسیر نفس شوانی
 که دامانی بمرداری درین دادی ظلمانی
 تا شای دل خود کن اگر در بندستانی
 نیاید زو مشام جان نسیم روح روحانی
 میان در بند روز و شب عمارت را چو بستانی
 و گر خار جفا بینی بزین راه پشیمانی

بر لب از صحن میدانش صفات نفس بد فرمان
 مراعات زمین دل بدینسان کرکشی یک چند
 در دوازده شرب عرفان روان صد چشمه حیوان
 کشیده طوبی ایران سر از طاعت بعلیین
 فروزان از سر ترغیص صد قندیل بر میدان
 خرد در صحن بستانش کمر بسته به نفس راشی
 ز یکسو طوطی از کاخ خندان از شرک خائی
 نواسه بلبیل اسرار کرده عقل را بیدار
 شراب از دست جانان خورچه نوشی از کف ضیوان
 بعشرت گاهستان آئی اگر عیش آید خواهی
 نموده شاه بد معنی جمال ز پرده صورت
 ز بهر نقل سرستان ز لب کرده شکر خائی
 روان کرده لب ساقی لبالب جام شتاقی
 عنایت هست با هست که اندر منزل اول
 چه کردی در گلستان که دارد حد و پایانی
 هزار و یک مقام اینجا اگر چه بگذری لیکن
 تجلی صفات اینجا دمی صد رنگ بنماید
 گشت از لطف بنواز و گستا ز قهر بگذارد
 گهی از انس همچون برق خوش خندی درین بگذارد
 مشعبد باز وقت اینجا دمی صد مهر فلطاند
 بدون شوز ایشان جان کن منزل درین بستان
 بساط رسم راحی کن براق و هم رانی کن
 فضا به بوستان دل یکی صحرای بی پایان

بر آور قصر ایوانش بزرگ و فکر نزدانی
 گلستانی شود خرم نظاره گاه اخوانی
 در دوازده اخلاق جاری هم دو صد خانی
 غصه نش بر پهلوان حسان نمازت فدق و جدانی
 نمایان نور بهر تبدیل خورشیدی در خستانی
 فلک بر قصر ایوانش ادا کرده ناهوانی
 ز یکسو بلبیل اسرار از مالان از خوش الحانی
 که آخر در چنین گلزار خاموشی از چه میمانی
 بساط نرم رحمان بین چه بینی نرم رضوانی
 بنز بهنگاه جانان آئی اگر جوایمی جانانی
 ز چشم مست کرده هست جان پسندی و جانی
 برای چشم مشتاقان ز رخ کرده گل افشانی
 مشوش کرده در باقی حدیث نفس انسانی
 چه دیدی باشش تا بینی جمال منزل ثانی
 چه خوش باشی به بستانی که طاعت و سگستانی
 ز حد جمله اسما تجس و ز کرده متوانی
 ترا یک رنگ گرداند به بینی روی گسانی
 گه از بسط خوش باشی گهی از قبض درمانی
 که از هیبت بساط ابر اشک از دیده بارانی
 تو بر نطع مراد او از دن چون مهر غلطانی
 بگیرد در قبض آرام سیم رخ بیابانی
 ترا غرضی بس که دل در بند فرمانی
 بسا جان توان رفتن در آن صحرای حیرانی

در آن صحرا روی زمین فراز عرش ملکین
 فضات سرسبز انوار از سمات قیومی
 ز آنما غیب را و منور چشم کردی
 مضور اندر حضور آنجا نهان اطوار در انوار
 ازل آنجا ابد بینی ابد آنجا ازل یابی
 هزاران ساله روی بر یک پروانه دیکدم
 بخود نتوان رسید آنجا ولیکن گشتوی بخود
 چه حاجت خود ترا آنجا بطیر سیر و نشین
 به بینی هر چه هست بود خواهد اندرین لحظه
 کند چشم تو کار گوش و گوشت کار چشم آنجا
 بنور لم یزل بینی جمال لا ازیالی را
 و گر موج محیط او را بد خود ترا از تو
 نه از دونه از فقه و نه از وصل نه از حیران
 ترا چون از تو بستاند نماند جمله او ماند
 عجب نبود درین دریا که آویزی بر لب یار
 چو با بحر آشنا گشتی شدی از خوشین بیگانه
 گرت چو گان سبت آمد بودی گویا میدان
 و گر پیش آیدت جبرئیل پسندش بجا و پیش
 و گر خواهی که دریایی بعقل این رفرا نتوان
 عراقی که کنی ادراک رفرا بل طیر و سیم
 ترا آن به که با جانان روان گویی ثنا و را

سر او کاخ بستان بهشت آباد سلطانی
 ریاضی سرسبز گلزار از نفحات ربانی
 نه از بار ریاض او معطر جان روحانی
 ظهور اندر ظهور آنجا عیان اسرار کتانی
 ز نور تابش کیسان به بینی یاس کیسانی
 همین کن کار صد ساله بیک عبت باسانی
 در آن اوج فضا می پر سبال و پیر انسانی
 همه در فیض تو جمعند و تو در فیض یزدانی
 بدانی آنچه می بینی به بینی آنچه میدانی
 تنست رنگ روان گیر در وانت رنگ جسمانی
 بعلم سرمدی دانی همه اسرار پنهانی
 نه از دانش خبریابی در اندم نه زادانی
 نه از دونه از درمان نه از دشوار آسانی
 تو آنکه خواه انا الحق گویی و خواهی گوی سبحانی
 غرق بحر در هر چیز آویز در حیرانی
 چو آن زلفت بدست آمد برستی از پریشانی
 درین ملک سلم شد بزین لوبت که سلطانی
 دگر زحمت دهر رضوان را کن تو بدیانی
 که اندر ساغری موری گنج بحر عستانی
 چه دانی منطق مرغان نگر دی چون سلیمانی
 سلمانان سلمانان مسلمانی مسلمانی

ایضاً

هنوز باغ جهان را نبود نام و نشان
 که مست بودم از آن می که جام است جهان

بکام دوست می مهر دوست میخورم
 بچشم یار رخ خوب یار میدیدم
 تبسم لب ساقی مرا شراب بے داد
 مرا پیا که چو جام جهان نما باشد
 شراب داد مرا ساقی از خمستان
 بساط عیشش من انگند در گلتان
 برین بساط سبک بود ساغر و ساقی
 که دید جام که کار شراب ناب کند
 هم از لطافت می میگرفت رنگ قدح
 صفای جام بیا میخت با لطافت می
 درین قدح رخ ساقی معاسته نمود
 چو هیچ رنگ ندارد شراب ماز کجا
 مگر شراب بحبام جهان نما دادند
 ازان که نیست مقید بهیچ رنگ آن
 گه پنجره معشوق آشکار شود
 ز عکس روشن آن باده میشود روشن
 ز عکس می چه عجب گر جهان منور شد
 همه جهان ز می عشق یار سر مستند
 نیافت هیچ نصیب از حدیث آنکه نیافت
 چنین شراب فلک چون بهفت بام نخورد
 چو ساقی می نوساغر سیرت می بر کف
 ازان شراب اگر جرعه بر زمین بچکد
 شگفت نیست که گل رنگ بو می دارد

دران نفس که ز جام جهان نما نشان
 دران مقام که میرستیم بجان کسان
 ز باده که شد از لطف او قدح خندان
 بین شراب چه باشد حرفی خود میدان
 که جرعه چمن در اوست روضه رضوان
 که خاک رُوب در اوست روضه رضوان
 درین مقام کی بود مطرب الحان
 که دید می که بود جام او رخ تابان
 هم از صفای قدح می نموده با عیان
 ظهور یافت ازیں امتراج ساغر جان
 ز حسن و لطف دو صد رنگ آشکار و نهان
 بدید می شود این رنگهای بے پایان
 که می نماید از اجسام جام این الوان
 بهر صفت که بود جام سر زندی ازان
 گه بگونه عاشق چو نو بهار و خزان
 جهان تیره کنون و مبدم زمان بران
 که می ز تماشای خورشید میشود درخشان
 و یک مستی هر ذره هست دیگرسان
 ازیں شراب نصیب از جسد حیوان
 محب نباشد اگر می شود بسر غلطان
 هم از براس می مهر مید و خندان
 در اشکوفه کند باغ و شگفتستان
 و گنجه بلبل بیدل چرا زند درستان

وگر نه ز گس مجبور یار سرست است سرشته اندر من طینتم وگر نه چسرا وگر نه مرد مک چشم آن کجاست چو بر زبان عراقی حدیث عشق رود	چرا کند بهمان در خسرابی آفت آن همیشه مست و خرابم چو غمزه جانان چراست نام من از جمله جهان بستان برو گیر که آن دم نه آن اوست زبان
--	--

مدح شیخ شهاب الدین زکریا ملتانی

لاح صباح الوصال ذر شمس الشراب شاهد مست من دید مراد خسار چهره زیبای من بر در من عقل هوش من ز جهان بخیس کرد دل من نظر ساحت آن دلکش روضه آن جالفر دل تخیس در دکانیت جهان عظیم هاتف مشکل کشا گشت مرا رهم عکس جمال قدم نور بهای قدس شعشه روی او کرد جهان مستیر نور چینش بر وز مشرق نور یقین دید او دراک او ناظر احکام لوح خاطر و قیاد او کاشف اسرار غیب از رغبوتش فراغ در ره بوش امان در دم او یافته از دم عیسی نشان ساقی لطف قدم داده بحام کرم کرده و دود بخروش تا شده یکدم ز بوش صبح سبزه من بسویات اقبال لاح من اسرار طلعت صبح یقین	صبح قمار می الطرب از کوس الشراب داد ز عمل خودم جام حقیقی نذاب جام طرب ز اے او کرد نهادم خراب دید جهان فیه دگر بر تر ازین کعبه قباب سایه آن مهر تاب ذره آن آفتاب جان تشعب در دکانیت بهشته عجاب گفت بگویم ترا اگر نکنی اضطراب کرد جمال آشکار از تنق احتجاب لحافی رخس او کرد چنان مستطاب صبح ضمیرش شب نوزده بهتاب چشم دل پاک او مشرف ام الکتاب پر تو انوار او محرق نوز حجاب در ملکوتش خیم در جبروتش ثبات در دلش افروخت آتش موسی شهاب بهر دلش دهم از زخم غلت شراب باز شده در خروش سینه او کاب کاب اشرق مستشهر گمن سطوات اقرب لاح بانواره ظلمت لیل اریاب
--	--

هم گفت ابنیا صاحب حق کامیاب غوث همه انس و جان مالک تنق رقاب واهی حق الیقین مهدی بادی خطاب کمل کامل صفات عالی عالی جناب تشنوی از آسمان جز زکریا حواب آمدی از حق یقین وحی بر صد کتاب در کف دریا و شش هفت فلک یک حباب طالب مطلوب را از در ارفع باب کعبه افضال ما من اهل العقاب تربته اقدامه کحل عیون المعاب خاطر من ترک مدح تو خورشید تاب مجلس داود را نغمه طنین رباب بو که دهد بوی تو در دلم را کلاب تا شوم بر دوشش بیا خدمت هم کاب در گه رحمان بود غم نه دکان را آب گویدم احسنت زه صرث یکون احواب تا بود انفاس خلق در دو جهان بیاب خاک کف پاسبی تو اهل زمین چون تراب	را بر اصفیا پیش رو اولیا شیخ شیوخ جهان قطب زمین و زبان ناشر علم الیقین کاشف عین الیقین مفضل فاضل نواز عالم عالم پناه پرسی اگر از جهان کیست امام زمان نیستی از استخیل از بس احمد رسول در نظر همتش هر دو جهان نیم جو سالک مجذوب را بر در او بار گشت سده اقبال که قبله اهل الثواب قطره انعامه روح قلوب الصدور ای بتو روشن جهان ذره چلو یزدنا پیش سلیمان چو مورخه آرم ملخ خاک درت را از ان در دلم می دم چنگ بفراک تو در دلم ام بند واز در کف لطف تو بر ده عراقی پناه گر شود مصطفی مدحت حسان تو باد بانفاس تو زنده دل عاشقان چاک درگاه تو اهل سما چون ملک
---	--

ایضاً فی مدحه

روی دلدار دران آینه پدید آیند جان فشانند بر و کان رخ زیبا بیند ز ابرو رخ او و اله و شیدا بیند دوست را هر نفس اندر همه اشیا بیند	روشنان آینه دل چو مصفا بیند در پس آینه وز دیده برویش نگرند چون بدیدند جمالش دل خود را پس ازان عارفان چون که زانوار بخود سر می کشند
---	--

در حقیقت دو جهان آینه ایشا است
 چون ز خود یاد کند آینه گردد تیره
 بر در منظر دل دل شدگان زان شبند
 رسم جان پرور او چون بجهان یاد کنند
 غافلان گر چه همه چیز بدانند او را
 هر صفات که عقول بشری دریابند
 خوشه لای از رخسار امر و زبشتی دارند
 گر به بینند جالش نفس شتاقان
 نفس با دصبا گر بسیر گوسش و زد
 تشنگان از همه دریای محیط آشامند
 در دوشان که همه دردی در دوش بکشند
 ساغر دل زمی عشق لبالب دارند
 گرمی ساغر شان را ملکش بر افلاک
 ساکنان چون که هوار ابقدم بست کنند
 سرشان بر سر زانویشان بر در دوست
 باز محنت زدگان از غم او خورده فراق
 گر زنند از سر صوت نفس وقت تموز
 و بر آرد دے بار دگر از سر شوق
 قدسیان منزلت این همه چون در نگردند
 از مقامات جلالت همه را رشک آمد
 همه گویند که آیا که تواند دیدن
 تا که از لطف زمانی سویشان نگردد
 خاص حق صاحب قدوس بهاء الاسلام

که بر و در رخ زیبایش هوید آیند
 چون از ویاد کنند آینه رخشان بینند
 که تماشا که دلدار هوید آیند
 در درون دل خود عین سما بینند
 نه همانا شناسند لقیین تا بینند
 ذات اوزان همه اوصاف بر بینند
 نه بهشتی که دگر طائف فر دایند
 ز ایشا قش دل خود و اله در دایند
 خوش دمان خوشتر از انفاس سیاهینند
 در دل از آتش سودا اش شرر بایند
 مستی از دردی در دشت نه صبا بینند
 دمدم حسن رخ یار در انجا بینند
 گل افلاک چو ذرات مخیر بینند
 پای خور از بر عرش معلای بینند
 قلعه را لوی خود را که چو سینا بینند
 دل چو آتش که دیده چو دریا بینند
 بس که نفسیده دلان زاندم سر بایند
 زان نفس اهل زیستان همه گریه بینند
 ز نیت قطب زمان از همه دایا بینند
 که مقاش ز مقامات خود اعلای بینند
 که جهان روشن از ان طلعت غریب بینند
 همه بهوش شوند جانب بالا بینند
 غوث حق رحمت عالم ز کربا بینند

زده یا بند سر پرده او در جبروت
 سیمه اش نور و مصلکش روانی چین
 خاک پایش بترک همه در دیده کشند
 قطبِ وقتِ اوست همه عالم از او آسود
 خوبرویان بهمان شمع هم اورا دانند
 شہسواران کہ چو گکان قضا گوے مراد
 آنکہ در قبضہ او ہر دو جهان کم گردد
 بیدلان نظیر او دل بینا یا بند
 خادمان در او آخرت و دین را
 خانقاہ کمنش از فلک اعلیٰ یا بند
 در جهان ہر کہ ز خاک در او سر نہ نکر
 بر سر گوش عزیزان بہ عراقی نگرند
 دوستانش چو بہینند بمو بند برد
 بہر اوزار بگریند کہ او را پیوست
 مگر بذر در مطف تو پناہ آوردیم
 ز آفتاب نظرت بر سر او سایہ فلک
 گرچہ چون آہن زنگار پذیرست دلش
 زار گریند بر احوال دلش نرم دلان
 بکش از لبش اے موسیٰ غمد آب خضر
 بوسہ گاہ ہمہ پاکان جہان بادرت
 عالم از نفس نفیس تو مباد خالی

ہنشینش ملک عرش تعالیٰ بیند
 لہجہ بحر ظہورش متوضا بینند
 تا مگر از بدشش نور تجلی بینند
 بر درش زمرہ ابدال تو لا بینند
 در جہان نیست جز او شمع کسے تا بینند
 بر باید ز قدر ہمت اورا بینند
 گر بچویند حبز اورا نہ ہما تا بینند
 مردگان از نفس او دم احیا بینند
 بر در خدمت او گوئو لالا بینند
 جایگاہ فراد جنت ما و اہ بینند
 دیدہ تخت بدش اعلیٰ او اعما بینند
 دل محنت زدہ اش در کف غوغا بینند
 دل اورا چو بکام دل اعدا بینند
 از پی فعل بدش بیدل و رسوا بینند
 بندگان لمجائے خود در گہ والا بینند
 تا مگر بر بگس سایہ عنفتا بینند
 سوے او کن نظرے کائینہ سہا بینند
 کہ دشش سخت تر از صخرہ صفا بینند
 بعضاے کہ ترا برید بیضا بینند
 گر ہمہ در گہ تو لمجا و ما و اہ بینند
 کہ جہان ہر دم از انفاس تو بویا بینند

و ایضا کہ

کار خود چون زلف خوبان در ہم و بر ہم نیم

می بیا و سا قیاما خویش تن را کم نیم

فایغ آیم از خود و هر دو جهان را کم زیم خیمه هفتم و ای نیلگون طارم زیم شاید از چوگان برین گوی خم اندر خم زیم دمبدم در بزم هسل یار جام خم زیم دست در زلف در آتش گاه کاهی هم زیم در بماند گردکی از دیده آثر انم زیم دست در فقر اک صاحب بیت اعظم زیم بوسه بر خاک درش چون قدسیان هر دم زیم آتش از سوز دل در بنگه آدم زیم	از سرستی همه دریای هستی در کشیم بگسیم از هم طناب خیمه هفت آسمان لائق میدان ما چون نیست نگه فلک جام کنخسرو بکفت داریم بس سید که ما چون بر آید از در در پاش اندازیم سر خاک رویم از سر کوشش بجا رو بے فا خرمن هستی ببا دے نیازی بر دیم شیخ ربانی بسا و الحق والدین کنکه پایه چون روح القدس بر دیده سدر نهیم
--	---

فی مدح شیخ عزالدین محمد الحاجی

دل مشتاق تیاران زهر سوزار در جنبید زهر سوے دو صد بیدل وان انکار در جنبید ز باد روی او هر دم دل بیمار در جنبید دش را چون بخت باند تنش امار در جنبید که از باد هواے او دل ابرار در جنبید بطاهر جنبش بیند دشمن انکار در جنبید که در صحرای قرب حق همی طیار در جنبید که دریای روان او ز شوق یار در جنبید که گرد کعبه وحدت می صد بار در جنبید دش را چون عیان گرد رخ در در جنبید چو بروے شکست گرد دهم اسرار در جنبید ضمیر پاک او آن دم که از او کار در جنبید دران آتش که موسی شد سمنده وار در جنبید	اگر وقت سحر بادے ز کوے یار در جنبید ور از زلفش صبا بوی بکوی بیدلان آرد ز باد کوی او در دم تن رنجور جان یابد چو بینی جنبش عاشق مشو منکر که شوق او چو از باد هوا دریا بجنبید بس عجب نبود وے چون دیده منکر نه بیند جنبش باطن بیاتابینی اے منکرهای همت مردان همه عالم شود مستغرق انوار او آندم ولی حق عزیز الدین محمد حاجی آن عاشق چو بیند دیده جانش جمال یار بخروشد بجنبید تا ضمیر او در رو پر دماهی عیب نشان جام کنخسرو که بے جویند بنماید بران خوانی که عیسی خور در چشم مبدم شنید
---	---

چو شد مست بر خیزد و دل بشیارد جنبید نظر بر کوه اندازد که و کسار در جنبید دل و جان و تنش چون شد پراز انوار جنبید کمال و جلال ریا بدرد دیوار در جنبید دخت جانفش از معنی چو شد پربار در جنبید زمین را گرد بد فرمان فلک کردار در جنبید که بر روی زمین مردی چو او غیار در جنبید چو حق با او سخن گوید از ان گفتار در جنبید سر دگر پیش عزت و دو عالم خا در جنبید نخل گشته از و باد می که از گلزار در جنبید هر آنچه اوست رس دارد بدان مقدار در جنبید همیشه تاز ذوق حق دل احراز در جنبید	ز دست سانی وحدت دو عدد دریا و آسمان دران بر وقت کان عاشق شود مست گزنا گم جوانوار یقین بر دی فرو آید نیا رام جمال و حالش بریند که در صحرای برقص آید فضای صدرش از صورت چو خاک گشت بخرام فلک گرز و امان یا بد زمین آسایا ساید فلک خود از برای آن همی گرد زمین گردد قاندر و ار کی جنبید گفت مطرب خوش گو زمین آراسته گشته با سما و صفات حق زمین خلق کریم تو معطر کرده عالم را عراقی که تواند گفت معجود و فیلس بانوار یقین با و دل و جان تربت روشن
---	--

ابی مدح شیخ صدر الدین

جان ز بهر تو در میان دارد چکند دست رس همان دارد غم هر لحظه شادمان دارد آخر این خسته نیز جان دارد اینچنان رخ کس نهان دارد راستی را لب تو آن دارد گفت جان غم آن جهان دارد لذت عیش جاودان دارد نه کس به سوسه رایگان دارد زندگانی تر از یان دارد	دل ترا دوست تر ز جان دارد که کند جان نشا بر تو مرج با نعمت زان خوشم که جان مرا بردم بار بهر پیش من رخ زشتاق خود نهان چکنی بر لب تو تو آن نشان جان با خیال لب تو دوش دلم بوسه ده مرا که چاشنیش از خرمش گفت چشم تو رو خوش بر شفت زلف تو که خوش
--	--

در دور جان ناتوان دارد	گر شکمخو است خسته مندوست
پیش صدر جهان فغان دارد	بوسه ده پیش از آنکه از تو دلم
بر تراز عرش آشیان دارد	عرش شاهی که مرغ همت او
روشن اطراف کن فکان دارد	رهبائی که پر تو نورش
او دران لامکان مکان دارد	زان سوکائات صحرایست
روضه دلکش جهان دارد	شبه از نسیم اخلاقش
لوح محفوظ خود روان دارد	سبق ام الکتاب میگیرد
آفتاب شد رفشان دارد	ذره از فروغ انوارش
که درون روضه روان دارد	بوسه خلق محسود او
بر درخش سریر آستان دارد	سرفراز آن کس بود که چرخ
کز فلک هفت زبان دارد	خاک درگاه او کس بویید
زید ارسر بر آسمان دارد	پیش او مهر اگر زمین بوسد
آسمان گرچه هفت خوان دارد	ریزه چین ست از سرخوشش
در فضل یکدو تائی نان دارد	بس که از خوان او نواله برد
قدسیان را چو میمان دارد	چاشنی گیر او بود رضوان
زان که جبرئیل پاسبان دارد	گرد خاک درخش نکرد هیچ
زانکه از نور سایه بان دارد	بگریزد از سایه اش شیطان
رمه کوچو تو سفیان دارد	هنر اسد ز بیم گرگ عدد
بس که او علم بیکران دارد	بر سر آمد ز جمله عالمیان
گر جهان روی سوی آن دارد	فتح گرد و فضل بر در او
خاطرم بر سر زبان دارد	سعما ذکر شکر تو پیوست
مگر از شوق دل طپان دارد	لیک اظهار شرط عاشق نیست
کز دم عیسوی نشان دارد	زنده کردی شکسته را بنهیت

حرز جان ساختم سه بیت ترا خسته چون خواند نظم نور عرب خواستم تا جواب گویم عقل عاجز آید ز دست مدح و ثنا در مدح تو چون زخم که ز عجز با دزدانوار تو جهان روشن	که دو صد فتنه در امان دارد پای بر فرق فرقدان دارد گفت که طاقت و توان دارد بر که پا در ره بیان دارد خاطر تم فصل بردمان دارد تا جهان نوز چون چنان دارد
---	---

فی مدح شیخ حمید الدین احمد لؤلؤ غلط

اے صبا جلوه ده گلستان را بر کن از خواب چشم زگیست دامن پنجپه را پر از زر کن گل خوی کرده را کنی گریاد ژاله از روی لاله دور کن منشان شبم از لب سیره تا عطسه شود همه آفاق بند تشویش خاطر را را سر زلف بتان برقص در آرد در تمنای خلد خواهی گردد بگذر از روضه قصد جامع کن معبس و عطر و اعطی اسلام دوست فخلص حمید احمد خلق اے صبا ستوق ده بخدمت او برسان از کرم زمین بوسم کای ربوده زمین دل و جان را	با نوا کن هزار داستان را تا نظاره کنه گلستان را تا دهد بلبیل خوش الحان را کنند ایشا بر تو مرجان را تا نسوزد ز شعله بستان را بخضر بخش آب حیوان را بکشایند زلف جانان را برفشان طره پریشان را تا فشانیم بر سرت جان را بطلب مرغسار بینان را تا به بینی ریاض رضوان را حل کن مشکلات قرآن را که جلاش نموده برمان را که توانی بکار کن آن را در توانی بکوه ایشان را وی بتاراج برده ایمان را
--	---

ول و دین رفت این سلمان را بر فلک می نیم نادان را خود همین عادتستان را وین نه بس اعتبار ایشان را بی تو خوش نیست اهل لستان را بزداس از صد ورا حزان را می نیایم دریغ دربان را تا چه قصدست چرخ گردان را خود همین عادتست دوران را چه غم از حال گوست چوگان را که کند یک نظاره کجبان را تا به بند جمال اخوان را همین وداعی کن این گران جان را خود نپرسی غریب حیران را عاقبت باریا بد اوطان را چون بدان را نیست نقصان را تا بود و در چرخ گردان را	در سران و وزلعت کافران تو چشم تو میکند خدای ما گر خدای می کند چه عجب مردم چشم تو سیه کارند همه جاس ترا خوش است ولیک شاد کن آرد دوسه دلسار را قصه درد من بیابش تو باز سرگشته ام همی خواهد خواهدم دور کرد از یاران را ما چو گوی قضا چون چوگان میکند خاطر مپایسته عزم دیده ایسد و در می باشد منتظر مانده ام قسم تو را آخر ای جان غریب شهر تو ام بر غریب که در جهان بینی من نگویم که حسرت افزون باد باد عمرت فزون و دولت یار
--	---

مطلع الاول

یا ز باغ ارم و روضه رضوان آید یا خود این بوی رخاک خوش کیجان آید کز نیم خوشش او در تن من جان آید نوز او در همه آفاق درخشان آید که همه و همه از مهر سروران آید	یار این بوی چنین خوش ز گلستان آید یا صبا بوی سر زلف نگارم آورد یا شمال از دم عیسی نفسی بوی یافت شمس دین آنکه بدو دیده من روشن شد بکمالش سرزد از چشم بهان روشن شد
---	---

که از ان هر گری مایه صد کان آید اے بسا آب که در دیده گریان آید زانکه آبش خور او چشمه حیوان آید یادش از یاد کی از بے سرو سامان آید بر دل تنگ چه غمهای فزون آید حاصل سوز دل و دیده گریان آید چشم من بهین که چگونه جگر افشان آید اگر چه جانم بلب از محنت هجران آید	لطفت فرمود فرستاد یک درج گهر تا مرا در نظر آمد خط جان پرور او شاید از آب حیات از بخشش می بچکد شکر کردم که پس از مدت سی و شش سال اے برادر چه دهم شرح که در از تو مرا چند سرگشته دویدم جو فلک تا آخر آن چه بینی که ندارم ز جهان جگر آب این همه هست و نیم از کرم حق نویسد
---	--

مطلع الثانی بتغییر الدلیف

روز آخر نظر بر رخ جانان آید این همه سنگ محن بر سر من زان آید که مرا کوه غرض در خم چو گمان آید لاجرم سینه من کلبه احزان آید بو که بوی بهشامم ز گلستان آید تا خود از در گه تقدیر چه فرمان آید که نه هر خار و نه لائق بستان آید	با خراین نجات من از خواب در آید سحری یا قسم صحبت او تا دگر روزی پسند تا بود در خم چو گمان هوا کوه دلم یوسف گم شده چون باز نیام بجهان بابل آسا همه شب تا بسحر غمزه رخ گر نخواهد که همی با وطن آید لیکن بعراق از رسد باز عراقی چه نجب
---	--

وله فی مدح شیخ حمید الدین

یا که آر دژ نسیم سر کوه اثر جز نسیم از بر دلدار که آر دژ خبر چند آشفته کنی طره بهر خوش بشر تا معطر شود آفاق ز تو بهر سحر اگر چه در خاطر او نیست جهان اخطر چند ناله ز سراق رخ او لایه کر	که برد از من بیدل بر جانان خبر جز صبا کیست که زین خسته بر دپیغا اے صبا چند روی گرد گلستان مین رو سحر خاک سر کوی حمید الدین بوس آنکه چون من به کس از دل و جان بنده او خدمت او تو بوی جبه که توانی برسان
---	--

تو چه دانی که چسا که در فراقت با من
غمم بجران تو ای دوست چنان کردم را
بد و چشم تو که چون چشم تو بیمار تو ام
دوستان منتظر مقدم میمون توانند
گر عزیمت کنی ای دوست بسوی طمان
با خیال تو شب در روز همی گویم راز
تا آنکوئی که پسر رفت سرا سیمه ما
بر خود و دیده خود غیر تم آمد رفتم
از بر اے دل من روی بهر کس نهایی
من که بر دیده خود در شکابم چون بنیم
از درت خسته عراقی سبب غیرت رفت

داند این آنکه ازین غم بود او را قدر
گر به بینی بشناسی که منم با دیگر
چه شود گر بفرستی زد و عالم شکر
بیش ازین می شکیند بیا زد و ترس
چه مبارک بود آن غم و چه نیکو سفر
چکنم هم سمت میدهمش درد سر
در نماخ ز جوابت ز سر با حضر
تا نه بیند رخ زیبای تو هر مختصر
کان رخ انصاف در رخ ست بر دیده و ر
که به بیند رخ تو دیده کوه نظر
در نه بودی بسر راه تو بر بے بهر

وصف الحال فرماید

منم بعشق سر از عرش برتر آورده
به بحر نیستی از بنجودی خرد رفت
نهاد پاے طلب بر سر بساط مراد
همایست من باز کرده بال طرب
اساس قصر جلال عنایت ازلی
برید وصل من از خلعت صفات مرا
ز آسمان قضا روح قدس بر نفس
بوستان روان بهر گلستان حیات
برای صد نشینان در گم رضوان
فلک بمشعله داری در گم هر شب
بمخترم خضه آب حیات جان افزا

بزیریای سر نه فلک در آورده
در خودی رسد بنجودی بر آورده
گرفت دست تنی و بر در آورده
دو کون و هر چه در وزیر یک بر آورده
بسی ز کنگره عرش برتر آورده
بملک وصل مشای مقرر آورده
مرید جانم روحی معطر آورده
هزار جوے روان بهر ز کوثر آورده
ز شاخ طوبی صد چتر سر آورده
که دو هزار مشاعل ز خست آورده
بهر صبح ز حجام سکندر آورده

محیط خاطر من هر زمان بهر موج زمین فسم من از فیض تازه بردارد رسید شمه از طیب خلق من بصبأ هزار خم می صاف عشق نوشیده خراب کرده رسوم جهان بی معنی بنزد اهل معانی بکرده یک دعوی رسیده بر سر گنجی جواهر عزت بر اے غمزدگان منطق طرب را خم زمر غزار عسراق آمده بوادی بند بهند طوطی طبعم طبع زد افشانند	هزار گوهر الهام بر سر آورده درخت فضل من از غیب تو بر آورده ازان بصبح نسیم معطر آورده ازان ببرد کشان یکد و ساغر آورده و راے رسم جهان رسم دیگر آورده هزار شاہد معنی مجهر آورده ازان خزانہ و بے بس تو نگار آورده مفسر ح سخن روح پرور آورده ازان ریاض شبنم برابر آورده بمولتان سخن، سچو شکر آورده
--	---

بهاریات فرمایند

طرب ای دل که نو بهار آمد بان نظاره که گل جمال نمود بتماشای باغ و صحرا شو در رخ گل جمال یا بین از صبا حال کوی یا پر سر بر دریا را گذشت نسیم تا صبا زان چمن پریشان شد دید چون عنایب ضعف نسیم گل سو فاخته اشارت کرد بلبل از شوق گل چنان نالید بے هوے فتاد در گلزار گل مگر جلوه میکند در باغ	از صبا بوی زلف یار آمد بین تماشا که نو بهار آمد که چمن خلد آشکار آمد که گل از یار یا دگار آمد که سحرگاه ازان دیار آمد زان گل افشان و شکبار آمد چون من از ضعف بقرار آمد بعیادت بر غزار آمد بین نوا که وقت کار آمد که گل از وجد جان سپار آمد ناله عاشقان زار آمد که چمن ناله حسرت زار آمد
--	---

در افشان میکند گل صد برگ گل زرافشان اگر کند چه عجب گل زرافشا ندرابر بر سر داد غنی از بند زلف آزاد شاخ کز غنچه دیده بردخت نیست آزاده مگر سوسن لاله رادل بسوخت بر نرگس ابر بگریست بر گل از پی آنکه شد ز پاری جد افشته مگر جامه سوگ بر نقشه بدید خوش بهارست لیک آنکس را هان علفی تو و نسیم بهار	کش صبا دوش در کنار آمد کز شالش بے یار آمد صد هزاران گهر نثار آمد زان گرفت از خم خار آمد میز نشستش که مایه دار آمد که نه در بند کار و بار آمد که نصیبش ز می خمار آمد از هوا بر رخش غبار آمد که چنین وقت سوگوار آمد زان مگر لاله دل فگار آمد کش لب یار میگسار آمد کز صبا بوسه زلف یار آمد
---	--

وصف کعبه معظم

جند اصفه بهشت مشال مجلس نور و جلوه گاه سرور بیت معموره مقر شرف عرقش خوشتر از ریاض بهشت زین گرفته بهار چقدس زین بساتین بے نهایت او بر سر خوان عالم آرایش آفتاب صفای صفت او ذره با سیه هوا سیه غرقه او سایه ذره با سیه در که او	که بود آسمانش صفت نعال روضه انس و بارگاه صیال سقف مرفوع او سپهر جلال شرفش خوشتر از شکوه کمال یافته زان بهشت زیب جمال سدره المنتهی هنوز نهال آفرینش لطیف خلق عیال امین از وصمت کسوف ذوال سر بسر نور آفتاب مشال هر چه یابی زمان زمان حوال
--	--

هر یک از ذره های لطف هوش هر یکی از شعاع عکس صفاش صفحات سطوح بے تفتیش نفحات ریاض جان بخشش ناسیم بود کس یافت دلم بامریه درش شنید فلک در هوا س در ست او نبود در ریاض بهشت نه آوید نام آن زانه می نیارم گفت خود تو از پیش چشم خود بر خیز خویش تن را درون آن خانه مطرب عشق بر کشید سرور چون عراقی همه جهان سرست	جام گیتی نما با ستقبال آفتاب کائنات ظلال مستمل بر نقوش حال و محال مروه رازنده کرده اند حال میسرند در هوا س او پر و بال بر درش چرخ میزند همه سال همیج بیمار بسز نسیم شمال همیج ترواسن جز آب زلال از بے عقل و اعقول و تعال تا به بنی عیسان بدیده حال بر سریر سعادت و اقبال وصل را داده جام مالا مال از محی وصل و بخیر وصال
---	---

ایضاً

جنبه اعفایه سراسر کمال تیره از لطف او ریاض بهشت هفتین طارم است تانده او هر یک از جام قبه نورش هر یک از طاق بیت معمورش سایه این سراسر جان افزا خوان این مجلس جهان آرا بر در فیض این سراسر سرور وزیر خوان این خندان نور	خوشر از روی دلبران بقبال خجل از ذوق او نعیم وصال شتمین بوستانش صف تعال جام گیتی نما با ستقبال مشرق نور کائنات ظلال سر بسر نور آفتاب مشال مستمل بر نعیم حال و محال آفرینش طفیل و خلق و عیال دو جهان را همیشه برگ و نوال
--	---

نقبات صد اسے دیوانش نقبات ریاض بستانش در درون ریاض او نبود صورت سایہ درختانش جنبش موج آب جودانش تا سر اسے چنین بد ملک در نیابند نقش این خانہ عقل اگر چہ نہ خانہ پیرونست خود تو از پیش چشم خود بر خیز خویشن را درون آنحضرت مطرب آغاز کردہ ساز طرب	عاشقان را محراب آمال مردہ زندہ کنند در ہمہ حال ہیچ تردانی جز آب زلال ہر چہ بینی درین جہان شکرال ہر چہ یابی زمان زمان جول میزند در ہوا سے او پر وبال نقش بند ان کار گاہ خیال ہم نیا بد درون خانہ بکمال نا بدیدی عیان بدیدہ حال بر سر بر وسعادت و اقبال ساقی آوردہ جام مالا مال
--	---

ایضالہ

دوش مانا شنید فریادم من ہم از روے باد پیامی بادش رمز کے فکے گفتم گفتم از چہ تو نیست بیمار بر سرم سنگ جو را چہ رسد بزرگے باد گفتم در گوشم بر چہ از فلک چگونہ روم کے چنان جاے در شمار ایم خود تو انکار لحظہ رفت کہ گذاردم را بعد رہشت	کہ و بیمار پرستی یادم نفسے بانسیم بکشا دم بکف او پیاس کے دادم خبرے دہ ز صحت آبادم بے محاسب با مگر ز اوتادم خود گرفتہ کہ در رہ افتادم بر سر خود چو جاے نہنادم من کے گوشہ کردہ احادم بر در او بخدمت استادم کہ کند در طریق ارشادم
--	---

گفتم اے باد باد کم پیای بنے تنکا پوسے تو دوران حضرت ہمتے بستہ دم کہ از رہ لطف اے سبھی نفس بیا نفس باد انقاس تو شفا دہ خلق	کہ من از باد خود بفسر یادم پیک امید را فرستادم بیاد تو کند دے یادم آر سہ از دم تو اید ادم تا نفس میزند بنی آدم
---	--

فی تہنیت عماد الدین کوید

راحت جان من عماد الدین ورکنی مخنتے چودی امروز مچو ماہی بر آسمان نشاط یا بہانہ بہست آن ہمہ خود تو خاطرے دوستان غمگین بہست مرہے ساز بہرستہ دلان	چونی امروز بہترک ہستی یا نہ از دست رنج دارستی یا چو ماہی ققادہ درشتی از قدح های عشق سرستی تا تو در خانہ شاد بنشتی خیز و بسگر کہ جملہ رختی
--	--

ایضاً

فرزند عزیز قرۃ العین کبیر بپذیر ہیا و گارا این نسخہ من میخو است پدر کہ با تو باشد ہمہ عمر	بادات خدا در ہمہ احوال ضمیر می کن فطرے درد دلی با گیر اما چہ توان کرد چنین بر تقدیر
---	---

ایضاً

بطعنہ گفت مرا دوستی کہ اے زراق وصال یار ندیدہ فراق را چہ شناس بسے بغفت ازین گو نہ گفتمش بشنو تو گیر خود کہ نہ دوست ہیچ دوست مرا خیال چہرہ خوبان ندید چشم ہیچ اگر قسم این ہمہ طامات و زرق و مجلس	چرا ہمیشہ حکایت کنی ز درد فراق نشان عشق ندیدہ چہ لافی از عشاق جواب من ز سر صدق ہیر یا دلغاق ہیچ دوست نیم در جہان بدل مشتاق بگو شش تا نشنیدم خطاب در میثاق مرا نہ بس کہ بہندہ اد ققادہ ام ز عسراق
--	---

فرستاد دریا سے فضل و ہنر روان کرد جوئے ز بحر روان روانی افکار روان بخش او دل نالو انم ہما نابرید جو بر جانم از فضل زیور نیفت اگر دیدی اشعار جان پرورش اگر چه بے ماد فضل زاد چه بر فضل صد گو نہ بر ہان غود فرستاد بحرے کہ غواص طبع وران بحر گو گشت غواص من جو کشتی دانش نباشد مرا مسلم شد آن بحر آن را کہ او جہان ہنر و انم آباد باد	اولہ ابدین خشک لب بحرے از شعرتو کہ دارد ہی ز آب کوثر اثر ببرد آبرو سے نیم حسد فرستاد ہ ہر دل من شکہ بیار است جانم بقصد دور خضر آب حیوان بخشی مگر بگیتی نیل اور دوزو بہ پسر بر ہان شد اندر جہان نامور برد بر نیارست کردن گذر چہ بہ نہ انکہ باشم از دیر حذر ہیستم بنادانی اندر خطر شناسای بحرست و دناہی بر از ان معدن فضل و کان ہنر
---	---

ایضاً کہ

یا صبا نافہ رتار وزید یا سحر زلف یار در جنبید در سر خشک مغز ناست پدید ہان کہ صبح سعادت ہمید ناگے بر سر فرا در رسید پسے در دامن سرور کشید دل بار از لطف جان بخشید سعد دیم بہست داد کلیہ کہ چو تو سعد کس پیر خندید	یا نسیم خوش بہار وزید یا سحر باد بوسے جان آورد کامین ہمہ شادی و نشاط و طرب ہین کہ گلزار ماروان شکفت دل من از طرب نشان مجست دست در گردن نشاط آورد نفس جان فزای خوش نفسی در راحت سرا سے گفتیم سعد چرخ ولا فرشتہ صفت
--	---

اول اور اعنایت ازلی بر فلک آستین زہد فشانند پیش چشم ضمیر چون بنفش بجھان گوهر گران مایہ دل من کان جہان معنی دید ناچشیدہ شرابست شدم خاطر م چون ندشت گوہر فصل خواست بر نظم ادنشا رکند گفت جان را شمار باید کرد جان نکردم نثار و معذورم وان دعا آچنان نہان گفتم	بر بے صوفیان قدس گزید دل او رغبت از جہان و چید در جہان ہر چہ ناپدید بدید ایچنین بندہ گران سخرید صحبتش بر ہمہ جہان بگزید بسکہ از لطفش آب لطف چکید ہم از ان نظم گوہرے دزدید آن گہر یک عقل نہ پسندید بر آن عقد خوش نہ درواید زانکہ جان ہم بدان نمی گنجید کہ بجز سمع حق کسے نشنید
--	--

اشعار العربی

سبحان من اتجب عن الابصار بسطوات الجلال واقرب من الاسرار بسجات الجمال
تفرد با عظمتہ والکمال فی الابد والازال عالم الغیب والشہادۃ الکبیر المتعال احمدہ
علی ما نظر الے خواص حضرتہ بعین النحلۃ والاصال وارہم اشعۃ عظمتہ من مراہی الجلال
بصر ارواح الاحرار بنعیم بنعیم الاقبال وعطر انفاس الابرار بنعیم نعم الافضال بن الحیا
بانوار الاحوال بسج لہ فیہا بالغدو والاصال فاصبح القوم سکری وتسموا روح الوصال
متفرضین لنفحات المزید من روض تجبہ الکمال قولہ حیث قال فمنہم من منظر القضاء
الاجمال وحجبہم بنعیم من غجبہ التوحید روح الحال

تعالے من توحد بالکمال ہو الفسرد لفقہ بلاء بنداء جناب جلالہ یسلو المراقی فلم یحضرہ محمد ود بلب	تقدس من تفرد بالجمال لہ الملک العظیم بلا زوال قباب کمالہ مدنی السلال ولم یخطہرہ موجود بال
--	--

ولم یعرفه تصویر بفکر
ولائل صنع قدرته بود
بری من صفائح کل شئی
تجلی للغیوب بالذات طوراً
تجلی للغیوب بلا انطباع
تماش النفس من ذاک التجلی
وعند ظهوره لم یبق شئی
یراه بنوره اصحاب حق
بکل اسم له وصف قدیم
تعالی لیس یوجد فی مکان
توحده ان اُحد بکل شئی
علیم عیلم السر و الخفی
هو المقصود فی الاحوال طوراً
هو الحی الذی اسع بود
واسقیم کما س الحب صرفاً
بملک قلبهم تلطیف جسم
فلتجتم بذکر الله جاز
ونا حی ابله بلزید عسی
قلوا وحی اصطفی من شانهم
و آتاه الکتاب هدی ولوزا
محل الانبیاء و ختم رسل
له قدم تخطی العرش سیراً
فسبحان الذی اسری بعبدہ

ولم یحقی تمشیل الخلال
شواهد قدر و حدته حوال
لواحد انه مولی موال
فطور بالصفات و الافعال
تدلی بالقلوب ولی النوال
وطار المحقل من دال الجمال
وہل یبقی مع الشمس الجبال
ولیسرفہ بہ ارباب حال
فلا حفظ بہ اهل الجلال
ولم یوجد مکان منه حال
بلا معنی المقرب و التصال
بری فی الحال حال المال
هو الممجد فی کل الافعال
قلوب العارضین ذوال الزوال
فاسموہا میسنا لا شمال
فما سواہ فیہ من مجال
و متجتم بنور الله حال
ورد هم تلطف بالمعال
واعطاء النبوة بالکمال
وایدہ آیات غوال
سیح للاداء و الاوال
له ہم یطیر الی المعال
من الاقصی الی حرم الوصال

و محله بانوار التجلی سلام الله و الصلوة تری	محله بانوار الجمال علی حیدر الوری عدد الرمال
--	---

ایضاً

زدامصری بکاس الطرف ساقینا قلیظ یفتور الطرف ضارعا فلا افاقه من وجد ومن طرب قد ابعثنا تصرف من مطلقه لنا عطاش بشرب الوصل للاح لنا نقلت للنفس والساقي معاتیا ولم یشرّب المدام ومن وكلما وار بالصباء لکتمه بغیر شرب مدام الاحباب لنا اذا سکرنا خطرنا الکلون من طرب هلا ارلوی من کار الوصل عطشا رایت من وسط سحر الشوق منعما	وعکس طلعت فی الکاس لاقینا ولفظ بفتون اللطف راقینا مادام مجبره بالخط ساقینا واصبح القوم صرعی من تراقینا روا شطره روح باقینا باویح قد بلغت روح تراقینا رحیق مشمد مدت سواقینا وروح ترفع من راح تلاقینا والروح روح ومجبره تراقینا فصارا علی العلی اولی بتراقینا دعاهم فی الحج الاشواق باقینا نقلت من هوذا قال عراقینا
--	--

ایضاً

ما من امات واحیا بالخط والمجا انظر الی فانی بنظرة منک حیا فان ربک من الرحیق الدنیا ومن احبک مثلی الی الیهم الریا	بلغت فیک غراما و لفت الیا وقدیوسف رضاب بوری بکاس الحمیا منک الملاحه لاحت بل الحمال ثریا فان حبک اوصی بذاک ما دست حیا
---	---

ایضاً

یا من محبتی علیک السلام منیتی ان اراک کل حیوتی	طال شوقی الیک این الدوام وعلی العمر من لقاک خیام
---	---

خذ علی من يموت فيك غراماً یا من القوم فی هواک صلالاً انت سوکے و فیتتی و مرادے	بوصال فی الوصال حرام و محب المدام کیفت یلام لیس فی سواک قط دام
---	--

ایضاً کہ

لقد طاب الزمان وعن حاوی و عللنی تشفی بعض ماسے فکم اسقی کوس التجرتری و نال القلب من داویک دحا و هبک نسیم قریب من بعید حیاتے اقترانک مانیای و ما ینتهی الوشاة الیک عنی تصدت الیک و الآمال صبحی اذا مل الرفیق فانت حی علیک توکل و الیک قصدی	فما ان الراح من دی الوادی و روح مجتے و ارح فوادی اما التراب صدک من نقادی فما ییم فی کل وادی فشم الروح اتک فی بجادی و موتی من فراقک یا مرادی فلا تسمع و دع قول الاعادی و حبک مرکبی و الشوق زادی و ان طال الطریق فانت هادی و فیک توکل و بک اعتدادی
---	---

ایضاً کہ

الا یا یہا الساقی لقد م بفت قد تبک کم اسقی کوس بنان هدیت النوی و حے و سلف مجتے واضح من البهران السعد مبرخ یا رقی بحسب النوی کل یسلة فکم یفرق الا جفا و ما تحس فلا اسقی من لوعتے ما یشلتے و کیف یردکم الیهم ولین نایب	و غلیک سلا ما من و بال التلطف اما جان ان اسقی کوس التالف ذو البحر من لیس ما الروح تکلف و افنی من الاسجار و الصد متلف و یقلف و ارا لاسا و التاسف و لم یخرق الاحشانا را التملف و لا من دموعی نار ختے تنطف و انی یکون الصبر و الوصل مسف
---	---

اقول عیسیٰ لکنہ نعیمہ نافع سحر کہ مسحری من ذکر من قد فقدتہ فوالسعی لم یصف الصب عیشہ	سلیم منایا بالمنی لیس لست فاللب من فقد الحبيب المؤلف وان طالب یوما عیشہ العرمالف
---	--

ایضاً

اہل نہلی عسین الظلام ومن نحو الحبيب بلوج برق لیالی الجہر لم ابکی لبیباً نصیبہ من وصاکم فراتے نسیم الضرب یحیی قلب غیری صلوا ان شیتم او شیتم فصدوا فما بے غیر لقا کم مرادے مضے عمرے وما لقی الیکم تحرک بابکم اطلال قلبی اذا ما بان افلاسی و بوسی یلوم العادلات علی ہواکم اذا ذکر ت فواد اموت حیا رسن بعد البعاد و بعد ما بشرحیا لکم فی نوم روحی فقل البین کنت الموت احیا اکا ید صدکم و اموت شوقا	وہل بصحو القواد المستہام اما الصباح وصلکم ابتسام وقسمے من صباکم الظلام وعن قلبی بری برکی العمام فخرق وریما قلبی سہام فما منکم ربدا انصرام وما للقلب غیر کم مرام فرا دلایز دل با استقام الیس لحکم فیہ مدام لما ذالیس یمکنی الغرام وان ینفع الصب المدام زمانیا بنا کان الایام بری ہل لے الیکم انعام فطوبی لو یطیفکم الدوام علی الان قد طارم الحمام فہذا شرح حالی والسلام
---	---

ایضاً

الا تم واغتنم یوم التسانی بدہ جامی و بشکن توبہ من	و در ما با ککاس دار فنی بالرفاتی خلاصم وہ ازین زہد نفاقی
--	---

شعشعته اذا اسكرت بهنا ارزان باده كه اول دادی ایدوت وان لم یبق فی الدنيا حیما مراباده مده بوی خودم ده اما نسقی کوس الوصل یوماً بوصلت شادکن جانم کزین پیش فلا اصبحوا الی یوم التلاقی بده باردگر گز هست باقی تدارک بالرحیق من الخلاقی که از بے تو سر مستیم ساقی الی کم کاس هجران نساقی ندارد طاقت هجران عراقی	
---	--

ایضاً

فما لے لم اطاع سبع الطباقی چرا خسربنده دجال باشم علی اعلی المعارج والمعالی به از بهشتم بهشتم هست جا وانی کم اصرح باتحادی مگوار من من اویم لیک میدان وکیف یبین فی انفسا بجر لکن فاش این بنخن تا بهمچو علاج ولم اصعد علی علی المراقی چو کردم باسیحاهم و ثاقی مطایا المجد ارحی کالبراقی درای این رواق هفت طاقی ولکن این قلمت اکون باقی که اورا خود نباشد هفت طاقی قطرات خزین من الشواقی نیاویند اردارت عراقی	
--	--

ایضاً

لقد فاح الزبج ودارساقی صبا بوی عراق آورد کوی الا یا جبذ النفات ارض دریغار روزگار خوش که بگذشت بکیت الان صبح یا لیلایا ز جور روزگار ناموافق در با ایها الساقی ارحقی دمت نسیم روضات العراقی که خوش گشت از نسیم او عراقی جوی المشتاق نسقی اشتیاقی ندیم نخت بود و بار ساقی الاقی من زدایا مالاقی جد اگشتم زیاران و فاقی وداء القلب من الم افراقی	
---	--

دلم را شاد کن ساقی که نگذشت و علی اعلیٰ لطفی ما رقیبه بدیه جامی که اندر وی به بینم جزعت من تفرق کل یوم بنال ایدل ز درد غم که پیوست الا اهل العسراق نحن قلب عراقی خوش هو زار بگری	جدائی برین از غم هیچ باقی نقلی من هو اکم فی انقراقی جمال دوستان هم و قاتی واجربت الدموع من المآتی گر قمار غم و درد فراقی الیکم و استمل من اشتیاقی که درین دوستان رجفت طاقی
--	--

ایضاً

الا قطال عمدی بالوصالی یو صلیم دست گیرای دوست آخر یضیق من الفراق نطق قلبی چه خوش باشد که بینم پیش از مرگ فراقک لایق رقتی ز مانا دلا در مان مجو ما درد خو کن ز مانا کنست لا ارضی بوصل بدل نزدیک ارچه دوری از چشم اما ترنی مال لبیت الحزن دلا امیدوار وصل می باش احن الیک و العیرات بخری عراقی تا بخود می جوی او را	و مالی الصبر عن ذاک الجمالی بزیر پای بهر چه چند مالی و اشتاق الفواد الی الوصالی نشسته با تو یکدم جای خالی فمالی الحبه مولالی و بالی بجای وصل هجر است حالی فصرت الال ارضی الخیالی دلم را چه همیشه در خیالی مال من الهوے طول اللیالی ز درد حبه آخر چند مالی کما حن النہال الی الزلالی یقین میدان که در بند محالی
--	---

ترجیعات

کھوس تلاءلات بدمام از صفائی می و لطافت جام	ام شمس تهلت بغمام درهم آهخت رنگ جام بدمام
---	--

همه جا مست و نیست گوی می تا هوا رنگ آفتاب گرفت روز و شب با هم آشتی کردند گردانی که این چه روز و شب است سریان حیات در عالم انکشاف حجاب علم یقین در نشد زین بیان تر از روشن جام گیتی نما را بطلب	باید است و نیست گوی جام رخت برداشت از میان ظلام سکار عالم از ان گرفت نظام یا کد ام است جام و باد کد ام چون می و جام فهم کن تو دم چون شب و روز فرض کن و سلام جمله آغاز کار تا انجام تا به بینی بچشم عقل تمام
---	--

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل دین

آفتاب رخ تو پیدا شد وام کرد از جمال تو نظری عاریت بسته از لب تشکر شبنم بر زمین چکید سحر بر هوا شد بخاری از دریا غیرتش غیر در جهان نگذاشت نسبت اقتدار فصل با جام گیتی نما را او ماییم تا ما اکنون مرا نبود خبر	عالم اندر یقین هویدا شد حسن رویت بدید و شیدا شد ذوق آن چون بیافت گویا شد روی خورشید دید و درویدا شد باز چون جمع گشت دریا شد لاجرم عین جمله اشیا شد هم از ان روی بود گویا شد که با هر چه بود پیدا شد بر من امروز آشکارا شد
--	--

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل دین

با چنین تشنه و زلال وصال غرق آبیم و آب میجوییم	همه عالم گرفت مالا مال در وصالیم و بنجر و وصال
---	---

آفتاب اندودن خانه و ما گنج در استین و سیکریم چند گردیم خیره گرد جهان بده اسے ساتی از لب جانی آفتاب بے ز روی خود بنمای تا ابد بازل سرین گردد در چنین حال شاید اگر گویم	در بدر میسریم نذره مثال گرد هر روز بهر یک شغال چند باشیم اسیر ظن و خیال کز نهاد خودم گرفت ملال تا چو سایه رخ آدم بزوال دی و فردای ما شود همه حال گر چه باشد بنزد عقل محال
---	---

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دل و دل و دین

ای تپو روز و شب جهان روشن بحدیث تو کام دل شیرین شد بنور جمال روشن تو آفتاب رخ جهانگیرت زیب در عالم از تو روشن شد سے نماید ز روے هر ذره که توان کرد در خم زلفت اسے دل تیره گزشت ترا اندر آئینه جهان بگر	برخت چشم عاشقان روشن بجمال تو چشم جان روشن عالم تیره ناگهان روشن میکنم دم بدم جهان روشن کز یقین میشود گمان روشن آفتاب رخت عیان روشن خوشتین راز خود نهان روشن سر تو حیدارین بیان روشن تا به سینه همین زمان روشن
--	--

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دل و دل و دین

مطرب عشق می نواز ساز هر نفس نغمه دگر سازد همه عالم صدای نغمه اوست	عاشقی گو که بشنود آواز هر زمان زخمه کند آغاز که شنید اینچنین صدای دراز
---	--

راز او از جهان بردن افتاد	خود صدرا کے نگاہ دارد باز
سرا او از زبان هر زده	هم تو بشنو که من نیم غماز
چه حدیث است در جهان کشید	سخن سرا من سخن پرواز
خود سخن گفت و خودشند از خود	کردم انیک بیت سخن ایجاد
عشق مشاطه ایست زنگ آمیز	که حقیقت کند بزرگ مجاز
تا بدام آورد دل محمود	بطراز دستان زلف ایاز
نه باندازه من است سخن	عشق میگوید این سخن باز

که همه دوست هر چه هست یقین
جان و جانان و لبر و دل و دین

عشق ناگاه بر کشید علم	تا بهم برزند وجود و عدم
بقیاری عشق شور انگیز	شبه و شوری نگیرد در عالم
در هر آئینه حسن دیگرگون	می نماید جمال او هر دم
که بر آید به کسوت حق	که در آید بصورت آدم
گاه خرم کند دل غمگین	گاه غمگین کند دل خرم
گر کند عالمی خراب چه پاک	مهر را از هلاک یک شب بزم
می نماید که هست نیست جهان	نه خطی در میان نور و ظلم
گر بخوانی تو این خط مو مو	بشناسی حدوث را از قدم
معنی حرف کون روشن شد	تا بدانی بقدر خویش تو هم

که همه دوست هر چه هست یقین
جان و جانان و لبر و دل و دین

ای زخت آفتاب عالم تاب	در فضای تو کائنات سراب
در نیاید بچشم تو در جهان	کی بچشم تو اندر آید خواب
پیش ازین بی زخت سحر جهان	سایه در عدم سرای خراب

استوار طلعت تو نیافت مهر چون سایه از میان برداشت اول و آخر اوست در همه حال گر صدست از هزار جمله کسیت برون خوانند آب را چو به بست آب چون رنگ بوی گل گردد بزبان فصیح هر ذره	سایه از نور مهر یافت خضاب ما چه باشیم در میان دریاب ظاهر و باطن اوست در همه باب در نیاید سحر کی به حساب باز چون حل شود چه گویند آب لاجرم نام او ننهند کلام میکنند عشق محطه خطه خطاب
---	---

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل دین

روی جانان بچشم جان دیدن خوش بود در صفای خیرایش جز در آئینه رخسار نتوان دیدن روی او چه خوش باشد بوی او هم بدو توان در پیشت در خم زلف او چه خوش باشد خود گرفتیم که در صفای خوش میتوان آنچه هست بود و بود اندر آئینه جهان بارے	خوش بود خاصه ناگهان دیدن آشکارا همه نهان دیدن عکس رخسار او عیان دیدن خاصه رخساره چنان دیدن روی او هم بدان توان دیدن دل گم گشته ناگهان دیدن نتوانی همه نهان دیدن در رخ او یگان یگان دیدن میتوانی بچشم جان دیدن
---	---

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل دین

یارب آن لعل شکرین چه خوشست بالبش ذوق مهنفس چه نکوست در خط عنس برین او خواندن	یارب آن روی نازنین چه خوشست بارخش حسن مظهرین چه خوشست سخن لعل و شکرین چه خوشست
--	--

وزیر من با درت نمی آید مهر جانان بحشم جان بنگر من ز من گشته غائب او حاضر آنکه اندر جهان نمی گنجد تا فشانند بر آستان درش در جهان غیر او نمی بینم	بوسه زن لبش ببین چه خوش است در میان گمان یقین چه خوش است عشق بایار محبتین چه خوش است در میان دل خرن چه خوش است جان عاشق در آستین چه خوش است الم امروز همسرین چه خوش است
--	--

که همه دوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل و دین

بیدی را که عشق بنوازد دل او را ز غم بجان آرد بجودش آسینان کند مشغول خود کند خانه خالی از اغیار حسن خود را بر رخ بیاراید بر لب خویش بوسه ها شمرد خود درون را همه فرو گیرد با عراقی کرشمه بکند تا بستی از خویش تن برود	جان او جلوه گاه خود سازد تن او را ز غصه بگدازد که بهشوق هم نرسد دازد وانگه عشق با خود آغازد روی خود را بحسن بپردازد بارخ خویش عشق می بازد ناگهان از درون برود باز دل او را بلطف بنوازد بجهان این سخن در اندازد
--	--

که همه دوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل و دین

ایضاً

در جام جهان نامی اول جام از مے عشق پر برآم هر ذره ازین نقوش اشکال شد نقش همه جهان مثل گشت این همه شکله شکل بنود همه جهان بفصل	
--	--

یک جرعه و صد هزار ساغر بگذر تو ازین قیود مشکل کاین نقش و نگار نیست الا در نقش دوم چو یار منی معلوم کنی که اوست موجود خواهی که هنوز این حقیقت خود را به شرابخانه انداز از غمزه نیم مست ساقی بستان قدحی و بخیر شو بس هم بدو چشم مست ساقی	یک قطره و صد هزار منهل تا مشکل تو همه شود حل نقش دومین بچشم اول رخساره نقش بند اول باقی همه نقش با منیل چون گشت صفات تو مبدل کاخچا شود این غم محصل گر بتوانی بوجه اجل از هر چه مفصل است و مجمل سیکن نظری خود انیت افضل
---	---

می بین رخ جانفرای ساقی
در جام جهان نمای ساقی

عشق است که هم تن مست هم جام آن جام جهان نمای اول دان غمزه نیم مست ساقی این جام که ساقی ازل داند ز آن آب پدید شد جبابی آغاز جهان بهین چه خیرست هر خیر از آنچه گشت پیدا آنرا که زمی سرشت طینت و آنکس که هنوز در جاست خرم دل آنکه از لب یار ای بخیر از شراب هستی	عشق است می حریف آشام عکسی بود از صفای این جام نوشده هم ازین می غم انجام گشت آبجیات در جهان عام شد هر ده هزار عالمش نام بنگر که چه باشدش سر انجام آن چینه بود بکام و ناکام بی می نفسی نگیرد آرام هم مست شود ولی بایام حال می ناب میکند دم نهاده بر دهن می ز خود گام
--	---

در صومعه چند دیگ سورا در میکرده نیز روز کی چند می نوش بکام دوست یار	نختم و هنوز کار با خام بنشین تو بوقت صبح تا شام پس هم بدوشم آن دلارام
می بین رخ جان فرای ساقی در جام جهان نمای ساقی	
پیش از عدم و وجود عالم از عشق ظهور عشق در خور است بر داشت بجای خانه گشت بر کف نبوشت نام و چه نام در حمزه او وجود مبرز نبوشت و بخواند و باز پوشید ای طالب اسم اعظم این نام مفتاح جهان کشف است آرد چون بند طلسم را کشودی بینی که همه تو مصفاست در نه کم نام و تنگ خود گیر چون بکشایند ناگه آن در	وز کاف کن و کتاب مبرم اطهار حروف اسم اعظم زود در دهن و نوشت در دم نامی که طلسم اوست عالم در نقطه اوست حرف مدغم از دیده هر که نیست محرم خواسته که ترا شود مسلم بکش در این طلسم محکم بینی که قوی خود اسم اعظم معنی صریح و اسم مبهم میزن در میکرده دما دم بکشای دوشم شاد و خرم
می بین رخ جان فرای ساقی در جام جهان نمای ساقی	
پیش از عدم و وجود انخیار سلطان سرای عشق فرمود یعنی که بجز حقیقت او واجب شد ازین شهادت حکم	وز سلطنت شهود انخیار پاکت سرای ماز انخیار در دار وجود نیست دیار کز غیر نه عین بدنه آثار

دلم را شاد کن ساقی که نگذشت و علی العلی بطفه ما رقیبه برده جامی که اندروی به بنیم جزعت من تفرق کل یوم بنال ایدل ز درد غم که پیوست الا اهل العسراق نحن قلب عراقی خوش هو زار بگری	جدائی برین از غم هیچ باقی نقلی من هو اکم فی انقراقی جمال دوستان هم و قاتی واجربت الدموع من المآتی گر قمار غم و درد فراقی الیکم و استمل من اشتیاقی که درین دوستان رجفت طاقی
---	--

ایضاً

الا قد طال عمدی بالوصالی یو صلیم دست گیرای دوست آخر یضیق من الفراق نطاق قلبی چه خوش باشد که بنیم پیش از مرگ فراقک لایق رقتی ز مانا دلا در مان مجو ما درد خو کن ز مانا کنست لا ارضی بوصل بدل نزدیک ارچه دوری از چشم اما ترنی مال لبیت الحزن دلا امیدوار وصل می باش احن الیک و العیرات بخری عراقی تا بخود می جوی او را	و مالی الصبر عن ذاک الجمالی بزیر پای بهر مچند مالی و یشتاق الفواد الی الوصالی نشسته با تو یکدم جای خالی فمالی الحبه مولالی و بالی بجای وصل هجر است حالی فصرت الال ارضی الخیالی دلم را چه همیشه در خیالی مال من الهوے طول اللیالی ز درد حبه آخر چند مالی کما حن النہال الی الزلالی یقین میدان که در بند محالی
---	---

ترجیعات

کموکس تلاءلات بدمام از صفائی می و لطافت جام	ام شموکس تهلت بغمام درهم آهخت رنگ جام بدمام
--	--

	تغییر صورت کجا تواند تغایب ظهور او در احوال ای دیده تو نیز دیده بکشا	در نعمت کمال او اثر کرد اظهار کمال بیشتر کرد مارا چون بخت تن خبر کرد	
می بین رخ جان فزای ساقی در جام جهان نمای ساقی			
	عشق از پس پرده روی نمود پیش رخ خویش سجده برم خود را بکنار در کشیدم دادم همه بوسه بلب خود بودیم یک دوش نمودیم چون سایه بافتاب پیوست چون سوخته شد تمام هنرم گویند که عشق را بپوشان آنکس که زیان خویش خوا پردانه که ذوق سوختن تبت این حال اگر تعجب نماید بر خیز اگر حریف مانی می باش خراب در خرابات	کردم چون نگاه روی من بود آن لحظه که او جمال نمود آن نگاه که او کنار بکشد آن دم که لبم لبانش میسود نا بود شد آن نمود در بود از ظلمت بود خود بر آسود پیدا شود ازین پس دود خورشید بگل نشاید اندود پند من و تو نداردش سود نبود بشعاع شمع خشود بشغور من از توانی دشود آهنگ شد اینجا کنزود در بتوانی بچشم مقصود	
می بین رخ جان فزای ساقی در جام جهانی نمای ساقی			
	یار نیست مرا و را که پرده برداشت ز رخ نقاب و گفتا هر چه از دوجان ترا خوش آید	افوار رخس سراسر پرده می بین رخ من بجای پرده آن من باشم و را می پرده	

عالم همه پرده مقدر در پرده چو من سخن سرایم این پرده مرا ز توجدا کرد نی نی که میان ما جدائی تو بار ردای کبریا جای تو همیشه در دل ما من مردم دیده جانم گر غیرت پرده غیبت تو هم نه سرای پرده خیز	اشیا همه نقشه های پرده چون خوشش نبود نوای پرده انیت خود اقتضای پرده هرگز نکند عطای پرده مارا نبود ردای پرده بیرون دیت جای پرده دیده نبود سراسر پرده در نه منم انتها پرده وز دیده خود کشای پرده
--	---

می بین رخ جان فرای ساقی
در جام جهان نای ساقی

آن مزج که با زرین پروبال بودی شب روز ز رنگا پوی جانی بر سید او یکدم در اوج فرای عشق روزی ناگاه عقابے اندر آمد اورا چه محل که هر دو عالم در قبضه او چنان نماید خالیست جهان شکار و قوت این حال ترا چه گشت روشن گرد سر کوی حال میگردد تا کشف شود ترا حقیقت ظا هر گردد ترا به تفصیل	گشتی همه گرد کوی اقبال کردی ره سال کشف احوال کاسخا نزد ملک بعد سال پرواز گرفت و من بدنبال آورد شکسته را بچنگال چون باز کند ز من پروبال کانه رخ خوب نقطه خال کثرت عدم محال در حال بگذر ز حدیث پادشاه سال خاک در او بدیده می مال از آینه علوم و اعمال آن راز که گفت اندامال
---	---

می بین رخ جان غزالی ساقی
در جام جهان نمای ساقی

ایضاً

عشق از تیرخ عیان نماید یک دایره فرض کن جهانرا بس آینه چهره حقیقت این دایره پیش نقطه نیست این نقطه ز سرعت تحرک یک نقطه آتشین بگردان این نقطه توبه شهادت غیب هر نقطه توبه جلال مطلق آن سرعت دور نقطه دایم هر نقطه توبه کمال هستی آن نقطه بیان کفر چه چیز است آن نقطه بدان که ظل نور است آن نور دل پیمبر راست	در آینه جهان نماید هر نقطه از زمین نماید همه دم توبه را یگان نماید لیکن بنظر جهان نماید صد دایره هر زمان نماید تا دایره روان نماید هم ظاهر و هم عیان نماید در صورت این و آن نماید ساکن بیکی مکان نماید در کسوت ناقصان نماید هر چند ترا گمان نماید کان نور در می جان نماید آن کوسه توحی عیان نماید
--	---

آن بحر محیط بی کرانه
آن نور بسیط جاودانه

آن بحر که موج است زیا نوری که کمال جمله هستی اول ز پے نظاره او و آخریم از آفتاب رویش آن ذات که حق بوضوحش	وزان نور که ظل اوست هما از تاب جمال اوست پیدا شد عین همه جهان هیا شد صورت جسم و جان بودیا اورا بنگر چه باشد اسما
--	--

وان روی که حق بد تو ان بد نی اجمده جمال صورت است در آینه مصطفی چه بیند کو عاشق روی حق بیا که در صورت او حق ارزندگی در صورت شرع او عراقی نیخا بد که شفاعت او	باشد همه دانش و طه آئینه ذات حق تعالی جز حسن و جمال ذات اله بنگر رخ خوب مصطفی را او را به یقین به بنی انجا چون دید حقیقت آشکارا حاصل شودش مقام اعلی
---	---

تا هر نفس بدیده حق
بیند همه او جمال مطلق

در ایضاً

ساقی بایستی که فرو رفت آفتاب بنگر بد آنکه روز فروش تو می بیا بنیاد عمر اگر چه خرابست باک نیست یاران شدند دست مرا بخت خفته ماند بکشا سرق را به که در بند مانده ایم مستم کن آنچنانکه سر از پایم کم کنم تا جملگی او بودند جهان ماند ز من	بنمای نیم شب رخ خورشید مه نقاب کز آسمان جام بر آید خود آفتاب خوشتد بود نهاد خرابانیاں خراب بیدار کن بیوی من آن خفته راز خواب وز بند مرمرانه را باند مگر شراب نی پایم آنم از سر دنی راحت از عذاب خود بشنود ز خود دلسن الملک را جواب
---	--

ساقی مدار چشم امیدم در انتظار
صافی دور دور هر چه بود جرعه بیا

مستم کن آنچنانکه ندانم که من منم نارنج شوم ز شعبده بازی روزگار فلاش وار بر سر عالم قدم نهم در رنگنای ظلمت هستی چه مانده ام	خود را مگر دمی بخسرا بات انگنم زین حق دورنگ جهان مهره بزرگم حیات را در خود پی خود را بر انگنم تا کی چو کرم پیله همه گرد خود تنم
---	--

پویسته شد چو شبنم بودم تا آفتاب سوی سماع قدس کشایم در ریخه چون پیش آفتاب شوم محو ذره و آ چون عکس آفتاب در آئینه افتد چون جمع شد وجود من از جمع تفرقه	گویند هر آنکه که همه مهر و ششم تا آفتاب نخب در آید ز روزم معدور باشم اوز نال شمس و دم زخم آندم زویر پس نگوید که آه منم مطلق بود وجود من از چه نه معینم
--	--

ساقی سیار دانه مرغانی لای مکان
در پیش مرغ هست من دانه نشان

تا ز آشیان کون چو سیمخ بر پریم بگذاریم این نفس که پروبال شکست در بوستان بخیری جلوه کنم شهباز عرشیم که پرواز من بسزد چه عرش و چه شری که همه ذره بود هر ذره سازم اگر خود به ز آفتاب سبحان آن نفس که ز من بشنوی بانگ	پرواز گم از خود و از جمله بلندم زان سوی کائنات پروبال گترم وز آشیان هفت درخیه بروم پای سدره مقام و کنگره عرش منظم در پیش آفتاب ضمیمه منم در بحر زرت بخودی از غوطه خورم آن او بودند من بسو هیچ ننگم
---	--

ای بخیر ز حالت متان باخبر
باری نظاره را بخرایات بگذرم

آنانکه گوی عشق ز میدان ربوده اند خود را چو گوی در خم جوگان فگنده اند گشت امید را ز دو چشم آب آوده اند تا سر جو پا نهاده درین ره چو طالبان هر لحظه دیده اند غیان عکس روی یار در وسع آدمی نه بود اسخچه کرده اند در کوی بخودی نه کنون پا نهاده اند	بنگم که وقت کار چه جو لان نموده اند گویی مراد از خم جوگان ربوده اند بنگریش چگونه فسرادان زوده اند بس مر جا که از لب جانان شنوده اند آئینه دل از قبل آن زوده اند ایشان مگر ز طینت انسان نبوده اند کز ما در عدم همه خود دست زاده اند
---	--

آندم که جام باده نگون را کرده اند از رنگ و بوی باده یکی مشت خاک را این لطف بین که بی غرضی خاک تره را این بود العجب رموز مگر که همه جهان در صبحدم برای صبح از نسیم می چندین هزار عاشق شیدا ز یک نظر نقشی که کرده اند درین کارگاه صنع	بر خاک تره جرعۀ اشیا کرده اند خوشت تر هزار بار ز گانزار کرده اند از در دس سرشته انوار کرده اند آب و گلۀ خزانه اسرار کرده اند مستان خفته راهمه بیدار کرده اند نظارگی خویش بیدار کرده اند در ضمن آن جمال خود اظهار کرده اند
---	---

افکنند بحر عشق صدت چون مهر
گوهر شناس مهر که نشاند صدت

چندین هزار قطره ز دریای بکیران ناکه در آن میانه یکی موج زد محیط در ساحت قدم نبود کون را اثر آنجانه اسم باشد نه رسم نه خبر نموده چون جمال جلال ازل بدانکه جمله بود یک نبود از دوئی اثر این قطره ز قلم توحید بکش نیست	افشاند ابر فیض بر اطراف کن فکان هم قطره گشت غرقه و هم کون هم مکان در بحر قطره را نتوان یافتن نشان نه عرش نه ثری نه اشارت نه ترحان او باشد و جز او نبود هیچ این آن توحید بی مشارکت آنجا شود عیان ناید یقین حقیقت توحید در میان
---	---

توحید ذوالجلال نیاید چه در مقال
روشن کنم ضمیر توحید لایزال

برتر ز چند و چون حیرت جلال او نگذشت و نگذرد لطف هیچ کمالی که نیستی شعاع جالش همه جهان گرد و تقاب نور جالش شدی عیان از لطف تدبیر باز نموده فراق او	بیرون ز گفت و فکر صفت لایزال او گرد سر ادقات جمال و کمال او ناچیز بودی از رشحات جلال او عالم بسوختی ز فروغ جمال او در قمر لطف تعبیه کرده وصال او
---	--

در حسرت جمال رخ بمیشال او زنده شده همه بنسیم جمال او	هر دم نزار عاشق مسکین بداده جان بس یافته نسیم گلستان زار نقش
	ای سنجیز زلف گلزار بوی او آخر نبال زار سحر که ملبوی او
بر در که قبول تو آورده ام نیاز امید کند درت نشوم نا امید باز خواهی به محشر افکنم خواهی همی نواز بازش رمانی از تن هجران جانگداز هم تو ز روی لطف و کرم کار سن مبار آزاد که از سخت بر آورده بنار ای دوست در روی لطیفی مکن فرار	ای بی نیاز آمده ام بر در تو باز امید دار بر در لطف فتاده ام دل زان تست بر سر کویت فکنده ام گر یک نظر کنی بدل سوخته جگر از کار سازی دل خود عاجز آمدم خوارش مکن بذل حجاب خود ای عزیز چون بر در تو بار بود دوستان را
	بخشای بر عراقی مسکینت ای کیم وز لطف شاد کن دل غمگینش ای حیم
	ایضاً
دیده بی نور ماند دل بی یار در دمندم چیرا نالم زار چون نشویم سخن دل رخسار ماندم افسوس پایی بر دم مار منم امرو زود حشت شب تار رفته از سر سیح و او بیار هم دل از دست رفت هم دلدار مرهم نیست جگر غم و تیار بودی از چشم نخب من بیدار	کارم از دست رفت دست از کار دل فکارم چیرا نگرم خون خاک بر فرق سر چیرا نگرم یار غارم ز دست رفت دروغ آفتابم ز خانه بیرون شد حال بچاره چگونه بود خاطر عاشقی چنان باشد سو ختم ز آتش جدائی او روز و شب غول گریستی برین

	کارم از گریه رست نمی شود	چکشم حیت چاره این کار	
	دل از من بسی خراب ترست خاطر من از جگر کباب ترست		دوش پر سیدم از دل غمگین دل نبالید زار گفت پیر چون بود حال ناتوان مور زیر چنگ آردش دم سیمغ باز سیمغ بر برد به هوا انکه کرد از نفس خیابان پرواز منم آن مور و انکه آن سیمغ چون بگردش نمیرسد جبریل دیدار بشکند نفس سیمغ چون نه گنجیب زیر نه پرده از حدود صفات بیرون شد ببخ یار چونی امی مسکین چه در هم شرح حال خود می بین که کند قصد کعبه از در چین بر دوش برتر از سپهر برین ماندا و اندران مقام خرمین کاثرش در نیافت روح امین فرغ عرش آشیان سدر نشین چه عجب گر باندش بر زمین بی صورت قدر یافت در زمین شد سرا پرده زو بعلیدین و اندر اقطار ذات گشت کمین
	او روان کرد سوی ضوالبس باز شوقش طپان جو روح القیس		
	گریه بر سپرد بر جوان نکلیم غلفی در همه جهان نکلیم شوری اندر جهانیا نکلیم خاک بر سر زمان زمان نکلیم سیل خون در صحرایان نکلیم زمین خطر گاه بر کران نکلیم خویش تن را بر آسمان نکلیم	شاید از شور در جهان نکلیم رستخیزی ز جان بر نکلیم بر فروریم آتشی ز درون سنگ بر سینم محطه محطه ز نیم آب حسرت روان کنیم از چشم غرق خونیم ز تا خود را تقدیر بر هوا نهیم مگر	

در ریاض خوش بنان فلکیم خویشتن را به لامکان فلکیم زخت را سوی کن فکان فلکیم	از پچه جستجوی او نظرے در نیابیم در مکان او را مرکب عشق زیر ران آریم	
	بس دران بارگاه عزت و ناز عرضه داریم از زبان نیاز	
	ایضاله	
آرزوے دل مریدان کو ہمہ درویم جملہ در مان کو کاخ سر آن شسوار میدان کو کامی ندیمان خاص سلطان کو کاخ ترین تخت را سلیمان کو آفتاب سپہ عرفان کو در سرائی حدوث تابان کو غوث این قطب چرخ ایمان کو مشرّب قدس فیض سبحان کو مرشد صد ہزار حیران کو زکریا ندیم حسان کو	کان تمنای جان حیران کو ماہمہ عاشقیم دوست کجاست گردید بدان قدس برگردیم بس ز روحانیان خبر پریم پیش مرغان عرش لایہ کنیم شاہباز فضای قرب کجاست پر تو آفتاب ستر قدم چند اشارات خود صریح کنم مطلع نور ذوالجلال کجاست خاتم اولیا امام زمان صاحب حق بہار عالم قدس	
	چہ عجب گر بگویش جان ہمہ آید از سر غیب این کلمہ	
	ایضاله	
آنکہ امروز دست او بالاست رتبتش بر تراز قیاس ہماست مجلس اولیسا ط او ادناست	کاین دم آن سرو شامباست دستگا ہش بین لم یزلیست منزلش صحن قاب تو بینست	

در سرامی تحقیقش ماست باز او در درون صفت است هر کجا کش طلب کنی آنجا است ورنه او در همه جهان پیدا است عیب از بوم و دیده عیب است گویند وی جان اگر نیست گر ترا آرزوی مولانا است	در هوای هویش جولان هر دو عالم درون قبضه است گرچه در جامی نیست لیک ز لطیف دیده باید که جان تو اندر بیند در جهان آفتاب تابان است هر که خواهد که روی او بیند دیده روح بین بدست آورد	آنکه او را میسان جان جویم چون به بنیم پیش او گویم
چون نبوت مصطفی شده نام شادمان از تو انبیای کرام هم تو مضبوط اولیا بمقام جان او تا دازد و دیده غلام یافته از مراد خود همه کام ناقصه را عنایت تو تمام کار پیاره شور بنظام روشن از تو تصور در سلام همچنانیم بی رخت و سلام	ای گرفته ولایت از تو نظام دیده مصطفی بتو روشن هم تو متبوع انبیا بقدیم دل ابدال چاکر تو ز جان بی تو من بی مراد مانده و تو چه شود گر کند دران حضرت چه کم آید گرا ز شفاعت تو ای زخت تاب آفتاب ازل ذره بی تاب مهر خون باشد	گرچه سهل است این ثناء نبوتش مهر از لطف عیب ذره نبوتش
حسن تو در تو هر دم اطهر باد چون دلت لحظه لحظه انور باد هر زمانت سرور دیگر باد	بر تو انوار حق مقدر باد تجلی ذات طلعت تو در طرب خانه وصال قدم	

ز انعام صفا می آب بخت دزدیم ریاض انفاست بجمالت که مجمع حسن است دوحه روضه منور تو هر سعادت که حاصل است هر دوفسزند تو که اوازند قطب شان صدر روضه ملکه	منظر قدسیان منور باد جان روحانیان معطر باد دیده جان ما منور باد رشک گلزار خلد از هر باد دوستان ترا میسر باد هر کی غوث هفت کشور باد که مقامش ز عرش برتر باد
بر سر کوه هر کی گردون چون عراقی همیشه چاکر باد	
ایضا له	
در میکده با حریف تلاش از خط خوش نگار بر خوان بر نقش نگار فتنه گشتم تا با خودم از خودم خبر است مخمور میم بسیار ساق در صدیقه چو می نگیند من نیز برک زده گفتم	بنشین شرابش شمش با ستر در جهان ملی مکن فاش زان روی نمیروم بقاش با خود نفسی بنوه می کاش نقل می از ان لب شکاش در روی کش و می پست و قاش اکنون شب در روز همچو او باش
در میکده می گشتم سبوس باشد که میام از تو بوس	
ساقی بده آب زندگانی می ده که نه شود میتر هم خضر خیل هم آب جوان گو شتم چو صدف شور که برین	اکسیر حیات جاد و دانی بلب آب حیات زندگانی چون از خط و لب شکر شانی آن دم که ز لعل در چکانی

شمسیر یکش به کشتن ما هر لحظه کمر شمع دیگر کن در آرزوی لب تو بودم	کز ناز و کمر شمع بازمانی بفریب مرا چنانکه دانی چون دست ندارد کامرانی
در میکرده میکرشم سبوی باشد که بیایم از تو بوی	
ای مطرب عشق ساز و نواز در شنام در هر بجای بوسه پنهان چه زخم نوا غمی شفت در پاش کسی که سر میگذرد در بند خودم بیایستی عمیلت که آرزوی آنی گفتی که سجده تا بیای	کمان یار شد هنوز و مسافر و ان نیز بعد کمر شمع و ناز کز پرده بیرون نهادین از چون طره او بشد سر افراز آن مے که رها ندیم ز خود باز چون جام بمانده ام و همن باز انیک طلب تو کردم آغاز
در میکرده میکرشم سبوی باشد که بیایم از تو بوی	
ای روی تو شمع مجلس افروز رخسار خوش تو عاشقان را لبشای لب و بخنده بنمای ز نهار از آن دو چشم خوشخوار چون زلف تو کج مباد باما آن رفت که رفتی به مسجد	سودای تو آتش جگر سوز خوشت ز نزار عید و نوروز از لعل تو گوهر شب افروز فریاد از آن وز لعل کین تو ز از قد تو راستی بیاموز انیک چو قلندر آن شب روز
در میکرده میکرشم سبوی باشد که بیایم از تو بوی	
وقت طربست ساقیا خیز	در ده قدح نشاط انگیز

از جبر تو رستخیز برخواست بستان دل عاشقان شیدا خون دل ما بریز آنگاه روان خجسته غمزه دلاویز که روم هوس لبست ندیم نذر کس که روم که تا تو انم	بشان شر و شور رفته منگیر از طره دگر با در آویز با خاک درت بهم برآمیز بر خطه سجون ماکین تیز کامی چو از ان لب شکریز توبه کنم از صلاح و چیریز
در میکده میستم بدوئے باشد که بیام از تو بگوئے	
ساقی جانم با غرو جام گو شمع سخن لب تو بشید بایا دل لب تو عاشقان را دل زلف و رخ تو دید ناگه سودای روز زلف بقیارت باشد که رسم بکام روز روز آنکه نشد لب تو روزی	ستم کن از ان می غم انجام خشنود شد از لبست بدشام حاجت نبود با غرو جام رفتست بهوی رانه در دام برد از دل من قرار و آرام در راه امید میسر نم گام دانی چه کنم بکام و نا کام
در میکده میستم بدوئے باشد که بیام از تو بگوئے	
دل از دل بقیار شستم بیدل شدم و ز جان بکیام گویند چگونگی چه گویم در دام بلا فتاده بودم ساقی کده که از می عشق شد نوبت خوشتن پرستی	داند بر زلف یار بستم چون طره یار بر شکستم منم ز بخش چنانکه هستم هم طره او گرفت رستم چون چشم خوش تو نیم منم آمد که آنکه می پرستم

فارغ شوم از غم عراقی	وز محنت او چو باز رستم
در میسکده می کشم سبوی	باش که بیایم از تو بوی
ساعتی می دهر ریز در جام این جام جهان نما باده بنیم مگر آفتاب رویت جان پیش رخ تو بر نشام خود ذره چو آفتاب بنید در بند خودم نمے توام که دانه نمے که مرغ جانم کی باز رسم ز بیم و امید کی خانه من شب آب اگر دود در صومعه دارتی نشستم	بنما لبش آفتاب از بام تا بنگرم اندر و سراجام تا با سحر کے ز شرق جام گر بنگرم آن رخ غم انجام در سایه دشن نگیر و آرام کا زاد شوم ز بند آیام کی باره خلاص یا بدارم کی پاک شوم ز رنگ و زنام تا مهر در آید از درو بام بر بوی تو چون نیافتم کام
در میسکده می کشم سبوی	باش که بیایم از تو بوی
ساقی ز شرابخانه نوش مستم بکن آنچنانکه در حال در خود سو من کنی نگاہی سر مست شوم چو چشم مست تا بوی که ز لطف دل نو ازت دارد چو با لطف تو دلم چشم بگذارد بر بنه ام ز لطف چون نیست کسی مرا خدیوار	لیک جام بیا و رو بر پیش از هستی خود شوم فراموش بی باده شوم خراب و در پیش گرچه هیچ بیایم از لبست نوش گیرم همه کام خود در آغوش میدار بحال او تو هم گوش در من تو ز مهر بانی نوش مولای تو ام تو نیز مفروش

ریگ دل بین اگر چه خام در صومعه چشمت ندیدم	بر آتش شوق میزند جوش الکون شب در دیر بر دوش
در میکرده می کشم سبوی باشد که بیایم از تو بوسے	
ساقی بنا بر خ نکویت ناخورده شراب بست گرم گر صاف نیدهی که خام آیا بود آنکد چشم تشنه مگذر از تشنگی بمیهرم یا هر چه بود که تا تو اسنے از تو به وز به تو به کردم دل حبت ترانیافت نسوس راے تو نکوست با هر کس سے گرم روز در فراق بر بوی تو روزگار بگذشت	تا جام طرب کشم به بیت نظار کے رخ نکویت یاد آرد بدردی سبویت سیراب شود ز آب روت سیراب شوم ز آب روت یاد سحرے نسیم کویت تا بو که رسم دمی بکویت واماند کنون ز جتجویت با من چه که بدفتاد بکویت سے نالم شب در آرزویت از حبت نیافتم دیو پویت
در میکرده می کشم سبوی باشد که بیایم از تو بوسے	
ساقی بده آب زندگانی می ده که کسے نیافت هرگز در مجلس عشق مغلصه را شاید که دهری بدوستدار به خیم و ترک نوشش گرم رو از دل من غمت در آید	پیش آرزیات جاودانی بی آب حیات زندگانی پر کن دوسه رطل آبگانی آن ساغر مهر و شگانی گر هیچ تو با خودم نشانی جان پیش کشم بشادمانی

ز ان روی که در میان جانی چون بادل و جانش در میانی از دیده همیشه دیده بانی عمری چو نیا فتم امانی	جان از دور دیده دوستدارم از عاشق خود گران چه گیرم از بهر رخ تو میکند چشم در آرزوی رخ تو دیدم	
	در میگردم میگردم سبوتی باشد که بیایم از تو بوی	
بشکن بر نیمه خوارم تا در شکم آنکه خاکسارم خاکم که بحکمه سر در آرم که خاک در تو یادگارم آخر نه ز کوی تو غبارم دستیم بده که دوستدارم تا پیش رخ تو جان سپارم چون بانفسه فتاد کارم دست از همه کار بله دارم در سینه شکست هجر خوارم	ساقی سر در دسردارم یک جریه ز جام می بنده از جام تو قافم نگارم یاد آر بگرد می از آن چشم بگذار که بر درت نشینم از دست مده که زخم از دست زنده نفس بر اسه آنم این یک نفسم تو تیر خوشد در سر دارم که بعد از مرده نایافته بوی گلشن وصل	
	در میگردم میگردم سبوتی باشد که بیایم از تو بوی	
درد و مدحیات باقی من قبل فوات الاعشای بستان قدحی بیار ساقی روحی بلغت الی الترقی نا بوده میسان مالتا قی	باقی دوسه دم که هست ساقی قدفاشته الصبوح فادرک در کیسه چون نقد غیت جز جان کم اصبر قد صبرت حتی دردا که بخیره عمر بگذشت	

ما استعدت سمعنی حدیثاً من زان توام تو زان من باش اشتناق الی لقا کفانظر بگذارد که بر در تو باشم استاذن بابکم عسی ان	ماتاب بیکر کم مذاقی خوش باشد عشق اتفاق لی وجب نظره الافا قی کمتر زنگ درت عراقی سختی نظر اکبر صد اقی
در میکده میکشم بوی باشد که بیایم از تو بوی	
ساقی قدری که نمیشتم از صومعه پا برون نهادیم از جور تو خرقه ها دریدیم جزر جان گرو دگر نداشتیم مارا بر بلان زما که تامل با هر چه که داشتیم پیوند بر در که لطف تو فتادیم گر نیک بودیم و بد و نیک درده قدری که از عراقی	مخمر صبور چه استیم در میکده متکلف نشتم وز دست تو تو مها شکستیم بیکر که نیک تنگدستیم با خورشیدیم مت پرستیم از بهر تو زان همه گسستیم در رحمت تو امید بستیم هم زان تو نیم هر چه هستیم اللا به شراب باز رستیم
در میکده میکشم بوی باشد که بیایم از تو بوی	
ایضا که	
سر بر از لطف جانی ساقیا میل جانها جمله سوختی زان بچشم من آنی که زبان از می عشق ارچه سستی کن	خوشت از جان چیت آنی ساقیا رو که شیرین دلستانی ساقیا کز صفا آب روانی ساقیا با حریفان سرگرائی ساقیا

وعدۀ می ده اگر کج بود بر لب خود بوسۀ آنکه بقیمن زان شدم خاک درت که خام تو از لطافت در نیاید کس ترا گوش جانها پر گم شد ز آنکه تو در دل چشم ز حسن و طعنهش	گر بهسانه در کمانی ساقیا ذوق آب زندگانی ساقیا جبرمه برین نشانی ساقیا زان یقینم شد که جانی ساقیا از سخن در می چکانی ساقیا آشکارا و نهانی ساقیا
--	--

نیست در عالم عراقی را او
بر لب تو کام را نه ساقیا

الغزلیات

هر چه صد ناله و زاری کنم پیش باد سوسه پیام و برباد عمری میدهم چون ندارم عهدی با باد و میگویم سخن آتش دل چون نیکرود باب دیده کم تا که خاکستری گردم بادی بر شوم مردن و خاکی شدن بهتر که بتوزیستن	تا ز من پیغامی آرد بر سر کوی شما ورنه بر خاک در توره کجا باید صبا چون نیایم مری از باد میجویم شفا نمیدم بادی بر آتش تا بر سوزد مرا دارم زین تنگنای محنت آباد و بلا سوختن خوشتر بسی کردی تو گردم جدا
---	--

خود ندارد بی رخ تو زندگانی تمیزی
زندگانی بی رخ تو مرگ باشد ناخیا

ای مرا یکبارگی از خوشی تن کرده جدا دل ز غم رنجور و تو فارغ از روز حال او شب خیل گفت با جانم که چون شد حال دل دوستان را زار گشتی ز آرزوی روی خود بود دل را با تو آخر آشنائی پیش ازین همچنان در خاک و غبار طعنهش باید جان سپرد	گر بدان شادی که دور از تو بهر مرجا باز پرس آخر که چون شد حال آن بجا نمره زد جانم که اسی مسکین آقا باد اتمرا در طریق دوستی آخر کجا باشد روار این کند هرگز که گردین آشنایا آشنا خسته کاسید دارد از نکور و یان دفا
---	--

روز و شب غوغا به اش باید نشانند دل برفت از دست از تیار تو خون جگر	دیدم که ز خاک درگاه تو جوید تو تیس نیم جانی ماند و آن هم ناتوانی کویا
از عراقی دوش بریدم که چوست حال تو گفت چون باشد کسی که ز دوستان باشد جدا	
کشیدم پنج بسیاری درینا بعالم در که دیده باز کردم شدم نو میسد که در چشمم ندیدم هیچ گلزاری بعالم مرا یاریست که من یاد ندارد دل بیمار من بنید نرسد شدم صد بار بر درگاه خورشید ز اندوه فراقش بر دل من بسر شد روزگارم بی رخ او	بکام من نشد کاری درینا ندیدم روسی و دل داری درینا نیامد خوب رخسار منی درینا که در چشمم نزد خاری درینا که از دانه چن پین یاری درینا که چون شد حال بیمار منی درینا نداده بار یکباری درینا رسد هر خطه تیار منی درینا نماند از عمر بسیاری درینا
ز بس ماند از عراقی تا که رسید حنان گوید که سر داری درینا	
ندیدم در جهان شکامی درینا گوارنده نشد از خوان گیتی نشد از بزم وصل خو بروی مراد دور از رخ دلدار در دست فرود شد روز عمر و بهر نیامد درین امید عمر رفت آخر	بماندم بی سرانجامی درینا مرا خیزد غصه آشامی درینا نصیب نخت من جامی درینا که آنرا نیست آرامی درینا از ان شید من لبم کامی درینا کنند یاد من به پیامی درینا
چه وادیدم عراقی نزد آندوست نمی ارزد بدشنامی درینا	

این حادثه بین که زاد مارا آن یار که در میان جانست در خانه مانے نهد پای روز سه بسلام یا پیانے دانست که در غیم نی او بر ما در وصل خود فرو بست خود مادر روزگار گونی	این واقعه کو فتاد مارا بر گوشه دل نهاد مارا از دست مگر بداد مارا آن یار نکرد یاد مارا از لطف نکرد شاد مارا فرح بر درمی کشاد مارا از مهر فراق زاد مارا
--	---

ای کاش ترا دمی عراقی
کنز دوست همه فساد مارا

ای ز فروغ رخت تافته صد آفتاب زنده بهوی تو ام قوت زمین انگیر از رخ سیراب خود بر جگر آب ریز تافته اندر دلم بر تو مهر رخت روزم آرا بشب بی رخ تو چه عجب خرب بر کوی تو نیست تنم بر مهر	تافته ام از غمت روی زمین میناب تشنه لعل تو ام بازدار از من آب کز تشنگی تشنگی شد جگر من کباب سکینم از آب چشم خانه دل و خراب روز چگون بود چون بود آفتاب جز بند لطف تو نیست دلم راتاب
--	---

فخر عراقی بست عارجه دارمی
نیک و بدش بر چه هست هم خوش آفتاب

دیدم چون خرابی افتاده در خرابات از خانقاه رفته در تبکده نشسته در باخته دل و دین بفلس نمانده سکین نه همدی که با او یک دم دمی بر آرد نه هیچ دستگیری دستش گرفته روزی در دشت ندیده در کان زخمش خسته هم	فارغ گشته ز مسجد و ارسته از مناجات صد سجده کرده هر دم در پیش غری و لات افتاده خوار و غلکین در گوشه خرابات نه محرمی که از روی یا بددی مراعات نه کرده پای مردی با او دمی مدارات در ساخت بنا کام مادر دبی مداوات
---	--

خوش بود روزگاری بر بوی صل یار	هم خوش دلیت رفته هم روزگار مهیات
با این همه عراقی امید و ارمی باش باشد که به شود گرگر دیده است حالات	
مست خراب باید افتاده در خرابات خواهی که راه یابی بی رخ بر سر گنج یک ذره گدازان خاک در چشم جانیت در عکس جام باده ناگاه بر تو تاب در پیجوی دستی جانی رسی که آنجا تا که نگر دی از خود گنجی چنین نیابی تا که کنی عبادت در صومعه عبادت تا تو ز خود نرسی و ز دست خود بختی در صومعه تو دانی میکوش تا توانی جان باز در خرابات تا جرعه بیانی لب تشنه چند باشی بر ساحل تمنا تا که کند نشانه در پایی بی نشانه	کنجی که آن نیاید ضد بر در مناجات می بنیر هر سحر که خاک در خرابات با صد هزار خورشید افتد ترا ملاقات تو خویش کردی اگر ترجم بر شعاعات در هم شود عبارت پی که کند اشارت حالی چنین نیاید بگذشته از ملاقات کفرست و زهد و طامات تا بگذری ز میقات میدان که می پرستی در دیر غمی لات در میکده رها کن از هر فضول و طامات مفروش زهد کاسخا کمتر کشند طامات اندا از خوشتن را در بحر بی نهایت تا در کشد بکامت کیده نمک حالات
چون غرق شد عراقی یابد حیات باقی اسرار غیب بیند در عالم شهادت	
چنین که حال من نیست در خرابات مرحوباده رها نذر دست خوشتن در دین کعبه عبادت چه سود چون من مرا که قبله خیم ابرو بتان باشد ملا متهم کنید از بدیر در دشم ز ذوق بخیبری هر که با خبر باشد	می مغانه مرا بهتر از مناجات است بسببیده شدنم بهترین طاعات است سیان تبکده مولای عزیزی ولات است چه جای مسجد و محراب زهد و طامات است که حال بخیبری بهترین حالات است خزدا و سخن ناصحان خرافات است

خواب کوی خرابات را از آن چه خبر اگر چه اهل خرابات را ز من ننگ است گلیم سخت کسی را که بافتند سیاه مقام دُر در کشانی که در خرابات اند	که اهل صومعه را بهترین مقامات است مرا ز صحبت ایشان بسی مباحات است سفید کردن آن نوعی از محالات است یقین بدان که در ای همه مقامات است
--	--

کنون مقام عراقی مجوی در مسجد
که او حرفت لغات در خرابات است

نخ نگار مرا هر زمان دگر رنگ است که شمه بکشد صد هزاره دل ببرد اگر بندم از دست گو ببرد که مرا از انگلی که خراب استی دلم به بود بدین صفت که منم از شر عشق خراب بیارسانی از آن می که ساغر او را	بزیه هر خم مویش هزاره رنگ است بدین سبب دل عاشق در خیانت است بجای دل سز زلف نگار در جنگ است مرا هوای خرابات باره و جنگ است مرا چه جای کرامات و نام یانگ است ز عکس چهره تو هر زمان دگر رنگ است
--	---

بزیه خون عراقی داشتی و آن
که آشتی همه حال بهتر از جنگ است

ساقی قنچ شراب در دست از مجلسیان خروش برخاست وان تو بیه نادریست مارا ما شیم کنون و نیم جان آن دل که ازو خبر نداریم در یوانه کوی اوست دایم در سایه زلف او بیا بود چون دید شعاع مهر روشن	آمد ز شمشیر انجانه سرت کمان فتنه روزگار زشت همچون سز زلف خویش شکست وان تیر نهاده بر کف دست هم در خم زلف اوست گرم است در آشفته موی اوست پیوست از نیک و بد زمانه و است در حال ز سایه رخت برست
--	--

در سایه مجو دل عراقی

	کان زده بافتاب پیوست	
جز و وصل تو ام هیچ تمنای دیگر نیست جز بر سر کوی تو تماشای دیگر نیست اندر همه گیتی سر سودای دیگر نیست کوی که غمت را جز ازین ای دیگر نیست فرمودن راق تو که فرمای دیگر نیست لیکن چو منت داره و شدای دیگر نیست		جز دیدن ردنی تو مرارای دیگر نیست این چشم جهان بین مراد همه عالم دین جان من شیفته را جز سزولفت یک سخط غمت از دل من نمی شود دور یک بوسه را بودم ز لببت دل دیگری خواست هستند ترا جمله جهان دار و شدای
	عشاق تو گر چه همه شیرین سخنانند لیکن چو عراقی ست شکو خای دیگر نیست	
بیا که دیده بدیدارت آرزو مند است بیک که بشمه دل از غمزه تو خرسند است برین صفت که برابر و کرشمه افکند است که صد هزار چو من دل شده دران بست بیا که با تو مرا صد هزار پیوند است ازان چه سود که لعل تو سر سبز خند است		ندیده ام رخ خوب تو روزی خند است بیک نظر ز جمال تو دیده خشنود است فتور غمزه تو خون من بخوابد سخت یکی گره بکشا از دور لفت رخ نمنا ز من منز که رگ جان من بریده شود مرا چو از لب شیرین تو نصیبی نیست
	کسی که همچو عراقی اسیر درد تو نیست شب فراق چه داند که تا سحر خند است	
قامت دوست خرامان چه خوش است سبزه بر چشمه حیوان چه خوش است همچو چشم خوش خوبان چه خوش است عاشق بی سر و سامان چه خوش است در خم زلف پریشان چه خوش است کاندران چاه ز نخلدان چه خوش است		طره یار پریشان چه خوش است خط خوش برب جانان چه نکوست از می عشق دلم مست و خراب در خرابات خراب افتاده این دل آشفته مارا تو به بین یوسف گم شده را به سنگ

لذت عشق بتان از من پرس چه شناسی که می و نقل بهم گره بینم که بوقت مستی	که تو زان بنجیری کان چه خوش است زان دلبان شکستان چه خوش است لب من برب جانان چه خوش است
---	--

یار ساقی و عراقی باقی
گر بود عیش بدنیان چه خوش است

دل که دایم عشق می و زید رفت هر کجا بوی دلارامی شنید در سوز زلف بتان شد محبت چون لب و دندان می و دایم بدید دل ز جان من کنون می و گرفت عشق می و زید دایم لاجم باز کی یابم دل سرگشته را بر سر جان می و جان چندین ملز	گفتش جانا مرد نشدیر رفت یک نفس با من نیار اسیر رفت در کنار موشی غلطید رفت در سر آن لعل می و در آید رفت وز بد و نیک جهان می و بد رفت در سر چهری که می و در آید رفت زانکه در زلف بتان می و بد رفت آنکه شایستی بد و در آید رفت
--	--

ای عراقی چند ازین فریاد بجز
دلبرت یاری دیگر بگزید رفت

عراقی بار دیگر تو به شکست پریشان سر زلف بتان شد چه خوش باشد خرابی و خرابی ز سودای پر رویان محبت بگر در زلف من رویان محبت بیشاند آستین بر هر دو عالم به پیران سر دل و دین او بران ز بند نام و تنگ آنکه شد از او	ز جام عشق شد شیدا و مست خواب چشم خوناب است چو گرفته زلف مار و رفته از دست اگر دیوانه ز نجبه شکست چو ماهی ناگهان افتاده در شست قلندر وار در میخانه شست ز خود فارغ شد از جمله دشت که دل را در سر زلف بتان شست
---	--

لب ساقی صلاهی باده در داد عراقی توبه سی ساله شکست	غریب و لوله از جان عاشقان برخت که از نظر گریان نعره و فغان برخت که رستخیز بکیار از جهان برخت جو سیل خواهد ازین تیره خاکدان برخت طریق مردمی آخره از میان برخت که یم تو دوست نگیری کجا توان برخت دل من از سر جان استن نشان برخت که هر کجا که در آید یقین گمان برخت	از خواب ز گسست تو سرگران برخت چه سحر کرد ندانم دو چشم جادویت ز تیر غمزه ازین بشی خون خلق مرز بدین صفت که تو آغاز کرده خونیز بیا و آب رخ از تشنگان دریغ مدار چنین که من ز فراق تو در سر آمده ام بجوی آنکه بدامن تو در آورم تو در کنار من آتا من از میان بروم
عراقی از دل و جان آنگهی امید برید که چشم مست تو از خواب سرگران برخت	برخت غریب و از چپ درخت که هر طریقی هزاره غوغا است که جبرعه او دو کون شد دان باده غمزه در سر است دان شیشی هنوز برخت نی قامت تو نمیشود درخت که جام غرض می مصفاست عکس رخ تو درو هویدا در جام جهان نمای بیدست رنگ رخس از پی چه زیست اور کشتش از چه سوی بالاست	شوری ز شرابخانه برخت تا چشم خوشت چه فتنه انگیزت تا جام لبست کدام می داد ساقی قدحی که مست غنیمت آن نعره و شور بهمنان است کمارم که چو زلف تست در هم مقصود توئی مرار هستی آئینه روی تست عالم پنهان چه شوی که عکسویت گل رنگ رخ تو دارد ارنه در سرونه قامت تو دیدت

بانحیت جهان عکس روی در باغ همه رخ تو بیند	خسرم دل آنکه در تافت از هر ورق گل آنکه بنیاست
از عکس رخت دل عراقی گلزار و بهار و باغ و صحراست	
ناگه از میکرده فغان برخاست شور و شری فتاد در عالم جامی از میکرده روان کرد بر که رخت به بر خاک بسر به با خاک در صورت سخن جریحه عاشق نشاند بخت من چون شنید آن نعره گشت بیدار چشم دل چو مرا خداستم تا از خواب برخیزم	ناگه از جهان عاشقان برخاست باد هوئی ازین دوان برخاست در پیش صدر روان دوان برخاست شور و غوغا ز جریحه دوان برخاست گفتگوئی ازان میان برخاست نعره زد در سر جهان برخاست سبک از خواب سرگردان برخاست عالم از پیش جسم و جان برخاست بنگرم گریه این فغان برخاست
بود برپای من عراقی بند بند برپای چون توان برخاست	
بیک کز شمه که چشمه من دوان انداخت فریب زلف تو با عاشقان چه شعله کرد دل چو در سوز زلف تو شد توان گه گم رخ تو در خورشید غمت لیک چه سود حلاوت لب لعل تو یادم میگردم من از وصال تو دل برگرفته بودم لیک قبول تو دل خلقی بصد ریحیل نشانند چه قدر دارد جانی و دل توان هر دم	هزار فتنه و آشوب در جهان انداخت که هر که جان و دلی داشت در میان انداخت ز آفتاب رخت سایه بر آن انداخت که برقع از رخ تو بر نمی توان انداخت بسا شکر که دل آن محظه در دمان انداخت زمان لطف تو ام باز در کمان انداخت دل شکسته ما را بر آستان انداخت بر آستان درت صد نفر از جهان انداخت

عراقی از دل جان آفرین امید برید که چشم جادوی تو چین در ابروان انداخت	
باز بیکبارگی یار کم ما گرفت در دل ما که گم داشت خیالش گذر ویده گریان مگر بر جگر آبی زند خوش بلیه داشتیم بادل پر در خوش وین در دل نه هوش من هر چه بتاراج رفت عشق مگر در جهان هیچکسی را نیافت	چون دل ماتنگ دید خانه در گنج گرفت نیر خیالش کنون ترک دل ما گرفت کاتش سودای یار در دل شیدا گرفت لشکر محرش بساخت در دل من جا گرفت جان من و هر چه بود جمله بهجا گرفت که همه را ماند و هیچکس را گرفت
هیچ کسی در جهان یار عراقی نشد لا جبرش عشق یار میکش تنها گرفت	
کی به بنیم جبهه زیبای دوست کی در آویزم بدام زلف یار اینچنین پیدا ز من پنهان چرا همچو چشم دوست بیاورم کجاست در دل تنگم گنجی جهان دشمنان گوید ترک دوست گیر	کی بوسم لعل جان افزای دوست کی نهم هر خطه سر ربای دوست طلعت خوب جهان آرای دوست شکری ز لعل شکریه خای دوست چون نگنجی دشمن اندر جای دوست من بر غم دشمنان جوای دوست
چون عراقی دانه حیران شدی دشمنان دیدی رخ زیبای دوست	
هر دلی کو عشق مائل نیست ز داغ گوینجبر میباز عشق دل بی عشق چشم بی نور است بیدلان را خبر آستانه عشق	حجره دیو خوان که آن دل نیست که ز گل غنای غافل نیست خود بدین حاجت دلائل نیست در ره کوی دوست منزل نیست
هر که مجنون نشد درین سودا	

ای عراقی بگو که عاقل نیست

شاد کن جان من که غمگین است رومی بنمای تانظاره کنم دل بچپاره را بوصل دمی بی رخت دین من همه کفرت مبوازی و بس بیازاری که گهم یاد کن بدشنامی دل تبه دادم و ندانستم	رحم کن بر دلم که مسکین است کآز روی من از جهان این است شادمان کن که بشو غمگین است بارخت کفر من همه دین است آخر ای دوست این چه کین است سخن تلخ از تو شیرین است که تراناز و کبر حدین است
--	---

کینه بگذار و مهر بانی کن
که عراقی نه در خور این است

ساز طرب عشق که داند که چه سیار است آورد بیک زخمه جهان را همه دریا رازیت درین پرده گرازا بانشاسی عالم چو صدانگشت ازین پرده که داند معلوم کنی که چه سبب خاطر محمود محتاج نیاز دل عاشاق چرا شد عشق است که هر دم بدگر رنگ برآید در صورت عاشق چو برآید همه سوز زان شعله که از روی تابان حسن برافروخت راهیت ره عشق لغایت خوش و نزدیک مستی که خراب ره عشق است درین ره در صومعه چون راه ندانند مرا خوش	کز رخنه اونه فلک اندر تگ و تاز است خود جان جهان خمه این پرده راز است دانی که حقیقت ز چه در بند مجاز است کین پرده چه پرده است درین پرده راز است پیوسته پریشان سر زلف ایاز است حسن رخ خوبان که همه مایه ناز است ناز است یکی جای دگر جای نیاز است در کسوت معشوق چو آید همه ساز است قسم دل عاشق همه سوز است و گداز است هر ره که جزانیت همه دور و دراز است خواج شش مستیش همه عین ناز است رفتیم بدر میکره دیدیم که فرار است
---	--

از میکره آواز برآمد به عراقی

در باز تو خود را که در میسکده باز است	
در دلم شوق تماشای خوش است بر در و صلت تقاضای خوش است در همه عالم مرا جانی خوش است که در کوه تماشای خوش است یا در ویت رحمت افزای خوش است بوستان باغ و صحرائی خوش است	در سرم عشق تو سودایی خوش است ناله وزاری من هر نیم شب تانه پنداری که بی روی خوش است با سگان گشتن مرا شب تاب روز که چه سمنه کا بد نعمت جان دلم در دلم بشکر که از یاد درخت

تا عسکری واله روئے تو شد
 در میان شهر رسوائی خوش است

بخشای کخته نیک زار است در باب کنون کج وقت کار است از مرگ بتر هزار بار است بیچاره دلم ز در انتظار است از در گمت آن کج میدوار است از دردی حیر در خوار است بیچاره را که دوستدار است کو خود زرخ تو شرمسار است اندوه و غم تو غمگسار است آنرا که چو تو انگار یار است هر لحظه و هر دمیش بار است	جانا نظری که دل نگار است بشاب که جان بلب رسید رحم آر که بی تو زندگانی دیر است که بر در قبولت نو مید چگون باز گرد ناخورده دلم شراب صلت مگذار بکام دشمن ایدو رسواش مکن بنزد دشمن خسریم دل آن کسی که او را یاریش ازین دآن نباید کار آن دارد که بر در تو
---	---

نه آنکه همیشه چون عرانی
 بر خاک درت جو خار خاست

باز مرا ده نعمت واقعه جانی است
 در دل زارم نگرتا بچه حیرانی است

دل ز غمت سیرگشت خون جگر میخورد هر که بخورد باز ماند و در سر جان برین است تا سر زلفین تو کرد پریشان دلم از دل من خون چکید بر جگر من نم بماند صبح و صالم بماند در پس کوه فراق وصل چو تو بادش که بگدائی رسد	بر سر خوان غمت باز بهانی است باز گذارش بگویم گو فسم از زانی است هیچ نگوئی بدو کین چه پشیمانی است تا ز غمت دیده ام در گهر افشانی است روزم بدم خوش تیرم ظلمانی است جستن و صلیت مرا مایه نادانی است
---	---

خیزد لا وصل جو ترک عراقی بگو
دوست مدارش که او دشمن مینانی است

از یزده برون آمد ساقی قارچی در دست بنمود رخ زیبای گشتم همه شیدا زلفش گریه بکشد دشوار از دو جهان بچا در دام سر زلفش ماندیم همه حیران چون دل از غمش خون شد آویخت زلف او چون سلسله زلفش بند دل حیران شد دل در سر زلفش شد از طره طلب کردیم بایار خوشی نشست دل کز سر جان بر جان از غمزه روی او که هستم و که هشیار	هم پرده تا بدریدیم هم توبه تابش گشت چون هیچ نماند از ما آید بر ما نشست جان مل از جهان شد و اندر سر زلفش وز جام می لعلش گشتم همه سرمست غرقه زند از حیرت در هر چه بیاد دست آزاد شد از عالم وز بهشی خود و ارست گفتا لبش شمش انیک بر ما پیوست با جان جهان پیوست کز سر دو جهان بست در طره لعل او که نیستیم و که هست
--	--

میخواستم از اسرار اظهار کنم حرفی
از اختیار تبریدم گفتم سخن سربست

باز محب را یادمانم گرفت چنگ در دامان جملش منم گرفت جان ز تن از غصه بر جان است گرفت در جهان یکدم نبودم شاد گرفت	باز دست محم گریه بستم گرفت همچو ش اندر تاخت و انام گرفت محنت آمد دامن جانم گرفت ز ان زمان کاندوده جانانم گرفت
---	--

در دل غمگین حیرانم گرفت	آتش سودا ش ناکه شعله زد
تا چه بد کردم که بد شد حال من هر چه کردم عاقبت آنم گرفت	
جهان کلاه رشادی بر آسمان انداخت هزار فتنه و آشوب در جهان انداخت ز ذوق هر که دلی دشت در میان انداخت که برقع از رخ تو بر نمیتوان انداخت مرا ز هر چه آخر بر آستان انداخت ز آفتاب رخت سایه بران انداخت زبان طفت توام باز در گمان انداخت بسا شک که دل آن سخطه در دهان انداخت	چو آفتاب رخت سایه بر جهان انداخت سپاه عشق تو از گوشه گمین بکشد حدیث حسن تو هر جا که در میان آمد رخ تو در نور چشم نیست لیک چه سود قبول تو همه را اندر آسمان جا کرد دل که در سز زلفت تو شایر توان که من از وصال تو دل برگرفته بودم لیک حلاوت لب تو دوش یار میگردم
چو در سماع عراقی حدیث دوست شنید بجای خمر قهقهه بقوال جان و ان انداخت	
دیده را جریمت معذرت گرچه از چشمم ظاهر دوست دل مستم هنوز خمور است دایم از یاردا گرچه مجبور است شعله و نار بر تو نور است	دل چو در دام عشق منطرب است ناظرم در رخت بدیده دل از شراب الست زور وصال دست ازین عاشقی نمیدارد حالی آشفته بر رخسار است
حکم داری بهره فرمائی که عراقی مطیع و مامور است	
بجست و جوی نگاری که نور دیده است دو دیده از هوس روی او پر آب چرات چو بافت چه کارم چه میدم چه نیست	دو اسپه بیک نظر میدوانم از چپ دست مرا که بس زرخ او در نظر نمی آید چو غرق آب حیاتم چه آب میجویم

نگاه کردم و در خود همه ترا دیدم هنوز طاعت تو یافتم جمال ترا نوروی روشن هر ذره اشود روشن بقامت خوش خوبان نگاه میکردم شامل تو بدیدم ز قامت شمشاد شگفت نیست که در بند زلف تست لم بغمزه گریه ربوری دل همه عالم اگر چسبال تو با عاشقان کرشمه نکرد و گره جهان سخن سر تو برون انداخت	نظر چنین کن از آنکس که او بخود بنیاست بآفتاب توان دید کافاق کجاست که آفتاب رخت در جهان جان پدید لباس حسن تو دیدم بقدر هر یک است از آن سبکبشش من همه سو بالاست که هر کجا دل مست است هم در آن سوداست ز عشق تو دل حمله جهان چراشید است ز بهر چه شر و آشوب از جهان برزاست سزد که راز نگهداشتن نه کار صد است
--	--

بید چشم عراقی ترا چنانکه تو لے
از آنکه در نظرش حمله کائنات هب است

غشق سیر غیت کور ادم است بی بکوی او همانا کس نبرد در بهشت آباد حسین روی او جمله عالم حیره جوی جام است ای صبا اگر بگذری در کوی او صبح و شام طره در خسار است که زما بر بوده آرام و قرار تالاب و چشم تو مار است کرد نیک بختی را که در هر دو جهان تا دل مادر سر زلف تو شد	در دو عالم زو نشان نام است کا نذران جالالت نشان نام است جز در چشم او حق آشام است گرچه عالم خود برون از جام است نزد او مارا جز این بنیام است گرچه آنجا کوست صبح شام است بتیو مارا یک نفس آرام است نقل ما جز شکر و باد نام است دوستی چون نیست شمع کائنات کار ما جز با کند بر دام است
---	---

با عراقی دوستی آغاز کن
گرچه او در خود این بنیام است

یک لحظه دیدن رخ جانانم آرزوست در خلوتی چنانکه گنج کس دران من رفته از میان و او در کنایم جانا در آرزوی تو جانم بلب رسید گد بوسه ازان لب شیرین طلب کنم در محله بکوی تو ناگاه بگذرم یکبار بوسه از لب تو من ربوده ام بر بوی آنکه بوسه تو دارد نسیم گل سودای تو خوش است وصال تو خوشتر ایمان و کفر من همه خسار و زلفت است	یک دم وصال آن همه تابانم آرزوست یکبار خلوت خوش جانانم آرزوست با آن نگار عیش بدنیا نم آرزوست بنای رخ که قوت دل و جانم آرزوست تیره مشو که چشمه جیوانم آرزوست عیدم کن که روضه رضوانم آرزوست یکبار دیگر آن شکرت تا نم آرزوست پیوسته بوی باغ و گلستانم آرزوست خوشتر ازین آن چه بود آنم آرزوست در بند کفر مانده ام ایانم آرزوست
--	--

در دلم عسری و درمان من توئی
از درد بس ملولم و در مانم آرزوست

در کوی خرابات کسی را که نیازست از من نپندیرند صلاح و درج و زهد اسرار خرابات سحر مست نداند تاستی زندان خسرابات بدیدم خواهی که درون حرم عشق خراست مان تا منتهی پای بازی تو درین راه از میسکه مانا که دل سوز برآمد ز آرزوی که از روی تبار شعله برافروخت در زلف تبار تا بفریبست که پیوست چون بر در میخانه مرا بار انداختند	هشیار می مستیش همه عین نیازست انچه از تو پذیرند دران کوی نیازست هشیار چه داند که دران کوی چه راست دیدم حقیقت که جز آن کار مجازست در میکرده نشین که ره کعبه درازست زیرا که درین راه بسی شیب و فرازست در زمره عشاق ندانم که چه راست جان همه مشتاق چه در سوز و گدازست محمود پریشان ز سر زلفت ایازست رفتم بدر صومعه دیدم که فرازست
---	---

آوازه زمیخانه برآمد که اعزاف

در باز تو خود را که در میگذره باز ست			
مهر مهر و لبسری بر جان ما	جان مادر حضرت جانان است	پیش او از دور دنیا و ملک	در در آن دلدار ما در مان است
بس محب نبود که سودا می کشوم	کایت سودای او در شان ما	جان ما چون گنج دل سودا می	کوی زلفش در خم جوکان ما
اسپهنت را چو در زین آیدیم	هر دو عالم گوشه نمیدان ما	با وجود این چنین زار و زار	بر لباط معرفت جولان ما
وزن می نهند را خلاقان ملک	کس چه داند آنچه در خلاقان ما	گر ز ما بر جان طلب دارد کسی	نور او در جان ما بر مان است
عنت بر انگبین و شیر و می	بی جال دوست شورستان ما	ما تبت دولت مرا آواز داد	
کین فوادی کو عراقی زان ما			
مرا که یار بنوازد زهی دولت زهی دولت	وگر در مان من سازد زهی دولت زهی دولت	در از لطف و کرم کیده در آید از دم ناگه	زنج برقع بر اندازد زهی دولت زهی دولت
دل بیار من از غم نبوده یک نفس خرم	گر از محنت سپرد از زهی دولت زهی دولت	فراق یار بی رحمت مراد بر بوی زحمت	اگر زین پیش گذارد زهی دولت زهی دولت
در از کوی فراموشان فراقش رخت بر بندد	و حالش رخت در نازد زهی دولت زهی دولت	وگر با لطف خود گوید عراقی را بده کامی	
که جان خسته در باز زهی دولت زهی دولت			
ساقی ار جام می دادم نیست	جان فدای تو در دلی هم نیست	من که در میگذره کم از خاکم	جرعه هم مرا هم نیست
جرعه ده مرا ز غم بر مان	که دلم بی شراب خرم نیست	از خودی خودم خلاصی ده	کنه خودم ریش هست مرا هم نیست

چون حجاب من است مستی من ز آرزوی دمی و دم خون شد بهر دل در هم و پیرایشانم خوشی در دهان نمی یابم در جهان که خوشی نگشت مرا گشت امید را که خشک بماند ساقی یک دم حریفی کن	گر نباشد مباش ز غم نیست که شوم کینفس در آن دم نیست چکنم کار دل فرا هم نیست خوش خوشی در نهاد عالم نیست خوش ندانم که ناخوشی کم نیست بهر از آب چشم من غم نیست کاین دم چون بهیچ بدم نیست
ساغی ده مرا ز من برهان گر عراسته حریف محرم نیست	
از میسکه تاج شور بزخت بار سه بنظاره برون آی پنهان چه شوی که عکس رویت کل گر زنج تو رنگ ناورد ز به جهان تو نظر کرد مارا چه زباغ دلاله و کل	کماند همه شهر شور و غوغاست کان روی تو از در تو لا است در جام جهان نهای پید است رنگ رخس آفر از چه زیست چشم خوش رنگ از چه رعناست که ز جام غرض می مصفاست
تایافت نقشه بوی زلفت مارا نه نیل سوی صحر است	
بنامی رخت نه هوشش ماند انتادوم بر در قبو نش کار دل من عنایت تو مهری ز قبول بردم نه	تا پیش رخ تو جان فشانند امید که از درم نرانند گر بهتر ازین کند تواند کین قلب کسی نمی ستانند
چون حلقه برین درای عرا منه باش بگرد او که داند	

با وصل کشتگانست هجران چه کار دارد با عشق عاشقانت رضوان چه کار دارد آری ولی لب من با آن چه کار دارد کاشنجا که آن جلالست انسان چه کار دارد پوشیده استخوانی بر خوان چه کار دارد کاشنجا که در دوش آمد درمان چه کار دارد با خاتم سلیمان شیطان چه کار دارد ورنه حیات جاوید با جان چه کار دارد ورنه بنیر زلفت پنهان چه کار دارد چون حلقه بر در تو چندان چه کار دارد جایکه جان نباشد جانان چه کار دارد	با درد خستگانست درمان چه کار دارد از سوز بیدلانت مالک خبر نیابد در لعل تست پنهان صدگونه آنجیوان هم دیده تو باید تا چهره تو بیند گرد ز غورت نیام شاید که بر ساعت بان خسته دل عراقی با در دیار خوکن و هم از دمان تنگت هرگز نشان نیابد جان من از لب تو جانا که یافت دوست دل میطپد که بیند ز دیده خوی روست عاشق که از در تو نشنید مر جانی در دل که عشق نبود معشوق کی توان یافت
---	---

در دل غمی عراقی و انگاه عشق باقی
 در خانه طفیل مهران چه کار دارد

با عشق زلف و خالت ایمان چه کار دارد با جلوه گاه وصلت هجران چه کار دارد با درد اشتیاق درمان چه کار دارد در دوزخ پر آتش رضوان چه کار دارد ورنه فتاده بر در حیران چه کار دارد	با بر تو جالت برمان چه کار دارد در بارگاه دردت درمان چه راه یابد با محنت فراق راحت چه رخ نماید که در دلم خیالت ناید عجب نباشد بر بوی وصلت ایمان دل بر در تو ماند
---	---

با عشق تست جان را صد ترس نهفته
 لیکن دل عراقی با آن چه کار دارد

باز طرب از چه سبب میکند کین همه شایع طرب میکند شفته شد شور و شغب میکند	خسته دلم باز طرب میکند از می عشق تو مگر مست شد تا سر زلف تو پیشان ببرد
---	---

طره طرار تو در دل بر غمزه غم از تو کرد انچه کرد بوالعجبی بین که بدستان فکر هیچ نگوئی صناعت غمت بے ادبی کرد و دلم لاجرم	بوالعجبی های عجب میکند فتنه نگر باز که لب میکند می برد از من دل و خب میکند از من بسکین چه طلب میکند بجز تواس نیک ادب میکند
روز بگوید اعراسی دلم انچه بدو عجب تو شب میکند	
عزاد در تو در مان میناید مرا که جام عشقت مست شدم چو من تن در بلای عشق دارم بجای من غم تو ساز بادا اگر یک لحظه انماید مرا سوز دلم با این همه دیده زشادی خیال است آشکارا میبرد دل لب لعل تو جانم می نواز نارنج تاجیه فتنه خور انداخت بدوران تو زمان تنگست لها	غصم تو محرم جان میناید وصال و هجر گیان میناید همه دشواریم آسان میناید بر آن لطفی که بتوان میناید وگر لحظه دو چندان میناید بهار و باغ و بستان میناید اگر چه روی منان میناید بنفشه آب حیوان میناید که زلفت بس پریشان میناید که حسنت بس فراوان میناید
چو زره در هوای مهر رویت عراقی نیک حیران میناید	
مرا که چه ز غم جان می بر آید درین تمار که یکم غصم تو مرا شادی گهی باشد درین غم مرا یک زره اندوه تو خوشتر	غم عشقت ز جانم خوشتر آید نیرسد حال من جانم بر آید گر اندوه توام از درد بر آید که یک عالم بر از رسم و ز آید

الک

	اگر چه هر کسی از غم گریزد مراد رسینه تاب آلوده تو	مرا چون جان غم تو در غم آید بسی خوشتر ز آب که شر آید	
چو سر در پای اندوه تو افکنم عراقی در دود عالم به سر آید			
	ده که کارم ز دست می برود خود ندانم من از جهان خیری یکدم است این جهان آن من نیز بر زمانه چه دل خشم که روان در خزان اردلی بدست آم از بی صید دل چه دامنم چون کنم پیش یار جان افشان نیست جز آب دیده درستم طالع بین که در چنین غما بخت بنگر که پای بر دم ما	رو که کارم ز دست می برود داخچه دامن ز دست می برود چون بر آرم ز دست می برود همچو یارم ز دست می برود در بهارم ز دست می برود که شکارم ز دست می برود که نشا روم ز دست می برود زان نگارم ز دست می برود نغمه روم ز دست می برود یار غارم ز دست می برود	
دستگیر از نظر بکارم کن بین که کارم ز دست می برود			
	با عشق و کثایت حرمان چه کار دارد آبی عجب نباشد که در دلم نیایی من نیز گر نگنجم در حضرت عجب نیست در تنگنای وحدت کثرت چگونه گنجد گویند نیکو ان را نظاره که بیابد آری دلی چو عاشق پوشید زنگ مشوق	با وصل جان نضایت هجران چه کار دارد در کلبه گدایان سلطان چه کار دارد آنجا که آن کمال است نقصان چه کار دارد در عالم حقیقت اطلال چه کار دارد کاش که در دنی بود در مان چه کار دارد آندم میان ایشان در بان چه کار دارد	
جانی که در میان مشوق بزم نگنجد			

مالک چه رحمت آر در عنوان چه کار دارد		
آنرا که غمت زور براند و آنرا که عنایت توره داند و آنکس که قبول عشقت افتد عاشق که گذر کند بگویت در وصل بگو که عاشقان را بیار تو شد دل من ایستاده بگویت به نسیم کوی خود ده کین مرده پیوست زنده گرد	بختش همه در بدر در اند جز برده تو دوری نداند از جمله جانفش و استاند جان پیش سگ درت نشاند از دست نسیم باق دار ماند در راز رخ تو نمی تواند تا وقت سحر بمن رساند بزر عشق رخت کفن در اند	
گذر از که خسته دل غزلی بی وصل تو عمر بگذران		
بیا بیا که نسیم بهار می گذرد بیا که وقت بهار است و موسم شادی ز راه لطف بهار خدایم یک انفسه نسیم کوی تو از لطف می بردم ز جام وصل تو ناخورده جرعه دل من سحر گهی که بگوی دلم گذر کردی چو دیده کرد نظر صد بهار عاشق دید	بیا که گل ز رخت شرمسار میگردد بیا که منتظرم روز کار میگردد که عیش تازه کنم چون بهار میگردد غمی که بر دل این جان نگار میگردد ز بزم عشق تو در سر خار میگردد بدیده گفت دلم کان نگار میگردد که نعره می زد هر یک که یار میگردد	
بگوش جان عراسی رسید آوازی از آن ز کوی تو زار و تزار میگردد		
بیا که عمر من خاکسار می گذرد بیا که جان من از آرزوی دیدارت بیا بطف که جانم بلب رسید بپرس	بیا که بر دل من انتظار میگردد بلب رسید و ز غم و فکار میگردد که از جان ز غمت تزار و تزار میگردد	

بر آن شکسته دلی رحم کنی بوی کرم چنان شدار بگذاری که یکدم بدت مکش کمان حفا بر دلم که تیر غمت من ارچه دورم از در گمت دلم هر دم ز دل که میگذرد بدورت بپرس آخر مکش چو دشمنم اید دست زانتظار و بیا	که نا امید نه درگاه یار میگذرد که بدورت ز سگان صدمه زار میگذرد خود از نشانه جهان بشمار میگذرد بر آستان درت چند بار میگذرد که آن شکسته برین درجه کار میگذرد که این نفس ز جهان دوستدار میگذرد
--	--

آبانتظار یکشش بیش ازین عراقی را
که عمر او سه در انتظار میگذرد

تا کی کشم حجابی تو این نیز بگذرد عمرم گذشت و بیش مرا کیفش ماند آنی بنار و بر گذری یار بگری آیم بدرگت نگذاری که بگذرم آمد دلم بکوی تو نو میدار گشت هر کس رسید از تو مقصود این گدا ای دوست تو مرا دهنه شام میداد بگذشت این که دوست همی داشتی مرا	بیار شد بلای تو این نیز بگذرد خوش باش که حجابی تو این نیز بگذرد ایجان فدای روی تو این نیز بگذرد بیرامن برای تو این نیز بگذرد نشنیده مر حجابی تو این نیز بگذرد محروم از عطای تو این نیز بگذرد من میکنم دعای تو این نیز بگذرد دیگر شد ست رای تو این نیز بگذرد
---	--

تا کی کشد عراقی مسکین حجابی تو
بگذشت چون حجابی تو این نیز بگذرد

بیا کین دل سر حجب این ندارد بوصل خود دلم را شاد گردان بیا تا پیش روی تو بمیرم چگونه بیتیو توان زیست یکدم مردم ز انتظار روز و صلت	بجز وصلت دگر در مان ندارد که خسته طاقت هجران ندارد که بی تو زندگانی آن ندارد که بی جان لیسن امکان ندارد شب هجران اگر پایان ندارد
---	---

که مهر از ذره رخ پنهان ندارد اگر چه قسمتی خندان ندارد چنین سرگشته و حیران ندارد	بیاتارومی خوبت را به پیغم ز من بنذر جانانیم جانے چنان شد که ز فراق و الهی	
و صالت تا ز غم خوغم بریزد عراقی را شبه معان ندارد		
زین پس دهم بر در خود بار که داند یاد آورد از من و گر آن بار که داند خشنود شود از من و غمخوار که داند آید بعبادت بر عیار که داند باشد که شود دوست و گمبار که داند باشد که به بنی رخ دلدار که داند	در من نگردد یار و گمبار که داند از یاد خودم کرد بیکبار فراموش خون شد جگر از غم و اندیشه که آید بیمار دل خسته جگر از غم عشقش ای دشمن بدخواه چه باشی بغم شاد در بند امید ای دل و بکشتای و دید	
روشن شود این تیرگی بخت عراقی از صبح رخ یار و فادار که داند		
دولت دل همدی ندارد کو دیده مرده ندارد کو گم ده گندمی ندارد با جان تو محرمی ندارد چون بود تو محکم نمی ندارد کس دولت بینی ندارد بارے دل آدمی ندارد افسوس که خسرمی ندارد کو محنت در ستم ندارد	محنت سر مردمی ندارد ز احسان زمانه دیده بردارد از خوان فلک نوا که کم هیچ با درد باز از آنکه دربان در تار حیات دل چه بندی در داکه درین سرمای پیغم گر خوشدلیه درین جهان دارد همه چیز آدمی زاد بناسه بن دل فراهم	
کم خور غم این جهان عراقی		

زیرا که غمش کمی ندارد		
دل دولت خرمی ندارد	جان راحت بیغمی ندارد	
دردا که درون آدمی زار	آسایش و خرمی ندارد	
از راحتها سبب این جهانی	خبر غم و دگر آدمی ندارد	
ای مرگ بیا و مردمی کن	کین غم سر مردمی ندارد	
ای غم بنشین که شادمانی	بامسک و همدی ندارد	
ای جان سرای تن برون شو	کین چای تو محکم ندارد	
غشین همه وقت با عراقی		
کاهمیت آدمی ندارد		
اگر تازی نزلت یار از خسار برخیزد	هزاران جان شستاقان زهر سوزار برخیزد	
و گر غمش کین سازد دل از جان ستغشا	و گر زلفش بر آتش بد ز جان زهار برخیزد	
چو رویش پرده بکشاید که در صحرا قصه آید	چو عشقش روی بناید خردناچار برخیزد	
صبا گر از سوز زلفش بگورستان بر دجوت	زهر گوری دو صد بیدل بوی یار برخیزد	
نسیم لطفت از نا که تبرکتان گذریا ز	بسا عاشق که از استسین از یلغار برخیزد	
نواهی که مطرب عشقش اگر در گوش جان آید	ز کونیش دست بشتاند قلندر از برخیزد	
چو یار او شود مونس جان ماند و نشیند	چو اندوهش شود غمخوار ز دل تیار برخیزد	
دلابی عشق او غشین جان برخیزد و در با	چو عیاران مکن کاری که گراز کار برخیزد	
درین دریا فکن خود را مگر دری بهت آید	کزین دریای بی پایان گهر بسیار برخیزد	
و گر موجب بر باد چه دولت متر از آن	که عالم پیش قدم تو جو خد متکا برخیزد	
حجاب ره توئی برخیزد و در قراک عشق آویند	که بی عشق آن حجاب نوزده دشوار برخیزد	
عراقی هر سحر گاهی بر آرزو دل آید		
از خواب این دیده بخت مگر یکبار برخیزد		
صبا وقت سحر بوی ز کوفی یار می آید	که بوی او شفائی جان هر جای می آید	

نسیم او مگر در باغ جلوه میدهد گل را بیا در گلستان ایدل بوی گل به نشان جان گل از شادی نمی خندد من از غم زار میگویم زربستان هیچ در چشم نمی آید مگر آبی اگر گلزار نمی آید کسی را خوش مرآب مرا چه از گل و گلزار کاندید است اسیم	که آواز خوش بلبل زهر سوزار می آید که از رنگش مرایا درخ و دلدار می آید که از رنگش مرایا درخ و دلدار می آید که در چشم ز یاد او روی صدف بار می آید نسیم کوی او خوشتر ز صد گلزار می آید ز گلزار و نسیم او چو زخم خار می آید
---	---

عراقی خسته دل هر دم زهر سو میخورد زخمی
 همه ز خشم بلا گوئی بدین انگار می آید

آن را که چو تو نگار باشد ناخوش بود کسی که او را ناخوش چو منی بود که پیوست ما زار ز من اگر بنالم آنکس که جدا افتاد از تو و آن دیده که او ندید روت بیچاره کسی که در دو عالم خسران دل آن کسی که او را تا که دلم ای عزیز چون خون نامد که آنکه خسته را	باغوشد لیش چه کار باشد یاری چو تو در کنار باشد دل خسته و جان نگار باشد ماتم زده سوگوار باشد دور از تو همیشه زار باشد شاید اگر اشکبار باشد جز تو در گرش یار باشد اندوه تو غمگار باشد بر خاک در تو خوار باشد بر در گم وصل یار باشد
---	--

تا چند دل عراقی آخر
 در زحمت انتظار باشد

تا زلفت تو نگیرد دل بقرار باشد تا پیش تو نیسد و جانم نگیرد آرام جان از عشق رویت جانم ریای برب تا کی در آرزویت بیچاره زار باشد	تا روی تو نه بیند جان سوگوار باشد تا بوی تو نیابد دل بقرار باشد تا کی در آرزویت بیچاره زار باشد
---	--

آنرا محو از میدان کوی تو جان نخواهد درمان اگر نداری باری بدریاد آر با درد خوش توان بود عمری جوینی مان خواهی بسازگارم خواهی بسوزگارم	آنرا مدار دشمن گیت دوستدار باشد کز دوست هر چه آید آن یار کار باشد بانغم بسر توان بود که غمگسار باشد با کار بادشاهان مارا چه کار باشد
از انتظار و صلت آمد بجان عراستے تا که غریب خسته در انتظار باشد	
در حلقه فقیران تیغ چه کار دارد جانی که عاشقان را درس حیات باشد جانی که بحر معنی موج بقا بر آرد در راه پاکبازان زن خرقه خیزد آندم که آن دم آید آنجا ننگی آردم	در بزم بحر نشان ساغر چه کار دارد ایک چه وزن آرد سحر چه کار دارد بر کشتی دلبران لنگر چه کار دارد بر فرق سرفرازان افسر چه کار دارد جانی که ره سیر آید هر چه کار دارد
دائم تو ای عراقی میگوی این حکایت بابوئے مشک معنی عنبر چه کار دارد	
گهی درد تو درمان مینماید دلی کو یافت از وصل تو درمان مرا که که بدو رسد ایو مکن پیرس آخر که بی من چونی ایجان مرا جور و جفا و رنج و سخت ز جان سیر آدم بی روی خون	گهی وصل تو هجران مینماید همه دشواریس آسان مینماید که دردت عین درمان مینماید که جانم بس پریشان مینماید غممت هر دم دگر سان مینماید جهان بر من چو زندان مینماید
عراقی خود ندارد چشم در رخ رخت خورشید تابان مینماید	
ز ان پیش که دل ز جان بر آید بنای جمال تا دم هم جان	جان از تن ناتوان بر آید کان سود بدین زیان بر آید

ای کاش بجان برآمدی هم از در تو کشایدم کار کارم خفیان قناد شکل بر در گشت آدم بکار نمایفته جانم از تو بوسه بنواز بلفظ جانم آندم	این کار کجا بجان برآید کامم همه زان مکان برآید کان بیتی به این دآن برآید کان بر تو بر ایگان برآید گذار که ناگهان برآید کنز کالبدم روان برآید
کام دل خسته عراقی از لطف تو بیکران برآید	
نگار نی که با ما می نیاید بیا ای بخت تا بر خود بنایم اگر جانم بلب آدم عجبست بنقد این خطه جانی میکنی بید مگر روشن شود صبح امیدم دل مرا از غم جان دار ماند	بما دل خستگان کی رخ نماید که از مایه آراسی نماید بخیله نیم جانی چند باید شب هجرت تا فردا چه زاید مگر خورشید از روزن برآید مرا از من زمانه در باید
عراقی بر درش امید در بند	که داند بو که نا که در کشاید
هر که اود دعوی هستی میکند هستی آنکس سزد که نیستی هر که از خاک دیش نعت نیا دل که خورد از جام عشقش جریه دل چه خواهد رفت اندر پای او	آشکارا بت پرستی میکند هر نفس صد گونه هستی میکند لاجرم هر سوی پستی میکند بیخبر شد شور و مستی میکند جان ز شوقش پیشی میکند
چند گوئی کو جفا تا که کند	تا عراقی فکر هستی میکند
یاد آن شیرین پر خواهم کرد دامن از اغیار در خواهم چید	کام جان را پر شکر خواهم کرد سز حیب یار بر خواهم سیم کرد

آفتاب روی او خواهم دید بوی جان افزای او خواهم یافت در خم زلفش نهان خواهم شد چون کسان ابروان پرزه کند از حدیث یار و آب چشم خود ماجرایی رفت مارا بلبش	گر به روزی نظر خواهم کرد گر بگلزار گداز خواهم کرد دست با او در کمر خواهم کرد پیش تیرش جان سپر خواهم کرد گیش و دامن پرگر خواهم کرد دوستان را زان خبر خواهم کرد
تا عراقی نشود آزار ما می روان کن ساقیا کاینم روانی امیم کرد درومی در ده کنز خیار در سر خواهم برد کاروان عمر ازین منزل براند ناگهان چون نشاندیم استین بی نیازی و جهان در چنین مجلس کمی عشقت و ساغر بخودی تا درین عالم نگردد آشکارا راز ما از کف ساقی و حدیث ساغری خواهم خورد تا نقد در ساغر عکس روی و بر سر گر بگردانیم روزی عالم بی آب رود پیش زلف دلربایش تخمه دل خواهم برد بر سر بازو وصلش جان ندارد قیمتی سالها در جستجویش دست دایمی میزدیم	ماجرای مختصر خواهم کرد در سربیک جریحه می انیک روانی امیم کرد ساغری بکن که غم آن جان خواهم کرد چون روان شد کاروان ما هم روانی امیم کرد دهن یار اندران عالم کسان خواهم کرد عالم مطرب نقل یاد در سلطان خواهم کرد زان سبب رخ را ازین عالم نهان خواهم کرد جریحه دان بزم خود هفت آسمان خواهم کرد ساغر از باد کباب هر زمان خواهم کرد روی در روی نگار صبر باج خواهم کرد نذر روی جانفراش جانفشان خواهم کرد ما نظر در روی خویش را یگان خواهم کرد چون نشان دیدیم خود را بی نشان خواهم کرد
در عراقی نیز خواهد گفت اما سخن آزار ما بر سر دوش زخمیت ناگهان خواهم کرد	
من بخور را روزی نرسد یار چه توان کرد تنم در پنج بگدازد و دم از غم بجان آرد	نگوید چون شد آخر حال آن یار چه توان کرد چنین است ای مسلمان مرا غمخوار چه توان کرد

ز دار و خانه و صلاش چو جان از می نمی دلا بر من بهین باشد که جان در راه او با منم چو از خوان وصال او ندارم جز جگر در روز سحر گاهان موبی او بسی رفتم بکوی او چنان نالیدم از شو قش که شد بیدار مهتاب مرا چون نیست از عشقش بختر تیار و عمر روزی	بسازم با غم و دروش نبالم زار چه توان کرد اگر آن ماه نماید مرا رخسار چه توان کرد بخایم از بن دندان جگر یا چار چه توان کرد بسی گفتم قبولم کن نکرده آن یار چه توان کرد ز خواب این دیده بختم نش بیدار چه توان کرد ضرورت میخورم هر دم غم و تیار چه توان کرد
--	---

عراقی نیک میخواهد که مخز عالمی باشد
ولیکن یار میخواهد که باشد عار چه توان کرد

روی نمود یار چه توان کرد در دو چشم بر آب نقش و نگار در هر آئینه نمی گنجید در سراسیمه نمی یابد رفت عمر و زلفت در همه عمر کشت مارا بدوستی چکنم بر درش هر چه داشتم بدم از گل روی یار قسم دلم بوده بس بر دیش غریبی من با مراد دلم نمیکرد غم بسیار هست و نیست درین از پی صید دل نهادم دم	چیت تدبیر کار چه توان کرد می نگیرد قمار چه توان کرد عکس روی نگار چه توان کرد دولت وصل یار چه توان کرد دست در زلف یار چه توان کرد با خیال دوستدار چه توان کرد نه پذیرفت یار چه توان کرد نمیت جز خار خار چه توان کرد هستم این خطه خار چه توان کرد گروش روزگار چه توان کرد با غم غمگسار چه توان کرد لاغر آمد شکار چه توان کرد
--	---

چند باری عراقی از پی دل

در هم و سو گوار چه توان کرد

از در یار گذر نتوان کرد	رخ سو یار دگر نتوان کرد
-------------------------	-------------------------

ناگزشته ز سر مرد و جهان ز اسبچان رخ که تنای دل است همچنین دیده که پر خون است چون حدیث لب شیرینش رود سخن زلفت مشوش بگذارد قصه در دل خود بکنم غم او مایه عیش و طرب است گرچه دل خون شود از تیار اتباعیت درین راه مرا گفتم ای دل بگذر زین منزل	بر سر کوش گذر نتوان کرد صبر ازین بیش مگر نتوان کرد بچنان روی نظر نتوان کرد یاد حلوای شکر نتوان کرد دل ازین شیفته بر نتوان کرد رازین جمله سمر نتوان کرد از طرب بیش حذر نتوان کرد غش از سینه بدر نتوان کرد که ازان هیچ خبر نتوان کرد محنت آباد مقرر نتوان کرد
گفتم آنجا که عراقی باشد زود آنجا می سفر نتوان کرد	
دیده بختم در عین کور شد دست گیر املی دوست اینجاست تختگاه دل که بودی جای تو بی لب شیرینیت غم تلخ شد دل قوی بودم بامیدت ولیک	دل بمرده زنده اندر گور شد آنانه بنید دشمنم کو کور شد نگار اکنون جای مار و مور شد شور بختی بین که عیشم شور شد دل ندادی خسته زان بجزر شد
عارت آمد از عراقی لاجرم بی تو مسکین بنوا و عور شد	
بشت بر روزگار باید کرد چون ز رخسار پرده برگیرد پیش شمع رخسار چو پروانه از بی یک نظاره بر در آید	روی در روی یار باید کرد بر رخسار جان نثار باید کرد سوغتن خستیار باید کرد سالمات نظر را باید کرد

تا کند یار روی در درویت تا ت در بوته زار بگدازد تا نهد بر سر غزری پای در تو خود را ز خاک بردانی تا دمی بوسه بر کف پاست دشمنی کت ز دوست داد در ز چشمت نهان بود دشمن دشمن خود توئی چو در نگری	دلت آئینه دار باید کرد قلب خود را عیار باید کرد خویش چون خاک خوار باید کرد پس ترا سنگسار باید کرد خویش تن را غبار باید کرد زودت از روی فرار باید کرد پس در چشمت چهار باید کرد با خودت کما زار باید کرد
--	---

چون عرانی ز دوست خود فریاد
هر دم صد هزار بار باید کرد

بدین زبان صفت حسن یار نتوان کرد بگفت و گوی سخن عشق و دوست نتوان گفت بدان محب که در خواب روی او بینی در چشم تو اگر از عاشقی بر آب بود بچشم او رخ او بین بدیده خفاش بچشم ز کس کوه نظر بوقت بهار شدم که بوسه زغم بر درش نظر گفتا به نیم که که تو داری و کیفی که تیر است برو به پیش سگان درش فگن جان را بگوی تا کند زلفت تو پریشان بلا به پیش خیالش شبی همی گفتم به تیغ غمزه خو خوار جان مجروحم دلی که با غم عشق تو در میان آمد	بطعمه پشه عنقا شکار نتوان کرد بجست و جو طلب وصل یار نتوان کرد خیال او بود آن اعتبار نتوان کرد بر آب نقش لطیف نگار نتوان کرد با قتاب نظر آشکار نتوان کرد نظاره همین دلاله زار نتوان کرد بوسه خاک در یار خوار نتوان کرد حدیث پیشکش ز بهار نتوان کرد که این متاع بران رخ شار نتوان کرد که پیش ازین دل من بمقار نتوان کرد که دشمنی همه بادو ستار نتوان کرد هزار بار بر وزر فگار نتوان کرد بهر گنه ز کنارش کنار نتوان کرد
---	--

بدانکه نام وصال تو برده ام روزی جواب داد و خیالش که با سلیکمانی میان حبه و صالت که اختیار دهند	بدست هجر مرا جان سپار نتوان کرد برای مورچه کار زار نتوان کرد ز هر دو هیچ یکی اختیار نتوان کرد
رموز عشق عسرا می گویند روشن که سر عشق چنین آشکار نتوان کرد	
که نظر کردم بروی ماه رخساری شد روی او دیدم سز زلفش چرا آشفته شد چشم او با جان من گرفت رازی گو گو دشمنم باد وستان گوید فلانی شفت در سر سیدای زلف خوب رویان شد لم که گذشتم بر در میخانه ناگاری چه باک چون شدم مست از شراب عشق محکم گو بود در میان عاشق و معشوق زنگ بوییت از خمتان ناله مستان بگوش من رسید	در شدم مست از شراب عشق یکباری شد گر به بیند بلبل شوریده گلزاری شد حال بیماری اگر رسید بیماری چه شد عاشقم بر روی خوبان عاشقم آری شد در چنان زلف از بینم نیز زناری چه شد در به پیران سرگشتم تو به یکباری چه شد که فروشت آجیوان نقش دیواری شد گر کند با عاشقان هر لحظه انکاری چه شد رفتم آنجا تا به بنیم حال بهیاری چه شد
دیدم اندر کنج میخانه عسرا می را خراب گفتم ای مسکین نگویی تا تر یاری چه شد	
من مست می عشقم مهیار سخوام شد زن بیان که منم سر مست از باد و دین تا هست ز نیک و بد در گیسو من نقدی از تو به خود بینی بزار شوم لیکن تا دلبرم او باشد دل بر دگر نمی نهم از یار بهر خشم آزاد سخوام گشت اکن رفت که میرفتم در صومعه هر بار	وز خواب خوش مستی بیدار سخوام شد تا روز قیامت هم مهیار سخوام شد در کوی جوانمردان عیار سخوام شد از رندی و فلاشی هزار سخوام شد غمخوار چو او باشد غمخوار سخوام شد وز دوست بهر زخمی انکار سخوام شد جز بر در میخانه این بار سخوام شد

چون ساخته دردم در غلده خواهم رفت	چون سوخته عشقم در نار خواهم شد
بگذارد عسرا فی را بر در که او بارے بر در که سلطانان انبار خواهم شد	
امروز مرا در دل جز یار نمی گنجید در چشم بر آب من جز یار نمی آید با این همه غم شادم کا ندر دل تنگ من این قطره خون تیاغت از لعل لبش نمی رود بر در او سرست از عشق خیش زانور شیدای جمال او در غلده نیار آمد چون پرده بر اندازد عالم سپر اندازد هم دیده او باید تا حسن رخسار ببیند از گفت بد دشمن آرزو ده نگرددیم آنکه جانم در دل میزد دل گفت بر کون دم	وز یار چنان پر شد کا غیار نمی گنجید در جان خراب من جز یار نمی گنجید غمم راه نمی یابد تیمار نمی گنجید از شادی آن در دوست ز نار نمی گنجید در بزم وصال او به یار نمی گنجید مشتاق لقای او در نار نمی گنجید جایی که یقین آمد پندار نمی گنجید کا نجی که جمال او ست ابصار نمی گنجید با دوست مراد دل آزار نمی گنجید با یار درین خلوت دیار نمی گنجید
خواهی که درون آئی بگذارد عراقی را کا ندر رتق انوار اطوار نمی گنجید	
آشکارا کنم نهان تا چند دل از جان نخست بشت بشت عاشقان تو نیک عذر دارند دیده کورخ تو دیده بود ای ملامت کنان مراد عشق که چه من دور مانده ام ز برت آنچنان در دلی که میداری	دوست میدارست ببلک بلند بعد از آن دیده بر رخسار فکند زانکه نبود ترا کس مانند خواه راحت رسان خوا گردند گوش من نشنود از نسیان چند با خیال تو کرده ام پیوند تا طهرم در تو دایم ای لبند
تو کجائی و ما کجا میبایست	

نار غیار

ای عراقی خیال خیره بند

جانا حدیث عشقت در دستان نگنجد جو لاله جلالت جز کوی دل نباشد سودای زلف و خالت خبر در خیال نماند در دل چه عشقت آید سوزای جان نماند دل کز تو بوی یابد در گلستان نموید پیغام خستگانت در کوی تو که آرد آندم که عاشقان را نزد تو بار باشد بخشاکه بر غری کز عشق تو ببرد جان داد او که روزی در کوت جانی بد	حرفی ز عشق رویت در صد بیان نگنجد خلوت که جالت در چشم جان نه نگنجد اندیشه وصال حسد در گمان نگنجد در جان چه مهر افتد عشق روان نگنجد جان کز تو رنگ ببیند اندر جهان نگنجد کاشجا چه عاشقانت باد و زان نگنجد مسکین کسی که آنجا بر آستان نگنجد و آنکه در استانت خود دیگران نگنجد بشناخت او که آخر جای جان نگنجد
--	--

آندم که با خیالت دل راز عشق گوید
مسکین عراقی آنجا خود در میان نگنجد

با عشق تو ناز در نگنجد با درد تو درد در نیابد بیچاره کس که از تو با داغ غمت درون سینه با عشق حقیقی بهر حال در میکده با حرف قلاش در جلاوه که حال صفت آنجا که رود حدیث و صلت و آندم که حدیث زلفت افتد	جز در دنیا ز در نگنجد با سوز تو ساز در نگنجد دور افتد و باز در نگنجد جز سوز و گداز در نگنجد سودای مجاز در نگنجد تسبیح و ناز در نگنجد خوبی ایاز در نگنجد یک محرم راز در نگنجد خبر شریح در راز در نگنجد
---	---

بایا دلب تو در خیالم
جان باز که ناز در نگنجد

با عشق قسار در ننگبند باد در دو تو در دسرها نشد من با تو سزد که در ننگبند آنجا که منم تو هم ننگبند در دل ننگی مقام یعنی در دیده خیال تو نیاید بوسه ندی بطعز گوئی	جز ناله زار در ننگبند بابا و خسار در ننگبند با دیده غبار در ننگبند بالیل و نهار در ننگبند با قلب غبار در ننگبند با آب زگار در ننگبند با بوس و کنار در ننگبند
--	--

شد عار همه جان عراقی
با نغمه تو عار در ننگبند

با شمع روی خوبان پروانه چه سنجید با عاشقان شیدا سلطان کجا بر آید در رزم پاکبازان عالم چه قدر داند در صد هزار خرمن یکدانه ایت علم در کوی عشقبازان صد جان جوی نرزد چون عشق در دل آید آنجا خرد نیاید	با تاب روی جانان دیوانه چه سنجید در پیش آشنایان بیگانه چه سنجید در بزم بحر نوحان پیا نه چه سنجید با صد هزار خرمن خود دانه چه سنجید تن خود چه قیمت آرد ویرانه چه سنجید چون شاه رخ نماید فرزانه چه سنجید
--	---

گر چه عراقی از عشق افسانه جهان شد
آنجا که این حدیث است افسانه چه سنجید

با عشق عقل فرساده دیوانه چه سنجید پیش خیال رویت جانی چه قدر دارم با وصل جانفراست جان را چه آشنائی چون زلف بر فشان عالم خراب گرد بر من اگر نشینی برخیزم از سر جان	با شمع روی زیبا پروانه چه سنجید با تاب بند موت دیوانه چه سنجید در کوی آشنایان بیگانه چه سنجید دل خود چه طاقت آرد ویرانه چه سنجید پیش بهشت رویت غمخانه چه سنجید
--	--

گیرم که خود عراقی شکرانه جان فشانم

در پیش آشنیان رو شکرانه چرخید		
کی از تو جان بگینی شود شاد	کی آخر از فراموشی کنی یاد	
نه پندارم که هجرانت گذارد	کی از وصل تو دلتنگی شود شاد	
چنان دانم که حسنت کم نگردد	اگر کمتر کن ز ناز تو بیداد	
ز وصل خود کیده کاظم دل من	که از بیداد حجب آمد بفریاد	
بخشا از کرم بر خاکساری	که در روی تو عمرش فیت بر باد	
نظر کن بر دل امیدواری	که بر درگاه امید تو افتاد	
سجز درگاه تو هر در که دل زد		
عراقی را ازین دهر بیچ نکشاد		
از اشتیاق تو جان دلم بجان آمد	بیا که با غم تو بر نمی توان آمد	
بیا که طالب تو ماجرا نگردد هنوز	بجای خرقه دل دیده در میان آمد	
بچشم مست تو گفتم دلم کجا بر دلم	لبت بگفت که انیک دلت بجان آمد	
بدید تا نظر من دو نادران لبست	بسا که چشم مرا آب در دلمان آمد	
نیاید از در جهان خبری تو منظر م	از انگهی که مرا چشم در جهان آمد	
ز روشنائی روی تو در شب تاریک		
نمی توان بسر کوی تو نهان آمد		
بیا که بلبخ خوبت دلم بجان آمد	بیا که با غم تو بر نمی توان آمد	
بیا که بهر تو جان از جهان گردان گرفت	بیا که با تو دلم حله در میان آمد	
بیا که غمیر تو در چشم من نیاید بیج	جز آب دیده که از چشم من روان آمد	
مکن که آنچه که بهر میگیس نیاید بود	برین شکسته دلم از غم تو آن آمد	
دل شکسته ام آن بخت دل ز جان بردا	که رسم جود جفای تو در جهان آمد	
ز جور یار چه نالم که طالع دل من		
چنانکه سخت عراقی ست همچنان آمد		

شور از سر بازار بیکبار برآمد کاین شور و شغب بر سر بازار برآمد بس جان که ز عشق رخ اوزار برآمد مومن ز دل و گهر ز زار برآمد شور و شغب از در خسار برآمد فریاد و فغان از دل ابرار برآمد جان و دل چشم همه از کار برآمد سرمست و خرامان بس درار برآمد از سوز دلش شعله افوار برآمد از آتش سوزان گل بجار برآمد صد مهر زهر سوخت تار برآمد صد ناله زار از دل بیمار برآمد این بار برنگ همه اطوار برآمد در جبهه صور آن بت عیار برآمد هر دم لبیاس و گدازان یار برآمد مقصود و مراد مزلب یار برآمد	ناگه بت من مست مبادار برآمد ناگه بکیشمه سواد باش نظر کرد بس دل که بکوی نعم او شاد فروشد در صومعه و بتکده عشقش گذری کرد در کوی خسرات جمالش نظر افکند در وقت مناجات جمال خوش افروخت آورد چو در کار لب غمزه و رخسار یک جبرعه ز جام لب اومی زده فیت در سوخته دل آتش شمع رخسار افروخت تابا درخش بر سر آتش گذری کرد ناگاه ز رخسار بشی پرده بر انداخت باد سحر از خاک درش کرده حکایت هر بار برنگه بت من روی نمود تا جگر رخ او هیچ کسی هیچ نه بیند فی الجمله بر آورد سر از جیب دو عالم المنة شد که بس از محنت بسیار
---	--

دور از لب و دندان عراقی همه کام
 زان و لب شیرین شکر بار برآمد

آخر این تیره شب هجر بیایان آید چند گدوم چو فلک گرد جهان هر گردان آخر این بخت من از خواب در آید سحر یافتم صحبت آن یار گدوم و زنی چند تا بود گوی دلم در خم چو گان هوا کی مرا گوی غرض در خم چو گان آید	آخر این دردمانوبت در مان آید آخر این گردش مانیر بیایان آید روز آخر نظم بر رخ جانان آید این همه سنگ سخن بر سر مازان آید کی مرا گوی غرض در خم چو گان آید
---	---

یوسف گم شده را اگر چه نیامد جهان بلبل آسایم شب تا بسم غمره زخم او چو خواهد که همی با وطن آید لیکن	لاجرم سینه من کلبه احزان آید بوکه بوی بشام ز گلستان آید تا خود از در که تقدیر چه فرمان آید
بمراق از نرسد باز عراقی چه محجب که نه هر خار و خسی لائق بستان آید	
دل در گره زلفت تو بستیم و گریه بار جام دو جهان پر ز می عشق بدیدیم شاید که کنون نعره متانه بر آیم النته نند که پس از محنت بسیار چون طره تو شفیه روی تو گشتیم با ترک مراد دل خود کام گرفتیم	وز هر دو جهان مهر بستیم و گریه بار خوردیم می و جام شکستیم و گریه بار کز جام می وصل تو بستیم و گریه بار با تو نفسی خوش نبستیم و گریه بار هیهات که خورشید پر بستیم و گریه بار با هر چه کند یار خوش بستیم و گریه بار
رازد دل ما تا نکند ناش عراقی انیک درین از گفت بستیم و گریه بار	
نخ سوی خرابات نهادیم و گریه بار از بهر کلی جرعه دود تو بستیم در کنج خرابات یکی مغنیه دیدیم آن ل که بعد صد خویان بر بودیم یکبار بدیدیم رخس از غم عشقش دیدیم کبی عشق ز رخس زنگیست غم بردل ما تا ختن آرد ز عشقش عشقش بزبان برد صلاح در ما با نیستی خود همه با قیمت و تقدیم	در دام خرابات فتادیم و گریه بار برویدر معان روزی کشادیم و گریه بار در پیش رخس هر نهادیم و گریه بار در دست یکی مغنیه دادیم و گریه بار صد بار بر دهم و بر آیدیم و گریه بار فی عشق رخس زکرده میادیم و گریه بار با این همه غم پیش که شادیم و گریه بار انیک همه در عین فسادیم و گریه بار با هستی خود جلدک دیدیم و گریه بار
تا هست عراقی همه هستیم مریش	

چون نیست شود جمله مرا دیم دگر بار	
دل در گره زلف تو بستیم دگر بار از زگرش مخور تو مخمور باندیم از باده عشق تو یکی جرعه چشیدیم دل در گره زلف تو بستیم در بنیم در بندگی زلف چلیپات باندیم	در دام سر زلف چو شستیم دگر بار وز جام می لعل تو مستیم دگر بار صد قوبه بیک جبهه شکستیم دگر بار چون با سر زلف تو خوش شستیم دگر بار ز نار هم از زلف تو شستیم دگر بار
از پیشگاه وصل چو برخاست سحر با تو در می خوش نشستیم دگر بار	
ای باد صبا بکوی آن یار در هیچ مجال گفت یابی بایار بگوشه کان شکسته چون از تو ندید چاره خوش خورشید رخت ندید روزی فی در شب تیره دیده روشن میگرد شب بر وز کاخر کارش چو بجان رسد کیفیت دی کرده بکام دشمنانم آخر نظر به حال من کن یکبار گیم کن فراموش ما ز از من که هیچ هیچم من نیک بدم تو نیکوی کن بگذارد که بگذرم بکویت بگذاشتم این حدیث کزین	گر برگذری ز بنده یاد آرد پیغام من شکسته بگذارد آن خسته جگر غریب غمخوار بیچاره باند بی تو ناچار به نور باند در شب تار نه خفته عدونه بخت بیدار روزی بشود که به شود کار کای کرده به تیغ هجوم افکار بایار جنب من چنین کند کار بهنگر که چگونه بی تو ام زار یاد آخر ازین شکسته آرد از هیچ کس نگیرد آزار ای نیک بدم به نیک دار یکدم ز سگان گویم انکار دارم سگان کوی تو عار

زیر قدم گدازد درت خوار او کم کند از میان گفتار	بگذارد که مشت خاک با شیم تا جملہ تو باشی و تو گوئی
نظاره رخت از عاشقان دریغ مدار تو نیز این کرم از میمان دریغ مدار خیال روی تو باشی ز جان دریغ مدار عیب دلی ز دل ناتوان دریغ مدار نواله گدازدی استخوان دریغ مدار	نظر ز حال من ناتوان دریغ مدار ز خوان وصل تو چون تا نعم بیداری اگر سزای جمال تو نیست دیده دل بپریشش من رنجور اگر نمی آئی مبن که گرد درت چون گمان مہیکردم
چو باند میان جام شراب نوش کنی نسیم جریحه از خاک میان دریغ مدار	نظر ز حال من ناتوان دریغ مدار ز خوان وصل تو چون تا نعم بیداری اگر سزای جمال تو نیست دیده دل بپریشش من رنجور اگر نمی آئی مبن که گرد درت چون گمان مہیکردم
این دور اندیم بالا دیوار نیم مستیم کو کشته یار چهره کو که جان کنیم نثار بکفت آریم جام نوش گزار نیم مستان عشق را از خمار که بر روز آخرت این شب تار بر سر دوزیم ذره وار عذار نبود پیش ذره را آثار شاید آن سخط گر کنیم اقرار لیس فی الدار غمیرہ دیار یا ظهوری بجای این اظهار یا در انوار طی شدی الطوار	طلب روح نسیم بالا شجاء در خساریم کولب آساقی طسره کو که دل درون بایم خیز کنزلعل یاز نوشین لب که جز این باده باز نرمانند در سر زلف یار دل بندیم ز آفتابی که کون ذره اوست با همه نور آفتاب بود چونکه هم رنگ آفتاب شویم کاشکار و نهان اودایم کاش بودی بجای دم قدم یا در اول نهان شدی آخر

گر نبودم نبود میو هسته تانه بینی درو که جلد کیت هر را گنده که جمع شود	کز رمی آن نفس بجان اقرار خواه یکصد شمسار خواه هزار بزبانش چنین رود گفتار
گر عراقی زبان فرو بسته آشکارانه گشتی این اسرار	
غلام روی تو ام ای غلام باده بیار کر شمعها سے خوش تو شرابا بنست اگر چه روز فرو شد صبح نوین بوقت شام بیتا ناضای صبح کنیم ببستی از لب تو دام کرده ام بولی کجاست دانه مرغیان که طوطی ردحم زبون گرفت مرا تو سن جهان ساقی نظام نیم طرب از میست مجلس ما از انتظار چو ساغر دلم بر از خون شد نمی پزد لطف آرزو دانه خام را درین مقام که خونم حلال بیاید منم کنون و یکی نیم جان رسیده بلب بستی از لب تو میتوان ستد بوسه	که فارغ آیدم از ننگ و نام باده بیار در آبر مجلس و پیش از سلام باده بیار خود از مدرام گریزد غلام باده بیار که شام نیز خوش آید چوبام باده بیار گر آیدم بقا ضاع و ام باده بیار قتل از لپ دانه بدرام باده بیار مگر زبون شود آن بد گام باده بیار چو رمی نگیرد بے نظام باده بیار مدار منتظرم به دوام باده بیار برای نچتن سودانی خام باده بیار مدار نمون عراحی حرام باده بیار همیدم تبوستان تمام باده بیار مگر رسم ز لب تو بکام باده بیار
مرا ز دست عراقی خلاص ده نفس غلام روی تو ام ای غلام باده بیار	
آب حیوان است آن لب بشکر نی نظام گفتیم کجا لذت دهد کس نگردد نوش جانها را نباشد	یا سرشته آب حیوان بشکر آب حیوان پیش آن لب بشکر کس نخواهد جان شیرین بشکر

لعل تو شکر توان گفت ار بود توت تو جانست و حیوان جان ای بر شک از لعل تو آب حیات وامق از دیدمی لب شیرین تو نام تو تا بر زبان ما گذشت از لب و دندان تو در حیرتم تا دمانت شکرستان گشت لب من چرا سودائی لعلت شدم گرد لعل تو همی گرد و نبات گرد بر گرد لب شیرین تو لعل گفتار تو با هم در خوردند طبع من شیرین شد از لعلت شعر من شکر ز گفتار تو	کوثر و تسنیم جان افراشکر نیت نام لعل تو تنها شکر دین خجل زان لعل شکر خاشکر خود بخستی از لب خدا شکر میگذارد در دلبان ما شکر تا که چون میکند پیداشکر در جهان تنگست چون لبها شکر از مزاج ارمی برد سودا شکر نی طمع دارد از ان لبها شکر طلو طیان بین جله سرتاپا شکر ای عجب چون میشود دریا شکر ای عجب چون میشود دریا شکر رنجیده در قالب زربا شکر
--	---

لفظ شیرین عراقی چون لب
می نشانند از سخن هر جا شکر

سر بر از لطف جانی ای پسر میسل دلهما جله سومی رومی تست زان بحشتم من در آئی هر زبان از من حسن ارچه سرمستی مکن و عده دے ده اگر چه کثر بود بر لب خود بوسه ده و آنکه به بین از لطافت در نیابد کس ترا در دل و چشم ز من زلفت تو	خوشر از جان چیت آئی ای پسر رو که شیرین دستانی ای پسر کز صفا آب روانی ای پسر با حسد یفان سرگردانی ای پسر گر بهانه در نمائی ای پسر ذوق آب زندگانی ای پسر زان یقینم شد که جانی ای پسر اشکارا و آنسانی ای پسر
---	--

	نیست در عالم عراقی را دمی لی لب تو زندگانی ای سپهر	
نظر چون میکنم باری بروی یار اولی تر تماشای رخ دلبر از آن بسیار اولی تر چو عاشق مشیوی باری برین خسار اولی تر ز زلفش هر چه ببندم مرا ز نار اولی تر مرا کابل خسرو باتم در خار اولی تر لبش با جان من در کار و من بکار اولی تر جهان از جرعه من مست من بشایر اولی تر چو ساغر میکشم باری قلندر و ار اولی تر ازین رندی و قلاشی شوی بزار اولی تر که عاشق در همه کاری چو من بخوار اولی تر	مرا ز هر چه می بینی رخ دلدار اولی تر تماشای رخ خوبان خوشتر آری می یار بیا ای چشم هر جانی جمال دمی یارم بین ز روی او چه بکشیم نقاب دمی او اولی کسی کابل سنا جاست او را کنج مسجد فریب غمزه ساتی چو بتاند مرا از من چو زان لب در کسرم جانی جهان را جگر خشم بیک ساغر در آشامم همه دریای هستی را خرد گفتا به پیران سر چه گردی گرد میخانه نمان از چشم خود ساتی مرا گفتا نهان خور	عراقی را بخود بگذارد بخود در خرابات آ که اینجا یک خراباتی ز صد دیندار اولی تر
ندارم چون دلی خرم تنم بجای اولی تر به بنید هر که غمخواری چو من غمخوار اولی تر چنین دل در کف هجران اسیر زار اولی تر بشادی چون نیم لاق مرا تیار اولی تر چو زخم او شود مرهم تنم افکار اولی تر بهر حالی مراد دوز غم بسیار اولی تر همیکن ناله وزاری که عاشق نزار اولی تر ز هر در کان زندمارا در دلدار اولی تر	نیم چون کنفیس نیم دلم غمخوار اولی تر نیابد هر که دلاری چو من زار و خیرین او دلی کند وصل یار خود ندارد و عشرت با هم وصال او نمی یابم تن اندر هجر او دارم چو درد او بود در مان تن من توانم خشم چو روزی من از وصلش همه تیار غم باشد دلا چون عاشقی داری بدرد او گرفتار بهر آنچه آرزو داری برو از در که او جو	عراقی در رخ خوبان جمال یار خود می بین

نظر چون میکنی باری بروی یار اولی تر

بدست غم گرفتارم بیای یار دهم گیر یکی دل داشتیم برخون شد آنهم از غم سرور کنون در حال من بنگر که عاقل گشته منظر بجان آمد از دست این بجران بپایان چو کرد حلقه در گوشم مکن از او دهنم فروم	ببچ ارچه سزاوارم بیا دلدار دهم گیر چو کار از دست شد اکنون بیای یار دهم گیر مرا مگذارد و خود مگذارد درین تیمار دهم گیر ندارم طاققت بجران بجان نهارد دهم گیر مکن آخر فراموشم زمین یاد آرد دهم گیر
--	---

عسرا فی چون نه خرم گرفتاری بدست غم

فغان کن در پیش پردهم کرای غمخوار دهم گیر

بر درت افتاده ام خوار و حقیر از تو نگریزد دل من ایکنان دایه لطف مرا در بر گرفت چون نیام بوی مهرت کینان درو مندم در کن مسکین نگر دل که باد وصلت چنان کرده بود	از کرم افتاده را دستگیر کالبد را کی بود از جان گیر داوش از ادم صد گونه شیر از دل جانم برآید صد نصیر تا شود در دلم درمان پذیر در کف حجت کنون ماندست آبر
---	---

باز هجرت قصد جانم میکنند

کشته را بار دیگر کشته گیر

بیدی را بی سبب آزرده گیر خسته از جور عشقت کشته دانی گر چنین خواهی کشیدن تیغ غم چند خواهی کردن این جور دهم برده هوش دلم و اکنون مرا گر خواهی کرد تیار دلم	خاکساری را بخاک برده گیر وانگهی از عشق رویت مرده گیر جانم اندر تن چو خون فسرده گیر بیدی را غم بجان آزرده گیر نیم جانی مانده و آن هم برده گیر از غم و تیار جانم خورده گیر
---	---

در عراقی را تو نوازی کنون

	عالمی از بهر او آرزو گیر	
چاره ساز آنرا که یکدم نیتش از تو گیر غرقه در دریای بهر دم دست گیر و تکمیر چاره کن جانرا که شد در دست هجرت آید مانده ام چون خاک بر خاک درت خوار و حقیر ساخته با کور و بی درمان تو مسکین فقیر کو تنور آرزو تا اندر و بندم نطفه شیر خواره چون زیدکش باز گیر و دایه شیر در هوای مهر و موی تو چو زره مستیر گیر و داند حال هر زره چو غورشید منیر		ای امید جان عنایت از عراقی و گیر مانده ام در تنه فرقت ره نمایار منها در دل زارم نظر کن که غمت آمد بجان سوی من بگر که عمری بر امید یک نظر نزد تو بویافته نه از زندگانی راحتی دل که سودای می بخت آرزویش خام شد دایه نطفت بشیر مهر پر دست جان ز آفتاب مهر بر دل سایه گستر تا شود گرفتد بر خاک تیره پر تو عکس زخت
	در رسم نطف تو بر آتش و فوخ دوزخ خوشترا از خلد برین گیر و در قهاری سیر	
پس چرا قصه شد و گر گون باز تو شسته درون پرده ناز کرده هر لحظه نوحه آغاز گیر و تو در بروی بنده فرار بر در نطف تو ز راه نیاز دزیره نطف یکدم نبواز		چون تو کردی حدیث عشق آغاز من ز عشق تو پرده بدریده توز من خار و من از غم تو من چو حلقه بمانده بر در تو آدمم بادلی و صد زاری چون از آن تو ام قبول کن
	آدمم بر درت بامید نا امید از درم مگردان باز	
در ده که بجان آدمم از تو به و پشیر هر دم ز شکر خنده بلا می دگر انگیز در لعل شکر بار می در نقل فرو ریز		ساقی ز شکر خنده شراب طلب انگیز در بزم ز رخسار در صد شمع باغ و ناز هر ساعتی از غمزه فریبی دگر آغاز

آن دل که برخسار تو وز دید نظر کرد و آن جان که بدام سز لفت تو در افتاد ای دوست که آموخت ترا گریخ چون ماه در شهر عشق تو بسی فتنه و غوغا هست چون طعینت من از می مهر تو سرشتند	او را ز سز لفت نگو سار در آرد صدیش کوی بسیار بدان غمزه خور نبرد بفریب دل حبله جان ناگه و بگریز از خانه برون آفتاب شور و شغب خیز کے توبه توان کرد ز جام طرب انگیز
--	--

خواهی که بیابی دل گم گشته عراقی
خاک در میخانه بغربال همی بیز

کار ما بنگر چه خام افتاد باز من چه دانم در میان ستان من مهیدانم که گفت گوی ما عاقبتان دیوانه نام کرده اند در گاتمان میگذاشتم صبحدم در سر سودای زلفش نشاندلم تا بدیدیم عکس او در جام می تا چشم دیدم جبرعه از جام او روز بخت من شب تاریک شد توسن دولت که بودی رادم باز اقبال از کف من برپید مجلس عیش دل افروز مرا	کار با بیک و پیام افتاد باز دشمن بد کو کدام افتاد باز در میان خاص و عام افتاد باز برین آخرین چه نام افتاد باز بوی یارم در شام افتاد باز مزج صحرائی بدام افتاد باز در سر سودای خام افتاد باز در دلم مهر بدام افتاد باز صبح امیدم بشام افتاد باز آن شد اکنون بدگام افتاد باز زناغ او بازم بدام افتاد باز باطنه شکست و جام افتاد باز
--	--

من چو از تاب جالش سوختم
پس عراقی از چه خام افتاد باز

ای مطرب در دیده بنواز تا سوخته دل دمی بنالد	مان از سر در درده آواز تا شفیه شود سر انداز
--	--

همین پرده بدر و خوش نمی شود دلدار ساخت چون نسوزم یک جرعه ز جام عشق در د در سوختنم چون نیست ریت ماتم زده ام کسیر انگیزم	کان یار شد بنور دمساز یا با سوزم باز و بنواز تا بگو که رها کنیم ز خود باز باز ای تو ام باز بنواز محنت زده ام چه میکنم باز
گر یار ساخت ای عراقی خیز از سر سوز نوحه آفاز	
بی جمال تو ای جهان افروز دل بایوان عشق باز نیافت در میان عشق پی نبرد چه بلا بود کان بمن نرسید عشق میگفتم که ای طالب و گر از فهم خویش قصه بخوان	چشم عشاق تره بیند روز تا بکلی ز خود نگیرد روز خانه پرورد لا بجور و کجور زین دل جان گذارد و رواند چاک زن طلیسان مخ فیه بسوز قصه خواهی بسیار ما آموز
بنشان ای عراقی آتش خویش پس چراغی ز عشق ما افروز	
از غم عشقت جگر خونست باز هر زمان از غم نه خور زی تو تا سزای عشق ترا دل جاسخت حال دل بودی پریشان پیش این از فراق تو برای در د تا جگر خون کردی ای جان انتظار از برای دل بیارای دیده خون گرچه میکا به نعم تو جان من	خود بر سر از دل که او چو ست باز بر دل من حدش به خونست باز از سرای عقل بیرونست باز نی چنین در هم که اکنونست باز صد بلا و عقه معجونست باز روزی دل نی جگر خونست باز زانکه حال او در گریه گونست باز لیک مهرت هر دم افزونست باز

من چه شادم از غم و تیار تو
یس عراقی از چه مخدوفست باز

بکشم نیاز روزی سزلعل شکش سزلعل او بگیرم لب لعل او بجوم چو نبات میگدازم همه شب در آب دیده برویم چشم مستش نظری بوام گیرم چو کمان ابروانش فکند خندنگ غمزه ز لبش ختاب یارب چه خوشست صلا و خرم	ندم هم ز دست این بار اگر آدم بنگش برادر اگر ترسم ز دو چشم شوخ و شکش بامید آنکه یابم شک از دلبان تنگش که بدان فطر به کینم رخ خوب لالارش چکیم که جان بنایم سپر از نی خدنگش بنگر چگونه باشد که چنین خوشست بنگش
--	--

دل آینه ست دوروی رخ او نمی نماید
نفسی بزن عراقی بگذر ز نام و تنگش

صلای عشق که ساقی ز لعل خندانش بیا که بزم طرب با جنت و خوار عشق نهاد تقسیم لب ساقی خوشست و خوشتر از ان بیک که کشته چنان مست کرد جان مرا خوشا شراب خوشا ساقی و خوشا بزمی ازین شراب که یک قطره بش نیست که تو ز عکس غم آن بر قوت این که تو باز ازین شراب اگر خضر یافتنه قدی نگشت مست بجز غمزه خوش ساقی بنود نیز بجز عکس روی او در جام نظارگی بمن و هم بمن هویدا شد عجب مدار که چشمش بمن نگاه کند نگاه کرد بمن دید صورت خود را	شراب و نقل فرو ریختم بستانش برای مال ب نوشین شکر افشانش خرابی که کند باز چشم فتانش که در بهشت نیارد بهوش رضوانش که غمزه خیش ساقی بود فتانش گهی حیات جهان خوانی و گهی جاننش همیشه نام منی آفتاب تابانش خود التفات بنودی باب حیوانش ازان شراب که در دوا د لعل خدانش نظارگی که بود بهشتین و هم خوانش کمال او که بمن ظاهرست بر بانش برای آنکه منم در وجود آسانش شد آشکار ز آینه راز نهانش
---	---

عجب چرا بعرافی سپرد امانت را	نبود در همه عالم کس نگهبانش
مگر که راز جهان خواست آشکارا کرد	بدو سپرد امانت که دید نادانش
تماشا میکنم هر دم دلم در باغ رخسارش ولی دارم مسلمانان چو زلف یار هر جا چه خوش باشد دلم هر خطه در باغ جمال او گهی در باغ رخ غلطان چو زلف بقیرار او از آن خوشتر تماشای تواند بود در عالم چنان سیرت شد جانم ز جام عشق جانم	بکام دل نمی نوشدمی لعل شکر بارش همه در بند آن باشد که گردد گرد رخسارش گهی گل چنید از رویش گهی شکر ز گفتارش که از جام لبش سرخوش که همچون شیم خوشوارش که بنید دیدگاه عاشق نخلوت روی دلدارش که تار و زخم قیامت هم نخواهم یافت هشیارش
بهار و باغ و گلزار عراقی روی جانانست	ز صند خلد برین بهتر بهار و باغ و گلزارش
در بزم قلم در آن قلاش تا ذوق خمسه در نیایب در صومعه چند خود پرستی در جام جهان نهای می بین در خود نظری کنی به ساقی جز نقش نگار هر چه بینم	بشیرین شراب نوش خوش باش باشد که شوی تو نیز قلاش رو بادیه پرست شو و پاو باش ستر دو جهان ملی مکن باش سر مست شوی ز چشم رخسارش از لوح ضمیر پاک تبارش
باشد که به بینی ای عراقی	در نقش وجود خویش نقاش
که دم گذری بسیکده دوش پیری بدر آمد از خرابات گفت از سر وقت خویش باهن سجده بده و پیاله بستان	سجده بکفت و سجاده بردوش سر مست ز جام عشق و بهوش انجبا سخمرند رزق مغرورش خرقه بنده و پلاس در پوش

در صومعه بپیده چه باشی گریاد کنی جمال ساسی در عکس خورشید بینی از جام خواهی که بیابی انجین کلام چون ترک مراد خویش گری گرساقتی عشق از خم دورد تو کار بدو گذار و خویش باش	در میکده رو شراب مینوش جان ددل و دین کنی فراموش بی باده شوی خوار مدحش در ترک مراد خویش کنش گیری همه آرزو در اغوش دردی دهدت مخواه سر جوش گر زهر دهد ترا بکن نوش
--	--

چون راست بخشد عراقی
این کار بگفت و گوئی موش

باز غم بگیرت دامنم دریغ غصه دم دم میکشم از جام غم ابر محنت خمیه زرد بر بام دل مبتلا گشتم بدردی باز تو در چپین جان کنده افتاده الغیاث ای دوستان جمعی کنید جو ردلدار و جنای روزگار گرچه خندم گاه گاهی شمع و آ صبح وصل او نشد روشن منور کار من نماند بر اتم تا بود نیست امید بهی ای سخت من	سر را آورد از گریبانم دریغ نیست خبر غصه گذار انم دریغ صاعقه افتاد در جانم دریغ کس نداند کرد در مانم دریغ چاره جز مردن نمیدانم دریغ کز فراق یار در مانم دریغ میکشد هر یک گریبانم دریغ در میان خنده گریبانم دریغ در شب تاریک هجرانم دریغ در هم این حال بریشانم دریغ تا کی از دست تو در مانم دریغ
---	--

لاجرم خون خور عراقی دهم
چون نگریدی هیچ فرمانم دریغ

چندتا عشق و چندتا عشاق	چندتا که دوست را عشاق
------------------------	-----------------------

ببخود از سر کنند با عشاق نه گویند از جفا عشاق دل و جان ادرین بلا عشاق نور و اوند از انجیا عشاق چون سکندر از ان هو عشاق دری از عالم صفا عشاق	جفا آن زمان که پرده عشق نبرد از و فاسطیع هرگز خوش بلا نیست عشق زان اید آفتاب جمال او دیدند داده اند اندرین قوی جانها بکشادند در سراے وجود
--	--

ای عراقی چو تو نمی داند
انجین در در او و عشاق

ز بیم آتش دوزخ کجا شود غمناک هزار سال در آتش قدم زند بیباک و گر چه شد ز کفت زهر کی خورد تریاک فرد گرفت زمین لم خس و خاشاک که هر چه غیر تو باشد بسوزد آرزای پاک	دلی که آتش شوق تو اش بسوزد پاک بهوی آنکه در آتش قدم نمی روزی گرفت در آتش باید کجا رود بهشت مرا که نیت ازان آتشم سجز دود کجاست آتش شوق که در دل افروزد
---	--

اگر بسوزد عراقی دل تو زین آتش
بیار آب ز چشم و بریز بر سر خاک

زمینیان همه دهن کشد بر افلاک شعار خور نماید اگر نباشد خاک که روی پاک نماید اگر نباشد خاک چو جان من بلب آمد کجا برم تریاک که بر تو آید تیغی که میزنی بلب باک و گر نه سوی کسی کی کند نظر خاشاک زهر آنکه من حسن خود کنی ادراک ز بی نیازی تو که دمی گریبان چاک	گر آفتاب رخت سایه افکند بر خاک من نگر که من ظاهرست مهر رخت دل من آئینه تست پاک میدارش لب تو بر لب من خوش بیار بوسه بده به تیغ غمزه مرا میزنی و من ترسم برای صورت خود سوی من نگاه کنی مرا بزور هستی خود بیارائی اگر نبودی بر من لباس هستی تو
---	--

مده ز دست بیکبارگی عراقی را
گفت تو نیست محیطی که رو کن خاشاک

بیا که خانه دل پاک کردم از خاشاک بلطف صید کنی صد هزار دل مردم کدام دل که بخون در نیکشد دهن کنون اگر نه رسی کی رسی بفریادم منم که آئینه تو چو را نمی تابد چو آفتاب بهر ذره می نمائی رخ هزار دل کنی از غم خراب تو ندی کدام دل که ز جوهر تو دست بر نیست دل که خون جگر میخورد ز دست غمت کنون که جان بلب آمد میج در کام نه هیچ کیسه بر می همچو طره است طرار بطره صید کنی صد هزار دل مردم	درین خرابه تو خود کی قدم نهی خاشاک ولی نگاه نداری یکی دل غمناک کدام جان که نکرده از غمت گریبان چاک مرا که جان بلب آمد کجا برم تریاک دروغ تو همانا که نیست آئینه پاک ولیک چشم عراقی نمیکند ادراک هزار جان بلب آری ز کس نداری پاک کدام جان که نکرده از جفات بر سر خاک در انتظار تو صد زهر خورد بے تریاک کمن که کار من از تو بماند در پیچاک نه هیچ راه زنی همچو غمزه ات چالاک بغمزه به پیش هر نفس دو صد غمناک
--	---

دل عراقی مسکین که صید لا غمت
چو می کشیش میفکن به بند بر قراک

تنگ آدمم از وجود خود تنگ بازم جز ازین غم فزادان تا چند آخر امید یابیم کی بود که ز خود خلاص یابیم افتادم در خلا محنت گر بردم دوست راه جیم در جانب خود کنم نگاهی	ای مرگ بسوی من کن آهنگ فریادم رس ازین دل تنگ تا که بامید بوی یازنگ فارغ گردم ز نام و ز تنگ امان خیزان چو لاشه انگ یک گام شود هزار فرنگ در دیده من فتنه دو صد
---	---

در هیچ بسوی گل برم دست در دره راستی روم گشت دارم گلهای نه از دست بادوست مرا همیشه صلح است	آید همه زخم خار و درخاک چون درنگم شود و جو خرنجک از دشمن بر نفس من نیز گاک با خود بودار بود مرا خنک
این جمله شکایت از عراقی است که بر تن خود درنگشت سر تنگ	
خوشت از خلد برین آراستند ایوان دل هم بچش خود بدید آرد بهشت آباد جان در سرای دل چو سلطان حقیقت بارد جسم چه بود پرده پر نقش بر درگاه جان مرغ نیست بر تر از فردوس اعلی زان حسن بی پایان دل اندر جهان هر شود خضر جان گردد سرایان دل گرد و می سر بر آرد از جیب رحمت تا به بنی آشکار ظاهر و باطن نگه کن اول و آخر به بین طاق محرابم خرم ابروی جانان من است تا رنگ خود بر آید هر که باید در جهان چون نگار من به رنگی بر آید در زبان خود در عالم در محیط دل کم از یک شنبه است از بهشت و زینت او در جهان رنگی بود بر باط دل ساطع عشق گسترند لیک حیف بنور در جهان خوانی چنین آراسته	تا بشادی مجلس آراید درو سلطان دل هم بروی تو بر آراید نگارستان دل صفت زنده ارواح عالم گرد شاو روان دل تا بود فرمان نویسی بر دل دیوان دل تا مکیا بد نسیم روضه رضوان دل هر که احشامی بود باشد چو جان حیران دل تا خورد آب حیات از چشمه حیوان دل خرقه نه نوی عالم گوته از دامن دل تا ترارش شود در کز جیب چار کارکان دل قبله جان من آمد زین سبب ایوان دل شعله هر دم برافروزد رخ تابان دل لاجرم مردم دیگرگون میشود الوان دل کی بدید آید نمی از بحر بی پایان دل کان بهشت آراستند یعنی سرایان دل در جهان صاحب بی کوتا شود همان دل و انگلی مایخیر از حسن از احسان دل
از شنای دل عراقی عاجز آمد بهر آنکه	

هر گمانی کان بیندیشد بود نقصان دل

ای دیده بدار ماتم دل خون شد ز فراق یار و از یار چون دید ببا قبت که دلدار دل در پی وصل یار جاندار عمر سے نہ طمیدر بر در یار بر خاک درش فتاد و جاندار ای کاش که بود ما نبود می ای یار مبر ز من بیکبار در بحر فراق تو فتادم	که در خطر سے فتاد و شکل این خسته جگر چو مرغ بسمل در خانه او نگریه منزل و آن یار نشد مہنوز و اصل خبر خون جگر دیگر چه حاصل آن قطره خون که خوشیش دل کز بودن ماست کار باطل پیوند ازین شکسته گسل در یاب مگر فتم به ساحل
--	--

مگذار که همچنین بماند
بیچاره عراقی از تو غافل

امید از هر چه جز یار است بگسل در ای هر دو عالم جو می منزل کزین سودا بخر سودا چه حاصل که هرگز زو نیابی راحت دل سخت آنکه قدم نه در مراحل که کاری سخت دشوار است و مشکل میان خاک و خون چون مرغ بسمل حجابی پیش روی خود فرودل نیابد دیده باری روی باطل که مہر ابانت بر بستند محمل	بند ای دل بجز در یار خود دل ز منزل گاه و زمان رخت بر بند برون کن از درون سودای گیتے منہ دل بر چنین محنت میرانی دل از جان و جهان بردار کلتے که راهی بس خطرناک است و تاریک ز شوق او طیان عیاش پیوست نمی بینے چو روی دوست بارے چو روی حق نہ بینی دیدہ بردوز تو ہم بر بند رخت خود از نیجا
--	--

قدم بفرق عالم نہ عراقی

		نامے تا درخیا پای در گل	
	دست از قوچکونہ باز داریم کز سوز غم تو ساز داریم چون لطف تو چارہ ساز داریم در جانفش چو جان نیاز داریم چون ہمت سر فراز داریم زیر ا دل عشقباز داریم اندیشہ جان گداز داریم چون روی تو دلنواز داریم		ماندہ تو بساز داریم شادان بخت چرنا بشیم باسوز تو ہر چہ سازیم تیسار تو گر چہ جان بکاہد سر در قدمت نہیم روزے جان یارہ ما عجب نباشد در یاب کز آتش فراقت گر جان برود چہ باک مارا
		بنا کہ در انتظار رویت پیوستہ دو چشم باز داریم	
	ہم سہ بجان فرو نیاریم عالم مہربہ شماریم ما شیفۃ کی نگاریم در بت کند زلف یاریم بر جان ہمہ نقش اونگاریم از خاک تبر ہزار باریم با آنکہ ز عشق عار داریم وصلش سچہ روی چشم داریم با این ہمہ ہم امیدواریم کز دیدہ و جانت دوست داریم در پست کہ ما در انتظاریم		گر چہ ز جہان جوی نداریم ز آنجا کہ جناب ہمت ہست خود باد و جہان چہ کار مارا کے حید جہان شویم چون با بر دل ہمہ عمر او تو لیم این خود ہمہ مست و بر در او ما خود خجلیم از رخ یار رویش بکدام چشم بینیم ما در خود تو نہ ایم لیکن ای دوست گناہ ما ہمین بر بوے نظارہ جہالت

	بارے بنظاره برون آی بنگر که چگونہ جان سپاریم	
	خردمن خویش را بدان سوزیم آفتشی که درون برافروزیم ز آنکه بانی رخت سیه روزیم از دو عالم دود دیده بردوزیم به ز عشقت چه مایه اندوزیم اسجد عشق را بیا موزیم	گز شمعیت چراغی افروزیم در غمت دود آن بعش سوزیم آفتاب جمال بر ما تاب تا به بینیم روی خوبت را مایه جان کو دل براندازیم همچو طفلان بکتابت حسرت
	در غم عشق اگر رود سرا ای عراسته برو که به روزیم	
	آبیت حیات ما درویم ما زنده بدان نسیم و بوزیم ما از صفت جلال اویم در راه بسردوان چو گویم شناخت کسی که در چه خویم	شهریت بزرگ ما درویم بوئی بشام ما رسیدت بازیچه بدان تو خو چه مارا چو گمان حیات ما بخوریم تا خوی صفات او که فتمیم
	میگفت عراقی از سر سوز مانیز برای گفت و گویم	
	بنگر چه کنیم اگر ننوشیم پس بیده ما چه میخوشیم وز خامی خویش چند جوشیم در ماتم دل پلاس پوشیم کس می ستخر چه میفروشیم این کار و لیک هم بکوشیم	ناخورده شراب میخوشیم از بنجر سے خبر نداریم تا چندان پریم و یک سودا دل مرد برون کشیم خرقة این زهد مزوری که مار است با آنکه باسنے شود دست

	باشد که ز جام وصل جانان	ایک جرعه بکام دل نوشیم
	شب خوش بودیم بی عراقی امروز در آرزوی دوشیم	
	ما دگر باره تو به شکستیم در غرابات بامی و مشوق خسرت صوفیانه بدریدیم از می لعل یارست شدیم شاید از شور در جهان کنیم چون بدریدیم آفتاب رخس چنگ در دهن شعاع زدیم این همه هست خود نمیدانیم	دز غم نام و تنگ دارستیم نفسی کشته دانه بشستیم دل بدیر عاشقانه در بستیم وز دو جرعه خار شکستیم کز می لعل یار سرستیم از طرب ذره دار بر بستیم تا بدان آفتاب پیوستیم کین نفس نیستیم یا هستیم
	ذره بودیم آفتاب شدیم از عراقی چو در بگستیم	
	تا که همه مدح خویش گوئیم بر خیره قصیده چند خوانیم ای دیده بیا که خوش بگوئیم مارا چو بکام دشمنان کرد نگذاشت که با سگان کوش دانم که رواندارد او خود به زان نبود کز آب دیده	تا چند مراد خویش جوئیم بیوده فسانه چند گوئیم ای سخت بیا که خوش بگوئیم آن یار که در ستدار اوئیم گر در سر کوی او بپوئیم کز باغ رخس گللی بپوئیم خریم و کلیم خود بشوئیم
	گر دیت براه در عراقی آن گره ز راه خود بروئیم	
	ای دوست بیا که ما فدائیم	بیگانه مشو که آشنایم

رخ باز نما سے تا بہ بنیم ہر چند نہ ایم در غور تو چون بی تو نہ ایم زندہ بکیم چون حسن و جمال تو دیدیم آنکس کہ ندید روی بت مایم کنون و نیم جانے تا دور کشدیم از بر تو بس لائق و در غوری تو مار اسخه از تو سزد سبحان ماکن ہم زان تو ایم ہر چہ بنیم	در باز کشا سے تا در آیم لیکن چہ کنیم بہ تلامیم پیوستہ چہ از تو جدا ایم بر روی تو شفیقتہ چہ ایم وز حسرت او برد ما ایم بپذیر زما کہ بنیو ایم دور از تو ہمیشہ در بلا ایم ہر چند کہ ما ترا نشانیم نی اسخہ کہ ما در اسرار ایم گر محتشمیم گر گدایم
از عشق رخ تو چون عراقی ہر دم غمخیزی و گدایم	
افسوس کہ باز از دور تو دور باندیم کشتیم دگر بار بکام دل دشمن ما تم زدگانیم از ان زار بکیم از بوی خوشت زندگی یافتہ بودیم روشن نشد این خانہ تاریک دل ما	ہیبت کہ از وصل تو مجبور باندیم تا از برت ایدوست چنین دور باندیم بر بخت بد خویش کہ از سوز باندیم اکنوں ہمہ بی روی تو رنجور باندیم از شمع رخت با ہمہ بے نور باندیم
ناخورده کی جبرعہ و جام می عشقت مانند عراقی ہمہ مخمور باندیم	
بیای دیدہ تا یکدم بکیم ومی بر جان پرست بومیم گهی از در بی دربان بکیم دل ما مرد بر تن خوش بومیم	بہم چون خوشدل و خرم بکیم زمانی ز بدل پر غم بکیم گهی از زخم بے مرہم بکیم چو عیسی رفت بر مریم بکیم

چو کار از دست شدیم گریه ما خوش آن دم که با یار ما بود اگر چه کرد او مارا فراموش تن بیار ما در هم شد از غم ز عمرم چون روزم تابست با	ندارد هیچ سودی هم بگیریم کنون در حست آن دم بگیریم دله بر یاد آن هم بگیریم بران بچاره در هم بگیریم بیا کاین دم دو دم با هم بگیریم
--	--

عراقی را کنون ماتم بداییم
بران مسکین برین ماتم بگیریم

تا کی از دست فراق تو ستمها بینیم دل دهم از سر زلف تو چو بوی یاس رخ خوب تو که هر دم دگران غمی بیند ما که دور از تو ز بخت بجان آمده ایم خورد زنگار غمت آئینه دل فست گم شد اوج دل ما تا بدرت آمده ایم که بیایم دلی بر سر کویت یا یاس روی بنمای که امر و زب ببنیم رخت	همیج باشد که دگر بار ترا و بینیم جان فشانیم اگر آن رخ زیبا بینیم چه شود که بگذاری که دمی ما بینیم از فراق تو بگو چندان بلایا بینیم نیست ممکن که حال تو در آنجا بینیم کی بود کان دل گم گشته خود را بینیم در به بینیم رخت در دل بنایا بینیم که بسا حسرت و اندوه که فردا بینیم
--	--

روی زیبای تو اید دست بکام دل خوش

تا عراقی به نمیرد نه هانا بینیم

خیزد عاشقان نفسی شور و شکر کنیم از تاب سینه آتشی اندر جگر کنیم نعره زور عشق بر آریم روز و شب تا چند جاشت ما همه از خون غم بود آهی بر آوریم سحر که ز سوز دل زاری کنان بدرگه دلدار خود رویم	وز ما و هو جهان همه زیر و زبر کنیم وز آب دیده سینه تفتیده ترک کنیم نعره زور دل همه شب تا سحر کنیم تا کی وجوه شام ز خون جگر کنیم وین سخت خفته را دمی از خواب بر کنیم نعره زنان به پیش سرایش گذر کنیم
--	--

پاشد که یک نفس قطری سوی ما کند
وز دیده آن زمان رخ او نظر کنیم

آن محطه از عمر افی شاید که داریم
گر زور ما شویم سخن مختصر کنیم

خیز تا قصد کوی یار کنیم روی برخاک کوی او ماییم بزمبازنی که بیدلان گویند هجر او را که جان با خون حاش تشنه که یز کنیم کلمه ما اگر بر مراد او سازیم زود پا بر بساط وصل نهیم چون لب یار شکر افشان شد پیش رویش جویده برگرد	در غمش ناله با سزا کنیم گذر سیه بر درنگار کنیم رفز کی چپند آشکار کنیم بکف وصل در یسار کنیم کلمه از بخت و روزگار کنیم ترک تدبیر و اختیار کنیم دست با دوست در کنار کنیم ما بشکوه جان نثار کنیم که غمیریم پس حکایت سیم
---	---

از عراقی جویده برگردانیم
روی در روی غمگار کنیم

ما چون در وصلت جان جهان یافتیم ما که از سوز دل و درد جدائی خفتیم بس که ما غن جگر خوردیم از دست غمت در سماع دردمندان حاضر آجانان عمری اندر جستجویت دست و پای منیزیم زان چنین یازیم اندر شدید هجرت که ما	لاجرم در بونته هجران تو بگذاختیم سوز دل را مرهم از خون تاب دیده ساختیم جان با خون گشت وصل در موج خون انداختیم بشنو این ساز می که ما از سوز دل منواختیم عمر ما افسوس بگذشت و ترا نشناختیم بر بساط راستی نزد وفا کم باختیم
---	---

با غم هجرت چه خوش بودیم آخر همچو او
از طرب فارغ شدیم و با غمت در ساختیم

ما باز ره خانه خسار گرفتیم
ترک ورع و زهد بیکبار گرفتیم

سجاده و تسبیح یک سو نهادیم
 کارم همه با جام می و شاد و شمعست
 شمع رخ یارست و شرابم لب دلدار
 چشمم خوش ساقی دل دین برزدم
 پیوسته چنین منزده دست و خرابیم
 شیرین لب ساقی چو می نقل فروخت
 چون مست شدم خواستم از پای در آمد
 آونختم اندر سر آن زلف برشان
 گفتمی که سودای من زلف تبار گیر
 با توبه و تقوی توره خلد برین گیر
 در نار چو رنگ رخ دلدار بدیدم
 الممت قدر که میان گل و گلزار
 بگرفت بدندان خاک انگشت نجب

بر کف می چون رنگ رخ یار گرفتیم
 شرک دل دین بهر چنین کار گرفتیم
 پیانه همان لب که بهنجار گرفتیم
 دین فساد زان زنگس یار گرفتیم
 تا عادت چشمم خوش خوشوار گرفتیم
 بس کام کز آن لعل شکر یار گرفتیم
 حالی منزلت بت عیار گرفتیم
 این شیفنگی بمن که دم یار گرفتیم
 خدین چه نصیحت کنی انکار گرفتیم
 ما ناسی و معشوق ره ناز گرفتیم
 آتش همه باغ و گل و گلزار گرفتیم
 دلدار در آغوش دگر یار گرفتیم
 چون مابد و انگشت لب یار گرفتیم

دور از لب و دندان عراقی لب دلدار

هم باز به دست خوش دلدار گرفتیم

آن سخت گو که بر در تو باز بگذرم
 میخواستم که با تو برآرم و می بکام
 از عمر من کنون چونان دست چو دمی
 جانان رو دادار که با دیده پر آب
 زمین گونه سرکشی که تو آغ از کرده
 دست غم تو بس که مرا پامال کرد

وان دولت از گنج که تو باز آئی از درم
 بگذشت روزگار که گرد و میسرم
 باری بیا که با تو دمی خوش برآورم
 نایافته مرا ز کوی تو بگذرم
 از دست جو رتونه هانا که جان برم
 بگذره حیر را که نه پای بر سرم

با وصل هم بگو که عراقی از آن است

از وصل بگو که یار کند بار دیگر

هر زبان جو ری زخویان میکشتم
خون دل هر دم و گرگون میخورد
باز دست غم گریبانم گرفت
جو ر دلدار و جفای روزگار
از پی عشق پری رخساره
جو برین کز دست دوزان میبدم
چون تنالم از جفای ناکان
تا نباید دیدم روی ترسب
با خیال دوست همدم میشوم
تن چو سوزن کرده ام تار و راز
ما ز دنیا ناز کن بر جان من

هر نفس در روی دوران میکشتم
جام غم هر شب و گرسان میکشتم
گر چه بر افلاک دامن میکشتم
گر چه در شواست آسان میکشتم
در حمتی هر دم ز دیوان میکشتم
ساغر بریز هر حجب را میکشتم
کاین همه بیداد از ایشان میکشتم
هر نفس سر در گریبان میکشتم
وز لب او آب حیوان میکشتم
مهر او در رشته جان میکشتم
ناز تو چند آنکه بتوان میکشتم

از تو چیزی ندیده ام ناگفتنی
این همه محنت بی آن میکشتم

دلبری یا جان یا جان بنیدم
بجز تو در همه عالم دگر دلبر نمی بینم
بجز غوغای عشق تو درون دل نمی بینم
چه آورم بر در وصلت که دل براره نمی افتد
دل سر گشته میدارد و سز زلف پریشانست
با مید وصال تو دل خود شا بنیدم
عجب تر آنکه می بینم حال تو بهر جانی
همیدانم که روز و شب همه شون بدوست
چو اندر چشمم زده چه خورشید آشکار آئی

همه سستی توئی فی الجمله این مج آن نمیدانم
بجز تو در همه گیتی دگر جانان نمیدانم
بجز سوادای وصل تو میان جان نمیدانم
چه بازدم در ره عشقت که جان جان نمیدانم
چه میخواند ازین مسکین سرگردان نمیدانم
جز این درد دل خود را نه گریه و ریا نمیدانم
نمیدانم چه می بینی من نادان نمیدانم
ولیکن آن کتابی یا مه تابان نمیدانم
چرا بی از من مسکین چنین بنیان نمیدانم

نبردان دو عالم در عراقی با پی بندم شد

	رها خواهد شدن یا نه ازین زندان نمیدانم	
دل غمگین مرا گر نتواند چکنم وصلش اربابین مسکین بیازد چکنم تا غمش یک نفسم جان بگذارد چکنم با من آن یار اگر عشق نبازد چکنم باز یکبار گیم پشت نبازد چکنم بر من از گوشه ناگاه نبازد چکنم	با من دل شده گریه سازد چکنم بر من آنست که با وقت او می سازم بسازم از آتش غم سوخت گویند آخر خو گرفتم که سرانجام عشق بازم یاد ناورد و دامن هیچ و نپرسیدم چند گویند مرا صبر کن از لشکر غم	
	من بدان سخن که غم او گشته شوم گر عسراقی بخین سخن بازو چکنم	
صنع پروردگار منم نیت پر دای عقلم و دینم خو شتر آید ز جان شیرینم خود که بمنم که بر تو بکنم هم بدان ساعدان سببیم	نیت کاری با منم و اینم صبر تو عالیت دلم و اینم سخنی که تو بشنود گدازم در جهان گردل از تو بردم کرمی کن گرم بخوابی گشت	
	با عراقی که عاجز غم گشت خبر ده گیری کس که مسکینم	
گشته اندوه و تیار توام من نه مرد جنگ آزار توام عفو کن من خود که قتار توام چونکه من بیوسته غمخوار توام چونکه من رنجور و بیار توام	از دل و جان عاشق زار توام آشتی کن با من آزارم بدار گر گناهی کرده ام بر من بگیر شاید از یکدم غم کارم خوری حال من می پرس که گاهی کطف	
	چون عراقی بیستم فارغ ز تو روز و شب جو یای و دیدار توام	

بر در یار من سحر مست خراب میروم ساغری از می لشنش دوش سوال کرده ام بر سر خوان در داود دبی کشیده ام جذب حسن و لکشش می کشم بسوی خود برقع تن ز شوق او پیش رخسارشادی در سر باده میکنم هستی خویش هر زمان شعنه عشق بر شوی بگرندم ز خواب خوش شاید اگر هوای او میکشدم که در پیش بیخود اگر ز صومعه بر در میکده بروم	جام طرب کشیده ام زان ثناب میروم در قوت سحر بکوی او بهر جواب میروم تا کسشم از دود لعل او با دونه ناب میروم از پی آن کشتش و گره محو ریاب میروم لیک ز شرم روی او بسته نقاب میروم خاک روم رو هست گریه بر سر آب میروم در بهوس خیال او باز ز خواب میروم بر سر آب چشمم خود همچو جباب میروم گر تو خطا گمان بری راه صواب میروم
---	---

نمیت مرا ز خود خبر پیش ازین که در جهان
مست خراب آدم مست و خراب میروم

چه خوش بودی در عمارت ز کارم باب دیده دست خود بشویم نگار را بر تو نگه نمی کس را مرا جانی و میدارم ترا دوست مرا کار باز لغت تو افتاد مرا کار آنکه باز لغت تو باشد بوی آنکه دامن تو گیرم در آونیم بدامن تو یک شب	اگر با من خوشستی غمگسارم کنون کردست برون شد ز کارم توئی از جمله خوبان اختیارم عجب نبود که جانم ترا دوست دارم پریشان تر ز لغت است کارم بین چون باشد آرام و قرام نشسته به سر ره چون غبارم مگر زوری سر از جیب بر دارم
--	---

عراقی دامن او گیر و خوش باش
که من با تو درین اندیشه یارم

بیهات کزین دیار رفتم چه سود قرار وصل جانان	نا کرده دواع یار رفتم اکنون که من از قرار رفتم
---	---

بر خاک در تو بوسه دادم بگذاشتم ای غریبه چون جان ز نهال دل مرا نگذار بر دند با ضطرارم ای دست از خلق که بیم تو ندیدم چون از لب تو نیافتم کام نایافتم مرهمی ز لطافت شکرانه بده که از در تو غمخواره و مونس تو بودی تو خرم و شاد و کامران باش	با دیده اشکبار رفتم دل نرزد تو یادگار رفتم چون من ز میان کار رفتم بی مونس و غمگار رفتم یک عهد چو استوار رفتم نا کام بهر دیار رفتم دل خسته و جان فگار رفتم چون محنت روزگار رفتم ز آنجا نه باختیار رفتم کز بهر تو سوگواری رفتم
در قصه در دهن نظر کن بنگر که چگونه زار رفتم	
بازور و ام بلا افتاده ام این همه غم زان سو من بخ نهان دست من گرفت روزی ز کیم نگ میدار دزد درویشی من هم نیم فیه میدار دزد گاه تو	باز در چنگ غنا افتاده ام کنز رخ دلبر جدا افتاده ام تا ز دست او ز پا افتاده ام چون کنم چون بنیو افتاده ام گرچه درویش و گدا افتاده ام
بان عراقی غم مخور کز مهر تو بر در مطففت گدا افتاده ام	
در آشا و از درم چند انا خوش برد و تو خندم بیان بشین دمی خندان پیشم تا من حیران چو با خود خوش نیاشتم بیاتابا تو خوش شدم نیای نرزد مجوری نپرسی حال رنجوری	ندارم پیش ازین گریان بیاکت آرزو مند تو بر می نشانم جان بر روی تو می خندم چو مهر از خویش ببریدم بیاتابا تو پیوندم بیازان پیش کز عالم بکلی رخت بریندم

بیا که آرزوی تو می صد بار جان کندم میازار از من بیدل که در پات سرافکندم ز وصل جانفزائی تو یک دیدار خرسندم و لیک زنده بگذار در فراق تو روزی چندم تماشاگاه چشم جان بجز روی تو نه پسندم	بیا که عشق روی تو می خون جگر خوردم مرا خوشی از چون خود را بفراک تو بیستم زلف و دل بانی تو یک گفتار خوشندم و صالت ای جان خوشتر بنیم عاقبت روز وطن گاه دل خود را بجز کوی تو ننگیزیم
---	--

ز بهستی عراقی هست بر پای دلم بند
 جمال خوب خود را بکاشای ده از من بندم

مرا جز عشق تو جانی نمی بینم نمی بینم ز خود صبری آرامی نمی یابم نمی بینم ز روی لطف بنار که در روی را که من بیا که خواهم دیدن که دور از روی خوب بگیر ای دوست دست من که در دایه ای تمام ز راه لطف و دل داری بیا سامان کارم کن	دلم را جز تو جانی نمی بینم نمی بینم ز تو مطنی و احساس نمی بینم نمی بینم بجز روی تو در مان نمی بینم نمی بینم بقای خویش چندانی نمی بینم نمی بینم که آن را هیچ پایانی نمی بینم نمی بینم که خود را بعتی سامانی نمی بینم نمی بینم
--	--

عراقی را بدرگاهت بری بنا که در عالم
 جواد سرگشته حیران نمی بینم نمی بینم

من که هر لحظه زار میگیرم از غم تنگسار من عالم دلبری بود در کنار مرا دوشش با شمع گفتم از سر نو ماتم بخت خویش میدارم با چنین خنده گریه تو رحمت داشتم گفت دلبری شیرین	از غم روزگار میگیرم از فراق نگار میگیرم که در از من کنار میگیرم که من از عشق یار میگیرم زو شدم دور زار میگیرم که تو بس و فگار میگیرم زان چنین سوگوار میگیرم
---	--

ازان عراقی حدیث او بت نید

زار تر من ززار میگیریم	جز تو فریاد رسی کو که درو آوردیم نظری کن که خوشی از سر جان برخیزیم از چنین خاک درین راه چه گردانگیریم ما همچو پروانه ز شمع ارچه بسی پریم مہ شب تا بسحر خاک درت می بریم باتو آیمختہ ام بادگری نامیریم	گر چه دل خون شد از خاک درت نگیریم گذری کن کہ مگر با تو نشینم دستے مشت خاکیم بخون جگر آغشته ہمہ ہم بسوزیم ز تاب بخ تو ناگاہ تا دل گم شدہ را بر سر کویت یابیم نیک و بد زان تو ام بادگری نمان گذار
راہ دہ باز کہ نزد تو میاہ آوردیم بود کہ از دست عراقی نفی بگیریم		
جانان نظرے کہ ناتوانم من خستہ کہ روی تو بہ بینم دریاب کہ نیک دردمندم گفتم کہ نمودی از غم ما اینک بدر تو آدم باز افسوس بود کہ بہر جانے مردن بہ از آنکہ زیت باید چہ سود مرا از زندگانے از راحت این جهان دارم تنہا دم بپی بر سر جان کاریم فتادہ است مشکل	بخشا کہ بلب رسید جانم بشتاب کہ سخت ناتوانم آخر بچہ روی زندہ مانم تعجیل مکن کہ اندرانم تا بر سر کوت جان نشانم از خاک در تو باز مانم بی درست بکام دشمنانم خاک از پی بی تو باز مانم جز درد دلے گز و بجانم زمین دستکش غم جانم بیرون شدہ کار می ندانم	دیوانہ شدم کہ از عراقی خود را بچہ حیلہ دار مانم
کجائی امی ل جانم کہ از غم تو بجانم	بیاکہ بی رخ خوب تو بیش مے نتوانم	۵۳

تو خود بگو که بتیو چگونه زنده باغم زبان امید بریده ز دوری تو چنانم بیر و آن بکفت صدر بلا و رنج گداغم که پای پیشتر که ز دست غم بر مانم ز جانبی سمت گفت غم نخور که در آنم	بیا ببین نه مانا که زنده خواهم ماند چگونه باشد در دام دربانده صید ببر و آب دل اندر میان بجز غم افکند بلا به گفت دل من خیال وی تراوش ز گوشه غم تو گفت میخورم غم کارت
---	---

درین غم که عراقی چگونه خواهد بود
بدیده او رخ خوبت برای آن نگه انم

من چه دانم که چرا از تو جدا افتادم چه گنه کردم که ز دور تو دور افتادم چرم انیت که من دوست میدارم حاصل از عشق ندیدم سحر از خون جگر تا چه کردم چه گنه بود چه افتاد و چه پای مروی کن و از روی کرم دستم گیر	نیک نزدیک بدیم دور چرا افتادم من چه کردم که ز وصل تو جدا افتادم از پی دوستی تو به بلا افتادم من بچاره بعشق تو چرا افتادم چه خطا رفت که در رنج و غنا افتادم که بشد کار من از دست زیبا افتادم
--	--

پند ناالم ز عراقی چه کند بچاره
که درین واقعه بد ز قضا افتادم

شاید که بدرگاه تو عمری به نشینم در یاب که از عمر می بیش نماندست فریاد که از هجر تو جانم بلب آمد دارم بهیسی آنکه به بینم رخ خوبت آن رفت در نیا که مرا دین دلی بود	در آرزوی روی تو و انگاه به بینم بشتاب که اندر نفس باز سپینم بهیسات که دور از تو همه ساله چنینم پس جان بدیم نیست تنها بجز اینم از دولت عشق تو نه آن ماند نه اینم
--	---

از به عراقی بدرت آمده ام باز اکو س تملالات بدم ام از صفای می و لطافت جام	فرمای جوابی بروم یا نشینم ام شمس مهلت بعام در هم آمیخت رنگ جام و دمام
--	---

همه جامست نیست گونی می
چون هو از رنگ آفتاب گرفت
چون شب در روز در هم آیند
جام را رنگ و بوی بیداد
رنگ جام ارچه گشت گوناگون
از دوزگی ناست این همه رنگ
عالم از بوی باده مست شدند
مست ساقی بزنگ و بویچه کنند
باده نوشان که کار آب کنند
جبرعه کانه از خاک نیست دروغ
ساقی ارضان نیست در روی ته
چه شود گر کنی درین مجلس
سر آن جام و باده کشف کنم
باز گویم که آن چه ناک چه بویست

بامدامست نیست گونی جام
رخت بردشت از میانه طلام
رنگ و بوی سحر دهد بشام
ناز ساقی دمی دهد اعلام
از چه افتاد بروی این همه نام
ورنه بکیزنگ بیش نیست مدام
خاص خودست یافتند مدام
خاصگان را چه کار با پیغام
خاک را نیز میکنند مشام
بر چو من خاکمی چیست حرام
باش کوه هر چه هست پنجه و خام
ماقصی را به نیم جبرعه تمام
نزد تا غلط ره اولام
می که امست جامم باده کدام

جوی وحدت از رنگ و بوی هفت

می تجلی ذات و حسام کلام

تاکی از دست تو خونایه خرم
محظه محظه بترم دور از تو
نه همانا که درین واقع من
آدم بر درت از دوستیت
و مبدم گرد درت خواهم گشت
خود چنین غرقه بخون که منم
تا من از خاک درت دور شدم

مکن ایدوست که خون شد حکم
و مبدم از غم تو زار تر م
چون سگان بر سر کیت گذرم
و دشمن آسا مکن از دور بدم
تا مگر بر رخت افتد نظرم
سکه توانی که بر بیت نگرم
تا آخر که بیری خبرم

که غم کار عراقی بخورم	کردمت نیز نگفت از لطف
باری بیا که جان را در پای تو نشانم بگذارت تا بر آید در آرزوت جانم بی روی خوبت آخر تا چند زنده مانم وز دست تو شکایت پیش کسان چه خورم کاخر شکسته بدر روزی بر استانم در محنت فراقش یک لحظه دار مانم تا بوی جانفرازی زنده کند روانم یادم کنی که ایندم دور از تو نا توانم	ای راحت روانم دور از تو نا توانم این هم رواندارم گاهی برای جانم بگذارت تا بگیرم در آرزو سے روت دارم بسی شکایت چون نشنوی حکوم زانکه که دور ماندم از درگفت نگفتی یکدم نگفتی آخر کان خسته را ببرسم بر دست باد کویت بوی خودم فرستی اکنون سزد نگار اگر حال من برسی
باری عراقی ایندم بن خوش است در هم جان و دلش دگر دم تا چون شود ندانم	
باری بیا که جانم در پای تو نشانم کاین خسته حینزالد شرب بر استانم دین عمر رفته باز آمی تا بشنوی فغانم آخر چو چشم مست من نیز نا توانم کز محنت فراق تو بسید استخوانم چون سایه در پی تو گردانم دورانم جانم رسیده برباب تشنگی من آنم	ای راحت روانم دور از تو نا توانم گیرم که من نگویم لطف تو خود بگوید ای نجات خسته بر خیز تا حال من بینی ناید دست گاه گاهی میکن من نگاهی بر من حامی صلت سایه ازان بنفکند این طرفه ترک دایم تو بامنی من باز کس دیدش را غرقه در آب جیون
خواهم که یک زمانی با تو دمی برآرم از رحمت عراقی آن هم نمیتوانم	
در محنت و بلا چه گرفتار مانده ام در سیکده زهر چه پیشیار مانده ام با اهل مصطفی چه بانکار مانده ام	امر و زمن که بیدل بی یار مانده ام در صومعه چو مرد مناجات نیستم با اهل میکده چه باقرار نامدم

در کعبه چونکه نیت مرا جایی لاجرم ساقی بیا و زود زود تو یکدیگرمان در کار من نگر غم کارم بخور که من	قلاش در بر درخسار مانده ام بازم رمان که با غم و تیار مانده ام از کار هر دو عالم بیکار مانده ام
---	--

کاری کمین که کار عراقی از دست رفت در کار او به بین که چه غمخوار مانده ام	
---	--

کجائی ای جانم شتر شبت خوش باد من فتم نگار را بر سر کویت دلم را هیچ اگر بینی ز من چون مهر گشته خوشی در خانه نبشته تو با عیش و طرب خوش باش من با باله و زاری مرا چون از کار من بچل تو جدا افکن بمانم در راه و میران میان جان خود و غلطان منم امرو به بیچاره ز خان و مانم آواره مرا گوئی که ای عاشق نه چهل مرا لائق همی گفتم که ناگاہی بهمیم در غم عشقت	بیا در من خوشی بنگر شبت خوش باد من فتم ز من بخت یار و شبت خوش باد من فتم مرا بگذاشتی بر دوشبت خوش باد من فتم مرا کان عیت این بهتر شبت خوش باد من فتم بمانم عاجز و مضطرب شبت خوش باد من فتم در لب خشک و دیده تر شبت خوش باد من فتم نه دل در دست نه لب شبت خوش باد من فتم ترا چون نیستم در خوش شبت خوش باد من فتم نگه دی گفت من با دوشبت خوش باد من فتم
--	---

عراقی می سپارد جانم میگوید زود در دل کجائی ای ز جان خوشتر شبت خوش باد من فتم	
---	--

یاران غم خود دید که غمخوار مانده ام یار می دید که در او دور گشته ام یاران ما ز یاد آسان گذشته اند دوره چه مانده ام اگر آن یار چو دستم بگیرد غمت افتاده ام ز پا وقت است اگر بوسل می دستگیرم گر در خور وصال نیم نمیست	در دست سحر یار گزینار مانده ام رحمی کنید که غم او زار مانده ام من بی رفیق دوره شود و مانده ام با او بگفتمی که من ای یار مانده ام کارم کنون بساز که غمخوار مانده ام کاندر چه فراق نگوفا مانده ام از دست خوشی که دل انگار مانده ام
---	--

	دردت چو میدیدم بیا بر شفا بیا بر پیش از تو نیائی بدر گو	من بر امید دردتو بیا رانده ام تا باز پسدم که جگر خوار رانده ام	
	مانا که بر درتو عراقی غزنیست کز صحبتش به شیخین خوار رانده ام		
	ساقی چو نیدی شرابم خون شد جگر شراب درده در دمی غمیده که من خود از تابش می دلم برافروز در کیسه من چو نیست نقدی چون خاک در تو ام کرم کن	نقد نسا به بده بجای آبم تا که دمی از جگر کسب ام از دردف ساق تو خرابم تا روی دل از جهان تباهم دائم ندی شراب نابم یاد آر کج برعه شرابم	
	می ده که ز رحمت عراقی کیباره مگر خلاص یابم		
	ز غم زار و حقیرم با که گویم ز سحر یار گریانم نه دانم ز جورش در فغانم چند نالم مرا از خود جدا دار و نگاری بوی وصل او عمرم بشد شب دروز آتش سودا می شش مرا خلقان تو نگر می شمارند چنان سوز و مراتاب غم او بران غم کز فراقش برین آید	ز غصه می میرم با که گویم که دامن که گیرم با که گویم گذشت از حد فقیرم با که گویم که نیست از روی گزیرم با که گویم فراقش کرد پریم با که گویم سپه سوز و ضمیرم با که گویم من مسکین فقیرم با که گویم که گوئی در سعیرم با که گویم بدیده می پذیرم با که گویم	
	بفریادم شب دروز از عراقی بدست او اسیرم با که گویم		

ز دل تنگی بجانم با که گویم ز تنهایی ملولم چند نالم بسالم در ندارم غمگساری ز غصه صد هزاران قصه دارم چو مرغ نیم بهل در غم یار قتاده چون بود در دام صید بکام دوستان بزم کنون با مرا از زندگانی نیست سود	ز غصه ناتوانم با که گویم ز بی یاری بجانم با که گویم غم دارم ندانم با که گویم ولی پیش که خوانم با که گویم سیان خون طپانم با که گویم ز محنت همچنانم با که گویم بکام دشمنانم با که گویم ز هستی در زیانم با که گویم
همه بیداد بر من از عرانی ست ز بودش در فغانم با که گویم	
من آن قلاش زنده ببینوایم گدای در دوش می پرستم ز بند زهد و طرازی برستم ردا و طلیسان کیس نهاده ام مگر خاک زمیانه سرشتند کجائی ساقیا جامی بمن ده مرا بر بان ز خود که خود بجانم زمانی شادمان خوش نبودم مرا از در که با کان برانند برون کردندم از کعبه بخواری درین ره خواتم ز دوست و یار باندم در میان تحسیر امید از هر که بود اکنون بریم	که در رندی مغان ایشوایم حریف پاکباز و کم و غمایم نه مرد زرق و سالوس دریایم همه زنا شد بند قسایم که هر دم سوی میخانه گرایم که یکدم با دریایان خوش برآیم درین محنت سرازیت پایم از انم کاندین حشت مریم بصد خواری که زنده نمانیم درون میکرده که دند جایم بریدندای در یغادرست پایم نه ره پیدا کنون نه رهنمایم قتاده بر در لطف خدایم

	ز بیداد زمانه و ارمه هم عراقی گر کند از کف رطیم	
اگر درین نظر کرده نگارم نیرسیدی ز من از حال زارم بکام دشمنان شد روزگارم چه میداند که او را دوست دارم غریزان بنگرید اکنون چچارم چو شب تیر است روز روزگارم نه غمخواری که باشد غمخوارم که تا از دست محنت سر برآرم	چه بخش بودی در یغار روزگارم بدریدی کز فراقت چو نم آخر نکرد آن دوست از من یار روزگار چرا خوارم بکام دشمنانم غریزه بودم ام بر درگاه او فرو شد روز من بی مهر و پیش نه دلدارمی که باشد نویسن دل نمیدانم که دامن که گیرم	
	عراقی دهن غم گیر و خوش باش که من باتو درین تمیاریام	
آن گم شده در جهان نیام پیدا و نهان نشان نیام ره بر در و دشان نیام بوی گل و بوستان نیام عیش خوش جاودان نیام ز انست که جز زیان نیام چون درجه کن نکان نیام از خود بخیر این گسان نیام چاره سحر از نفسان نیام دل کز غم او امان نیام یک مشتق مهربان نیام	دل گم شد از نشان نیام زان یوسف گم شده بهلم تا گوهر شب چراغ گم شد تا بلبل خوش نوا می گم شد تا آب حیات رفت جویم سرمایه برفت و سود جویم آن یوسف خویش را چه جویم هم بر در دوست باشد آرام بر خاک درش سپردنالم چون جاننش عزیز دارم از بیم تا بر من دل شده بگریه	

تا یک نفس مرا بود یار یاری ده خوشترین حال برخوان جهان چه نمی شنیم بی حاصل ازین کان بخریم خواهم که رسم بیاورم عالم	یک یار درین زمان نیابم جز دیده خوش نشان نیابم چون لقمه خیر استخوان نیابم نقدی چو درین دکان نیابم چه چاره چو زردبان نیابم
خواهم که کیشم ز چه عراقی افسوس که ریمان نیابم	
در حسن رخ خوبان پیدا همه او دیدم در دیده هر عاشق او بود همه لائق دلداران و افکاران غمخوار جگرخواران مطلوب دل در هم او یافتیم از عالم دیدیم همه پیشش پس جز دست ندیدیم کس آرام دل ننگین جز دست کسی گزین دیدیم گلستانها صحرا و بیابانها بان ای دل دیوانه بخبرام بخیانه در میکده و گلشن بنیوش می روشن	در چشم نکورویان زیبا همه او دیدم و نذر نظر دامتق عذرا همه او دیدم یاری ده بی یاران هر جا همه او دیدم مقصود من پر نعم زاشیا همه او دیدم او بود همه او بس تنها همه او دیدم فی اجمله همه او بین زیا همه او دیدم او بود گلستانها صحرا همه او دیدم کاندر خم و پیانه پیدا همه او دیدم می بوی گل و سوسن کاینها همه او دیدم
در میکده ساقی شومی در کش و باقی شو جویای عراقی شو کورا همه او دیدم	
تا رخ جانغزای تو گشته حجه فال من ناز کن که میکند جان من آرزوی تو رفت دل نه میرود آرزو تو از دلم ترا آرزوی جال تو نیست مرا از خود خبر باز مگر که میکشد بی تو مرا فراق تو	باز نمای رخ که شد بی تو تباہ حال من عشوه ده که میدهد هجر تو گوشتال من عمر شد و نمیشود نقش تو از خیال من طعنه زنی که نیستی شیفته جال من چاره من بکن محبوبی سببی زوال من

بر سر خوان صل تو مرغ صفت بدید آه اگر فسون خسته آتش هجر بال من	
آمد می بدر گشت هر نفسی هزار بار گر نه عراقی آمدی سدره صال من	
مان بجزر شود از ره غمره شمع و تنگشان میچ اثر نمی کند در دل همچو تنگشان ابر و چون کمانشان غمره خون خدنگشان تا که برین صفت بود دل که بر زنجشان در دل است چون شکر عقبه چون سبکشان از دل دست ما نشان چشم و دمان تنگشان دولت بی ثبات شان خمی بی بد زنگشان ز آنکه چو برق بگذر دولت صلح و جنگشان	ماه رخا که داد عشق عارض لاله رنگشان ناله زار عاشقان اشک چو خون بیدلان با دل ریش عاشقان نه که چها همیکند از لاله لعل خال خط دانه و دام که زده با چو شکر گداخته ز آب غم و عجب تر آنکه بیش میرین حال من ز آنکه بشرح می دهد نغمه مخور ایدل از بود روز و می چو در گل ابر صفت مریز اشک از بی حول شان هجر
جان عراقی از جهان گشت ملول من خرمین کاه هوا در میدان ازان عادت چرن پلنگشان	
تن هجران تو در دام تو دوان در کف صد گونه بیدام تو دوان لب به بستم دیده بکشام تو دوان بر در لطفت فرستادم تو دوان از طلب اکنون با تمام تو دوان بر در امیدت افتادم تو دوان برنج است ایدوست بنیام تو دوان خود میبر نامم که من یادم تو دوان یهم باند می کین شام تو دوان	در کف جور تو افتادم تو دوان افشای ای دست کرد دست جفا بر امید آنکه بنیم روی تو دل که از دیدار تو محروم مانده سالمما جستم ندیدم روی تو چون نیم میسر ز امید بهی میگرد از دما بش هجرت مرا گر ز نام من همی تنگ آیدت در بیداری که شامم زانندت
چند نام چون عراقی از گشت	

روز و شب در سوز و فرجام تو دهن	
رفت کار دل دست اکنون تو دهن	جان امید اندر تو بست اکنون تو دهن
دست بپائی سیزدم تا بود جان	شد در بغا دل ز دست اکنون تو دهن
شد دل حیاره از دست جفات	زیر پای حجر بست اکنون تو دهن
رفت عمری کآدمی کاری رس	چونکه عمر ز پشت اکنون تو دهن
نیک نو میدم ز مهید بهی	حالم از بد بد ترست اکنون تو دهن
منکه از شادی ندیدم رنگش بو	خار عمر در دل شکست اکنون تو دهن
چون عراقی را ندادی ره بخود گمری شد خود پرست اکنون تو دهن	
مقصود دل عاشق شیدا همه اودان	مطلوب تن و امق و عذرا همه اودان
بنیائی هر دیده بنیا همه اودین	زیبائی هر چهره زیبا همه اودان
در سینه هر غمزه نپسان همه اودین	در دیده هر دل شده تنها همه اودان
یاری ده محنت زده شناس جزا و کس	فریاد رس یکس و تنها همه اودان
هر چیز که دانی همه اودان که همه اوست	با هیچ بدان در ده جهان با همه اودان
در هیچ پس و پیش چپ و رشت بینی	پیش و پس و راس چپ و بالا همه اودان
در آرزوی هست بجز دوست ترا هیچ مقصود عراقی و تنها همه اودان	
بگذرای غافل زیاده این بر آن	یاد حق کن تا بمانی جاودان
تا فراموشت نگردد و غیر حق	در حقیقت نیستی در گردان
چون فراموشت شد آنچه دهن اوست	ذاکری گره چنبانی زبان
خود نیاید چاشنی ذکر دست	یا کفنه یاد خود و سود زبان
چون ز خود در باد غوغا شد	شاهد مذکور کردی بگمان
بگذری از ذکر اسما و صفات	چون شود مذکور جانب اعیان

	نایدت یاد از دل جان روان در حال لایزال بی نشان خود کسی خود را نخواهد آفرینان بر کنی دل را زیاد این جان تا تو یاد آری ز جاوه خان جان	تو کو زادت را فرو گیر و بختا که واله و مددش کردی نفس هر چه خواهی از زمان یابی از انجین دولت نیابی تو مگر یاد ناید هیچ گونه حق ترا	
	ای عراقی یاد غیری اکنون تا مگر یادت کند با دیگران		
بخوبی جز تو در عالم نظر کردن توان ز ملک خویش سلطان را بدر کردن توان تقاضای آسمانی را در کردن توان از ان معنی رقیبان را خبر کردن توان بجایان پیش تیرا سپردن توان ز تیر غمزه مست حذر کردن توان که خون بکینا بی را حذر کردن توان		نگار از سر کویت گذر کردن توان چو آمد در دل تنگم غم تو شد دامن شبت مرا این دستی با تو قضای آسمانی بود چو با از روی تو چشمم به فیضانی منجم بود چون چشمم ز غم زیش ز بزم گاهان بود که غمم خود که بزم زدام زلف لکیت نگوئی چشمم ست را که خون من همی ریزد	
	بگو با غمزه شوخت که رسوای جانم کرد به پیران سر عراقی را سمر کردن توان		
ز جان کید دست مهر تو جدا کردن توان شد آذر از سر کویت را کردن توان بگو بقیه چنین دردی دو که در توان کنون عمری کفایت شد قضا کردن توان که خبر شیر خفت جانم را کردن توان که با کیت رنگ کویت جدا کردن توان		ز دل جانان غم عفت را کردن توان اگر صد بام هر روزی برانی از بر خویشم مرا در دست دور از تو بنزدت در نش در یارفت عمر من ندیدم یک نفس ریت رسید از غم لب جانم رخت نما در جان جان چگونه با تو حال خود که لطف با تو خود کردید	
	عراقی که بدو گاهت لیلی عاشقان آمد		

	در خود را بروی او فرا کردن توان نتوان	
از فراش سخت زارم الغیث ایدستان نگهدارم ننگم الغیث ایدستان ز آنکه او را دوست دارم الغیث ایدستان بنگید اکنون چه خواهم الغیث ایدستان ز هر نه گاهی برآیم الغیث ایدستان همچنین یارست یارم الغیث ایدستان نغم فرستد یار گارم الغیث ایدستان کز فراش سوگوایم الغیث ایدستان	مبتلائی سحر یارم الغیث ای دوستان می طعم چون مرغ بسمل در میان خاک خون از فراق خویش همچون دشمنانم میکشد و دیده آخر که چون بودم غریزه در گمش نقصها و نامرادی نمیکشتم از دست او یاز نازد از من مسکین نرسد حال من جان فرستم تحفه نزد یار نپذیرد من باز پرسد از من بیچاره ماتم زده	
	یار من باشید کرنگ عراقی وار هم کز نیاید او شرمسارم الغیث ایدستان	
جان دل در باختن بر بوی جانان بستن ساختن باور و بس بر بوی ویران بستن از حیات خود مملو چید از بیابان بستن مرگ خوشتر با چنین باورم هجران بستن نزد تو مردن به از تو دور و حیران بستن در میان خاک و غم اقصای خیران بستن بیدلان را ننگ باشد مقبره جان بستن	عاشقی دانی چه باشد بی دل جان بستن ساختن از عشق و خویش بودن با جان بستن تا کی از حیران جانان ناله و زاری کنم پس مرا از زندگانی مرگ گویا جان بستن ای ز جان خجسته بیایا به تو افشانم درون بر سر کوئی تو خوش ما را بوی صل تو از خودم دور افکن و انگاه گوی خوشتری	
	آن عراقی جان بجان ده گدازجانی مکن بیش ازین بی روی خوب یاز نتوان بستن	
که بتو زار چنان شد که من گویم چون چنانکه هر که ببیند بر دگر بگوید خون قتاده خوار و خجل در کف زمانه زبون		بر پس از دلم آخر چه دل که قطره خون بهین که پیش تو در خون دل نمی غلطد بماند بی رخ زیبای دوست دشمن کام

نه پای آنکه ز پیش فراق بگریزد کنون چه چاره که کار دلم ز چاره گذشت طبیب است کشید از علاج درد دلم	نه دست آنکه ز دست بلا شود بیرون گذشت آب چو از سر چه بود چاره کنون چه سود در دوا جل را علاج یا معجون
علاج درد عراقی بجز تو کس نکند توئی که زنده کنی مرده را به کفن فیکون	
ای حسن تو بی پایان آخر چه جالت این رویت چو شود پیدا ابدال شود شیدا سنت چو بیرون تازد عالم سپر اندازد عشق سپه انگیز و خون دل مار یزد و در دل چو کنی منزل هم جان بری هم دل وصلت تبر از هجران درد توبه از دربان میدان دل تا ننگ قدر تو فراخ آهنگ از عکس رخ روشن آئینه کنی گلشن عقل از همه بنگار و نقشت بخمال آورد جان از چه بسی کوشد در عشق تو سحر و شد زلالت تو کند افکند و افکند دلم در بند آن دل که بگوی تو می بود به بوی تو	در وصف تو ام حیران آخر چه کجاست این ای حسن رخت زیبا آخر چه جالت این هستی همه در بازو آخر چه جالت این زین قطره چه برخیزد آخر چه قتالت این از توجیه مرا حاصل آخر چه وصالست این منع توبه از احسان آخر چه نوالست این ای هر دو جهان جنگ آخر چه محالست این ای مردم چشم من آخر چه مثالست این کی تاب رخت دارو آخر چه خیالست این کی جام لبست نوشد آخر چه محالست این در سلسله کشد پاندا آخر چه عقالت این خون گشت زخمی تو آخر چه حصالست این
باجان من مسکین چه باز کنی چندین حال دل من می بین آخر چه حالست این	
ای یار بیا و یار می کن آخر بند سنگ در تو بودم ای نیک ز من همه بد آید بر عاشق خود مگیر غمده	رنجه شود و غمگاری کن با دم کن و حق گذاری کن نیکه کن و بد باری کن اید دست بزرگواری کن

ای دل چو ترا فتاد این کار	رو بر در یار زاری کن
ای بخت بموس بر عراقی وسه دیده تو نیز یاری کن	
چه کنم که دل نسا زدم بدن خدنگ او من بکدام دل توانم که تن از غمش رها نم چو خدنگ غمزه او دل و جان و سینه خون چو ننگ بختش و جهان بدم فرو برد دل درین بلاد و آدم بامید آنکه یابم از غمش و دیده غمزه و زید رنگ ویش لب او شکر برآمد غم عشق او شکرنگ	بچه عذبه جان بخشم بدو چشم تنگ او من بچه حیلده دستا نم دل خود ز جنگ او من بس ازین دگر چه سازم بدو خدنگ او من بچه حیلده جان برآدم ز دم ننگ او من خبری ز بوی زلفش اثری ز رنگ او من بخشیده طعم شکر ز دهان تنگ او من بخورم بوی لکمش شکر شکر تنگ او من
بنتاب گفت عراقی سروصل او ندارم همه عمر صلح کردم بقتاب جنگ او من	
ای زنت جهانان دلم عکسین مکن خود ز غشت سینه ام خون کرده بر من مسکین ستم تانے کنی هر چه میخواهی بکن بر من سزوا چند نام از جفا و جور تو بر من خسته که رنجور تو ام خواه با من لطف کن خیم اهی جفا در همه عالم مرا دین و ولایت	رخ مگردان از من مسکین مکن از فراق و دیده ام غمزه مکن خستگی و عجز من می بین مکن ای نصیبم زان لب شیرین مکن بس کن و بر من جفا چندین مکن گرنه گوئی دعا نفرین مکن من نخواهم آن کنی و این مکن دل فدای تست قصد دین مکن
با هر اقی که عتاب میکنی از طریق مهر کن از کین مکن	با هر دیارخ ز من مپان مکن چشم از هجران خود گریان مکن

ز آرزوی دی خود زارم مدار از من مسکین مبر کیار گے بیکسی را بیدل و بیجان مدار گر گنا ہے کرده ام از من بد هر چه آنکس در جهان بکس نکند	وز فراق خود مرا بیجان مکن من ندارم طاقت هجران مکن منفسه را بی سرو سامان مکن خوشتن را گو مرا تاوان مکن با من جیایا ره هر دم آن مکن
با عراقی غریب خسته دل هر چه از جور و جفا بتوان مکن	
تا توانی هیچ در مانم مکن رنج من می بین و فریادم پس جز بدشنام و جانا نام مبر گر سخواهی کشتنم از تیغ غم در بران غمی که زینچی من گر گناهی کردم از من غفون	ایمچگونه چاره جانم مکن در دمن میدان در مانم مکن جز بدرد و غصه در مانم مکن بستلای در د هجرانم مکن جز به تیغ خویش قریبانم مکن در خطای رفت تاوانم مکن
با عراقی خود مگو درد فراق لیک با من گو در مانم مکن	
چو دل ز داره عقل و فهمش بیرون کسی که خاک درت دوست ز جان دارد دل که از سر سودا به در می شد دل که حلقه بگوش در تو شد و فروش چو را یگان شده آب حیات در جوت	بپرس از دلم آخر که چون شد آن مجنون چگونه جای دگر باشدش قرار و سکون چو حلقه بین که باندست بر در تو کنون که هیچ قدر ندارد بهای قطره خون چرا بود دل مسکین چو ریگ در میون
دل عراقی اگر چه هزار گونه بکشت ولی نه مهر تو هرگز نه گشت دیگرگون	
ای دل و جان عاشقان شفیقه نقای تو	سر نه چشم بیدلان خاک در سرای تو

مرسم جان خستگان لعل حیات بخش تو در سوز زلف و خال تو رفت دل همه جان دست تهنی بدر گشت آمده ام امیدوار آئینه دل مراد و شنی ده از نظر جام جهان نای من روی طرب نزاریست آرزو من از جهان دیدن می خوبست کام دلم ز لب بده دعه بشنم کم مده	وام دل شکستگان طره درباری تو کیست که نیست در جهان عاشق مبتلای تو لطف کن ارچه نیستم در خور کبریای تو بو که به بنم اندر و طلعت دلگشای تو گرچه حقیقت تو نیست جام جهان نای تو رخ بنا که سوختم ز آرزو سلفای تو زانکه وفای نمی کند عمر من و وفای تو
--	---

نیست عجب اگر شود زنده عراقی از لبست
کتاب حیات میخکد از لب جانفراست تو

ای دل جهان عاشقان شایسته جمال تو کام دل شکستگان دیدن روت هر زمان دست تهنی بدر گشت آمده ام امیدوار خود بدو چشم من شبی خواب گذرانیکند من بغم تو غم غم شاد بود تو از آنکه تو بجال شادمان پیچر از غم دے ناز ز حد بدر مبر باز نگردد در خور است	هوش روان بیدلان سوخته جمال تو راحت جان خستگان یافتن وصال تو روی نهاده بر درت منتظر نوال تو در نه بخواب دیدم بو که شبی خیال تو حیف بود بچون منی دولت اتصال تو من شده پایمال غم از پی گو شمال تو ناز ترا نیاز من چشم مرا جمال تو
---	--

بس که کشیده ناز تو مرد عراقی از غمت
چند کشد تو خود بگو خسته دلی دلال تو

ای همه میل دل من سوی تو نرگس مست ربه و عقل من آدم در کوی امید تو یاز بر سر میدان جان بازی لم من جگر فسیده بر خاک در	قبله جانم خشم ابروی تو برده خواهم ز گس جادوی تو تا مگر بنیم رخ نیکوی تو در خم جوگان زلفت گوی تو آب حیوان رایگان بر جوی تو
---	---

ای امید من واداری کن لطف کن دست جزار من روزگاری بوده ام بر دگمت تا گریه نیم دمی رنگ رخت بر من مسکین عاجز بر رحم کن در غم تو روزگارم شد ریغ هم مشام جانم آخر خوش شود	باز گردم ناهید از کوی تو من ندارم طاقت بازوی تو تا مگر یابم زمانه بوسه تو چشم امیدم باندازه سوی تو چون فروماندم رجبت و جوی تو ناشده یک خطه همزانی تو از نسیم جان فزای موی تو
خود عراقی جان شیرین کی ده تا بکام دل نه بند روسه تو	
ترک من ای من غلام روی تو لعل تو شیرین تر از آب حیات خرم آن عاشق که بنید آشکا فرنج آن بیدل که یابد هر سحر حیف نبود با چنین نشانه بگر غمزه خو غوار تو کرد آنچه کرد من چو سر در پای تو انداختم هم به بند جان چال تو عیان	جمله ترکان جهان هندوی تو خوشتر از ماه تمام آن روی تو بادادان طلعت نیکوی تو از گل و گلزار عالم بوی تو و آب حیوان را یگان جوی تو تاجه خواهد کرد با ما خوی تو بر سر آیم عاقبت چون بوی تو چون نهان شد در خم گیسوی تو
هر زمان جای دگر بی گم کنی تا عراقی ره نیابد سوی تو	
ای آرزوی جانم و دل آرزوی تو باری بپرس حال دل ناتوان من از آرزوی روی تو جانم بلب رسید حال دل ضعیف چنین زار کی شدی	بیارگشته به نشو و جز بهوی تو باری چگونه میطلب آرزو سے تو بنمای رخ که جان بد هم پیش روی تو گریانمته نسیم گلستان کو سے تو

از لطفت تو سزد که کنون دستگیریش
چون باز مانده است از آن بستجوی تو

ساقی قدح می مغان کو باشاد و شمع در خرابات در صومعه چند زهد و زیم چون بلبل بی نوا چه باشیم مارا چه ز باغ و بوئے گلزار بادل گفتم مرا نکوئے آن جان جهان کجاست آخر گر با خبری از و نشان جست در یافته از و نشانے با هم بودیم روز کے چند دل گفت ہر آنچہ کس نسبت با این ہمہ جدید میکنم ہم	مطرب غزلی تر روان کو عیش غوش و عمر جاودان کو صحرا و گل و سئے مغان کو بوی خوش باغ و بوستان کو بوی سرزلف و لستان کو کان یار لطیف مہربان کو وان آرزو ہمہ جہان کو در نجیبہ ہی از و نشان کو خوننا بہ چشم خون نشان کو آن عیش کجا و آن زمان کو از وی چه نشان ہم کہ آن کو باشد کہ دمی شد و میان کو
---	---

خواہد کہ فدا کند عراقی
جان در رہ او و لیک جان کو

از مونس نگار جان کو حیران ہمہ مانده ایم و دالہ ای دل شدہ دم فزون عشقش در یافتہ ز عشق بوئے در همچو من از فراق زاری	وان شاہد جان نفس جان کو کان یار لطیف مہربان کو گر عاشق صادق نشان کو خوننا بہ چشم خون نشان کو دخستہ جان ناتوان کو
---	--

ای دل منگر سو عراقی
جان در رہ او و لیک جان کو

مطرب غزل تر روان کو وان راحت جان ناتوان کو آن صیقل غمزدای جان کو مخمور میسم می مغان کو آن زاهد خشک جانفشان کو ترک بدو نیک دسوز آن کو جان و دل دیده در میان کو	ساقی قحج می مغان کو آن مونس دل کجاست آخر آئینه سینه زنگ غم خورد از زهد و صلاح توبه کرم اسباب طرب همه میاست که زهد تو نیست جمله ترویه در از دو جهان گران گرفتگی	
در سجده زردین عراقی ز نار سجاے طیلان کو		
عقبا چگونه گنج در گنج آشیانه بستان مرا ز خود با نوزان چشم جادوانه بنما قمار یی راه تمار خانه تا جان نهد و خرقه شکرانه در میان بر هم زنده ز هستی نیک و بد زمانه با محرمی موافق با هم می یگانه برکت می صبحی در سر می شبانه مطرب سر و گفته هر دم دگر ترانه نغمه خروشستان دگر همه فسانه نمخانه عشق باقی باقی همه بهسانه او در کنار دانگه من رفته از میان اواز شنیده از زخمه چغانه پیان هم لب اوباقی همه بهسانه	در صومعه نه گنج در نه شرابخانه ساقی بیک کرشمه بشکن بزار توبه ره ده قلندر می را در بزم درد نوشان تا بشکند چو توبه هربت که می پرستد فارغ شود ز هستی و زنگ خود پرستی چه خوش بود صبحی در حالت غمخوش آورد و روی در روی باشا به شکیب ساقی شراب داده هر خطه از دگر جام باده حدیث جانان دگر همه حکایت نظاره روی ساقی نظارگی عارفانه آیا بود که بخت یک شب بجز آب بیند در جام باده دیده عکس جمال ساقی مینخانه حسن ساقی میخواره چشم مستش	
در دیده حکراتی جام شراب باقی		

جله ملکیت و احوال بندگی دو گانه		
ای جمالت برقع از رخ ناگهان انداخته عشق رویت رستخیزی از زمین انگینخته چشم تو از تاب رویت آتشی افروخته روی نموده جمالت باز نهان کرده رخ ویدن رویت که درینیه تنائی دست چند باشی بیدلی در آرزوی روی تو بی تو عزم شد در بغاوه چه صلوان مرا مانده ام در چاه هجران پای در نبال یار	عالمی در شور و شوری در جهان انداخته آرزویت غفلتی در آسمان انداخته چون سپیدی جان شتاقان بران انداخته در دل بیچارگان شور و نفعان انداخته آرزوی در دل این ناتوان انداخته بر سر کوی تو سر بر آستان انداخته باز ناید شد چو تیری از کمان انداخته دست در کام نهنگ جان ستان انداخته	
بسیج سینه باز در حلق عراقی ناگهان جذبهای دلربایت ریسمان انداخته		
ای راحت روح شکسته بر جان من شکسته رحم آر پیوسته ز غم شکسته بودم بار غم تو شکسته بستم بر سنگ من تو توشه ما ای تیر غمت رسیده بر دل بے لطف تو که درست گرد آمد بدرت ندید رویت در کوچه تو جان برد و گریه بار	بخشای بلطف بر شکسته کاشکته ترم زهر شکسته این محظه شدم تبر شکسته تو رخ ز شکسته بر شکسته بے قدر شود گهر شکسته پیکان تو در جگر شکسته جانان دل من بستر شکسته زان شد دل من کمر شکسته آن مرغک بال و پر شکسته	
دل بنده نست در همه حال گر غمزه است و گریه شکسته		
سر عشقت کس تواند گفت نه	در وصف کس تواند گفت نه	

از گلستان جمال دلکشات دیدۀ زرگس بجاروب مژده پیش غورشید زخت چون ه ام حلقه در میز دم گفتی در اسے آخر این بخت مرا بیدار کن	هیچ بیدل را گلی بشگفت نه خاک درگاهت تو اندر رفت نه آفتاب از زره رخ نهفت نه اندران بودم که نخرت گفت نه هیچ کس از نخت چندین خفت نه
لطف کن بی تو عراقی طاق ماند ای بخوبی در جهان خفت نه	
جانان و مید بوی گلستان صبحگاه خوش نغمه ایست نغمه مرغان صبحیم وقتی خوش است مرغ دل از نغمه زند از صد نسیم گلشن فردوس خوشتر است در خلد هر چه نسیه ترا دهنده داده آ خوش مجلسی است در دندیم و در مرغ باز جانان بخور ساز درین بزم تا مگر تا ز آتش فراق دل عاشقی بسوزد خواهی چو صبح سزگر گریبان بر آورد باشد که تلب ناسره قد سره شود دمان صبح گیر مگر سر بر آورد چون دانه دل تو که چون جگر غم شدست	کما داز داد مرغ خوش الحان صبحگاه خوش نغمه ایست نغمه مرغان صبحگاه زبید که باز شد در بستان صبحگاه بادی که می وزد ز گلستان صبحگاه نقد است این نم آن همه بر خوان صبحگاه غسم منیر بان و ما همه همان صبحگاه خوشبو کند بخور تو ایوان صبحگاه خوشبو نشد نسیم گل افشان صبحگاه کوته مکن و درست ز دمان صبحگاه می سنج نقد خویش بمنیران صبحگاه صبح امید نوز گریبان صبحگاه اندا ز پیش مرغ خوش الحان صبحگاه
شب نغمه ماند بخت عراقی از ان سبب محروم شد از روح فسرادان صبحگاه	
ز بهی جمال تو رشک تبان نعلانی بدین صفت که توئی بر جمال خود عاشق	وصال تو مهوس عاشقان شیدائی بنفسر خویش چنانکه روی نمائی

حجاب روی تو هم تست در همه عالم به که حسی نگریم صورت تو حسی بنیم همه جهان تبوی بنیم و عجب نبود در شک ناشناسد کسے ترامدم ترا چگونه توان یافت در تو خود که رسد	نهانی از همه عالم زبس که پیدایی ازین میان همه در چشم من تو می آئی توئی از آنکه مرا در دیده بینایی جمال خود بلباس و گر بیارائی که هر نفس بدگر منزل و در گر جایی
---	--

عسراقی از پی تو در بدر همیشه بود
تو خود مقیم درون دلش بودی

بود آیا که خسروان در دم باز آئی نظری کن که بجان آدم از دل تنگی گفت بودی که پیام جو بجان آئی تو بسکه سودای سزالت تو چشم بخیال همه عالم تبوی بنیم و این نیست عجب پیش ازین در دل من گردگری میگوید جز تو اندر نظم هیچ کسے می ناید	گره از کار فرد بسته ما کشتائی گذری کن که خیالی شدم از تنهائی من بجان آدم اکنون تو چرا می آئی عاقبت چون سزالت تو شدم شیدائی بکه بنیم که توئی چشم مرا بینائی جز ترانیت کفون در دل من کنجائی وین عجب تر که تو خود روی کس ننمائی
---	--

گفتی از لب بد هم کام عرانی روزی
وقت آنست که آن وعده وفا فرمائی

بشراره قلندر بن از حریف نمائی قدح می مغانه بمن آرتا بنو شتم می ناب اگر نباشد بمن آرد و تیره کم خانقہ گدایم سر مصلحت ندارم نه ز رونه سیم دارم نه دل و نه دین دنیا نیم اهل زبده تقوی بمن آرتا غری تو مرا شراب در ده که ز توبه توبه کردم	که نماند پیش ما را سر زبده و پارسائی که در نماند ما را سر توبه و ریائی که ز در و تیره یابد دل و دیده روشنائی قدح شراب پر کن بمن آرتا پند پائی منم و حریف کنخی و نوا و بنیوائی که بصدق توبه کردم ز عبادت ریائی ز صلاح خود بدیدیم همه لاف خود نمائی
---	---

چو زیاده است گشتم چه کلیسا و چه کعبه به قمارخانه رفتم همه پاکباز دیدم چو شکست تو بزمین بشکن تو عهد با بطولات کعبه رفتم بجرم بهیم ندانم	چو تبرک خود گرفتم چه وصال و چه جدائی چو بید و معه گذشتم همه یا رفتم و غنائی بمن شکسته دل گو که چگونه کجائی که برو تو خود که باشی که درون کعبه آئی
---	--

درد میر میزدم سر ز درون ندانم
که بیایا عراقی تو ز خاصگان مائی

بیای که بے تو بجان آدم ز تنهائی بیای که بے تو دل مرا حلقه یابی ز بسکه بر سر کوی تو ناله کارم اگر جهان چه زیر و زبر شود ز غمت ندیده روی تو ز شوق عالمی مرده نه پسر و نه پدیده بر انداز تا سر انداز به پدیده در چه نشینی چه باشی از غمی ناله کنی بدل خسته شکسته دلی	نماند صبر امیش ازین شکیه بانی بیای که بے تو ندار دو دیده بینائی بسوخت برین مسکین دل تماشائی ترا چه غم که تو خود کرده به تنهائی یکه نماند اگر خود جمال بنائی روان نشاند بر روی تو ز شیدائی بپرستی دل بچاره برون آئی مگر که رحمت آید برو به بخشائی
--	---

دل عراقی بچاره آرزو مند است
امید بسته که ناگه نقاب بکشائی

چو بود که نقاب بکشائی مفسان را نظاره بخشی عمر باشد در بیغ ناشده ما باوصالت نه بخت سوای چون توان کرد یار می نشوی جان مارا بچهره شاد کنی بیتو مارا نه جان نه دل بانی	بسیایان را جمال بنائی خستگان را می بخشائی بر سر کوی تو تماشائی در فراقت شدیم سودائی بهیج باشد که یار ما آئی دل مارا بفنونه بر بانی دل مارا بجان تو می بانی
--	--

پرده بردار تا سر اندازیم در برهانی که خون ریزی مفسانیم بر درت عاجز	بر سر کوی تو ز شیدائی غمزه را حکم کن چه می پائی منتظر گشته تا چه فرمائی
چون عراقی امید در بسته تا در بسته بود که بکشائی	
ز اشتیاق تو جانم لب رسید کجائی بگفته که بیایم چو جان تو لب آید منم کنون و یکی جان بیا که بر تو نشانم گذشته عمر و ندیدیم حال خوب تو روزی کجا نشان تو جویم که در جهانت نیام چه خوش بود که زمانی نظر کنی دل من مرا ز لطف تو آید دست نا امید مگردان	چه باشد ارنج خوبت بدین شکسته نمائی ز در در جان من اکنون لب رسید کجائی جدا مشو ز من بمانم که نیست وقت جدائی مرا نه و ندانم که یا کمی و کمرائی چگونه روی تو بینم که در خیال خیائی دلم ز غم برهانی مرا ز غم برهانی کامید و از بکوی تو آمدم بکدامی
فتاده ام چه عراقی همیشه بر در صلیت بود که این در بسته بلطف باز کشائی	
شدم از عشق تو شیدا کجائی همی جویم جوبیت که در عالم چو تو از حسن در عالم بکنی چرا آنجا که توئی کس را کفر نیست تو پیدائی و لیک از جمله نهان ز عشقت عالمی پر شور و غوغا فتاد اند بر سرم سودا غمی شفت درین دادی خوشخوار از غم تو دل سرگشته حیران مارا	سبحان میجویمت جانا کجائی همی جویم ترا هر جا کجائی چه دانم تا که چوئی یا کجائی ز که پرسم که داند تا کجائی و گر نه پنهان نی پیداکجائی چه دانم تا درین غوغا کجائی شدم سرگشته زین سودا کجائی بمانم بیکس و تنها کجائی نشانی ده ره بی بنا کجائی

چو شیرای تو شد مسکین عراقی
نگوئی کاخرای شیدا کجائی

نیم بے تو دمی بنیم کجائی بیویت زنده ام سر جاکه هستی نیائی تزداین رنجور یکدم چو روی تو نه بنیم هر سحرگاه زمن هر دم بر آید ناله و آه	ندارم بے تو دل خرم کجائی برویت آرزو مند هر کجائی نیرسی حال این دردم کجائی بنالم زار کای هدم کجائی چو یاد آرم رخت هر دم کجائی
--	--

در آشاد از درم کن آرزویت
بجان آمد دل پر غم کجائی

ای خوشتر از جان آخر کجائی بیتو چنانم کن جان سببانم بیار خود را می پرس که گم جانان چه باشد گر در همه عمر تا کی ز غمزه دها کنی خون چون می بری دل باری نگهدا	کان روی خوبت بامانامی هر سو درو انم آخر کجائی پیوسته از ناگهین جدائی گر ددل مایک دم برائی چند از کمر شسته جانهار بانی بیچاره را چند ازمانی
--	---

در بند خویشم سویم مگر کن
باشد که یایم از خود درمانی

ای روبروده دلم بر عنائے بیم آنست که غم غم غم از جالت خجل شود و خورشید زیر برقع چو آفتاب منیر در جالت لطافت که آن آن ملاحت که حسن رو تر است	این چه طفت است لوین چه زیبا سر بر آرد دلم بشیرانے که تو برقع ز روی بکشانے اندر ابر لطیف پیدانے در نیاید کمال بنیانے کس نه بیند مگر که بنمانے
---	---

منقطع مے شود زیاد مرا	پیش وصف رخ تو گویائے
نیمت بی روی تو عراقی را	بیش ازین طاقت شکمبائے
درین ره گریز ترک سر بگوئی تو جانی و چنان دانی که جسمی توئی در حبله عالم آشکارا نمیدانم چه بیکرانی ز بی رنگی لیرا چون نیست رنگی پس در زان چو جاردنی که پیوست تیرا تا در درون صد گونه خاست نخستین گم کند آنگاه جوید بگرد خود بر آیکبار آخر	به بینی کاخچه میجوی خود ادوی تو دریائی و پنداری که جوی جهان آینه تست و تو روی چرا پیوسته در بند سبوی ازان در آرزوی رنگ و بوی میان در بسته بهر رفت روی ازین بستان گلی هر گز نه بوی تو گم ناکره ده چری از که جوی بگرد حبله عالم چند بوی
مراد خود هم از خود باز یابے	عراقی گریز ترک خود بگوئی
درین ره گریز ترک خود بگوئی کم خود گیر تا جمله تو باشی سرموئی ز تو تا با تو باقیست چو بادریا گریخته آشنائی درین دریا کلیمت شسته گرد ز بهر آب رویک رویکن کار چو باتست انچه میجوی بهر جا ترا رنگی ندادند از خم عشق ندیس نه پا درین ادوی کوخوار	یقین کردد ترا کو تو تو ادوی روان شو سوی دریا زانکه جوی بدین ره در نلغی گریه بوی مجروح شود سر بر کش تو دوی اگر کیبار دست از خود بشوی که آنجا آبر و ریزد و در روی بهرزه گرد عالم چند بوی ازان در آرزوی رنگ و بوی که ره برنگ لایق و تو سبوی

درین میدان ہی عوز زخم جو گئی

نفتادہ درخم جو گان چو گوئی

نیابی از خرم جو گان رہاے

عراقی تا بیکش خود نگوئے

در کوی تو کو لیے کدائی
بر خاک درت گدای مسکین
پیش کہ رود کجا اگر نزد
مردم چگونہ باز گرد
چشم زرخ تو چشم دار
جانم رلب تو میکند دم
جز روئے تو ہر رخی کہ دیدم
بستم ہمہ جا ترا ندیدم
دل در سزلت ہر کہ بستم
در آب و دیدہ غرق گشتم
در آئینہ جهان ندیدم
خود ہر چہ بجز تو در جان است
فی الجملہ ندید دیدہ من
باز آدم از درت دگر بار

آمد بامید مرجبائی
با آنکہ ز رفتہ بود جبائی
از دست غمت شکستہ یائی
از در گہ بادشہ گدائی
ہر دم بہ بہار کی تقائی
ہر لحظہ بنا ز کی بقائی
دیدم کہ بنود جز سبائی
جز در دل تنگ خویش جبائی
دا دم دل خود با زوہائی
دستم نگرفت آشنائی
جز عکس رخت جہان نمائی
ہست آن چو سراب با صدائی
از تیر گئی نہان صفائی
یام مگر از درت عطائی

در گلشن عشق تو عراقی

مرغیت کہ نیستش نواسے

وے دارم چہ دل محنت سرائے
دل مسکین چہ را غمگین نباشد
تن مہجور چون رنجور نہ بود
چگونہ غرق خوننسا بہ نباشم

کہ در وی خوشدلی را نیست جائے
کہ در عالم نیا بد و لہ بائے
چہ تاب کوہ دار درشتہ پاسے
کہ دستم سے نگیرد آشناسے

بکا هر جان چو نبود جانفراي زبانج دلبسران بوئے و فائے نئے بنیم رسيے نے نہ رہائے نه جان را جز به مستی دلکشائے که کس نه شنید آواز درائے نیار در سختی کس خو نهائے بگوش جانم آید مر حبائے	بیسر دل چو دلدارے نه بیند بنالم بلبل آسا چون نیابم بماندم باز در وادی نهو سخوار نه دل را جز تخیس پای بندے درین وادی فروشد کار و انسا درین ره هر دے صد خون بریزند دل من چشم میدارد که زین در
--	---

تنامیکت ر سکین عراقی

که در یاد بقا بعد از فنايے

نے وصل توام نمود روئے آوینہ جان من بلوئے هر لحظه بتازہ جستجوئے دائم نہ رسد بہ بندہ بوئے بار از تو کم تر آرزوئے انگنیدہ بہر زہای و ہوئے	نے از تو بمن رسید بوئے اندیشہ سحر در دناکت سوداے تو در دلم فگندہ با آنکہ ز گلشن وصال لیکن شدہ ام باز و شاد سودای محال در دماغم
---	---

داودہ سر خویش را عراقی

زیر خیم زلف تو چو گوئے

گذر کردم شنیدم مر حبائے ہمہ بہر بہت عشق و دلربائے ہمہ ز آشفگی در ہوی دہائے ز برگ بنیوانی شان نوائے درای عیش و کرسی تمکائے بہر دو کون در داودہ صدائے	سحر کہ بہر در راحت سرائے درون رفتم حرف چند دیدم ہمہ از بخودی در ہای و ہوئے ز رنگ نیستی شان رنگ بونی ز سدرہ بہر ایشا نہر مقامی نست بہر سرخوان قوت
--	---

نظر کردم ندیدم ملک ایشان ز حیرت جلگلی گم گشته از خود	ازین عالم بجز تن رسته پائے ولی بر یک درین ره رهنمائے
مرا گفتند حالت چیست گفتم حیرت سی حال مسکین گدائے	
ہمی گردم بگرد ہر سر اسے وگر یایم دمی بوی و حیاں وگر یکدم بوبلش خوش برآیم وگر از عشق جانم بر لب آید خیان تنگ آمد از غم دل کہ در عجب زین محنت و رنج فراوان ازین دریای بی پایان خوار مشامم تا ازان بونی نیابد مرا یاریت گر خونم بریزد	نمی یایم نشان دوست جائے نیا بم نیز آندم را بقائے گمارد و در نفس بر من بلائے نگوید چون شد آخر مبتلائے نمی یایم خوشی را بیج جائے کہ چون میگذرد اندر تنگ جائے برون شدی توان بی آشنائے نیابد جان بیمارم شفائے نیامر خواست از وی خوبہائے
عشش گوید مرا جان در میانہ ازین خوشتر شنیدی ماجرائے	
ای باد برو اگر توانے بگذر سحری بکوی جانان بارے تو نہ چو من مقید خاک دراد و بوس و ازمان دارم بتو من توقع انیک گر پیچ مجال فلق یابی ماتشہ و آب زندگانی بما نظر غنایت ایدوست	بر خیز سبک کن گراں دریاب حیات جاودائے از وی سچہ عذر بازمانے خدمت برسان چنانکہ دانے چون خدمت من بدورسانے گوئی بزبان بے زبانے در جوی تو را یگان تو دانے گر بہتر ازین کنے توانے

آن دل کہ بموی تو نمیست زندہ شوم از باغ محبت بی تو نفسی نیم خوش و شاد چون نیست مرالب تو روزی بنامی رخت کہ جان فشانم خوشتربود از حیات صد بار بگذار دلم بدست تیمار تقصیر نمی کند غم تو با این همه هم غم تو مارا از یاد لب تو عاشقان را جانهاست فدای که از لطافت هر وصف کہ در ضمیرم آید عاجز شدم از بیان صفت حال من ناتوان تو دانی آن دل کہ بموت زندہ می بود تن ماند کفون و نیم جانے بی روی تو نیستم خوش و شاد	انیک بتو داد زندگانے بونی بمشام من رسائے بی من تو خوشی و شادمانے چه سود ز عمر و زندگانے ای آنکہ مرا چو جان نہانے در پیش رخ تو جانفشانے آخر نہ تو در میان آنے غم میخوردم بر ایگانے خوشتربود از هزار شادمانے هر لحظه هزار کامرانے آسایش صد هزار جانے چون درنگم در ای آنے زیرا کہ تو برتر از بیانے کہ بہتر ازین کنی توانے انیک بتو داد زندگانے آن ہم جو غمت چنانکہ دانے بی تو چه خوشی و شادمانے
بی تو سرزند گے ندارم بی تو چه خوشی و شادمانے	
چنانم از ہوس لعل شکرستانے امید در سر زلفش بخیرہ می بندم دوران دلی کہ ندارم ہمیشہ می بزم بیا کہ بی تو دل من خراب آباد است	کہ می برآیم از غصہ ہر نفس جانی چگونہ جمع کند خاطر پریشانی ز تیر غمزدہ او خطہ خطہ پیکانی چنان نمیشود آباد چتر سلاخی

گمی فتنہ بچہ تیرہ گہ بنڈانے چگونہ رحم کنی بردل مسلمانے شود ز عکس جالت دلم گلتانے	چہ جامی تست دل تنگ بن دیوسف چنانکہ چشم خایرین تست مست خراب زمان مان کہ دلم یاد چہ تو کند
اگر چہ چشم عراقی بہر تی نگرد بجان تو کہ ندارد بخیر تو جانانے	
در ہر خم زلف او گمراہ مسلمانے وز ناز و زلال او والہ شدہ ہر جانے وز زلف لاویش آویختہ ہر جانے ز تار سبز زلفش در بند ہر ایمانے از معجزہ موسی زلفش شدہ ثعبانے صد مجزہ عیسیٰ بنجد ویر بانے چشمش ز سیہ کاری دل بردہ ز گہبانے بہر چہ برد و لہا ہر خطہ بدستانے بگماشتہ از غمزہ ہر گوشہ نگہبانے از ہر فطری تیری وز ہر مژہ پیکانے ہر کس کہ بدید او را والہ شدہ حیرانے زاہد ہم اگر دیدی یہبان شدی آسانے خورشید پرستیدی در در چہرہ ہبانے چشم گہرا نشان شدہ طبع شکرستانے خاری چہ محل دارد در پیش گلتانے کی پای نہاد حاشا بر مورستیمانے زیر کہ سلیمان شدہ فرماندہ دیوانے	ترسا بچہ شوخی شنگے شکرتانے از حسن و جمال او حیرت زدہ ہر عقل بر لعل شکر پریش آشفستہ ہزاران دل چشم خوش سرشتش اندر پی ہر دینے برآمدہ عیسیٰ افزود لبش حلوا ترسا بچہ رعنا از منطق روح افرا لعلش نہ شکر خندہ در مردہ میدہ جان عیسیٰ نفسے کر لب در مردہ دما صد جان تا سیر نیار و دیدہ نظار گئی رویش از چشم روان کردہ بہر لشتاقان از دیدہ برون آمدہ بر خوبی خود دست شما س رخ او دیدہ خورشید پرستی شد وہ زانکہ بچشم من صوفی رخ او دیدے یاد لب و دندانگل بر خاطر من بگشت جان خواستم افشاندن پیش رخ او گل گر خاک زش گروم ہم پا نہند برین زمین پس ز روز علمی بر آدم ازین دیدن
	این ہنس کہ عراقی را بینی تو ز نظم و نثر

در وصف جمال او پرداخته دیوانے	
ای رند قلند کوشش منوش نه کس منیش	انکار همه کم بیش زریا که دل درویش
مرهم نهند بر ریش از غایت حیرانی	
درد پیشو و بنشین باغوش سپری شری	شکر ز لبش می چین تا چند ز کفر و دین
دور زلف درخ او بین گبری و سلمانی	
گفتم که مگر بستم درد ام بلا بستم	دل در سپری بستم که زیاد لبش مستم
چون رفت دل از دستم چه سودیشیانی	
ساقی می مهر انگیز در ساعه جانم ریز	چون بست شوم بر خیز زان طره شمر انگیز
در گردن من آونیز صد گونه ریشیانی	
ای ماه صبا بگذر پیش در آن لبر	گو ای دل غم برود چون نیستی اندر خود
بنشین تو و بخون میخور خود را بچه ریحانی	
با این همه هم میکش نه هزار کف و مینوش	چون حلقه او در گوش کردی غمش مخروش
چون بخت نه مخروش از خامی نادانی	
در میکرده چون او باش میخواره شود قلک	می میخور و خوش میباش مخروش و لم خوش
جان میجو عراقی باش که طالب جانانی	
چه خوش باشد که دلدارم تو باشی	ندیم و مونس دیارم تو باشی
دل پر درو را در مان تو سازے	شفاے جان بیارم تو باشی
ز شادی در همه عالم ننگم	اگر یک لحظه غمخوارم تو باشی
اگر چه سخت دشواریست کارم	شود آسان چو در کارم تو باشی
ندارم مونسے در غار گیتی	میآتا مونس غارم تو باشی
اگر چه جلد جهانم خصم گردند	نترسم چون نگر دارم تو باشی
همی نالم چو بلبل هر سه گاه	بجوے آنکه گلزارم تو باشی
چه گویم وصف حسن ماه رومی	غرض زان زلف و رخسارم تو باشی

اگر نام تو گویم و در نگویم	مراد از جمله گفتارم تو باشی
انسان دل در تو بندم چون مرا	که میخواهم که دلدارم تو باشی
نگار اوقات آن که که یکدم زان من باشی دل آنگاه خوش گردد که تو دلدار من گزینی بغم زان شادی گردم که تو غمخوار من گردی بسا خون جگر جاناکه بر خون غمت خورم منم دایم ترا خوانم توئی خواهان خود دایم همه زان خودی جانان از آن کس نبرداری اگر تو زان من باشی ازین و آن نمیدانم ز دوزخ آن زمان ترسم که جز تو مالک بنیم فلک پیشم زمین بوسه چو بر خاک رت بوم	دلم بپیو جان آمد بیات جان من باشی مرا جان آن زمان باشد که تو جانان من باشی از آن باد رویارم که تو در مان من باشی بیوی آنکه یکباره تو هم همان من باشی مرا آن نخت کی باشد که تو خوانم من باشی چه باشد ای ز جان خوشتر که یکدم زان من باشی ز کفر آخر حیرت رسم حو تو ایمان من باشی بهشت آنگاه خوش باشد که تو بخوان من باشی ملک پیشم کمر بند و چو تو سلطان من باشی
عراقی پس محب بود اگر در من شود حیران	چو خود را بنگری در من توام حیران من باشی
خوشا دردی که در دانتش تو باشی خوشا چشمی که رخسار تو بیند خوشی و خسرمی و کامرانی چه خوش باشد دل امیدوار همه شادی و عشرت شد آید گل و گلزار ناید خوش کسی را چه پاک آید ز کس آنکه او را میسرس از کفر و از ایمان کسی را نه شو پنهان از آن داله که درم	خوشا رانی که پیاوش تو باشی خوشا جانی که جانانش تو باشی کسی خواهد که خوانش تو باشی که امید دل جانانش تو باشی در آن خانه که مهانش تو باشی که گلزار و گلستانش تو باشی نگهدار و نگهبانش تو باشی که هم کفر و هم ایمانش تو باشی همه پدید و پنهانش تو باشی

عراقی طالب در دست داریم میوی آنکه در انش تو باشی	
تا چند عشق بازیم بر روی هر نگاری از گلشن حجابت خاریت حسنخوبان خواهی که همچو زلفت عالم بهم بر آید در پرده چند باشی بر در برقع از رخ در انتظار وصلت جانم رسید بربلب آن خوشدلی کجا شد و آن سخت کو که مارا مارا از هم جدا کرد ایام ورنه مارا	چون میشویم عاشق بر چهره تو بارے میکن کسی کزان گل قانع شود بخارے بنمای عاشقان را از طره تو تارے تا روی تو به بنید یکدم امیدوارے از وصل تو چه حاصل مارا جز انتظارے دیدار منمودے هر روز یکدوبارے با دولت و صالت خوش بود روزگارے
جام جهان نهایت نباتی عراقی اندر رخت به بنید رخسار هر نگارے	
ای دل غشبین چه سو گوارے ای دل تو بیارانشک خنن دی جان شباب بر در دست گر آمده ام بدر که تو گر تو نه پذیری انیت دوست نومید چگونه باز گردد یاد آرز من که بودم آخر چون از تو جدا فکندم ایام بی روی تو هر گله که دیدم بی بوی خوشت نیایم خوش بی دوست که از خوش آید آخر و اکنون که ز جلگی رسیدم	کمان رفت که آید از تو کارے بیکار چه مانده تو بارے چون نیست جزاوت هیچ یارے تا در نگری بدو ستارے در رو کنی انیت خاکسارے از در که تو امیدوارے در بند گئی تو روزگارے نا کام شدم بهر دیارے در دیده من خلیه خارے بوی خوش هیچ نو بهارے بوی گل در رنگ لاله زارے بی روی تو نیستم قرارے

دریاب که مانده ام بره دور در گردن من فتاده بارے

آفتاب که بار بس گرانست

مانا که عراقی ست یارے

نگار کے بود کا میدوارے بیاید بر دور وصل تو بارے

چہ خوش باشد کہ بعد از آ امید

بدہ کام دلم بگذار جاننا

ولی دارم گرفتار غم تو

چنین خود حال دل با غم کہ گوی

بیا ایجان دل را یارے کن

بر غم شادم از ان کا نذر نیست

چہ خوش باشد کہ جان من

بکام دل رسد امیدوارے

کہ دشمن کام گرد دوستدارے

ندارد جز غم تو نمکسارے

بجز غم خوردن اورانیت کارے

کہ بیچارہ نداند جز تو یارے

ندارم از تو جز غم یادگارے

ز محنت دارم کیار بارے

عراقی را ز غم جان بر لب آمد

چہ میخواد غمت از دلفکارے

کورا بجز از تو نیست یارے

خجالت زده گناہکارے

وز کرده خویش شرمسارے

وز دوست بمانده روزگارے

وعد از تو چنین بمانده خوارے

بیچاره ہوے یا غبارے

نومید چنین امیدوارے

از دوستی تو دوستدارے

آمد بدرت امیدوارے

محنت زده نیازمندے

از گفته خود سیاه روئے

از یار جدا ققاده عمرے

بوده بدرت چنان غریزے

خرسند ز خاک در گہ تو

شاید زور تو باز گردود

زیب کہ شود بکام دشمن

بخشای ز لطف بر عراقی

کو ماند کنون وز نیارے

تم رنجور منجوری دلم انگار میداری بزاری که در غم شادی از انم زار میداری به تیغ حجر جانم را چرا انکار میداری که باشم خود کیم کزین چنین آزار میداری مرا چون یار میداری چرا اغیار میداری ندانم آن کنون باری مرا غمخوار میداری دلم خون شد ز تیارت نکو تیار میداری عزیزم داشتی اول با خروار میداری درین هم یاریم ندی چگونه یار میداری گرم بر سخت نبشانی ورم بردار میداری	نمیدانم چه بد کردم که نکیم زار میداری از رنجم راحت میداری و زانم دیر می پیر دلم را خسته میداری به تیغ غم روا باشد چه آزاری ز من خود را بآزاری نمی ازیم مرا دشمن چه میداری که نیکت دوست میدارم مرا گوی مشو غمگین که غمخوارت شوم روزی نمی بر جان من منت که خواهم دشت تیارت گجاشد آن که گم گاری بدردم یار میکردی بر روی قافلم از تو به شامی شدم راضی به رویی که بتوانم من از تو روزگار دهم
--	---

مقبول کس که فخر آرد ندانم عار از او دایم
 عراقی نیک بدنام ست زانرو عار میدار

چو شام میتوانی دشت غمگینم چرا دادا که چه غمخواری که ساعت تنم را در بلادا که چگونه دوستی باشی که جانم در غنادا که که گر کردم ملاک از غم ملاک من روادا که بمرم گر چنین دایم مرا از خود جدا دادا که چو من خود کرده ام از غم تو آنکه خوش کردا که	نگار از وصلت خود مرا تا کی جدا دادا که چه دلدادی که هر خط دلم از غم بجان آری بکام دشمنم داری و گوی دوستت دایم چه دانم تا چه که دستم من مسکین بجان تو بکن رحمی که مسکینم چشایم که غمگینم مرا گوی مشو غمگین که خوش دایم ترا روزا که
--	---

عراقی کیت تا لا فذر عشق تو که در هر کو
 میان خاک در خون سلطان چو اصد متلا دادا که

میدانم تو ام دلال تا که در صوب من اقبال تا که در پرده چنان جمال تا که	جانان ز منت ملالتا که از حسن تو باز نامه تا چند بردار ز رخ نقاب یکبار
--	--

واصل خوش تو حرام تا چند کیبسا از من طول گشتی از پر تو آفتاب رویت بی وصل تو در هوای مهرت خویشید رخا بمن نظر کن در لعل تو آب زندگانی بادل بزبان عقل گفتم دیوانه روی خوب تا چند از حلقه زلف هنر گاری از عشق خیال هر جامه بر بوی وصال عمر گذشت از وصل تو ام جویت طالع ما دیده رخسار بکشب از مهر رخ جهان فروزش دل گفت که حال را چه برسی میسر انم عشق چند گوئی هر شب منم و خیال جانان	ن خون دل من حلال تا که از عاشق خود ملال تا که چون سایه مرا زوال تا که چون ذره مرا مجال تا که از ذره نهان جال تا که من تشنه آن زلال تا که داری طلب وصال تا که و آشفته زلف و خال تا که بر بای دولت عقال تا که پیوسته اسیر حال تا که آخر طلب محال تا که از دفتر حجب قال تا که ای خفته درین خیال تا که ای ذره ترا زوال تا که از شیفتگان سوال تا که با نبیخبران جدال تا که من دائم و او مقال تا که
--	--

دم در کش و خون گری عراقی
 فریاد چه قیاس و قال تا که

از غم و لدا از ارم مرگ به زمین زندگی عیش برین ناخوشست به زندگانی نیک هیچ زندگی بی روی خویش بدترست از مرگ هر کسی داند خود آسایشی در داک من	و از فراقش نغمه مرگ به زمین زندگی لب شیرین یارم مرگ به زمین زندگی مرگ کو تا جان سپارم مرگ به زمین زندگی راحتی از خود ندارم مرگ به زمین زندگی
---	--

کاشکی دیدی که من بسکین چگونه در غمش هر دمی صد بار از تن می برآید جان من کار من جان کندست نه ناله و زاری و درد در چنین جان کندهی کا قاده ام شاید اگر بسیچکس دیدی که خواهد در دمی صد بار	عمر ناخوش مسکیزم مرگ بزین زندگی دزد غم دل بقیرم مرگ بزین زندگی بنگید آخیر بکارم مرگ بزین زندگی نعره از جان برآرم مرگ بزین زندگی مرگ را من خواستگارم مرگ بزین زندگی
--	--

از پی آن کنه عراقی مرگ بر ماند مرا
مرگ را بر دوستدارم مرگ بزین زندگی

دلربائی دل ز من ناگه ربودی کاشکه خوب رخساری نقابان روی خود برداشته ای در یغادریده بختم نرفته یک سحر دیرنی سیم رخ و وصلش عالمی گشته اند چون دلم را در داود و روان جان مرا مریم حلقه امید تا کی بر در و صاش زخم	آشنای قصه در دم شنودی کاشکه جذب جانش مرا از من ربودی کاشکه تا شب در خواب یارم رخ نمودی کاشکه بودی او را در همه عالم و جودی کاشکه بر سر در دم و گریه روی فرویدی کاشکه دست لطفش این در بسته کشودی کاشکه
--	--

از پی بود عراقی زو جدا افتاده ام
در همه عالم و را بودی بنودی کاشکه

چون جام جهان نامی ساقی در حال چو جام سجده بر دم نهاده هنوز چون پیاله رسم که خرابه کند باز بیسته چو جام دل در آتش با چشم بر آب چون نه گریم باشد چو پیاله غرقه در خون عمریت که میزخم در دل	بنمود مرا لقا ساقی پیش رخ جانفرا ساقی لب بر لب جانفرا ساقی چشم خورشید لب بای ساقی در سر مو ساقی جان میدهم از برای ساقی چشمی که شد آتش ساقی یعنی که در بر ساقی
---	--

باشد که رسد بگوش جانم آئینه سینه زنگ غم خورد تابستاند مرا ز من باز	از میسکه مر جبه ساتی کو صیقل غمزدای ساتی انیسیت خود افضله ساتی
باشد که شود دل عراقی چون جام جهان نلای ساتی	
اندوه کنی چه عراقی غمگین مگر از فراق یاری خون خور که درین سرای پر غم یاران ز شراب وصل مستند ناگشته دمی ز خویش فانی جان کن که نه لایق مصالمتی	مانا که ز جفت خویش طامی شدریده مگر ز اشتیاقی با هجر همیشه هم و ساتی مخمور تو از شراب و ساتی خواهی که شوی بدوست باقی خون خور که تو در خور فراقی
چون لایق نیست وصل یار ای کاش نبود ای عراقی	
از کرم در من بچاره نظر کن نفس آتش عشق تو نهان جگر من سوز روی بنمای که تا پیش رخت جان بدیم در سرم نیست بجز دیدن تو سودای پیش از آن دم که مرا جان بلب آمد ناگاه خود توانصان بده بلبل جان شاق	که ندارم بجز از لطف تو فریاد رسته لیکن از بیم نیام که برآرم نفس چه زیان دارد اگر سود کند از تو کس در دلم نیست بجز پیش تو مردن هست نظری کن که نمازت مرا عمر بیه بی گلستان رخت چند بود در تنفس
مکن از خاک درت بنده عراقی را دور بیش و یا کم نشود قیمت گوهر ز رخس	
نگار اگر چه از من بر شکستی ربودی دل ز من چون رخ نمود	ز جانم بنده ام هر جا که هستی شکستی شبت من چون بر شکستی

چرا پیوستی ایجان من اول ز نویش لب چو مرهم می ندادی ز مبرک شتم صد حیلہ کردی اگر چه یافتی از کشتنم ریج	چو آخر مهر از من می گستی ز نویش غمزه جانم از چه خستی چو غمزم ریختی فارغ شستی از زحمتم نام باری باز رستی
مرا کشتی بطنه انگاه گوئی عراقی از کف من نایب هستی	
ای تو زنده جسم و جان من کیستی مهر ز من گشته باد گردان شسته چونکه ز من جدا نه چیت که آشنانه از تو بمن رسد اثرنی بخت کنم نظر صید دلم بدام تو مونس جرج رام تو	شفیقه تو انس من جان انس کیستی ریج من شکسته راحت جان کیستی گیرم ازان مانه آخر ازان کیستی از تو دو کون بخیر پس تو عیان کیستی ای دو جهان غلام تو جان جهان کیستی
بر سر کوشت چون سگان هر سحری نغان کنان بهیج مگوی ای فلان تو ز سگان کیستی	
ای عشق بمن کجا افتاد ای چو بربان رسیدم از تو از بار خودم جدا فکندی هرگز نگفتم ترا فراموش خرم بغم تو چون نباشم تا چند خوری دلاغم جان	وی درو بین چه رو نهاد پس رحمت در دوسر که داد آخر من از کجا افتاد ای آنکه مرا همیشه یاد چون تو بغم همیشه شاد با غم همه وقت در جاد
بگذر ز سر جهان عراقی از کار نبودی و نژاد	
چه کردم دلبر از من چه دیدی چه افتاد که از من سیر گشتی	که کلی از من بدیل ر بود چرا یکبارگی از من برید

من از عشقت گریبان جاگ کردم بسی گفتم که مشقه گفت دشمن چرا کردی بکام دشمنانم اگر کام تو دشمن کامیم بود به تیر غمزه جان دل چه دور نخیده یک گل از بتا شادی ملکن آزاد و مفروشتم اگر چه	تو خوش خوش من از من بر کشید علی الرغم من مسکین شنیده نکوئی تو درین معنی چه دید بکام خوشتن باری رسید که از رخ پرده صبرم درید ز غم صد خار در جانم خلید بخوبی صد چو من بنده خرید
گزیدی هر کس را بهر کار عراقی را ز بهر غم گزیدی	
چه کرده ام که دلم از فراق خون کردی چه شد ز غم دل پر حسرتم بیا زردی سخت از چه بصد یا ریم در خوابی همه حدیث وفاد وصال من گفتم ز اشتیاق تو جانم لب رسید یا لوامی عشق بر افراختی حیان در دل کنون که با تو شد رست چون الف مکتا نگفته بودی بیدا و کم کنم روزی بزار بار بگفتی نگو کنم کار ت بدشمنی نکند عکس آن بجای کسی بسوخته دل و جانم گداختی جگر کجا بدگره وصل تو ره توانم یافت	چه او تمام که در دلم فزون کردی چه شد که جان خنیم ز غصه خون کردی با خیز چه بصد زاریم بدون کردی چو عاشق تو شدم قصه باز گون کردی نظر بجال دلم کن ببین که چون کردی که در زمان علم صبر سرنگون کردی ز بار محنت پشتم دوتا چونون کردی چو کم نگردی باری چرا فزون کردی نکو نگردی و از بدتر کنون کردی که تو بدوستی آن با من نبون کردی باقش غمت از بسکه آزمون کردی چو تو مرا بدرستی ز منهنون کردی
سیاه روی دو عالم شدم که در خم فقر کسیم سخت عراقی سیاه گون کردی	

جانان فطری بانگودی مارا بوصال وعده داد یک دم بر او مانودی یک وعده خود بسر برد هر ناله که بر در تو کردیم در گوی تو آمیم و مارا ره نیست که در دل تو گنج	باخوشتن آشنا نکردی وان وعده خود وفا نکردی یک حاجت مار و انکودی یک کار برای ما نکردی نشنیدی و گوش و انکودی بر خاک در توجبا نکردی چون بر در خود را نکردی
--	---

در دِل خسته عراقی
 دیدی مگر م دور انکودی

چه بد که دم حیرا بمن نزدیک چه افتاد که از من دوری بهر تر دامن رخ می نانی مرا گفتی رسم روزیت فراد دمی از مرده بیرون آتی باز هم از لطف تو بکشاید مرا خستم برگزیدی از دو عالم لب خود بر لب من می نهاد خوشا آن دم که بهن شاد خرم ز بیم دشمنان با من نهان چه عفتا تا بچنگ آری مرا باز مرا چون صید خود کردی با خر تو با من آفران پیوستی ای جان از ان دم باز گشتی عاشق من	که ناگه روی از من در شد چرا یکبارگی از من رُمید چرا از دیده من ناپدید عفا اندنیک فرایم رسید که کله پرده صبرم درید که جمله بستگیها را کلید چو طغله در بر من می پرورید حیات تازه در من میدید میان انجمن خوش میچید لب زیرین بدندان میگزید و رانی هر دو عالم می پرید شدی با آشیان او آرمید که بر قدم لباس خود برید که در من خوبانی من نزدیک
--	---

من ارچه از تو محی آیم بدیدار
تو نیز اندر جهان از من بدیدار

بیایا بیدلان رازار بینی تن در ماندگان رنجور یابی بکوی عاشقان خود گذر کن میان خاک و خون افتان و خیزان بساجان غریز مستندان یکه اندر دل زار ضعیفان نه بینی هیچ شادی دل ما ولا با این همه امید در بند	روان خستگان افکار بینی دل بچارگان بیمار بینی که برخاک در خود خوار بینی ز هر جانب دوصد خونخوار بینی که برخاک در خود خوار بینی نظر کن تا غم و تیار بینی ولی اندوه و غم بسیار بینی مگر روزی رخ کو لدار بینی
--	---

چو افتادی عراقی رخ مگردان
اگر خواهی که رو به یار بینی

گریه سودا به یار داشتی در نه غیرت دم فرو بستی بر ره دوست گریه بودی در وصالش بساختی کارم چه غم بودی در دین تیار یار در کارم از نظر کردی زان فراموش عهد دشنامی روزگارم شد از غافلیم بی رخ یار ناخوش است جهان	کی چنین ناله زار داشتی ناله مردم هزار داشتی روز و شب ز نهار داشتی با فراقش چه کار داشتی با غمش غمگسار داشتی به ازین کار و بار داشتی کاشکے یادگار داشتی ما تم روزگار داشتی چه خوشستی که یار داشتی
--	--

اگر عراقی بدون شدمی میان
دیر اندر کف سدا شستی

پیش از نیم خوشترک میداشتی باز بر خاکم چرا سینه افکنی من هنوز از عشق جان میگیرم تا نیا بم بکیم از محنت خلاص تاشب خودی کنی بر جان من من ندارم عاقبت آزار تو	تا چه کردم که کفرم بگذاشتی چون مرا از خاک راه برداشتی تو مرا خود مرده انگاشتی صد بلا بر جان من بگاشتی صد عسل از عاشقی بفراشتی جنگ بگذار آشتی کن آشتی
هان عراقی خون گری گامید تو انجیان نآمد که می پنداشتی	
ای دوست مگر بر من بی یار نباشا در کار من غمزه اید دست نظر کن زان پیش که از حسرت رومی تو بهیرم اینک بامیدی بدرت آمده ام باز منع دل من بی پر و پرده از باندست آن رفت که آید ز من دل شده کاری	کیا بر غمت کشت دل آزار نباشا بر حال من دل شده ای یار نباشا بس دور باندم ز تو یار نباشا این بارو که میجو دگر یار نباشا در چاه فراق تو گرفتار نباشا اکنون که فرو مانده ام از کار نباشا
از کرده عراقی خجل و خوار بماند مگذار چنینم خجل و خوار نباشا	
چه خوش باشد دلا که عشق یار بهر آن میری چو با تو شاو بشیند ز دست نیست بخیری حیات جاودان خواهی بروی او بر نشان جان بعضی زیستش باشد که نزد دوست جان بازی در آن محطه که نباید جمال خود عجب نبود به منی عاشقانش که چون در خاک و خون افتند اگر تو زندگی خواهی دل از جان جان بسل	شراب شوق او در کام و نامش بر زبان میری چه از رخ پرده بگیرد پیشش و مان میری بقای سرمدی با بی پیشش جان نشان میری حقیقت مردن آن باشد که دور از دوستان میری که از حیرت رنگشت تعجب در میان میری تو نیز از عاشقی باید که اندر خون چکان میری نیایی زندگی تا تو ز بهر این دآن میری

مقام تو در ای غرش از دون منتی خواهی بنوعی ز زندگانی کن که راحت یابی از مردن اگر مشتاق جانانی چو مردی جاودانستی بدو گزیده یابی ز مرگ آشایش کله	که چون زبان رین عالم ز بهر یک دنوان میری ببین چون می نی امر و زود آبخان میری و اگر غش و گریه داری ندانم تا چنان میری و اگر زنده بمانی تو ضرورت جان کن میری
--	---

عراقی گفتنت سہلت ولیکن فعلے باید

و اگر تو ہم از آسانی بہ مردن انجوان میری

گر بر خسار تو اید دست نظر داشته چون بن بخیار از دست ندانم خبری در میان آمدی چون سز رفت با تو گر ببادی جگم دعدہ چو ملت منہم گفتیم صبر کن از صبر آید کار خود کجا آمدی اندر نظم آید آن دل گم گشته خود بار در گریافتی گر ز روی و لب هیچ نصیبم بود کردی بر سر کویت گم افشانها	نظر از روی خوشت بہر چه برداشتم باز از بخیاری کاش خبر داشته از سز رفت اگر هیچ کمر داشته کی دل دیدہ پر از خون جگر داشته کردی صبر ز روی تو اگر داشته گر ز خاک در تو کحل بصر داشته بر سر کوی تو گنج گذر داشته بہر بیاری دل گل بشکر داشته بجز از اشک اگر هیچ گہر داشته
--	---

اگر عراقی نہ بدی بندہ نور بصیر

بہنج خوب تو بہر خطہ نظر داشته

نگوئی یار کای غمخوار چو نے کجائی با فراقم در چکار سے مرا گوئی کہ بیمارم ز بیمار نیاری یاد از من کای ز غم زار مرا اگر چه ز غم جان بر لب آید اگر چه بینیم غلطان خون	ہمیشہ با غم و بیمار چو نے جدا افتادہ از دلدار چو نے بہر سی ہر سچ کای بیمار چو نے درین پنج و غم بسیار چو نے نخواہی گفت کای غمخوار چو نے نگوئی کا خیر ای افکار چو نے
--	---

سحر که با خیالت دیده میگفت
خیالت گفت آری نیک ارم
که هر شب با من بیدار چو نه
ز بهر تو که هر شب زار چو نه

سگ کویت عراقی را نگوید
شبه کای یار من بی یار چو نه

ای دوست الیفات که جانم بسوخته
در بونته بلاتن زارم که اختی
وانم که سوختی زلف عشق خود را
میسوزیم در دلج برون و آتش
ز آتش چگونه سوزد پروانه دیده
سود و زریان منج جهان خرد نبود
تا کی رحمت تو بر آرم ز سینه آه
بر خاک در که تو طعیم بسوی زخم
فریاد کنه فراق روانم بسوخته
در آتش عنادل و جانم بسوخته
لیکن ندانم آنکه چنانم بسوخته
پیدا نمیشود که نهانم بسوخته
زاندریشه فراق چنانم بسوخته
آتش زدی و سود و زیانم بسوخته
کز آه سوزناک دلم بسوخته
چون مرغ نیم شسته طایلم بسوخته

تا گفتمت که کام عراقی ز لب بد
کامم که استخه در زبانم بسوخته

در جهان کزین یار داشته
دست کی شستمه بخون جگر
گر نبرده قراز و آرم
ور مرا عشق کترک داد
وز نگارم تبین نظر کرد
دل اگر در میان کم نشد
با سیاه غمش بر آمده
در جهان خود چکار داشته
گر یکف در نگار داشته
جائے آخر قرار داشته
قول او استوار داشته
به ازین کار و باز داشته
دلبر اندر کنار داشته
با خود از سخت یار داشته

با عراقی اگر دلا در بر
روز و شب کار و باز داشته

چو برقع از رخ زیبای خود بر اندازی نقاب روی تو جانان منم که چون کوئی عجب تر آنکه جان از تو برون انداخت ز نقش روی تو با هیچکس نشان ندیدم ز رخ نقاب بر انداز گو بسوز جهان رخ تو را ز همه عالم آشکارا کرد ز رخ نقاب بر انداز و بس تماشا کن به تیر عمزه چرخسته میکنی دلها و لکم که در سزاف تیر شد طمع دارد اگر تن است اگر جان فدای تست همه بساز با من میکنم که سازم توام صدای صوت توام گرچه زار می نالم از آن خوش است همی که ام بگوش جان بهر چه می نگرم چون رخ تو می بینم کمال حسن ترا چون نهاسیته نبود	بگو نظاره کنان را صلاهی جانبازی ز رخ نقاب بر افکن مرا بر اندازی بصد زبان و تو با روی منور مسازی زمان زمان ز رخ نقش دیگر اندازی که شمع روشنی آنکه دهد که بگذری بلی عجب بود ز آفتاب غمازی که عاشقان تو چون میکنند جانبازی چو چاره دل بیچارگان نمی سازی ز پای بوس تو بر کردن سهرافرازی بهیچ وجه مرا با تو نیست انبازی ز پرده ساز نباشد غریب مسازی بدین خوشم که تو با ناله ام هم آوازی که هیچ دم نزنم تا تو ام نه بنوازی نگویم از همه خوبان بحسن ممتازی چگونه بر رخ زیبات برقع اندازی
---	--

همای عشق عجمی چو بال باز کند
 کسی بدو نرسد از بلندی پروازی

که بود کین در در را در مان کنی که بسازی چاره بیچاره که برون آئی ز پرده آشکار چند گوگردانی از سر گشته در بیابان غم وقت این دم بسکه غم خوردم ز جان سیر آدم	که بود کین ز رخ را آسان کنی بیدار از که دوامی جان کنی چند روزی خوب را نهان کنی عاجزی را چند سرگردان کنی کابر رحمت بر سرم باران کنی چند بر خوان غم همان کنی
--	--

دور سوز من گذشت از اسما	چند از تاب غم سوزان کنه
همچو ابراهیم از لطفت منور گزینیان از شمع بستان کنه	
در کار من در هم آخر نظری فرما بر جان جگر خواری و ز دست غمت زاری تا کی بود این محنت تا چند کسرم ز حمت خون جگر من خور دی جانم لب آور دی بس جان و دلم مرده که روی تو شد زنده در کار من بیدل نا بوده بکام دل	بر حال من بر غم آخر نظری فرما تا بوده دس خرم آخر نظری فرما مردم ز غمت یکدم آخر نظری فرما تا کی دمی ای جانم آخر نظری فرما بر نه بدلم مرهم آخر نظری فرما تا چند کسرم تا هم آخر نظری فرما
گریزانکه عراقی نیست شایسته راز تو چون هست دلش محرم آخر نظری فرما	
ای ز غم فراق تو جان مرا شکایتی گریه بزم از غمت هم نمکنی بمن نظر ورنه نشانم تو که کنم جان بزم ز دست تو دل ز فراق گشت خون جان لب آمد از غمت بر دامن هوای تو جان عزت زای در رخ	بر در تو نشستم منتظر عنایتی در همه خون کنی دلم هم نگنم شکایتی نیت از آنکه تا ابد عشق ترا نمائیت رحمتم آید از کس از غم تو حکایتی کشت مرا خضای تویی سبب اجنایتی
خسته عراقی آن تست دور کن ز دور گشت تا زود فغان کمان از تو بهر ولایتی	
رباعیات	
اندر ره عشق دی و کی پیدایت مردان رهش ز خویش پوشیده روند	مستان شده اند و هیچ می پیدایت زان بر سر کوی عشق بی پیدایت
وله	
ای دل قلم نقیض معامی باش	فراس بر پرده سودا می باش

مانند پیکار بگردش	می گردد و بطبع پای بر جامی بخش
وله	وله
انتهی دل دوست خوش هوای داری	پیدا است که بوی آشنای داری
خاک کف تو چو سرمه در دیده کشم	زیرا که نشان از کف پای داری
وله	وله
غمم گردد دل به بهر آن میگردد	شادی به بهر بهنجب آن میگردد
ز زینهار که قطب فلک دایره دارم	در دیده صاحب نظران میگردد
وله	وله
بهر دل بدستانت رساند روزی	هم جان بر جانانت رساند روزی
از دست مده دامن دردی که مراست	کین درد بد درمانت رساند روزی
وله	وله
از گلشن جان بهجری خار نیست	میلت بطبیعت است دشوار نیست
از جمل بدان که تو یکی ده گردی	در هستی حق نیست شوی کار نیست
وله	وله
بان راز دل خسته مانا نش مکن	بایاد عنبر ز خویش برخاش مکن
آن دل که بهر دو کون سر در نازد	اکنون که اسیرت سوا نش مکن
وله	وله
با حکم خدائے که قضایش نیست	مے سازد لا مگر رضایش نیست
ایزد بکدام گنم داد جزا	تو بهر گناهی که جزایش نیست
وله	وله
ای کاش ندانمی که خود کیستی	تا در فطرتش بهتر ازین زیستی
یا جمله تنم دیده شدی تا شب روز	در حیرت عمر رفت بگذر نیستی
وله	وله

خورشیدی و بر طرف چمن میگذری	کردم نظری سوی گل از بنجر
آمد بر من زگار و در گوشم گفت	رخسار من اینجا است تو گل دیگر
وله	
ای دل پس ز بنجر تو دیوانه نشین	در دامن درد خویش مردانه نشین
ز آمد شد بیوده تو خود را سپی کن	معتشوق چو خانگیست در خانه نشین
وله	
پیوسته صبور و رنج کش میباشیم	و اندر پی عاشقان ترش میباشیم
دل در دو جهان هیچ نخواهم بستن	با آنکه مرا خوش است خوش میباشیم
وله	
آن وصل تو باز آرزو میکنم	گفتم بتو باز آرزو میکنم
حققت برت نیاز تا روز سپید	شبهای دراز آرزو میکنم
وله	
باز از کسی کنز تو گزیرش نبود	جز بندگی تو در ضمیرش نبود
بخشای بر آن کسی که هر شب تا روز	جز آب و دیده و تسکیرش نبود
وله	
ای دوست بیا که بتو آرازمیت	در بزم طرب بتو می و جام نمیت
کام دل و آرزوی من دیدن است	جز دیدن روی تو دیگر کام نمیت
وله	
پیری ز خرابات برون آمده است	دل رفته ز دست جام می بر کف است
گفتا می نوش کا ندرین عالم نیست	جز دست کسی ز خوشیتن باز نرست
وله	
در داکه دلم خبیر ز دلدا نیافت	از گلبن وصل تو بنجر خار نیافت
عمری بامید حلقه زد بر در تو	چون حلقه برون دگر بار نیافت

	وله	
تاریک ترست و من بگردد نقصان یا نیست شب حجب ترا چون پایان		هر دم شب هجران تو ای جان جهان یا دیده بخت من مگر کور شد ترست
	وله	
در من نظری کن که ز هر بد ترم کز لطف تو من امید هرگز نبرم		بی روی تو اید دست بجان خطرم جانان تو بیکبارگی از من نه بری
	وله	
گر ناز کن و دگر نواز دشايد کز روی بد کس نکند ناید		یاری که نکو بخت و بد بختايد رویش نیکوست من بدانم خوشايد
	وله	
جان داروی عاشقان رخ جانانست دریاب مرا که در دبی پایانست		پیار تو ام روی تو ام در ناست بخت تاب که جانم لب آمد بی تو
	وله	
یک دم رخ تو لب رود از یادم ز اندم که ز نزدیک تو دور افتادم		اے یاد رخ تو که در هر دم شادم باید تو اید دست همی خوش بودم
	وله	
یا جان ز سر کوی تو بهور شود از خاک قدرها س تو پر نور شود		حاشا که دل از خاک درت دور شود این دیده تاریک من آخر روزی
	وله	
ننگ همه دوستان و خوشان مایم گرمی طلبی بیا که ایشان مایم		امروز بشهر دل پریشان مایم رندان معاشران رسوا شده را
	وله	
هد آرزو روی تو خوننا به گریست		ای آنکه دو دیده در جالت نگرست

بیچاره بمانده ام درغیا بے تو	بیچاره کسے کہ بی تو اش با پذیرست
وله	وله
رخ عرصہ کنیم کوی این ز سرہ نیست	جان پیش کنیم کوی کو ہر سرہ نیست
امی دل میزند مایہ ماسرہ نیست	سر مایہ جو قلب بست عجب گریہ نیست
وله	وله
بی رودے تو عاشق رخ گل چه کند	بی موی خوشت بوی سنبل چه کند
آنکس کہ ز جام عشق تو سرست	انصاف بدہ بستے مل چه کند
وله	وله
بازم غم عشق یار در کار آورد	غم در دل من بہن چه تیار آورد
ہر سال بہار ما گل آوردی بار	امسال بجای گل ہستہ خار آورد
وله	وله
ہر لحظہ ز چہرہ آتشی افزوری	تا جان من سوختہ دل را سوزی
چون دوست نداری تو بد آموزان را	ای نیک توان بد از کہ می آموزی
وله	وله
از آتش عشق چه روانم سوزی	وز ناوک غمزہ چند جانم دوزی
گوئی کہ مخور غم چه خورم گیر خورم	چون نیست مرا بجز غم تو روزے روزی
وله	وله
بگذار اگر چه زندم داو باشم	تا خاک سر کوی تو بر سر باشم
بگذار کہ بگذرم بکویت نفسے	در عمر مگر یک نفسی خودش باشم
وله	وله
ملک دوزجہان را بطلبکار دہند	دین سود و زیان را بخجیلار دہند
بوسے کہ صبا ز کوسے جانان آرد	وقت سحر آنرا بہن زار دہند
وله	وله

آن دوستی قدیم با چون گشت	ماندست بجای یا در گون گشت
از تو خبر نمیت که با من چه نه	باری دل من ز عشق تو خون گشت
وله	وله
بیزار شازم من شکسته همه کس	من مانده ام اکنون و تو و لطف تو بس
فریاد رسه ندارم ای جان جهان	در جمله جهان بجز تو فریادم رس
وله	وله
دارم دلکے بر تنغ هجران خسته	از یارب را و با غمش پیوسته
آیا بود آنکه باز دیگر بینم	بایار شسته و زخم دارسته
وله	وله
آید بر کوی تو مکین در پیش	با چشم پر آب بادل پاره ریش
بگذار که در بای تو اندازد سر	کو بے رخ خوب تو ندارد سر خوش
وله	وله
ای نفس خمیس رو تباهی میکن	تا جان خسته است رو سیاهی میکن
اکنون چو امید من فکندی ز خاک	خاکت بستر هراخیه خواهی میکن
وله	وله
تو واقف اسرار من آگاه شوی	کنز دیده دل بنده آن ماه شوی
روزیت اگر بروز من بنشانے	از حالت شهبای من آگاه شوی
وله	وله
دل در طلبت هر دو جهان میبازد	وز هر دو جهان سود و زیان میبازد
مانده پروانه که بر شمع زند	بر عین تو جان خود و عیان میبازد
وله	وله
دل جز بد و زلف مشکبارش ندهند	جان جز بد و لعل آبدارش ندهند
در بارگاه وصل جلالش میگفت	ای هر که نه عاشق است بارش ندهند

	وله	
دل بر تو نهم ز غم بداندیشان را گر غم مرا در سر و کار تو شود		دلت تو نهم سستینه ایشان را عمد تو میراث دهم خویشان را
	وله	
اندریشه عشقت دم سرد آرد بار از اشک زخم ز خاک نمناک ترست		تخم هجرت ز میوه درد آرد بار هر خار که روید گل زرد آرد بار
	وله	
عشق تو ز دست ساقیان باد به برخت بس زاهد خرقه پوش سجاده نشین		دزدیده بس به خون دل ساده برخت کز عشق قومی بر سر سجاده برخت
	وله	
اندر همه عمر خود شبی وقت نماز برداشت ز رخ نقاب میگفت مرا		آمد بر من خیال معشوق فراز باری بنگر که از که می مانی باز
	وله	
چون قصه هجران و فراق آغازم هر شام که بگذشت مرا غمگین دیدم		از آتش دل چو شمع فوش بگذردم می سوزم و در فراق شان میمانم
	وله	
قومی هستند که ز گل موزه کنند قومی دگر باز ازین عجب تر ما را		قومی دیگر که روزه بر روزه کنند هر شب بفلک روند و در پوزه کنند
	وله	
چون سایه دوست بر زمین می افتد ای دیده تو کام خویش باری بتان		بر خاک دهم ز رشک کین می افتد رویت که فرستد چنین می افتد
	وله	
		از آه دلی ز خویش تن میخوابم و آسوده کسی ز جان و تن میخوابم

آن به که چنان شوم که او نخواهد	آیین کار چنان نیست که من میخواهم
وله	وله
گل صبحم از باد بر شفت و بخت	باباد صبا حکایتی گفت و بخت
بد عهدی عمر بین که گل در ده روز	سر بر زده غنچه گشت و بخت
وله	وله
چون در دولت آن بود که گیری یار	بر گردی ازین دل شده بی آزار
چون روز دواغ بود بایسته گفت	تا سیرت و دیده بدیدے بارے
وله	وله
گر یونس و هارے رے یافتے	ز و پارے مرے ہے یافتے
در آتش دل سوختے سرتاپاے	از ویدہ اگر نے نے یافتے
وله	وله
در واقعہ مشکل است ایام نگر	جاییت ترا عقل دران جام نگر
ترسم کہ بپوے دانہ در دم شو	ای دوست ہمنہ دانہ مبین ام نگر
وله	وله
تا من نہ بری کہ مشکلی نیست مرا	در ہر نفسے در دلی نیست مرا
مشکل ترا زین حیث کہ ایام شباب	ضائع شدہ بیع منزلی نیست مرا
وله	وله
در عشق تو بی تو چون توان است بگو	در آرام دلم خبر تو دگر کیست بگو
بابت خود این دشمنی از بہر چیست	بجز دوستی تو جہم ما چیست بگو
وله	وله
ای یاد تو آفت سکون ل من	بجز و غم تو رنجتہ خون دل من
من دامنم و دل کہ در فراق تو چو غم	کس را چہ خبر از اندر زان دل من
وله	وله

گفتم که اگر چه آفت جان من گفت که اگر بنده فرمان من	جان پیش کشم ترا که جانان منی آن دگر آن مباش چون آن منی
وله	وله
از روز وجودم شفق پیش نماند از دست یغمم سبقت باقی نیت	وز گلشن جانم عرق پیش نماند دریاب که از من درستی پیش نماند
وله	وله
ای کز ده غمت بادل من روی برو اندر طلبت چه لولیان میگردد	زلفت تو کند حال دلم موی بکوس دور از در تو در بدر و کوی بکوس
وله	وله
گر دانه فلک دلیر و دیرست که هست یاران همه رفتند و شد دیرسته	غرنده لبان شیر و دیرست که هست مانیز رویم دیر و دیرست که هست
وله	وله
گر من بصلاح خویش کوشان بدم اکنون که اسیر درند و میخوار شدم	سالار همه کبود پوشان بدم ای کاش غلام می فروشان بدم
وله	وله
دی شب دل من خیال تو همان شد از آب و دیده شربت پیش آورد	برخوان تکلف جگری بریان شد بیچاره خجل گشت ولیکن آن شد
وله	وله
پرسیدم از آن کسی که برمان نیست بکشاد زبان او گفت ای صفت رای	کان کیت که او حقیقت جان نیست این منطق طیرست سلیمان نیست
وله	وله
در کوی تو عاشقان برانید و روند ما بر در تو چو خاک ماندیم بقیه	خون جگر از دیده کشا میند و روند ورن دگر آن چو باد آید و روند

وله

خود طفل خودم عشق ما دایه هست	ما هم که بے مالی ما مایه ماست
وین طسره نه که همسایه ماسایه هست	ننه ارجله عروس غیب همسایه ماست

وله

وز کرده خوشی تن بدردم چکنم	بانفس خیس در نبردم چکنم
زان شرم که دیدی که چه کردم چکنم	گیرم ملک که در گزاردی گنم

وله

مانا که نبرم مراد آدم دادند	درسا بقه چون قسار عالم دادند
نه پیش کبس دهندونه کم دادند	آن قاعده و قسار کانوز افتاد

وله

درسایه لطف لایزاله گیرم	یارب بتو در گریختیم بپذیرم
تقدیر تو کردی تو کن تدبیرم	کس را گذر از جاده تقدیر تو نیست

وله

آید بفسان ز دست ما ساغر ما	از باده عشق شد مگر گوهر ما
مادر سمری شدیم و می در سر ما	از بکه نه خوریم می را بر ما

وله

با چو تو چند هم دناست دارم	ای دوست بیا که با تو باست دارم
زین درد که از درد عراست دارم	در من نظری کن که مگر باز هم

وله

با جام جهان نماست باست دارم	امشب نظر بر روی ساقی دارم
با همدم روح هم دناست دارم	شاید که بر افلاک زخم خیزد زانکه

وله

دزخون جگر شراب خو هی دارم	جانان ز دل ارکباب خواهی دارم
---------------------------	------------------------------

با آنکه ندارم از جهان بر جگر آب	هر چند زویده آب خواهی دارم
وله	وله
ای لطف تو دستگیر هر بیهوش	احسان تو پای مرد هر شاه و گدای
من نولیکم گدا به بی برگ نوا	لوی گدا به راعطای فرمای
وله	وله
سنة بر سر کو تو دلم یافته جا	نے در حرم وصل نهاد جان پاک
سرشته چنین چند دهم بیهوش	ای راه نما مرا بخود راه نما
وله	وله
عشقه نبود چو عشق لولی و گدای	افکنده کلاه از سر و نعلین از پای
پا بر سر جان نهاده دل کرده خدا	بگذاشته از بهر یکی هر دو سرا
وله	وله
پیری بدد آمد از خرابات فنا	در گوش دلم گفت که ای شیفته را
گریه طلبی بقای جاوید مباش	بی باد و روشن اندین تیره سرا
وله	وله
با آنکه خویش آید از تو ای یار حفا	لیکن هرگز جفا نباشد چو وفا
با این همه راضیم بدشنام از تو	از دوست چه دشنام چه نفرین چه دوا
وله	وله
ای دوست فتاد با تو خالی دل را	نگذار از لطف خویش خالی دل را
نزد بجمال خود بسیارانی دل را	زیرا که تو بس لائق حالی دل را
وله	وله
سودای تو کرد لا و باله دل را	عشق تو فرو دغصه حالم دل را
هر چند ز چشم دوری ای بنیای	نزدیک منی چو در خیال دل را
وله	وله

ای روی تو آرزوے دیرینه ما از صیقل آه مے زدائیم درون	همزه مهر تو نیست در دل و سینما تا عکس رخت فتد در آئینه ما
وله	وله
از آب و گل عالمی پیرداخته اند خود مسپ گونیدراز و خود میشوند	خود را بمیان آن در انداخته اند وز ما دشما بهانه بر ساخته اند
وله	وله
آوازه حسنت ز جهان میشنوم آن بخت ندارم که به بنیم رویت	شرح غمت از پیر و جوان میشنوم باری نامت ازین دآن مے شنوم
وله	وله
ای کرده بمن غم تو بیداد بسی جانان چه بود زیان اگر سود کند	در یاب که نیت جز تو ام هیچ کسی از خوان سگان سرکویت مگسی
وله	وله
مسکین دل من که بی سرانجام بماند در آرزوی یار بے سود بخت	در بزم طرب بی می و بی جام بماند سوداش و آرزوی او خام بماند
وله	وله
در دام غمت دلم زبون افتادست شاید که بپرستی دلم شاد کنی	در یاب که خسته سنگون افتادست چون میدانی که بی تو چون افتادست
وله	وله
نمے کرده شبنم بر سرکویت گذری نمے یافته از تو اثرے یا خبری	نمے بوی خوشت بمن رسیده سحری عمرم بگذشت بی تو آخر نظری
وله	وله
در دل غم تو بسی پریشانی کرد دور از تو نماند بر جگر آب مرا	حال دل من چنانکه میدانی کرد از بسکه دو چشمم گهر افشانی کرد

	وله	
ای جان جهان ترا از جان میطلبم	سرگشته ترا اگر جهان میطلبم	
تو در دل من نشسته من شب و روز	از تو ز جهان نیا نشان میطلبم	
	وله	
آیا خبرت شود عیسا نم روزی	نمی بردم خود دهمی نشا نم روزی	
دوام که نگیری ای دل جان ستم	در پای تو جان و دل نشا نم روزی	
	وله	
ای عمر عزیز برده بی یار بسر	تا کرده دمی بر در و لدا ره گذر	
جانم بنشین و ماتم خود میدار	کان رفت که آید از تو کاری دیگر	
	وله	
هر بوی که از مشک تر نفل شنوی	از دولت آن زلف چون بل شنوی	
چون نغمه بلبل ز پی گل شنوی	گل گفته بود که چه بلبل شنوی	
	وله	
افسوس که ایام جوانی بگذشت	سرمایه عمر جاودانی بگذشت	
تشنه بکنار جوی چند آن خفتم	کنز جوی من آب زندگانی بگذشت	
	وله	
چون درد نداری ای دل سرگردان	رفتن بسر طبیب بیفایده دان	
رخ باز نمای تا روان جان بدهم	در پیش رخ تو میتوانم روان جان	
	وله	
هر شب بدر کوی تو آیم بغبان	باشد که کنی در دلم را در مان	
گر بر در تو بار نیام روزی	از پیش گمان کوی خویشم بران	
	وله	
دل منکیش ز گسستت آرام	جان شعله آن زلف خوشستت آرام	

سرگردانم ز هر چه معلوم نیست	در پای که افتم که بدست آرم	وله
دل در طلب دولت دون هیچ منه	بر دل غم او کم و فزون هیچ منه	وله
خواهی که ببارگاه شاهی برتشی	از کوی طلب پای برون هیچ منه	وله
دل ز آرزوی تو بقرار است هنوز	جان در طلبت بر سر کار است هنوز	وله
دیده بجاالت ارچه روشن شد لیک	هم بر سر آن گریه زار است هنوز	وله
دل سوختگان را خدای عشق تو نیست	مشتاق هو را خبر از عشق تو نیست	وله
در هر دو جهان نظر همی کردم	ز آن هیچ مقام برتر از عشق تو نیست	وله
در عشق تو زار تر ز رموی تو شدیم	خاک قدم سگان کوی تو شدیم	وله
روی دل هر کس بیتی دیگر شد	ماییم که بت پرست روی تو شدیم	وله
در عشق بر از همه گره بتوانی	مانا طلب کس مکن تا دانی	وله
تا با دگرانت سروکاری باشد	بما سرو کارت بنود نادانی	وله
در عشق بے گریه طاعت بری	تا طن نبری جان بقیامت بری	وله
انصاف ده از خویشین ای خام طمع	عاشق شوی و جان بسلامت بری	وله
در عشق تو ام واقعه بسیار افتاد	لیکن نه بد نیسان که ازین بار افتاد	وله
عیسی چو رخت بدید دل شیدا شد	از خرقه و سجا ده زینار افتاد	وله

زمان پیش که این چرخ معلا کردید	وز آب و گل این نقشش معما کردند
جامی از مے عشق تو بر ما کردند	صبر و خسر و ما همه نغمه کردند

وله

آنم که تو ام ز خاک برداشته	نقشم براد خویش نبکاشته
کارم براد من چو بگذاشته	میر ویم از انسان که تو ام کاشته

وله

حسنت بازل نظر چو در کارم کرد	بنمود جمال و عاشق زارم کرد
من خفته بودم مبار در کتم عدم	حسن تو بدست عشق بیدارم کرد

وله

در بند گره کشای می باید بود	ره گم شده رهنمای می باید بود
یک سال و هزار سال می باید رفت	یک جامی و هزار جام می باید بود

وله

ای زندگه و قلب و تو انم همه تو	جانی و دلی ای دل و جانم همه تو
تو هستی من شوی از انم همه من	من نیست شدم در تو از انم همه تو

وله

امشب چو جمال داده شب میباش	ره طلعت و گلرخ و شکر لب میباش
ای شب چو من از تو روز خود یافته ام	تا صبح قیامت ندید شب میباش

وله

در کوی خسرات بتو آمده ام	یار کس دارم برای او آمده ام
گر یار مرا کوزه کشته خسرا مید	من خود بکشیدن سبوا آمده ام

وله

زنجیر سزاف تو تاب از چه گرفت	وان چشم خارین تو خواب از چه گرفت
چون هیچ کس بر گلی بر تو نزد	سترا قدمت بوی گلاب از چه گرفت

وله	
در گوشه گرفت تو در دسواسی کس شناسد ترا تو کس الباسی	اگر شهره شوی بشهرش الناسی به زان نبود گر خضر و الیاسی
وله	
سودای تو حد عقل انسانی نیست سهل است اگر اتصال جسمانی نیست	عشق تو ز عالم هیولانی نیست مارا تبتوا اتحاد روحانی نیست
وله	
در راه خطا و ناصوابی رفتم در یاب که گر تو در نیاب رفتم	عمریت که در کوی خرابی رفتم کار من سر بر پریشان شده را
وله	
بی جرم و گناه در جهان کیت بگو پس فرق میان ما و تو چیست بگو	آن کیت که بے جرم گنه زیت بگو من بد کنم و تو بد مکافات کنی
وله	
وز رحمت تو به بندگان داده نوید در نامه خود بجای یک موسی سفید	ای از کرمت مصلح و نفع با مید شد موسی سپید و من را کرده نیم
وله	
در پرده اسرار شدن نتوانند در بند کشایش همه سرگردانند	کنزیت خرد که هست اگر به خوانند صند و قی به سر عدم بس عجب است
وله	
مزدگردش روزگار رخ چون گل زرد شادی نخورد و لیک غم باید خورد	از نخبت بفریادم و از چرخ بدرد ای دل ز پله دصال چنبدین بگرد
وله	
هم رنگ شود فاسق و زاهد با تو	گر زانکه بود دل مجا به با تو

تو از سر شهوتی که داری برخیز	تا بنشیند هزار شا به با تو
وله	
دل دیدن رویت بدعا میخواهد	وصلت بفرغ ز خدا میخواهد
هستند شکر لبان درین ملک	لیکن دل دیوانه ترا میخواهد
وله	
اے دوست بدوستی تو بینم ترا	هر جا که قدم نهی زمینم ترا
در غایب عاشقی رویت که ما	عالم تو بینیم و نه بینیم ترا
وله	
خاک سحر کوی آن بت شکن خال	می بوسیدم شبی بامید جمال
پنهان زرقیب آمد و با گفت	میخورد غم ما و خاک بر لب میال
وله	
افتاد مرا با بس زلفین تو کار	دیوانه شدم سجال خوشتم بگذار
دل در سدر زلفین تو کردستم آید	جویا س دل خودم مرا با تو چکار
وله	
هر چند دل کباب چشمم ترست	هجر تو ز وصل دیگری خوشتم ترست
تو پنداری که بیتی خوابم خوشست	بی روی تو خواب ز خور کجا در خورم
وله	
در دل همه خار غم شکستم دروغ	وز دست غم عشق ز رستم دروغ
عمر س بامید یار بردیم سر	بایا در من خوش ز نشستم دروغ
وله	
جان من خسته کرا میدا س	دین درد دل مرا دو میدا س
با تو چکنم قصه درد دل خویش	ناگفته چو جمله حال بامیدا س
وله	

ای در طلب تو عالمی در شر و شور	نزدیک تو درویشم توانگریمه عور
ای بامه در حدیث و گوش همه کمر	وی باهمه در حضور چشم همه کور
وله	وله
ای لطف تو دستگیر هر سوائے	دی عفو تو پرده پوش هر خود رائے
بخشائے بدان بنده که اندر همه عمر	جز در گه تو دیگر نذار د جائے
وله	وله
ای جان من از دل خبرت نیست چو در	در عالم جان ر بگذرت نیست چو در
خبر حرص و هوا که بر تو غالب شده است	اندیشہ چیزے دگرت نیست چو در
وله	وله
بگذر بجای مرغ مسجد و دود کشت	بگذر ز زبان دوزخ و سود و هشت
بس بر سر لوح شو که استاد قلم	اندر ازل انچه بود نے بو و نوشت
وله	وله
ای جلہ خسلق را از بالا و زیریت	آوردہ از لطف خوش اونیت پست
بر زر گه عدل او چه درویش و شاه	در سایہ عفو تو چه مہیار و چست
وله	وله
تا چند مرا بدست هجران دادن	آخر همه عمر عشود بتوان دادن
رخ باز نماے تا روان جان بدیم	در پیش رخ تو میتوان جان دادن
وله	وله
اول قدم از عشق سر انداختن است	جان باختن است و با بلا ساختن است
اول انیت و آخرش دانی حیت	خود را از خودی خود بر واختن است
وله	وله
علیتے نبود چو عیش لولی گدایے	اورانہ خوردنہ تنگ و نہ خانہ نہ جائے
اندر ره عشق مید و دبی سرو پایے	مشغول یکی و فارغ از هر دو سر پایے

	وله	
حاشا که کند دل بدگر جانمزل	ادرا از رخ که گردد از عشق خجل	
گر دیده بکس درنگرد عیبی نیست	گر شاهد دیده است وادشا بد دل	
	وله	
ای کاش لبوی وصل را می بود	یا در دلم از صبر پناهی بود	
ای کاش چو در عشق تو من کشته شدم	بسزد درستی تو ام گناهی بود	
	وله	
هر کس بت من روی بکس نمودست	این گفت و گوی مردمان بیو دست	
آنکس که ترا برستی بستودست	او نیز حکایت از کسی بشنودست	
	وله	
این دوره سالوس که نتوان داشت	می باش بنا موس که نتوان داشت	
خاکی شود کبر از خود بیرون کن	پای همه می بوس که نتوان داشت	
	وله	
کردیم هر آن حیل که عقل آن نیست	تا راه توان بود صل جانان نیست	
ره نماند بریم و هم طمع نه بریم	نتوان دانست بود که بتوان نیست	
	وله	
شوقی که چو گل دل شگفانه عشق است	نه منی که رموز عشق داند عشق است	
مهری که ترا از تو ربانده عشق است	لطیفی که ترا بدورسانده عشق است	
	وله	
آخا که تو بی عقل کجا در تو رسد	خود زشت بود که عقل ما در تو رسد	
گویند شناس هر کسی بر ترا دوست	تو بر ترا زانی که شناسد در تو رسد	
	وله	
معتوقه و عشق عاشقان کنفیس است	رو بهمنفسه جو که جهان کنفیس است	

با منفسه گر نفسه به نشینه	مجموع حیات عمرت آن کنفسه ست
وله	وله
دل نزد دوست اگر چه دوری برم	جویای تو ام اگر نپرسی مجرم
خالی نشود خیالت از چشمم ترم	در کوزه ترا بینم اگر آب خورم
وله	وله
ایزد که جهان در کف قدرت او	دو چیز بود ادا کمان سخت نکوست
هم سیرت آنکه دوست داری کس را	هم صورت آنکه کس ترا دارد دوست
وله	وله
ای دل سر و کار با کریم ست مری	لطفش چو خدا پیش قدیم ست مری
از کرده و نا کرده و نیک و بد ما	بی سود و زیانست چه بیم ست مری
وله	وله
وقت ست که بر لاله فروشته بنیم	بر سبزه و گل خانه فروشته بنیم
و قمر بخیر ابات فرستیم بے	بر مدار بگذریم دو دو شے بنیم

هر که جان دارد و روان دارد
 حدیچد کردگار احد
 آنکه ذرتش بریت از او
 مالک الملک قادر بی غیب
 ربنا جل قدره و عملا
 خلق در دست قدرت او بود
 صانع که مطالع ابداع
 پس چهل طویرش از انشکال
 روحها داد روح را از ان راح
 امر او بر طریق کن فیکون
 آفریننده زمان و مکان
 خلق را در جهان کون فساد
 زمان پدر مهفت کرد و مادر چا
 صنعتش از آب خاک آتش و نیا

واجبست آنکه در د جان مجاز
 صمد لم یلد و لم یولد
 الذی لا اله الا هو
 صانع عالم شهادت و غیب
 آنکه از بد و فطرت اولی
 قدرتش هست بر دوضع نمود
 او بر آرد حقائق انواع
 بر د از جا سجاده حال بحال
 بصیو حے اربعین صباح
 پیمیان کاف نار سیده نبون
 در جهات طبایع و ارکان
 هست او مبدر و بدوست معاد
 که سه فسر زنده را بود اظهار
 جسم را طول و عرض و عمق او داد

زبان طرف روشنی و نزدیکی چون شد از خاک تیره طینت تن	زین طرف بعد بود و تاریکی کرد امش بنور جان روشن
---	---

حمد باری تعالی عراسمه

مبداء امر و جبهه انسان آلتی از کرم بدو بخشید دادش ایجاب طلب تحقیق چون رقم بر وجود انسان اند ما همه ناقصیم و اوست تمام و حریت او مقدس از تمثیل من نگویم که جان جانست او او مبراست از نهاد نیاک نیست سوی حقیقت الله هر چه ادراک آن کند افهام گر همه مغر هست در همه یوست	قابل علم کرد و از پی آن که بدان نیک راز بد بگزید در جهان تصور و تصدیق اعلموا اصحابا بر ایشان خج اند ابدان و احوال و الا کرام صفت او منزله از تحلیل هر چه گویم و برای آنست او زاوول فکر و آخر ادراک نفی و اثبات لا و هو را راه یا بود در تصرف او بام هر چه موجود از دست بل همه است
---	---

انصاف

امر او هست اول و آخر خانهای تن از دیر کج جان هست او نور آسمان و زمین هر کجا در میان جان نور است کند اندرز جا به صبح جان چو بانور نهشین باشد دوست تشبیه نور کرد بنار چونکه معشوق روست بنماید	خلق را اوست بلن ظاهر هست روشن بنورالرحان پر تو نور اوست روح امین مقر بانفش برای آن نورست شام مشکوه را بدل به صبح آمین از آتش آتشین باشد نیک ازان روز گشت بار کار بصرم را بصیرت افزاید
--	--

همچو کس زان نظر سبقت نبرد گر تو کردی بحیثیم خویش نگاه چون تقرب کنی بطاعت دوست چون باد و گونی و باد شنوی چون ز خورشید شد ضیا پیدا ببوی طالب بخود درو نرسید خاک را نیست ره به عالم پاک در شنایش کسی که خاموش است گنگ گشتم در درو و راهی	تا بنور خدا سے حق نبرد اتنه ناظر آ به نور آله چشم و گوش و دلبان مقرب است پیش هستی او توفیق شوی چون نگر در ستاره ناپیدا رومی او هم باد توانی دید چون مگر هم سجان کند ادراک نیش اندیشه در دلش خوش است و شنای علیہ لا احصی
خطاب با نفس خود	
سر او در سر یقین گمان حسن او در است آئینه علم رومی آئینه راجه داری ناز آهن خویش را با آئینه ساز زنگ آئینه درون بزور همچو آئینه دید شو هم تن مثلش گوش کن بر مع و غریب دل عاشق چو جرم بر صافی ماه را نور بی حساب بود زین صفت هر که قرب ید بود دیدۀ را که روشنی نفوذ نور خورشید در جهان نداشت آفتابی چمن که می تابد	مایه کفر و ایمان رومی آن شد وجود پشت علم نیست آئینه بهر آئینه دار بیشتر آئینه نگذر آغاز پس با یوان شاه حسن برآ تا کنی چشم جان بدو روشن مثل خورشید دان تو نور زبیب ذوق پیش آمده بر صافی چون برابر با قتاب بود دیدۀ او در سینه دل است ز آفتابش نصیب گرمی بود گنه از دیدۀ های خفاش است چشم خفاش در سینه یابد

دیده ما اگر چه بی نورست
 ساکن است او مگر تو شب تاب
 من نیارم شدن بیای من
 زانکه هرگز چشم بینایان
 چشم ما را تعلق از نیست
 در حیاتی که هست در دو جهان
 عرش در جنب قدش بود
 برورش عالمان عامل خود
 در رهش با بلا و محنت علم
 دیده را نیز روی آن نورست
 گیر کن عقل نایدت کم عقل
 نور و تر ازین چراغی نیست
 گر کنی ستر عاشقان ز فخر
 از شواغل دماغ خالی کن
 تا که آخر به بند درانی
 بستر الواح این طبایع را
 نقل کن از دبال کفر بدین

دان که نزدیک بمن هر دورست
 در نیاید مگر تو دریا به
 مگر این راه را تو قطع کنی
 این بیابان ندید کس پایان
 نقد بازار ملک لمز نیست
 نقد جود و جود دوست روان
 عقل نزدیک حدش دورست
 رب انی ظلمت نفسی گوے
 میثه الذین او تو العالم
 که گشتافت لطافتش دورست
 عشق بیرون بود عالم عقل
 در تجاویف هر دماغ نیست
 تانیایی فرادق که دم
 خیز و سودای لا و بابی کن
 خوشی تن را ز بند زبانی
 کن رقم اسجد شرایع را
 مصطفی را دلیل مطلق تن

اعت حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم

خاتم انبیا رسول هدای
 قصد مقصود آخر و اول
 بادشاه و یار جود و جود
 حافظ صفی معانی دل
 صوفی خانقاه الرحمن

صاحب جبرئیل امین خدا
 اولین خلق و آخرین مرسل
 مقصد علم و عالم مقصود
 چشمه آب زندگانی دل
 عالم علم علم القرآن

آنکه پوشید خلوت لولاک
خواجہ بارگاہ کونین است
تیر و نیش چو بر نشانه زدند
شرعش از علم گستریدین
چاکرش آفتاب بندہ سیل
چار یارش که مرشد دین اند
دوستان پیمبرند همه
ای فضولی ترا ز نادانی
عکس ایشان اگر نوزی به
تو چه دانی درین میانہ چو نو
تو چه دانی مصالح این کار
ہمہ را نیک ان باشد فضول
صد ہزاران بچہ از خون

وز باندیش بست شد افلاک
سالک راہ قباب تو سین است
پنج نوبت بہفت خانہ زدند
در فواجی چرخ بو قلمون
روی او و لطفی و مود اللیل
ہمہ اندر مقام حسین اند
خلفا و مطہرانند ہمہ
یار اینی و دشمن آنی
سہ طلاق خیال فاسدہ
کاین چرا پیش ازین خلیفہ بنود
چہ بخود راہ متید ہی آن کار
جنز نگو کہ بود رفیق سول
مفتح اندر مضامع ایشان

تغیبات بسوی دل

تا کی انہست خواہ غفلت جہل
تا بمقصد درین طریق ترا
سازدہ یار گیر دانش عقل
نفس را از ہمہ ترا کن
مخطہ در گذر ازین پس پیش
چند مانی تو بخت بین خفتہ
بطلب در جان چہ میجوی
دیدہ بکشای ایکہ در خوابی
چند ازین اشتغال بجاہل

کوش سوی مقلد نااہل
کہ رساند ترا دل بینا
رخت بر بند ازین سراچہ جہل
ساعتی خشم خویشین و کن
لمحہ در نگریعالم خویش
ہمہ از راہ منزلی رفتہ
چو تو گم گشتہ چہ میجوی
خویشین را طلب مگر مایہ
و گیران را و خود ز خود غافل

تا تو در خوشی تن نظر نکنی نه رسانی نظر به عین کمال ایزد آخر نیا فریدت تن اندرین صورت ضعیف اساس تا کی ای همچو گاو سر در پیش تن تو خاک شیره راشد فریش صورتی را که جان معنی هست مغز او را از پوست به بند ای که غافل حال خود شد از تو آخر ببرد ایزد پاک کرده بودی ببردی دعوی روزی اندر سر آچه شای هر که دل در امور مغلی بست هر دلی کو هوای دینی رست هر که در ملک جان امین نبود گوهری پیش مفلسی نمند عاشقان رست این مقام آری	وان که از خوشی تن گذر نکنی نشناسی فراق را ز وصال همه از بهر خوردن و خفتن جان معنی ست سعی کن شناس طعمه گرگ نفس را چون پیش دل و جان تو تاج قبه عشق بجنیق اجل گریش بشکست باز گشتن بدوست به بند چون بد اسخار روی که آمده گوید ای جرم کرده ناپاک حاصلت کوز صورت و معنی کار نا کرده مزد میخواری به بلاهای جادوان پیوست در تن افرو ولیک در جان گشت خازن نقد ما و طین نبود این بلندی بهر کسی ندهند عاشقان را چنین سروکاری
--	--

احوال و ولادت انسان

جان من چون بعالم دل شد گشت حامل ز رفیق ربانی چون محبت ز شوق تسویه زد دیدمش چون غیب می نمود در نهاد هواش پیوسته	با صفا جمع گشت و حامل شد در وجودم چنین روحانی تألمه عشق یافت چون میزد قره العین نیک موزون بود بقا ط هوس فرو بسته
---	---

دادستان نکر من بصفای شب در درش غذا از شواق صورتش همچو معنیش زیبا بیج چشمی ندیده در خوابش راه خود از در خیبر ناداده ساکن حبه امانت بود نقش او را ز صافعی که بست هستم از باده هوا قیس است منزل او شریف جای بود رستی هست مونس خوشنوی لفظ و معنی او همه مطبوع فصل او را هزار نوع بهار شنو یا تش و غزلیاتش بی قدم در جهان نمی پوید	شیر حو لیس کالمین او را گریه طفلست پیر عشاقست خالی از حشور صافی از ابطیا نخ ندیده آفتاب و مهتابش سایه اش بزر زمین نیقاده در پس پرده صیانت بود که جگر گشته لطیف مست از معانی هر آنچه خواهی هست زانکه در کوی آشنای بود نیک خاموش لیک شیر گری عشق را به نیامی او بهینوع که بود گلستان و که گلزار چون حکایات او بغایت خوش بی زبان مدح خواجہ میگوید
مدح خواجہ سعد الدین حسن الله حاله	
حق تعالی میان هر عصری اندران جا گیه نهاده گاهی صحن دولت از نو کند مان سایه نور مر حمت باشد دولت ملک و دین تمام کند ز بر تخت حکم شاه شود تا ازو در زمانه و او گویند خود ببین ظاهرتش دین و دین	از سعادت بنا کند قصری هر نشانه بندش شاهی چشم دولت شود بد و روشن چار دیوارشش جهت باشد کار آفاق با نظام کند پشت اسلام را پناه شود دامنش مرد و زن دعا گویند خست صاحب زمین و زمان

سرور سروران منی مین
 صدر اسلام صاحب عظم
 آصف روزگار صدر جهان
 آنکه اندر سرای کون فساد
 فلک مملکت بدو معبود
 دین و دولت بصحت او شا
 سایه او چون قبضه خضرا
 عدلش آراسته جهان ارم
 جود او عاشقیت بر سائل
 بکفش نعمتی چون گرد سحاب
 ذات او گوهر است و ملک صد
 دل ستغنیش بخش وجود
 نظر لطیف او مرات اسم
 طبع موزون او شسته ز نور
 دل پاکش که از علوم غنی
 زانکه در وصف هنرمندان
 خوب رو را چه حاجت ز نور
 چیت کان غایت ذات پاکش را
 گوهر کان و بحر معدلت است
 ای چو خورشید نوروز جلالت
 هست رای تو نور امن امان
 در که تو جو مجمع فضیلت
 هر خدنگی که شست تهر کثاد

خواجہ روزگار سعد الدین
 افتخار عرب جمال عجم
 شاه را خواجہ صاحب دیوان
 پیش او مادر زمانه نژاد
 سعد البزطالعش مسعود
 ملک حکمت بهمتش آباد
 هست هجده هزار عالم را
 هم با نصاف هم بحدود کریم
 کرمش شائق است بر مایل
 زدنش آبتن او بدر خوش آب
 از کف جود او ست کان چون
 از خزاین بسی نمانده وجود
 انگبین کرده است بر لب قسم
 از منای و از ملاهی دور
 از صفات و مدح مستغنی است
 هر چه گویند هست صد ندان
 وصف خود خوشتر کند گوهر
 تا بخوابم من از خدا بدعا
 پای او در ای منزلت است
 ای چو بدر منبیر محض کمال
 که بدر روشن است جمله جهان
 سایه حق ز نور تو پدید است
 بدش جان دشمنان تو باد

چشم معنی ز صورت روشن	تا شود کور دیده دشمن
پند سودمند	
گفت استاد عامل غافل اولین کتاب علم خدا زنده کردن روان خود بعلوم از مناسبات دین حذر کردن دوم از ملک ناشدن غافل کامران بودن از طریق عقول خاطر اهل دل طلب کردن رایت اهل حق بجان بستن این صفتها که سیرت سلفست اندر ایام او بحمد الله از مشارالیه اهل منبر علم علم به نهایت ملک	از دو حال است آدمی کامل که حیات است نفس ناطقه را بزودن ز روح زنگ ظلم میوه شاخ و اتقوا غور هم نشینان صالح و عاقل لطف و نهری بجای هر معمول دور بودن ز مردم آزرده آشکارای آن نهان جستن صاحبان خلیفه را خلفست خواجہ دار و همه بدولت شاه آن سرشته ز نور یا تاسر آب و آتش که دید یک سلک
حکایت	
هر دے کسوت لطیف نمود هر که عاشق بدیده جان شد گلخن کرد نفس میگردد زان مقامش ملال پیدا شد دید آب روان سبز و گل گرد آن مرغزار میگردد گفت با خوشیتن که این گلشن ناگهان دلبری فرشته لقا	هر زمانه ارادتش افزود گلخن و ارمیش سلطان شد گلخن جسم تراهمی تابید بتقرج بسوئے صحر اشد حسن گل بود و نعمه لب لب باز دانست پاک را ز پلید مست بسیار خوشتر از گلخن اندر آن مرغزار شد پیدا

مرکب حسن را سوار شده
 صد دل شامی شکر گفتار
 صد هزاران دل نغم خسته
 چشم مستش جوار بر دو لکش
 قطره اثر اله بر فل خندان
 تن و جاننش چنان مظهر پاک
 غم نخچیر گاه کرده مست
 راست گوئی مگر بغیر خود
 گلخن بی نواد ناموزون
 عارضی آسپهان منور دید
 زورش پابریفت دل بزد
 خون رسو دای او خیمان سخت
 جامه گلخن ز تن بدرید
 شاهزاده چو سومی او نگید
 سوی نخچیر گاه شد بشتاب
 ماوک فرقتش جگر خسته
 از تعجب سجال او نگران
 دل بداده ز دست شورید
 با دل خسته و درونی ریش
 روز دیگر چو شاه اکبر دید
 مست اندر نو لکاهی کرد
 آن نگارین ره حرم برداشت
 دامنی گشته در پی عذرا

صد چو بیست رکاب را شده
 برده از ره بطره طلب راه
 برده در دام زلفا بسته
 خوب نا خوب دیده خوش ناخوش
 نسبتی دوان بدان لب و زبان
 که تو گفتن بدشت بهر خاک
 تیر اندر کمان کمان در دست
 عاشقان را به تیر خواهد زد
 از بن گلخن آمده بیرون
 مرکب آسپهان مظهر دید
 شد در دانه شراب حیرت مست
 بس بغیر بال چشم خون می خفت
 در پی آن سر همی گردید
 بوی عشقش ز خون دل شنید
 گلخن او قاده مست و خواب
 از ملاقات امید بگسته
 بار بار فرو گذاشت غمان
 از تن و جان امید بریده
 غرقه در خون ز اشک دیده خوش
 گلخن را هنوز در خون دید
 گلخن دوست دید و آهی کرد
 گلخن را بدان صفت بگذاشت
 گاه در شهر و گاه در صحرا

گاه سودای آن پری سخته
 چه خیال ست بادشاه را
 که پیرد کست ز من عالم
 نیست یار اسے گفتنم کس
 منزل دور و بس گرانبارم
 جگرش سوخته دشت بریان
 باطنش مست ظاهش هشیار
 پرده درازان پسندیده
 بازم چشم و اشک سخن باران
 گر شبهر آمدی به سر ایام
 باسگ کوی دوست هدم شد
 کرده در چشم جان موی
 مدتی بادل ز غم بدویم
 تا غلامی بر دوش خون کرد
 بیدل و جان همی دوید بسر
 چون دو هفته برآمد از ایام
 صفت نخچیر را مطلق کرد
 عاشق مستمند بیچاره
 دیده پر خون دماغ پر سودا
 غم هجران تنش چو سو کرده
 در بیابان عشق سرگردان
 گشته فارغ ز گلخن و حمام
 ناگهان چون نگار شد آگاه

گاه باخوشتن همی گفته
 بکدانی کجا بود پروا
 من چه گویم که از که منیالم
 که دلم را بوصل کیت تپش
 چون کتم چیت چاره کارم
 سال و نیمه روز و شب گریان
 در پی یار و خیمه ز اغیار
 پیش هیچ آفریده ندیده
 راز یاران نهفته ز اغیاران
 نزدی جز بکوه و دبر گام
 بچنین فرصت چه خرم شد
 خاک کوی سگان کوی حبیب
 بود در کوه آن نگار مقیم
 زان مقامش زور بیرون کرد
 تا بجای سگان آن دبر
 آن نگارین دو هفته ماه تمام
 عزم نخچیر گاه اول کرد
 بود بر دشت و کوه آواره
 جان در آشوب عشق در غوغا
 در میان و حوش خود کرده
 همچو مجنون مشوش و عریان
 آشنائی گرفت باد و دودم
 که به نخچیر خواهد آمد شاه

آهوی دیدگشته بخروشید پوست در سر کشید آهوی وار شا نهاده چو در رسید از راه صورتی دید همچو آهوی گفت غافل شسته است این دو گلغنی زخم تیر بر دل خورد بنجود آن پوست دور که در تن تیر کنز شست و لبر آن آید چشمه خون ریش از دلش زره چون آفتاب را بیند در گش چون نماند خون جا برگذره گاه دوست بر زخمت	پوست بر کند از دو در پویشید تان تیرش بکنز زند دلدار کرد کرد شکار گاه نگاه غافل از عادت تنگ و پوی اندر آورد تیر و بر و س زود جان و تن نیز در سر دل برد گفت دقت دست باد بزن بدفش جان عاشقان آید رقص میکرد از طرب بنجوش در هوایش زرقص نشیند ست شد اندر اوقات دریا جان همید او این غزل میگفت
---	--

غزل

در هوای تو جان من ببار صید خود را چو از دی تو بتر در پلاک دلم چه میکوشم دل بسی در غمت بخون گرز این شمر روز کن که لی رخ تو عاشقان پیش چون تو صیاد	جان فدا کرد عاشق زارت کو بدام تو خود گرفتار است چونکه نجیاره بر سر داریست لیکن این بار خود بکیار است روز روشن مرا شب تار است جان فدا میکنند ناچار است
--	---

من ز تیرت امان نمی طلبم
 لیکنم آرزو می دیدار است

آن بری بعد از آنکه تیر انداز اندر آند از اسب پیش شد	گلغنی زخم خورده را بخت مرهم اندرون ریش شد
---	---

نفسی راه لطف پیش گرفت عاشقان را بلطف بنوازند تا خدنگی ندرختش بر جان تاب صلس ندرشت این برود گر تو از عاشقان قلاشی عاشقه بابلا کشته باشد چون توئی تو مشکه شد بصفا هرفی را که بیم سر بنود تیر معشوق را بدت شابی	سراو بر کنار خوش گرفت دلبران بعد از آنکه اندازند نگرفتش نیاز سه بران جان بداد و دراع جانان کرد کم از آن گلخنه چیرا باشد همچو مجنون مشو شسته باشد خواه تیر خفا و خواه و فسا خوردن تیر را خطره نبود از دل و جان اگر بیرون آئی
--	---

محل

برکش ای دوست تیری از ترکش مان دلم گز نشانه میجوای کی ز تیرت الم رسد که مرا یایم از دیدن تو آب حیات خواه نوش ست خواه زهر بود	پس با بروی چون کمان درکش ز دن از تست و زمین آبی خوش دیدم در حسرت و دل در غش در بسوزانیم تو در آتش شربت از دست دوست خوش درکش
---	---

عراقی مگو بیا بمن
خوشتن را مگوی ای دلکش

هرگز هست عیش خوش با دوست جان ما گوهر است بش مهابا اندرین منزل چه سنی یانیم عاشقان را ز عاشقان بشنو گوش کن سر این فسانه زن گر چه در جان تست کان علیوم	این مناجات میکند یا دوست کالبه های ما چه مز بلسا روی بنای تا برون آیم هم ز بیدل حدیث جان بشنو گلخن جان تست گلخن تن در تن هست گلخن مظلوم
---	--

لقب جسم تو چو دل نهاد
 دیده دل بدوست نکشانی
 هم بدیدارت آرزو مندیم
 تا به بنی نگریخت جانان

آنکه در جان ترا اصول نهاد
 تا تو از خویشتن برون نانی
 گرچه از تو بوی خیر ندیم
 چون برون آمدی فدا کن جان

ساقی نامه

عاشقان را غذای روح بده
 مایه ماسع زمان بتان
 تا شود نیستی ماهستی
 باده ده که جرعه اش نجات
 باده ناخورده مستم از بوی
 راحتی بخش می پرستان را
 بخورم کن دمی باده ذوق
 باده عشق ناچشیده مست
 چون بار و به تشنه باران
 هم باب اشتیاقش افراید
 روی پنهان کن چو نمودی
 چون درامم دهمی پیایه ده
 این غزل را انیس خود سامی

ساقیا باده صبح بده
 باده عشق ده بامستان
 درد لم نه حلاوت مستی
 زان صراحی که جام رضوا
 ای که بریاد لعل نجوایت
 نفسی باز پرس مستان را
 سوختم سوختم در آتش شوق
 عجب آید مرا باده پرست
 در بیابان بفضل تا بتان
 گرچه یک خطه زان بیابان
 می بنفیزا چو شوقم افزودی
 باز مخمور عشق را سحر ده
 تا دگر بار مستی آغازم

غزل

بتو نزدیک دتن اسیر فراق
 این تحریریه علی عشاق
 تو ملو له و تا چنین مشتاق
 رامیات با سهم الکاماق

دل چو چنیت بهن مشتاق
 روی زریا ز ما چرا پوشیده
 تو طیبیه و ما چنین بیای
 هر دم ساحران غمزه تو

مست شوق تو نیم دبار چهل از محیط غم تو جان بند در بیابان عشق تو دل	نرسیدست همچنان بذاق غوطه خواران بجز استغراق صار حیران مشرق الا شراق
حکایت	
نکند جز که شوق دیدار آرزوی تو هر دم از دلش نه فراغت بخت حال منت سنخه کان از ان لب بچوست عالم عاشقان ز حیرت او گرچه در دیت عشق بیدرمان راه تو موضع سرم گردد تا بسو دای تو گرفتارم تا بگو شمع حکایت تو رسید خیل حسن تو ملک جان گرفت آرزوی تو آشکار و نهان بپیری داشت شمع تبریز خلعت ذات او ز موزونی خبر حسن او به شیخ رسید اسپ غم از زمین می برین کرد از می اشتیاق او شدست چون نزدیک شهر رفت فقیر گفت شمع که باشد او کوس گفت صورتش نه مهرش	خانه صبر عشقان عیارت راستی می برد با دلت پیش نه مجالم که بشنوم سخنت با دجانش فدا که جان دارو در بدر می رسد کوی بکو هست در مان در دما جانان طالبم گرمی گرم گردد کافرم گریز خود خبر دارم دیگر از دیگران سخن شنید صیت حسنت همه جهان گرفت میدراند مرا بگرد جهان حسن او دلفریب شور انگیز صورت ضعیف و لطیف بچونی صبر و آرام از دلش بر مید میل دیدار آن نگارین کرد پای در ره نهاد و دل بردست عرضه کردند حال او بامیر بامیر آمد و رود ما یوس مکد ازید اندرین شهرش

قاصدی شد ز شهر بر سر راه چونکه بشنید شیخ صاحب در چون بحیب فوق فرو شد خور شمنه را ز در خواب در چید دید در خوابش رسول خدا بستان این مونی ز در حاکم چون در آمد بصبح شمنه ز خواب شیخ چون دید شمنه را ز در پیش از ان کس نزد خویش آورد کاسچه مشب بنی بر تو گذاشت سالمک در هر دو ان نور آله حسن را صورتی بعبین بدن با صره چونکه با کمال بود گر طبیعت چشیدنش خواهد سیب سیمین برای حیدر است	کرد از ان حال شیخ را آگاه در دو فرنگ شهر منزل کرد روشنی شد ز صحن عالم دور گوش کن تا که او بخواب چه دید داد مشتی مونی و گفت او را خود بر پیش شیخ غزاس بر گرفت آن مونی که در شب در پی افتاد آن سرشته ز نور طبق بر مونی پیش آورد بان نشانش ازین طبق برداشت بمونی می جهان برند از راه بمونی ز راه باز همان لذت رایت جمال بود بمید و هم گزیدیش خواهد ز در نصیب تو غم دیدن است
---	---

احکامیت

ما مقیمان آستان تویم گر رویم از درت که رویم اندرین پرده بزل و تی تو تاب ای ز عشاق گرم بازاریت من کیم تا زخم ز عشق تو لا یکی از عاشقان جالوت آن لعین شرعیت احمد	عند لیان بوستان تویم از تو گویم و هم ز تو شنویم گو که اگر آفتاب و ماه متاب شد ز من عالمی خریدارت غیبت و دعوی این سخن گزاف بود بخم اکابر کبریا آن قرین دل و قریب احد
---	--

بر در چرخ انجم انخمار
 آن گروهی که سالکان بودند
 بر بود از مقام آزادی
 بر بودش تی چنان که قبل
 حسن زیباش خیل عشق آورد
 گفت آبا بر من آریدش
 زو بر رسید تا چه دارد دست
 در دلش چون ازو بر رسید
 شیخ شطرنج خوست وقت گزید
 چونکه مغلوب گرد خلیش را
 حب شطرنج از دلش بر بود
 فرس در دلش چو بازی شد
 شاه نفسش از آن عمرای بر خاست
 دستها باز داشت زین نشان
 چند روزش سخلوتی نبشاند
 چون ز ذوق صفاش بهیش کرد
 هست عشق آتشی که شعله آن
 چون بسوزد هوای چپاچ
 او سر پای تحت انوار است
 عشق را اوصاف کرد کار گیت
 بود معبود خالق رزاق
 آن جمیلی که او جمال آرست
 تا در گنج ذات نبساید

آفتاب و معانی اسرار
 آفتاب کمال ازو کردند
 دل او حسن مجد بغدادی
 ناگهان از مقام عالی دل
 صبر و آرام ازو بغارت برد
 هست جان او سوختن آتش
 و آن چه باشد که دست عاشق او
 میل شطرنج با خنق دیدند
 با حرفی نظری می بازید
 همگی جذب گرد میاش را
 بازی چند بس نکوش نمود
 بیدق هوش بغیرین شد
 مایه رخ عرصه نکو تر خواست
 پیل او کرد یاد هندستان
 کانه در آن لوح تر عشق بخواند
 همه در عشق او فراموش کردند
 سوز از دل حجاب هر حدی
 او بساند چو زو بساند هیچ
 او مطایمی رخت اسرار است
 عاشق عشق و حسن با کسیت
 نفس خود را بنفس خود عشاق
 کنت کثر انگشت را آنکه خواست
 بکلیه صفات بشاید

چو باد صاف خاص ظاهر شد یا فتنش عاشق از ظهور صفت سمعش از سمع و بصیرت از ارادت ارادتش حاصل از جمالش جمال روی نمود از محبتش محبتش شناخت زین صفتهای بوی دوست شنید مظهر نام دوست زو صفت چونکه بر کند جبهه را دهر است ماه الاشتهر اک رایتشان چون سبحان شدی تو عظمشان	بیش انسان بذات خاشع شد علمش از علم و قدرت از قدرت وز کلام از کلام شد بجز وز حیاتش حیات شد وصل وز بقایش بقای عشق افزود وز تجلی عشق عشقش خست خویش تن را ندید او را دید لیس فی حبی سوی گفت جبهه بر کن کپالت برد است ماه الاقنیا ز را بر خوان گر دهرستی خود ز خودی نشان
--	---

حکایت

ای هوای تو مونس جانم مرغ جان تا بیافت دیده با گفت و گوی تو روز و شب بایم دل از عشق تست دیوانه نیک در کار خویش حیرانم در غم دوستان هر گسل ماه همیشه شتری بے مایه ای ز سودایان درین بازار خواب خواهم من از خدا بدعا بکنند خود بخاطرت گذری چون سراسر خاک سودا است	مایه دردت حاصل در مانم در هوای تو میکنند پرواز جست و جوی تو حاصل کارم تا تو شمع ترهت پروانه در دود خود را دوانمیدانم دشمنان را بسخت بر من دل او و کالای او گریان مایه خارج از مثل من هزار هزار تا به بنیم مگر بخواب ترا که کنی سوی بیداری فطری فرصت تا نهیم در پائیت
--	--

می پزد جز بوقت دل برین بتلطف زمار بود به دل تو بنمود عاشقی ز سبب شکل تو سبق برده ز نیکویان	التفاست به بیدلی کردن بتکبر کنون زیاد ممل که زما بگذرد ترا در دل ماز عشق تو این غزل گویان
غزل	
ای شده چشم جان من تو بیا شب اندوه من نگردد روز تو ز ما فارغی و ما داریم در دلم آرزوی عشق ترا مرغ جانم ز اشیای تن بیش ازین از در خودم بران آخر ای آفتاب جان افروز از تو ما را گذر نخواهد بود	از تو در دل نیاز دور جان کن تا نه بنیم جمال دی تو باز بر درت سر بر آستان نیاز انیست انجام اگر بود آغاز جز بکویت کجا کس در پرواز تا نگردد در دیده پرده راز سایه بر من ضعیف انداز گرا بابت کنی و گرا غراز
از نعمت هر نفس عراقی با خیالت حکایت دراز	
ای غم تو مجبور دل من تا دلم با دمیستلای تو باد دیده را دیدن تو نمی باید دل ما را فراغت از نیست عشق روزی که در من نفوذ در ترقیت کار ما در عشق	وز زمانه غم تو حاصل من و ایابسته بلامی تو باد و گرم قصد جان کنی شاید زندگانی ما بجانان است شد حقیقی اگر مجازی بود بو که خالص شود ریاء عشق
حکایت	
چون سکندرز منزل عادی	شد مسافر بعزم آب حیات

اندر ان عشق منم آن طلب نام
نیز گویند که وزیرش بود
ارسطو کرد بر سکندر یاد
چون مسخر شدست باد ترا
چون سکندر شنید از و این را
این دعائیت معتبر لیکن
بسکندر جهان نمود حکیم
هر که بد شد فعال او قداوت
نیست مخلوق آنکه دائم نیست
عاقل از مایه معاشی دهر
هر که او نیک نامی اندوزد
هر که را علم ملک و دین باشد
مصطفی گفت یا دمیگیرند
سرمد کش ز خاک کو بی حبیب
التفانی مکن بحبابیان
بندگانت پزند خبر بطلب
خاطر م دور این معانی سخت
از کم و بیش از پس و پیشی

بود با او حکیم یونانی
در قضا یا شش ناگزیرش بود
که شهر ما همیشه باقی باد
تا جهان ست عمر باد ترا
گفت در پاسخش که ای دانا
ای دروغیا که هست ناممکن
که بمانی تو در زمانه تقسیم
که نگو نام باید آب حیات
هر که باقیست ذکر او باقیست
که چشید آب زندگانی دهر
در جهان کسوت بقا دوزد
حدین آب حیات این باشد
در جهان مومنان نمی میرند
و آب حیوان طلب ز جوی حبیب
نفسه شو با شیان بیان
هست دریا بر تو در بطلب
نکته بس مفید مودع گفت
آخرست آنکه اول اندیشی

حکایت

عاشقان راه عشق میجویند
از می عشق اگر چه خمیبرند

درین تنزل عشق میگویند
راه جانان سجان می سپرند

از شراب الست مستانند
از می شوق عشق مست شدند
خوشیتن را ز دست ازان آوند
از می نیستی چو بنجیب رند
عشق را رگ بگذرد دل و جانست
دلم این مستی از است آورد
این صفا زان نظر بدید آمد
آرزو مند آن نظر مایم
شده در هر دلش میوندی

تا ابد جمله می پرستانند
همه در پای عشق پست شدند
کانه دران کوی رخت بپاوند
راه عشقش بسر چگونہ بزند
اول طعنه در دل و جانست
این طرب زان هوا بدست آورد
عشق از آنجا آنگه بدید آمد
روز و شب اندرین تمنایم
کرده در پای هر کی بندی

حکایت

دل من چون چراغ عشق افروخت
انجم افروز را نذر عشق
چون ز قوت سوکمال آمد
عشق معنی صراط عشاق است
تا ازین راه بر گران نشوی
خوش تن را مبین جوخته آمد
هر که زمین باده جبرعه نخورد
اندر و سنے که درد او دارد
هر محبت که در دلی پیدا
ابجد عشق خواند هر که نخست
چون دلت تحت را فرو شوید
ایدل ایدل ضمیمه بایه قوی
جائے عشقی و جائے معشوقی

خود من خوشیتن بعشق افروخت
علت حکم کات و نون عشق
کر سے تخت لایزال آمد
عشق صورت رباط عشاق
در خور خیل صادقان نشوی
شربت عشق بخورد آشامد
بتن و جان خویش کی نگردد
هر گز او را زیاده نکذارد
بیشک آن لفظاع غیر خداست
ز آنچه آموخت لوح دین راست
با تو این راز خود دولت گوید
طفل را هست شیر دایه قوی
همگی از براسے معشوقی

میروی در سرای خسته دلان منزلش دل شد و مهرش عشق آفت عاشقی نه از سر است داشت بر دیو سمن زلیخا است تا دلم را به واسی باطل بود چون ز کیمینج دید شهیر عشق بادش مهر خود بیا میزد عشق چون دستبرد نباید اندرین کوی آرزوی غزال عاشق ار را از خود میو شاند بحقیقت مرید عشق بود بعد ازین سوت مادر عشق	این کرم بین تو باشکته دلا دوستش عشق و دشمنش عشق این بلا خود را بنیای بر جاست در جهان خود ز دست عشق گریست جانم از ذوق عشق محاطل بود تا چو داود میزند بر عشق پس بجوی دلش نیا و نبرد انبیا نماز کیش بر باید خوبکسانی همیکند ابدال وز مریع شهوتش فروماند چون میرد شهید عشق بود ما شده خوشه چین خرمن عشق
---	--

حکایت

بود در کنج خانه صبحی غزل دلپذیر میگفتم نفسه وصف یار میراندم دل ز احوال نیک بد آراود عقل گردون نور در گردش فسر عالم نامی معنی خوان ذوق لذت شناس شاهد باز طبع رعنا گرامی شیرین کار کلاک نقاش خمی معنی جو خانه نقش بند چاک است	خاطر من بخود فتاده دمی دور از عشق دوست می گفتم ساعتی لوح دوست میخواندم هر زمانم نتیجه میداد جمع کرده دل چهاروشش در دماغ خیال سرگردان کرده در عشق نعمها آغاز کرده حسن و عروس فکر نگار کرده معنی روان جواب بگو تکی چند را صورتی بست
--	--

آمد از عالم خفا بطهور
در چنان حالنی که جان از درد
صوت در پرتوان چو مرغ هوا
خیزد بکشاے در که یار آمد
بجگر گشت عقل سرستم
بکشودم درش چو رخ بنمود
اندر آمد ز ماه تابان تر
سایه غم برفت از من
برخس همچو مود بر تشغتم
ده که بس خوب و دلکش آمده
بس لطیفی و نیک زیبایی
آدمی را چنین نباشد نور
تا جهان ست مثل قو قمری
چون ملک پیکری بنالم نیر
ماه ردئی و آفتاب حبیبی
لب لعاش که ز مردم لبیک
گفتش صد دلت فدای سلام
از شراب غرور هستی مست

یکی از دل معانی مستور
دوست ناگاه طلقه بر در زد
از ره گوش هوش گفت مرا
میوه از شاخ عمر بار آمد
بجوید از جامی خویش جستم
در حنبت بر روی من بکشد
ز سعی سرد بس خرامان تر
کافقاب اندر آمد از در من
مست و حیران شدم بد گفتم
مرحبا مرحبا خوش آمده
حوری و از بوشت می آئی
ملکی یا پری سبزه یا حور
در نیامد بد لبیری ز در
کافریت ز روح نام ایزد
آدمی ز ادکس ندید چنین
کرد اشارت که السلام علیک
و علیک السلام و الاکرام
موزه بر کند و ساعتی نشست

خاتمه

ای ملامت کنان بجهل
هستم آشفته بر رخمی که بود
هستم و صفت جمال زلفتش
دل دیوانه در سز زلفش

جان همیداد و حشرت اندر دل
شد پری داله و ملک مایل
بر تر از فکر سامع و قائل
کی جو بخیر ما شود عاقل

التفاتی کند زهری مقبل نیت از حال عاشقان حاصل که گذارے کنی بران منزل برسانے بیار در محمل	بر که یکبار در همه عمرش از خیالش چه شاگرد کونیز ای صبا ای صبا غلام تو دم حال بیچارگان بادیه آرا
که عراقی در آرزوی خست جان همیداد و حسرت اندرزل	
ملفت شد بطالب این مطالب در بد و نیک این سخن میراند گفت بیچاره این عراقی کیت در بیابان عشق گفتم این گو بدین قافیه کیے دیگر باشد این در فراق و آن در حال از تو نبوشتن و ز من گفتن داوش تا نوشت این غزل	چون بدید این غزل بدین سخن دست در کرد و برگرفت و بخواند چون با خبر رسید خوش نگریست گفتم ای جان جان من بسکین گفت آنگه مرا شود باور در بدیه بگوے اندر حال گفتم اے مایه سخن گفتن گفت که کاخ و دوات و قلم
غزل	
وز لب آب زندگی حاصل در شب تیره نور دیده دل برگ گل شرمسار و لاله خجل خشب بر جابی مانده پا در گل وی رخت را غلام شمع چگل رشته جان عاشقان بگل	ای ز روے تو آفتاب خجل عاشقان را خیال عارض فتح رنگ روی ترا ز غایب طفت ز آرزوی قد تو سر و سهری ای لب را اسیر آب حیات از برای کند گیسویت
رمقی بود بانی از جانم ز آنکه آشفته کم کند منزل	

آن غزال این غزل عزیبا
 زو چو طوطی یکی شکر خنده
 کماندر آماج نطق یافت
 انعم الله نعمت شمرت
 زینچنین در با طبع تو سفت
 گفتش مثل این گفت کسی
 شعر در عالمی که مردند
 شاعری منقطع کند نورت
 نشیدی تو این حدیث صواب
 شعرا آن به که خود ندانند
 روح جمیل علم شو مشغول
 در نه دعوی مکن به معنی گوش
 در مقالات عاشقان است
 خودست تو دوست هر که اهل بود
 یا سوار آس در سخن بانی
 یا درون آس با خجسته
 بسکه گفتند هر یک از موی
 گیر تو پیر مایه درین بازار
 گفتسم ای نور چشم خفته
 ای بروی تو زنده جان مغم
 گفتی ای نه اینچنین چنان
 سخن بهر شاعری دورست
 منشا و این سخن هم از جایت

بکمر شمه بسوی من نگرید
 گفت ز وقت مزید پانیده
 بحقیقت کنون شناخت
 بچنین شعر حکمت شمرت
 خوب گفتی و نیک خواهمی
 گفت ازین نوع گفته اند بسی
 بازی کو در کان همی خوانند
 خاصه دعوی گری درین صورت
 از نبی کل مدعی کذاب
 زانکه حیض الرجال خوانند
 که خبر آن جمله فاضلست و فضل
 رو به کنج درون نشین خوش
 در نه بشین خوش تن بستای
 خودست تائی نشان چهل بود
 یا خط بازده بنا دانی
 یا برون نه قدم ز خانه
 غزل و قطعه و قصیده بسی
 نمط تازه و غریب بیار
 همه گفتند حبیب ناگفته
 من کیم تا کجا رسد سخنم
 خوشتر را حقیر مایه بدان
 متر منظوم و نظم نشو است
 موجب عشق حسن زیبات

در جهان هیچکس مشویش عشق هر زبانی سخن نداند گفت همه را نیست گرچه جان من مرداگر بر فلک رساندش سخنه کز سر صفا گویند تو نه آنی کز اهل دیده نه از صفا خاطر تو دارد نو باز مانده نه بصورت لب باز دانسته حقیقت عشق اندرین شیوه تحفه بردار از عراقی سلام عشاق	نشد الا ز سوز آتش عشق هر بصیری گهر نداند سفت جان معنی که در تن سخن است تا نگوید سخن نداندش آن نکوتر که بر ملا گویند شریت عشق را چشیده نه هستی از حب ماسوی الله دو فرق دانی میان عشق و هوا ز آنکه ورزیده طریقت عشق نزد عشاق یادگار بیار از جگر خستگان درد فراق
--	--

حاصل حکایت

آن غریبان منزل دنیا محرمان سراجه قدسی ساکنان طریقت علیا زنده جانان مرده در غم یا بادشاهان تحت روحانی شاهبازان و قفس مانده از حدود وجود گم گشته بکیشان زد دوست پروانه بمچو پروانه ز اشتیاق خیز در ره دوست باز سر کرده چون ز کتاب و جرفیه شده	آن عجز نزان جنت المادی لوح خوانان ستره کمر سی راه داران جاده مثلاً مست حالان جان من دل بهار غوطه خواران بحر نورانی پیش مینان باز پس مانده وز عقول و نفوس بگذشته سوخته بمچو شمع پروانه خوشتن را نکلنده در آتش ابجد عشق را ز بر کرده بر سر صفا خلیفه شده
--	---

یار خود دیده در پس پرده می نخورده شده بچو تو مست بر ره یار منتظر مانده بار محنت کشیده چون توب نظر جان ز جسم گسته کرده از جان بسوی گوش چور جان انا الحق ز نایب حق دار بن مینچ خیال بر کند	تن بجان مانده جان فدای کرد دوست نادیده دل بداده زرد نمک شوق بر دل افشاند ز هر فرقت کشیده چون یعقوب صدق میعاد باز دانسته لینس نے جنبی سواں گوسے فارغ از حنبت و گزشتہ زار گشتہ آزاد و همچنان بندہ
---	--

غزل

جنت قرب جامی ایشان جان من در میوای ایشان عقل کل هست گنگ لا عقل آفتابی که عرش زده است همه در عشق خود وفا طلبند این مراتب بذات ایشان	تن من خاک پامی ایشان نور رضوان صفای ایشان هر کجا ما جرای ایشان مطلعی بر سمای ایشان که بقا در فقای ایشان کین کرم از خدای ایشان
---	--

هر چه اندر جهان عراقی نیست
اندرش از عطای ایشان

آنکه ایشان بر و نظر کردند عشق در هر دلی که جا گرفت عشق در هر دلی که سر بر زد هر دلی که بعشق میناشد هر که را عشق یار روئے نمود هر ارادت که عشق را شاید	اولش عاشقی خبر کردند دست برد اندرون پای گرفت غمیه از عقل و علم برتر زد منزلش زیر بود بالاشد هر زمانه ارادتش افزود از رضا و موافقت زائد
--	---

هر ارادت که از محبت شد
اویش علم آخیر خواست
در کلام خدا که میخوانی
چون محبت رسد بعین کمال
عشق نامش نهند اولوا الاصول
اندرین بحر اگر غرق شوی
گیر شنیدی شد ترا معلوم

باز انعام باز را بیت شد
محض لطفت عین خلاصت
که علیک محبت منی
در دل و جان طالع اقبال
چون رسد آن بحر استغراق
تو غرق هستا در این طریق شوی
نیک میخوان که تا شود مفهوم

حکایت

بود معروف زاده چهل
کرده تحصیل علم حکمت شرع
مرد سالک جوان صاحب در
بارادت در آمد از در راه
شیخ شبلی ز عالم تفرید
گفت اول بحسن عاشق شو
پس بیا چون صفات شد حاصل
چون مرید این بنحش بنیدار شیخ
او ز شیخین جوانچنان آمد
گوش کن نامها مقدر فرد
چونکه از خانقہ برون آمد
در گذر گه کسی که اول دید
حسن او را بحیث عشق بدید
ز دماغ دلش معطر شد
گشت ناگاه از هوای دلش

مستعد و محصل و کامل
طالب اصل کار و تارک فرج
بخش سوی خانقاه شبلی کرد
تا به بلند ز پامی تا سر او
عشق فسر بود و التجارید
و اندر این عشق نیک صادق
تا رسانم ترا بعالم دل
این اشارت بجان خمدار شیخ
بخرابات عاشقان آمد
در کرامات شیخ تعبیه کرد
بوی شوقش با برون آمد
دل بدو داد و عشق او بخزید
عشق او بر وجود خویش گزید
دلش از عشق او مقطر شد
بسته در دام عشق با پی دلش

آنکه بر بود ناگهان دل وی
 بخرابات رفت و سر نهاده
 قرب ساقی مرید عشق دست
 ز آتش عشق در دست میجوید
 چون خودی خودش نیاید رفت
 عشق او را زیاده خود بر بود
 شیخ شبلی بحیثیم حال بدید
 از خراباتش طلب فرمود
 زان مجازی حقیقتی نبود
 زان میانش سخلوئی نباشد
 مرد عاشق جوهر خلوت شد
 انما العاشقون مذبحون
 عاشقان کشتگان بنده اند
 عاشقان را زد و دل بخود
 دل عاشق ز عشق بیارت
 وصف معشوق از عاشق پرس
 وصف شیرین نیز در سر گوئی
 سوز پروانه شوق پروین دان
 همه عالم اگر بران هوس است
 جان فریاد اگر چه شیرین بود
 هر که او را دله بود آرد
 ای که عاشق نه حرمت با
 هر که بر خوان این هوس خام است

بخرابات رفت و او در پی
 با خراباتیان خراب افتاد
 در خرابات بود باده پرست
 باده عشق او همی نوشید
 خرمش حلقه بباد بردفت
 او نه معدوم ماند و نه موجود
 که بغایت رسید کار مرید
 نقد آن عشق را عیار افرو
 قفل غم از در دلش کشود
 کاندان لوح سر عشق بنجود
 از می مهر حبت حضرت شد
 عند باب الحبیب بطرحون
 ز آتش عشق دوست مشتعلند
 ناله عشق سخن داود است
 ناله زیر عاشقان در است
 حسن عذرا از چشم دامق پرس
 مهر لیلی ز طبع نجون جوئی
 اصل سودای دیش ابرینان
 پشه را اتفاق مهندس است
 عاقبت هم برای شیرین بود
 ناگزیریش بود ز دلداره
 زندگانی که میدهی بر باد
 نیست معنی همه در و نام است

هر که از عشق بخیبر باشد بخیبر از بریدن منزل روز و شب سال ماه آواره هر که عاشق نگشت در معنی	اندرین ره بسان خرباشد هوس کاه و جور در دل در بیابان نفس اتاره آدمی صورت است و خرم معنی
--	--

حکایت

آن شنیدی که عاشق جانبار سخنش منبع حقائق بود روزی آغاز کرد بخیبر بود عاشق ز در سخت سخن مستمع عاشقان گرم انفاس گرم تازان عرصه سحرید عارفی زان میان بیابان پیر عاشق که در معنی سفت نشنیده که ایزد و یاب این گفت و بر انداز سزد ناگهان روستائی نادان ناتراشیده بیکی ناست لب شده خشک دیده گشته گفت کای مقتدای دل سخن خر که داشت چگونه خر خانه زاده جوان از فربه نغز من و او چون برادران ضیق یکدم آوردم آن سبک ز قمار	و عظم گفته سخته شیراز خاطرش کاشف دقایق بود سخن و لفریب جان پرور سخن عشق بر در ست سخن همه ستان عشق بی می و کاس پاکبازان عالم توحید گفت عشاق را مقام سحر است از سر سوز عشق با او گفت گفت طوبی لهم و حسن مآب سخن اندر میان بغایت شو خالی از نور دیده دل جان همچو غولی از ان میان برخت پا ز کار او فتاده سرشته غم کایم سخن که شب من خمر آراسته بهر منبر استخوانش ز فریبی همه مغز روز و شب نمشین و یار و رفیق بتفصیح میانه بازار
---	---

ناگهان از تنش بجز زدیدند
 مجلس گرم و غرقه در آسرا
 حاضران خواستندش آزر
 پیر گفت که اول ای خرمجو
 نطق در بند و گوشش باش می
 پس ندان که دسوی مجلسیان
 هر که بعشق بر نیامیزد
 ابلهی همچو خمر که به آما
 پیر گفتا توئی که در یارے
 مانگ برزد و بگفت کامی خردار
 دگیت ای بخیل عالم عشق
 خمر صفت بارگاه وجود برده
 از صفا باے عشق روحانی
 طرفه دون همتی و بخیلے
 هر مودت که عشق شیدا کرد
 هر لطافت که در جمال اقرود
 گر تو پاکه نظر پاکه کن
 شور اول صفا بیازی نیست
 رودر عشق آن نگارین زن
 هر که عشقش نه نخت خام ماند
 عشق زوقیت نهشین حیات
 عشق افزون جان و دل حیات
 گاه باشد که عشق جان گزرد

از جماعت بپرس اگر دیدند
 چون در آن معرض آمد آن گفتار
 خبر بسجده زنا که آوردن
 بنشین یک زمان و هیچ مگو
 بنشین و خموش باش و می
 کاندین طائفه و سپرو جوان
 زمین میان بیای برخیزد
 جست و برخاست از خمی پای
 دل نه بستی ز عشق گفت آری
 همان خیرت یافتم بیار افشار
 ناچشیده علالت غم عشق
 بخیل بر زاده بخیل برود
 بخیل بر در جهان جیوانی
 که ندارد بد لب برے نظری
 نور خورشید عشق پیدا کرد
 اثر عشق پاکبازان بود
 منقطع از طبایع خاک کی کن
 عشق بازی خیال بازی نیست
 که تو از عشق او شدی احسن
 مرغ جاننش اسیر دام بماند
 بلکه حشمت بر چه بین حیات
 بلکه در روح روح سلطنت
 گاه در جان جان نهان گردد

گاه شد چون بین نباتش عشق بلکه آب حیات خود عشق است پاکبازان جان نشان دانند	گاه جان زنده شد حیاتش عشق آب در موه خرد عشق است خدمت عشق عاشقان اند
حاصل حکایت	
یک زمانم دماغ ازین تر درار نفسه کوز ز پرده عشاق است دل من زنده کن بزمره معباس عاشقان بسیاریم ساعتی بگذرم ز بهستی خویش نعره شوق دوست در گیرم ز اشتیاق حبیب درمیدان آیم از روزگار حال بقال بد هم یک بیک علی الترتیب مایل عود بود خالی از ان که بدو نیک را توان بگزید حسن بافتح و زشت باینکو ز صفا و کدورت هر دو نشده و جز جمال را طالب بد نخواهد کسی چونیکو دید چشم جانفش همی درونگرید	مطر با نغمه خرمین بردار آنکه آهنگ پرده عشاق است مردم از حبه دوست بیکد تا من اندر سماع عشق آیم نفسی بنگرم ازین پس پیش همچوستان سماع در گیرم ساعتی همچو آرزو مندان منع بسمل صفت نم بردار شرح عشق محب و محب حبیب روز اول چو جوهر انسان واهب عشق آلتی بخشید در زمانه پدید تو بر تو گشت خاطر ز صورت بر تو چو شد اندر دلش صفا غایب روی زیبا ز روی بد بگزید هر کجا حسن و لربائی دید
حکایت	
در فواجی فارس تره فروش سیکدشت او بر اه خود ناگاه	بود صاحب دله بدش و ش از قضای خدا وضع آله

پیش قهری رسید در نگرید
 صورتی خوب دید حیران شد
 قرب سالی ز عیش مینالید
 دایم از گریه دیده پر خون داشت
 بجز اوصاف او نخواند بگفت
 با سنگ کوی او همیگر دید
 تا بدو خادمی پیام آورد
 سر خود گیر و گوش کن سخن
 گر تو سودای عاشقی داری
 تو کجائی و ما کجا بیات
 لیک اگر صادق در نهی
 بظان کوه رو مقامی ساز
 طاعت کردگار عبادت کن
 روزگاری بدین صفت یباش
 در تو مردم ارادت افزایند
 هیچ چیزی ز کس قبول کن
 چون شوی در میان خلق علم
 چون آتاکب ترا مرید شود
 چونکه عاشق پیام دوست شنید
 و اندر آنجا چنانکه دختر گفت
 شد بگوید که او اشارت کرد

صورت دختر آتاکب دید
 دل مجموع او پریشان شد
 که رخ خوب دوست باز ندید
 چشمها چشمه های میحون داشت
 دایم از حسرتش خورده و سخت
 سنگ کویش بروی نگرید
 که گذشت از حکایت آن کرد
 چون توئی را کجا رسد چو من
 شاید ارقصر شاه بگذاری
 در بیابان و آرزوی فرات
 راه بر گیر و بگذر از دعوی
 کج گیر و مگر بکس راز
 صانع خویش را عبادت کن
 خود شود طاعت نهانی فاش
 به تبرک بنده متت آیند
 نیز با همیچکس مگوی سخن
 آتاکب رسد حدیث تو هم
 آن دمت زان فرج دید شود
 امر او را بجان دل بکنید
 از عبادت نیارمید و سخت
 چار دیواری عمارت کرد

غزل

عاشق ترک خواب خور کرد

جای خود را از گریه ترک کرد

حیرت حسن دوست جاننش را
 دایم اندر نماز و روزه عشق
 پیش تیر ارادت معشوق
 کارش از دست خود بدرفته
 در ره کوی دوست بی سربا
 ممت عالیش عراقی دار
 عاشق بمقیر از سر در
 از ریا دور شد چو اخلاص
 بوی تحقیق از آن مجاز شود
 و اما مشغول مذکر خدا
 نشنید از کسی نه با کس گفت
 هم رعیت مرید و هم شاه
 شبی آن مه چو جلوه خلق بخت
 آنکه معشوق تست گفت آری
 ز دلبسته در و لیک سود نشد
 شه خوبان چو دید آن حالت
 در خود از مهر و عشق بهری دید
 چون در قصر خویش منزل کرد
 سینه پیسوز از و دل گریان
 گشت بیار چون نخورد و سخت
 طالبم را نگردد که شد مطلوب
 امی پدر بهر من طلبیب سحر
 کوند اند همی دوا سے مرا

از تن خویش بنجیب کرده
 درس عشاق را زبرد کرده
 جگر خویش را سپر کرده
 یارش از کوی خود بدر کرده
 دل و جان داده یار سر کرده
 سفر راه با خطر کرده
 به ریا مدتی چو طاعت کرد
 برده سوی عبادت خاش
 درمی از عاشقی برود بکشد
 نه بشه راه دارد و نه بکشد
 در عبادت آشکار و نهفت
 همه از ساکنان درگاهش
 زود در شیخ در جوش گفت
 که تو آئی من آن نیم باری
 نکشود و بر خودش نگذشت
 مشار شد از چنان حالت
 باز گردید و جای می نگرید
 با هزاران هزارانده و درد
 جان بدریا غرق و تن نگران
 دایما با خود این سخن میگفت
 یا محب مرا که شد محبوب
 روزی یار خویش مست بشو
 جان مردن بود عنای مرا

در دلدل را دو امجد طیب
 چونکه در دهن از طیب افزود
 نیست در دلدل ز بهر نعم آن درد
 منم این درد را در او دادم
 چون بیکبارگی برفت از کار
 گفت آتاک که محرم کسیت
 سر غنقاست یا دماغ منگ
 چون پیر سید محرم شریف
 عشق نقلی و چاره سازی او
 دانکه آن شب برفت را گرد
 به تنه خسته و در له پیغم
 چونکه محرم شنید از نو این باز
 گفت آتاک چو این سخن شنید
 با بزرگان عهد او بر شیخ
 تا کشاید بر طریق حصول
 زمین نسط پیش او بسی رانند
 رازوی در میان شد پیدا
 این بنا بر مراد من منهد
 پس آتاک گرفت او را دست
 پیش دختر از آن خبر بدند
 باز محبوب و بس محب مید
 زو سر انگشت بر دوش فی الحال
 منت عشق و صدق باز نکرد

به نگردد مگر بوی حبیب
 ایچ دار و مرا ندارد سود
 که به تریاک دفع شاید کرد
 لیکن از شرم گفت نتوانم
 با تآک رسید این گفتار
 تا پیر سید از دهن خفیه که کسیت
 زهیر ریاست یا بسی فرنگ
 راز خود را چنانکه بود گفت
 برغم خویش و بی نیازی او
 گرچه بی التفاتی از وی دید
 همه نفس بر کرد با محرم
 گفت در خدمت آتاک باز
 باید این درد را در او طلبید
 تبصرع سخاوت از در شیخ
 کند از راه خادمش قبول
 قصه از او فرود خوانند
 رضا گفت آن جماعت را
 لیک او را مراد او بدید
 پیر عقد نکاح او در بست
 هدیش ساعتی بیاوردند
 چونکه در آستان شیخ رسید
 بار دوش کنون که بود حال
 حسن تدبیر ختم کار نکرد

نیت دل را بی هیچ نوع آرزو چونکه بنیاد را بر اصل نهاد عشق او را چو خانه روشن کرد	آن صفا که معالمان نیکوست در دل خود در مرادش داد خاندانش چنان مزن کرد
---	--

حاصل حکایت

مرحبا مرصفا بخت دوست دل از جز تو خانه خالی کرد تا غمت ساکن دل من شد تا گرفتار دام عشق تو ایم ای که حسن رخت دل افروز است حسن از روضه جهان شتر بر در صورت تو حیران است من چو در عارض تو حیرانم دیدم کان جمال دیده بود با خود از بخود ترا بینم چون نظر بر رخ تو می نگرم با کس گفتنی نمی بارم	کز درون آمدی نه از ره پو با تو سودا می لا و بالی کرد از چرخ تو خانه روشن شد همه سرست جام عشق تو ایم شب ما با خیال نور فرست یادت از هر چه در جهان شتر صورتش مست لیکش جانست لوح محفوظ عشق میخوانم مهر ریش بجان خریدم بود گر تو با من نمی چرا بینم می برد از دیار جان و تنم گر ترا نیک دوست میدارم
--	--

ایضا

دیدم پاک بین همه باید حسن جان بجان توان دیدن ای که خوانی بعشق مغرورم گر جمال بتم نظاره کنی گر تو شکل و شالیش بینی همچو من دل اسیر و شورت	تا که حسنش جمال بنماید نه بهر دیده آن توان دیدن هیچ عیبم کم که معذرم دل بسند دست پاره پاره کنی قد و گیسو حایش بینی بت پرستیدن آرزو شودت
---	--

کیست کورا و چشم بنیا بود هیچکس دیده بصیرت از جالش نمی شکید دل آن لطافت که حسن او دارد عشق رویش همی کند پیوست	بس رخ خوب او دلش بر بود که دل و جان بحسن او نگذشت میبرد عقل و می فرید دل دل صاحب دلان بدام آورد حلقه در گوش عاشقان از دست
حکایت	
پیر شیراز شیخ روز بهمان چون بایوان عاشقی بر شد سالها با جمال جان افروز داشت او دلبری فرشته نهاد اتفاقا مگر سقیم دید رفت تا در که آتابک سعد گفت کای بادشاه دین یار سعد زنگی را عتقاد که داشت کرد در روز مگر عیادت شیخ و لببری دید همچو بد منیر چون آتابک چشم خویش بدید بود نزد یک شیخ اسوزنده پامیا از کنار آن موش گفت چشمم اگر چه حیران است آتش از تن نصیب خود طلبد گل شد آتش به پیش ابراهیم نظری کن سر صفا آید	آن بصدق و صفا فرید جهان روز به بود روز بهتر شد روز شب کرده بود و شبهار روز که رخس دیده را جلا میداد کان پری پامی شیخ میالید تیز روتر ز شیر برق از دعد پامی شیخ کبار با مرداد در حق شیخ افترا از نکاشت دید حالی که بود عادت شیخ جست در بر گرفت پامی فقیر از حیا زیر لب همی فغید منقله پر ز آتش آگنده جست و دوزد و بنقل آتش پامی را پیش هر دو کیاست سوزش مفرج خبر و طلبد و ز تجلی سوخت جسم کلیم بطبیعت مگر نیا لایم

گر ترانیت با غمش کاری تو خوش و فارغ از غم ما پس عجز من بین حامی من بپذیر داری از عاشقان خوش طالع بکسی التفات کن نفس فارغی ز اندرون صاحب درو گر تو خولی و ما ضعیف فقیر رنج بامی نما و جان می بخش	و اما من مقیدم باری عاشقان ضعیف را و ابر می توانی بلطف دستم گیر خون ایشان چیست بر تو حلال که ندارد بجز تو هیچ کس مکن ایدوست هر چه بتوان کرد پایت ای خود ز زره باز گیر بر دل ریش عاشقان می بخش
--	--

حاصل حکایت

عاشقان در کین معشوقند عاشقان را ز دوست نگیرند اندر اینجا اگر مقامی هست چونکه حسن آمد از عدم بوجود جان چو ما مور شد با مر احد گر تو از عشق فارغی باری هست جانم چنان به عشق غریق	ساکنان زمین معشوقند بلبل اندر هوای گل میرود هست ما وای عاشقان است عشق در نور او ملازم بود منظر یافت عشق به سر حد من ندارم بغیر ازین کار که ندارد گذر به هیچ فراق
--	--

ایضا

عکس هر موییت ای بت رعنا از وصال تو توای دلدار فرق کردن بحشم نمیتوان شد دلم تا شدم گرفتار موی زلفت فراز عارضش ای روبرو دلم به پیشانی	در دماغم رگیت از سودا نیست جز گیسو تو بر خور دار موی نسوخته ترا ز موی میان بطمع طهره بامی طرارت سوخت ما را چو موی در آتش الحق آن نیز هم به پیشانی
--	--

نورما هست یا شعاع جبین مانده زان غمزه در شکفته من رخ تو خسته جان تواند دید لب لعلت که روح بخش دل است عاشقان تو پاکبازانند	شمع پروانه سوز یارین هست بیمار و هست مرد فگن چون بدین دیده آن تواند دید برگ گل از خجالتش خجل است صید عشق تو شاهبازانند
---	--

حکایت

شیخ الاسلام امام غزالی والله حسن خوبرویان بود بود چشم صفای آن صابوق گرم همیشه سوار بر دره کرده از لطف وضع ربانی شیخ را چون نظر بر او افتاد از دل و جان در روی نگرید شده مردم بشیخ چون نگران صوفیان جمله منگ شدند لیک پیری که بود غاشیه دار تبع صورت از تواناییست شیخ گفتش مگوی هیچ سخن گرم با قناد می بهورت زار عاشقانی که مست و مد شویند ز اندرون نجاف است پست بین گر تویی مغز نام دوست بری هر که از دوست دوست میخواهد	آن صفا بخش عالی مقامی در ره عشق دوست جویان بود بزرگاری چنان جان عاشق دزد میدان فزون صد در پی تاب حسنش جهان نورانی صورت دوست دید باز آتا پر نظر او بر روی دیگر دید شیخ در روی آن بری حیران همه بگذاشتند و بگریشتند شیخ را گفت بگذر بگذار شرمت از این همه خلافت نیست رویت احسن راحه العین بودیم جبرئیل غاشیه دار باده از جام عشق می نوشند زان شعاعی نور دوست بین باشی از عشق روی دوست بری جوهرش را عوض نمی کاهد
---	---

اگرست هست قوت مردان
هست آرام جان من شمس
دل من از حسن او بقا خواهد
پای دل را بدم او بستم
نارخت او ز ما و ما چو جان

انیکست این سلاح وین میدان
هست سود و زیان من مهرش
دیده ام دید دل چسب خواهد
وزمی اشتیاق او بستم
ز اشتیاق رخس غزل گویان

غزل

اگر ای آرزوی جان که تویی
شوم از قید جسم جان فارغ
گر تو روزی بگفتن سخن
چون حدیث تو بشنود گو شوم
دیده را دیدن تو می باید
بسته عقل و هوش ازین پس
هر نفس چشم شوخت از بی ناز
باب آب حیات جان من است
بابت کو حیات شد جان را
مسکن دل چنانکه عادت است
نه فراغت بخت حال است
گر تبه بر مثال تو بهنیم
باتو بهنیم رقیب من گذران
جان ما را تعلقی که تبست
هر چه دل را بران نباشد آرز
دل نخواهد که دیده را بیند
اندران ره کنیز نشان جویند

باز بهنیم ترا چنان که تویی
تبو مشغول در جهان فارغ
التفات کنی بمثل من
رود از حال خوشتن هو شوم
دیدنت که چه شوق افزاید
چشم جادو و حال شوخ تو بس
شیوه تازه میکند آغاز
شب پیدا غم نهان من است
قدر نبود چو آب حیوان را
که دلم مخزن محبت تست
نه محالی که بشنوم سخت
بود احیای جان کی نیم
دیده بر هم نهاده دل نگران
باتو آورده ایم روز سخت
دیده فارغ بود و دیدن باز
دیده حیران که تا کجا بیند
سرفدا کرده ترک جان گویند

غزل

جز حدیث تو من نمیدانم
در کند غم تو یا بستم
دیدم ما اگر چه با نورست
ساکن است او مگر تو بشتابی
گر چه ما خود نه مر عشق تویم
طالبان را در طلب بکشی
دین و دنیا ی خویش در گوی
همه دادم بدین رویت

خامشی از سخن نمیدانم
وز می اشتیاق تو مستم
زانکه نزدیک بین هر دوست
در نیاید مگر تو دریای
لیک جوین درو عشق تویم
راه مقصود را با بنمای
همه دادم بدین رویت

یارب این دو لقمه میسر باد
که بدیدار دوست گزدم شاد

چون در آمد بشهر دوست فقیر
اندر آمد بمسجد جامع
بعد از آن چون نماز جمعه کرد
از مقابل منبر از منبر شد
برزبان سری از حقیقت زد
گفت کافنام اگر چه در تابد
منبر از جای خویش تن بر جات
شیخ گفتش ادب نگه میدار
منبر آنجا که بود باز استاد
شیخ گفت آنکه نور مجلس است
مجلسم بے نقاش تارکیت
عذر دارد هر آنکه بار یک
یاد او بر زبان مابرکت

کرد او طواف حسن او تقریر
زود کرامات او لیا لامع
با جماعت فقیر صاحب درد
مجلس عاشقان منور شد
که از آن نهم خلق عاجز ماند
آخر این پاره چوب دریابد
وز زمین در هوا همیشه است
حرکت را بعاشقان بگذارد
قرب بیچاره مجلسی جان د
چون مجلس نیایدست کجاست
سخن عشق نیز بار یکست
در نیاید میان تار یک
چون نبخشد جاد را حرکت

صحن جان را چراغ پدید است چون نیاید مجلس عشاق داند آنکس کز دستان دارد عاشقانش بود در حدیث آیند عاشق از حیران می میرد گر ندانے تو این سخن مقین	مگر آن دل شکار اینجاست جان بداند عاشقان فراق که ز شوقش جاویدان دارد در دیوار گوشش کشایند چوب منبر هوا می گیرد در سریش بصر من مسجدین
---	--

حاصل حکایت

مرحبا مرحبا نسیم صبا حال ما را درین پریشانی اینچنینم هنوز نگذار گو یا نسیم هر کار دارد باشدش هیچ میل نیست گو یا در دوش و فامانست خاطرش هیچ سوی مانگند هیچ داند که حال ما چونست دوری از ما هنوز می جوید از جالش اگر چه محروم جز مرادش مراد نمیست هست جانم چنان بدوشول خود ندانم که در چه کارم در کندش چنان گرفتارم گر چه او خود نمی برد نامم هر که جایش بکوی دست بود	خبر از دوست چیست باز ما باز گو تا از چه میدانی یا غمیت بدین طرف دارد یا خود از ما فراق غمت دارد یا فراموش کرد صحبت ما یا هنوزش سر جفا بمانست یا دگر نام بیدلان نبرد یا ز ما خود سخن دگر گوینست یا ز ما خود سخن سنج گوید هر چه خواهد کند که مظلوم غیر او خاطری و یا دلی نیست که نداند فراق را از چو ل باری از خود خبر ندارم من که خلاصی طمع نمیدارم تا برفت او برفت آرام میل جاننش بسوی دست بود
--	---

دیده گر طالب جهان تو شد	باعثش قوت خیال تو شد
اشعار خاتمه	
از تو هر چه در منسا بود	من کیم تا مرا مراد بود
هر که او بر غمسم تو دل نهاد	آرزو بلا با آرزو مسے تو داد
شوق و لب ارادت تو بود	ذوق جانها عبادت تو بود
تا که خاک درت نپا هفت	آستان تو جسد گاهیت
من ز کویت بدر ندانم رفت	ز آنکه زمین در کجا توانم رفت
زین سخنما خلاص دانی هست	آنکه زیر از تو من ندانم هست
گروه داری چه من هزار هزار ختم گشت این سخن برین گفتار	
خاتمه الطبع کلیات عراقی از مولوی محمد علی صاحب صحیح	

حمد و سپاس بقیاس صانعی را سزاوارست که گلشن نظم را از بهار فصاحت و بلاغت
تر و مانگی بنی اندازد و بخشید و در قالب اشعار پسندیده از مضامین جدید و جان نود میدهد
که شعراے متقدمین و متاخرین از سیر الی آن عذب البیان و سامعین مشتاقین
از سمع قبول بشکوه گزازی رطب اللسان و لغت سرور کائنات خلاصه موجودات
شاید که کلام شیرینش آب حیات دائمی و منمونی نمود و کافه نام را از ظلمت جل نور علم
ر بود که ارباب علم مهربان ترقی مزید نمودند و بر بنی ازان بقیضای الشعر من احکمت
بشعر گوئی توجه تام فرمودند و او شاعری و سخنوری داده شعری نامی گرامی شدند و نصایح
لا تعد و لا تحصى یادگار خویش گذشتند از جمله نوادر روزگار نسخه کلیات عراقی که
بعدم موجودگی حکم فعل سپید و گوگرد و احمر و شست که طالبان این گوهر نایاب بختچریش
سرگردان شده نا امید شدند و چونیدگان این نسخه کیاب بتلاش آن فرو مانده از یافتن
از اتفاق زمانه این گنج فراوان پنهان بود که حالا بطور آمد یعنی بسعی تا مترکی نسخه نقلی

بهر سید الا از امتداد زمان و غلطی کاتبان جایجا اصلاح پذیر بود چون مالک طبع و اتم نیاز
 بطبعش توجه فرمود ترقیم و اصلاحش به شاعر نازک خیال خوشنویش با کمال جناب
 منشی شیو پرشا و صاحب اینچر متخلص بود بهی شاگرد رشید آفتاب الدوله بهادرتلق
 متعلق ساخت - حسب الارشاد آنجناب که خدمت بر میا ج جان بستند همایش
 بهندوب و ترتیش خیال که شاید پر دختند و در را از خذف و گل را از خار پاک ساختند
 و نیز این خاک ساز ذره بمقدار که بخدمت تصیمش مامور بود بدستی آن دقیقه فرو گذشت
 با آنکه کارهای دیگر دشت اگر ناظرین بر عیبی مطلع شوند بذیل عاطفت پوشند
 الحمد لله و البته که درین ایام فرخنده فرجام کتاب مستطاب و نسخه کیاب یعنی
 کلیات عرانی که عدیل و نظیر خویش دشت حرفش فصاحت سبحانی هم آغوش
 و لطفش بلاغت جامی همدوش هر شعرش دفتر گوناگون و نشوری و هر غزلش
 دریای موجزن سخنوری قطعات و رباعیات و لیدریش نوت روح و روان
 منویش بعبانی حقیقت جان عاشقان و شاخی هزار گل بگلی صد هزار برگ
 برگ هزار رنگ و برنگ هزار بود ماه اکتوبر ۱۳۵۴ مطابق ماه ربیع الاول ۱۳۵۳
 این شاه معانی در مطبع نامی جناب منشی نو لکشور صاحب سی آئی امی دام اقبال
 غازه ارتسام بر روی البیده از پیرایه طبع آراسته و پیراسته بعد جلوه گری در صحن
 عالم خرامیده مطبوع و لهامی مشتاقان گردید فقط

ساقی نامہ ظہوری - مختصہ از ملا نور الدین ظہوری
 قرآن السعیدین - مشہور تصنیف امیر خسرو دہلوی
 سرور العباد و شرح قصیدہ بابت سعاد و ارحام
 محمد نذیر رامپوری -

تذکرہ شعرا

گلشن بنجار - از نواب مصطفی خان شعرار اردو کا
 تذکرہ

خزانہ عامرہ - از آزاد بلگرامی شعرا فارسی کا
 تذکرہ

جواہر العجائب - از ملا فخری بن امیری -
 تذکرہ حسینی - از میر حسین دوست مورخ -
 واسوخت و حشی نیرودی - از شاعر نامی
 اہل زبان -

قصص نظم درسی وغیرہ

قنوی خسرو گل - سہمی بہ خسرو نامہ از شیخ
 فرید الدین عطار مطبوعہ ٹھٹھہ -

قنوی محزون الاسرار - خواجہ نظامی -

ظہور الاسرار - شرح محزون الاسرار از ملا ظہور الحسن
 قنوی لیلے مجنون - از خواجہ نظامی -

قنوی ہفت پیکر - از خواجہ نظامی -

قنوی خسرو شیرین - از خواجہ نظامی -

سکندر نامہ بری - مختصہ کلان - جی نامہ خواجہ نظامی

شرح سکندر نامہ بری - از علامہ گلکشتہ

معروف بہ منتخب الشروح -

شرح سکندر نامہ بری - معروف بشرح گلوی

دیوان حضرت احمد جام عارفانہ کلام مخزون -

دیوان - حضرت خواجہ معین الدین چشتی -

دیوان حضرت غوث اعظم -

دیوان مخفی - ایرانی رشتی استاد سخن -

دیوان قاسم متخلص بدلیوانہ استاد معروف -

دیوان غنی - نازک خیال ملا طاہر شمیری -

دیوان ناصر علی - سرزندی مشہور آفاق -

دیوان کشفی - مولانا سلامت اللہ -

دیوان ہلالی - از مشاہیر ایران -

دیوان خواجہ قطب الدین - بختیار کاکی

دیوان جوہر معظم از مولانا منشی مرزا کل محمد باقر کلانی

دیوان خیال پیخودی - از سبیل سنگ پنچونہ

دیوان صہبالی - امام بخش دہلوی معروف -

دیوان مخزن التوحید - رای کنھیا لعل خواجہ

دیوان نویدی - مشہور عام -

دیوان رسوا - کلام ملا احمد حسن رسوا -

دیوان امیر - کلام سید امیر الدین -

دیوان واقف - نور الدین لاہوری -

قصائد عرفی - مختصہ -

شرح قصائد عرفی - از ملا قطب الدین فاخر

قصائد بدر چاچ - مختصہ مع فرہنگ اصطلاحات

شرح قصائد بدر چاچ - سہمی بکاشف الکلام

از مولانا عیاش الدین -

قصائد مدحیہ نظام - یعنی نواب مردان علی خان

رعنار حوم -

سراج پنجاب دو جلد مجموعہ بہ تفصیل ذیل۔
 شرح سکندر نامہ ہری۔ از محمد نصیر الدین شاہ
 سکندر نامہ بکری۔ از خواجہ نظامی۔
 مثنوی یوسف زلیخا۔ از ملا عبد الرحمن جامی
 جلی قلم محضے۔
 شرح زلیخا کے جامی۔ از مولوی محمد شاہ۔
 تحفۃ الاحرار جامی۔ محضے۔
 سبۃ الاحرار جامی۔ محضے۔
 مثنوی یوسف زلیخا کے فردوسی
 استاد معروف۔
 مثنوی لیلی مجنون۔ از امیر خسرو۔
 مثنوی ہند۔ معروف بحزن النصائح از
 ہری کرشن صاحب۔
 مثنوی ہشت ہشت۔ از ملا خسرو۔
 مثنوی لیلی مجنون۔ ہاتھی۔
 ظفر نامہ ملا ہاتھی۔ خاندان تیموریہ کے
 فتوحات۔
 مثنوی شیریں خسرو آصفی۔ از ملا آصف شاہ
 مثنوی تحفۃ الراغبین۔ از افضل الشعرا خاقانی
 مثنوی نادر۔ فیضی۔
 مثنوی آشوب ہندوستان۔ باہمی جنگ
 خاندان تیموریہ۔
 مثنوی غنیمت۔ از ملا اکرم ملتانی۔
 مثنوی شمع غم۔ از ملا محمد مقیم۔
 مثنوی زلالی۔ مشہور تازک خیالی۔

مثنوی میر عبد الجلیل بلگرامی۔ جلیل القدر نامی
 مثنوی نالہ منظور۔ از سید منظور احمد ڈپٹی کلکٹر
 مثنوی شکرستان خیال۔ مع خوان نعمت
 از ملا ذوقی۔
 مثنوی زاد المسافرین۔ از ملا حسین اعظم
 مجموعہ مثنویات ہشتگانہ۔ از ملا آملی و مرزا
 صائب و سلیم وغیرہ۔
 ترجیع بند۔ خود رفتہ منشی بہاری لال۔
 فسانہ وامق و عذرا۔ از شعرا قدیم ہندی
 (تخصص نثر درسی وغیرہ)
 شہستان عشرت۔ معروف بہ عجیب القاصص
 از منشی بخت سنگھ۔
 انوار سہیلی۔ از ملا حسین واعظ۔
 مفرح القلوب۔ یعنی گیدڑ نامہ۔ از منشی
 تاج الدین۔
 نگار و دانش۔ تلخیص انوار سہیلی مولفہ مالکہ
 مطبع ادوہ اخبار۔
 بہار و دانش۔ جلی قلم محضے درسی۔
 حدائق العشاق۔ از ملا رضی۔
 انجمن نگارستان و دانش۔ از مولوی
 غید الواحد۔
 کشائش نامہ مع فرہنگ۔ از منشی
 راجہ کرن بھٹ شکستہ۔
 سہیل یمن۔ از مولوی رفیع الدین وکیل۔

